

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

ΤΜΗΜΑ ΝΗΠΙΑΓΩΓΩΝ

Π.Μ.Σ.: ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΤΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Διπλωματική εργασία

**«Τα παραμύθια συνομιλούν – οι πολιτισμοί συναντιούνται»: Ένα
διαθεματικό project στο Δημοτικό σχολείο.**

του

Κουτμάνη Κωνσταντίνου

Επιβλέπουσα Καθηγήτρια: Ε. Γρίβα

Εξεταστές: Κ. Ντίνας – Α. Στάμου

Κοζάνη, Σεπτέμβριος 2018

**«Τα παραμύθια συνομιλούν – οι πολιτισμοί συναντιούνται»:
Ένα διαθεματικό project στο Δημοτικό σχολείο.**

Copyright © Κωνσταντίνος Κουτμάνης, 2018.

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Απαγορεύεται η αντιγραφή, αποθήκευση και διανομή της παρούσας εργασίας, εξ ολοκλήρου ή τμήματος αυτής, για εμπορικό σκοπό. Επιτρέπεται η ανατύπωση, αποθήκευση και διανομή για σκοπό μη κερδοσκοπικό, εκπαιδευτικής ή ερευνητικής φύσης, υπό την προϋπόθεση να αναφέρεται η πηγή προέλευσης και να διατηρείται το παρόν μήνυμα. Ερωτήματα που αφορούν τη χρήση της εργασίας για κερδοσκοπικό σκοπό πρέπει να απευθύνονται προς τον συγγραφέα. Οι απόψεις και τα συμπεράσματα που περιέχονται σε αυτό το έγγραφο εκφράζουν τον συγγραφέα και μόνο.

Περιεχόμενα

Αντί προλόγου	6
Περίληψη	7
Abstract.....	8
Ευχαριστίες	9
Εισαγωγή	10
1. Πολιτισμός - Πολυπολιτισμικότητα – Διαπολιτισμικότητα	13
1.1. Εννοιολογικές αποσαφηνίσεις.....	13
1.1.1. Πολυπολιτισμικότητα και εκπαίδευση.....	15
1.1.2. Διαπολιτισμικότητα και εκπαίδευση	17
2. Μέθοδοι και τεχνικές καλλιέργειας της πολύ/διαπολιτισμικής επίγνωσης και ευαισθητοποίησης στο εκπαιδευτικό πλαίσιο	20
2.1. Το παιχνίδι.....	21
2.1.1. Το παιχνίδι ως εκπαιδευτικό εργαλείο	23
2.1.2. Το κινητικό παιχνίδι.....	24
2.1.2.1. Το κινητικό παιχνίδι στη μαθησιακή διαδικασία.....	26
2.2. Το παραμύθι.....	28
2.2.1. Η εκπαιδευτική αξία του παραμυθιού	28
2.2.2. Παραμύθια και πολυπολιτισμική επίγνωση/ευαισθητοποίηση.....	31
3. Το project «Τα παραμύθια συνομιλούν – οι πολιτισμοί συναντιούνται»	34
3.1. Ο σκοπός και οι στόχοι του project.....	34
3.2. Συμμετέχοντες.....	35
4. Σχεδιασμός του project	36
4.1. Επιλογή και σχεδιασμός υλικού.....	37
4.1.1. Επιλογή και παρουσίαση των λαϊκών παραμυθιών	37
4.1.2. Η επιλογή των δραστηριοτήτων.....	42
5. Εφαρμογή του project.....	44
5.1. Διερεύνηση αναγκών των συμμετεχόντων πριν την έναρξη του project.....	44
5.2. Διαδικασία υλοποίησης	45
5.3. Εφαρμογές των διδακτικών παρεμβάσεων	51
6. Αποτίμηση του project	143
6.1. Παρουσίαση εργαλείων	143

6.1.1. Ερωτηματολόγια Προελέγχου - Μετελέγχου	143
6.1.2. Ερωτηματολόγιο προσδοκιών/ικανοποίησης μαθητών	144
6.1.3. Ημερολόγιο ερευνητή	145
7. Αποτελέσματα	149
7.1. Αποτελέσματα του εργαλείου διερεύνησης αναγκών και προτιμήσεων των μαθητών	149
7.2. Αποτελέσματα ερωτηματολογίου προσδοκιών.....	154
7.3. Αποτελέσματα ερωτηματολογίου μετελέγχου	155
7.4. Αποτελέσματα ερωτηματολογίου ικανοποίησης μαθητών	157
7.5. Αποτελέσματα του Ημερολογίου του ερευνητή.....	159
8. Συζήτηση	162
Βιβλιογραφικές Αναφορές.....	167
Παράρτημα	176
Εικονογραφημένα λαϊκά παραμύθια.....	177
Παρουσιάσεις PowerPoint.....	213
Φύλλα Εργασίας.....	255
Τα έργα των μαθητών	258
Παρουσίαση ερωτηματολογίων	266
(σκελετός ερωτηματολογίων).....	266
Εργαλείο Διερεύνησης Αναγκών και Προτιμήσεων των μαθητών (προέλεγχος):.....	267
Ερωτηματολόγιο μετελέγχου	270
Ερωτηματολόγιο προσδοκιών μαθητών.....	273
Ερωτηματολόγιο ικανοποίησης μαθητών	274
Ημερολόγιο ερευνητή - παρουσίαση της δομής του ημερολογίου	276
Ημερολόγιο ερευνητή (συμπληρωμένο)	285

Αντί προλόγου

«Ελευθερία· πρέπει να είναι αναφαίρετο δικαίωμα κάθε ανθρώπου σε αυτή εδώ τη Γη, να ζει ειρηνικά με τους γείτονες και συνανθρώπους του. Η σκέψη ότι κάθε ένας έχει αξία και είναι μοναδικός, θα έπρεπε να μας απομακρύνει από τις ιδεολογίες που δεν αντιμετωπίζουν τους ανθρώπους ως ισάξιους. Ονειρεύομαι πως θα προσπαθήσουμε να αντενεργήσουμε σε οτιδήποτε προκαλεί φόβο και μίσος και σε όσα προάγουν τις διακρίσεις μεταξύ των ανθρώπων πάνω στον πλανήτη».

Anni-Frid Lyngstad

QX-galan: Jättejublet för Anni-Frid Lyngstad

14 Φεβρουαρίου 2015

Περίληψη

Πώς και με ποιο τρόπο μπορεί κανείς να πείσει τον άλλο ότι δεν υπάρχουν ανώτεροι και κατώτεροι πολιτισμοί, αλλά διαφορετικοί που αναπτύχθηκαν σε διαφορετικές γεωγραφικές, κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες; Ένας και μόνο συγκεκριμένος τρόπος δεν υπάρχει, αλλά αξίζει αν όχι να προσπαθήσουμε να πείσουμε τον άλλον, τουλάχιστον, να του δείξουμε το διαφορετικό. Αυτό ακριβώς επιδιώχθηκε με την παρούσα εργασία, η κατάδειξη του διαφορετικού και η ενίσχυση της πολυπολιτισμικής ευαισθητοποίησης είκοσι μαθητών της Ε' τάξης του Δημοτικού Σχολείου Σούρπης, με κύριο μέσο τα λαϊκά παραμύθια γειτονικών χωρών της Ελλάδας. Οι μαθητές κατά τη διάρκεια των διδακτικών παρεμβάσεων, ήρθαν σε επαφή με τα πολιτιστικά, πολιτισμικά και γεωμορφολογικά στοιχεία χωρών των Βαλκανίων και της Ανατολικής Μεσογείου, άκουσαν για πρώτη φορά ανέκδοτα λαϊκά παραμύθια και έλαβαν μέρος σε εναλλακτικού τύπου δραστηριότητες σε ένα πολυτροπικό – πολυαισθητηριακό πλαίσιο. Για την αξιολόγηση του project χρησιμοποιήθηκε το εργαλείο Διερεύνησης Αναγκών και Προτιμήσεων των μαθητών, το ερωτηματολόγιο προσδοκιών μαθητών, το ερωτηματολόγιο μετελέγχου, το ερωτηματολόγιο ικανοποίησης μαθητών καθώς και το ημερολόγιο του ερευνητή. Τα αποτελέσματα του project ήταν ιδιαίτερα ικανοποιητικά.

Λέξεις-κλειδιά: παραμύθια, Βαλκανίων, πολυπολιτισμική ευαισθητοποίηση, παρεμβάσεις

Abstract

How can one convince another that there are no upper and lower cultures, but different that have developed in different geographic, social and economic conditions? There is no one specific way, but it is not worth a thing if we try to persuade the other, at least, to show him the difference. This was precisely what was sought in this work, the demonstration of the different and the enhancement of the multicultural awareness of twenty pupils of the Elementary School of Sourpi, using as the main instrument the folk-tales of neighboring countries of Greece. During the educational interventions, the students came in touch with the cultural and geomorphological elements of the Balkans and Eastern Mediterranean countries, listened for the first time to anecdotal folk-tales and took part in alternative activities in a multimodal - multisensory context. To evaluate the project were used the Student Needs and Preferences Investigation Tool, the Student Expectation Questionnaire, the Post-Check Questionnaire, the Student Satisfaction Questionnaire, and the Researcher's Diary. The results of the project were very satisfactory.

Keywords: folk-tales, Balkans, multicultural awareness, interventions

Ευχαριστίες

Κατ' αρχάς, θα ήθελα να εκφράσω την ιδιαίτερη ευγνωμοσύνη μου στα τρία μέλη της επιτροπής εποπτείας μου, η καθοδήγηση των οποίων ήταν πολύτιμη και απαραίτητη για την εκπόνηση της εργασίας. Θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά τους Δρ. Κωνσταντίνο Ντίνα και Δρ. Αναστασία Στάμου, για τη συνεργασία και τη στήριξή τους καθ' όλη τη διάρκεια της ακαδημαϊκής μου σταδιοδρομίας ως φοιτητής, την κορύφωση της οποίας αποτελεί η παρούσα εργασία.

Θα ήθελα επίσης να εκφράσω τη βαθύτατη ευγνωμοσύνη μου στη Δρ. Ελένη Γρίβα, μία ξεχωριστή προσωπικότητα και ένα ιδιαίτερο πρότυπο επιστήμονα για εμένα, η οποία με την ωφέλιμη «πίεση» της για το καλύτερο μέσω της συνεχούς επικοινωνίας και ανατροφοδότησης σε κάθε στάδιο της εργασίας, την εμπειρία της και την αστείρευτη ευρηματικότητά της, με συμβούλευσε και με καθοδήγησε στο να πάρω τις σωστές αποφάσεις τη σωστή στιγμή.

Επιπλέον, θα ήθελα να ευχαριστήσω από καρδιάς τους: Τριαντάφυλλο Σπανό, Daniela Marcovic, Δόκιμη Μοναχή Ιωάννα, Μαριάννα Ναζάι, Παναγιώτη Παντελή, Sultana Mantcheva, Ramadan Coskun, Sara Ondasova, Anze Skaliya, Teodora Jovanovska, συμμετέχοντες για τις συνεντεύξεις που δέχθηκαν με ιδιαίτερα θετική στάση να μου παραχωρήσουν και την Πολυξένη Δραγάτη, για την πρωτότυπη εικονογράφηση των παραμυθιών. Ιδιαίτερες ευχαριστίες θα ήθελα να δώσω επίσης στον Διευθυντή του Δημοτικού Σχολείου Σούρπης Νικόλαο Περιστερά, ο οποίος μου επέτρεψε την είσοδό στον σχολικό χώρο και τη δασκάλα της τάξης Ευαγγελία Τσέλκα, η βοήθεια της οποίας ήταν ανεκτίμητη. Τέλος, θα ήθελα να εκφράσω τη βαθύτατή μου ευγνωμοσύνη στον Αναστάσιο Μιχαλόπουλο για την βοήθεια που μου προσέφερε απλόχερα.

Εισαγωγή

Η διαχείριση της πολιτισμικής ετερότητας στο σχολείο προϋποθέτει αλλαγές, οι οποίες αφορούν ποικίλες διαστάσεις του εκπαιδευτικού γίνεσθαι. Σε αυτές συγκαταλέγονται η φιλοσοφία που διαπνέει το εκπαιδευτικό σύστημα και τη σχολική μονάδα, η οργάνωση του σχολείου και της σχολικής ζωής, η αρχική εκπαίδευση και η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, το πρόγραμμα διδασκαλίας και οι διδακτικές προσεγγίσεις που εφαρμόζονται στο πολυπολιτισμικό σχολείο. Κυρίως το πρόγραμμα διδασκαλίας, το εκπαιδευτικό υλικό και οι διδακτικές μέθοδοι καθορίζουν σε σημαντικό βαθμό αυτό που πραγματικά διαδραματίζεται μέσα στο σχολείο. Η διδασκαλία και η μάθηση στο πολυπολιτισμικό σχολείο είναι αναγκαίο να βασίζονται σε ένα εκπαιδευτικό υλικό που θα είναι απαλλαγμένο από τον εθνοκεντρισμό και τις αρνητικές εικόνες του «άλλου», του «διαφορετικού» και θα αξιοποιεί το πολιτισμικό κεφάλαιο των παιδιών από άλλες χώρες προς όφελος και των ίδιων, με έμφαση στη μεγαλύτερη συναισθηματική ασφάλεια, την ομαλότερη ψυχοκοινωνική ανάπτυξη και την καλύτερη σχολική τους επίδοση, παράλληλα, στοχεύοντας στην ενίσχυση της πολυπολιτισμικής ευαισθητοποίησης των γηγενών μαθητών σε ένα σύγχρονο, πολύχρωμο και πολυπολιτισμικό εκπαιδευτικό περιβάλλον. Οι αλλαγές στο εκπαιδευτικό υλικό είναι βασικό να συνοδεύονται από την εφαρμογή ευέλικτων παιδοκεντρικών μεθόδων, δηλαδή μεθόδων που αποδίδουν έναν ενεργητικό ρόλο στους μαθητές. Η εσωτερική διαφοροποίηση της διδασκαλίας, οι ατομικές, συνεργατικές και ομοδοκεντρικές μέθοδοι, τα σχέδια εργασίας, καθώς και τα πολυαισθητηριακού χαρακτήρα παιχνίδια έχουν στόχο να ανταποκριθούν στις μαθησιακές ανάγκες μιας τάξης μικτής ως προς το σχολικό πληθυσμό αλλά και ως προς τις σχολικές επιδόσεις. Τα παραπάνω συνεπάγονται ένα διαφοροποιημένο ρόλο του εκπαιδευτικού, ο οποίος καλείται να κατανοεί τα προβλήματα που αντιμετωπίζει στην καθημερινή του πρακτική και να αναπτύσσει και να δοκιμάζει ο ίδιος στρατηγικές που θα συμβάλλουν στη βελτίωση του εκπαιδευτικού του έργου. Η διαδικασία αυτή αλλάζει το ρόλο του εκπαιδευτικού, αφού τον μετατρέπει από «διεκπεραιωτή» ενός προγράμματος σε «ερευνητή» και σε «κριτικά στοχαζόμενο επαγγελματία».

Οι μαθητές προερχόμενοι από διαφορετικά πολιτισμικά περιβάλλοντα αποτελούν πηγή γνώσεων και εμπειριών. Μπορούν να συνδράμουν στην καινοτομία,

τη δημιουργικότητα και την ευημερία σε μια σχολική μονάδα. Οι νέοι μαθητές-νέοι κάτοικοι εμπλουτίζουν επίσης τον πολιτιστικό ιστό της χώρας διαμονής τους, εισάγοντας νέα τρόφιμα, μουσική, παραδόσεις, πεποιθήσεις και ενδιαφέροντα. Η αποδοχή του «νέου/διαφορετικού» από τον καθένα ξεχωριστά και η σύμπραξη με αυτό αποτελεί ένα ιδανικό. Ένα τέτοιο ιδανικό, το οποίο αν βρεθεί κάποιος να το ενσταλάξει στους ανθρώπους από πολύ μικρή ηλικία, τότε τα αποτελέσματα αυτής της προσπάθειας θα είναι εξαιρετικά ωφέλιμα για το κοινωνικό σύνολο και ίσως το ιδανικό μετατραπεί σε πραγματικότητα. Μια τέτοια προσπάθεια καταβλήθηκε λοιπόν σε αυτό το project, η καλλιέργεια δηλαδή της πολυπολιτισμικής επίγνωσης 20 μαθητών της Ε' τάξης του Δημοτικού Σχολείου Σούρπης μέσα από τη συμμετοχή τους σε καινοτόμες δραστηριότητες και λαϊκές ιστορίες σε 12 διδακτικές παρεμβάσεις, το διάστημα 13/03/2018 μέχρι και 11/05/2018.

Η εργασία αυτή διαρθρώνεται σε δύο μέρη. Στο πρώτο μέρος, στο πρώτο κεφάλαιο γίνεται μια αποσαφήνιση των εννοιών του πολιτισμού, της διαπολιτισμικότητας και της πολυπολιτισμικότητας καθώς και αναφορά στο ρόλο τους στην εκπαίδευση, στο δεύτερο κεφάλαιο με τις μεθόδους και τεχνικές καλλιέργειας της πολύ/διαπολιτισμικής επίγνωσης και ευαισθητοποίησης στο εκπαιδευτικό πλαίσιο, δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στο κινητικό παιχνίδι και τα παραμύθια ως τα δύο βασικά μέσα καλλιέργειάς της. Στο δεύτερο μέρος, στο τρίτο κεφάλαιο παρουσιάζονται οι σκοποί και οι στόχοι του project με ορισμένους από τους επιμέρους στόχους να είναι η επαφή των μαθητών με στοιχεία πολιτισμού και παράδοσης των γειτονικών χωρών της Ελλάδας, ο εντοπισμός των ομοιοτήτων και των διαφορών ανάμεσα στην Ελλάδα και τις άλλες χώρες σχετικά με τον πολιτισμό, τα ήθη, τα έθιμα και τη γεωμορφολογία των χωρών, να ακούσουν οι μαθητές ανέκδοτα λαϊκά παραμύθια και να συμμετάσχουν σε καινοτόμες δραστηριότητες, να γίνει αντιληπτό το γεγονός της συνύπαρξης σε μια κοινωνία ποικίλων κοινωνικών ομάδων με διαφορετικά εθνοτικά και πολιτισμικά στοιχεία, να καλλιεργηθεί η αμοιβαία αποδοχή της διαφορετικότητας, ο σεβασμός και η ισότιμη αναγνώριση των διακριτών εθνικών και θρησκευτικών ομάδων, να καταρριφθεί κάθε αίσθημα ανασφάλειας, αβεβαιότητας, καχυποψίας, αμφισβήτησης και υποτίμησης της κουλτούρας άλλων λαών, να αναπτύξουν πολυπολιτισμική επίγνωση κ.α. Παράλληλα, παρατίθενται οι συμμετέχοντες, ενώ ο σχεδιασμός και η εφαρμογή του project με την προβολή και αναπαραγωγή αρχείων mp4 και εικόνων, τη περιήγηση μέσω Google Earth και Google Street View στις γειτονιές των επιλεγμένων χωρών,

τη δημιουργία καινοτόμων δραστηριοτήτων και τη συλλογή ανέκδοτων παραμυθιών των χωρών της Ελλάδας, Αλβανίας, Βουλγαρίας, Τουρκίας, Ρουμανίας, Κύπρου, Σερβίας, ΠΓΔΜ, Σλοβενίας, Σλοβακίας παρουσιάζονται στο τέταρτο και πέμπτο κεφάλαιο αντίστοιχα. Ακολουθούν, το έκτο κεφάλαιο με την αποτίμηση του project, το έβδομο κεφάλαιο με την παρουσίαση των αποτελεσμάτων των εργαλείων που χρησιμοποιήθηκαν και τέλος το όγδοο κεφάλαιο με τη συζήτηση.

Τα αποτελέσματα της παρούσας εργασίας φανερώνουν πως η ανάπτυξη της πολυπολιτισμικής ενημερότητας και επίγνωσης είναι εφικτή και πως όταν τα παιδιά δεχτούν τα κατάλληλα ερεθίσματα μπορούν να αντιληφθούν πως ένα άτομο δεν είναι μόνο του μέσα στην ομάδα, έτσι και κάθε κοινωνία δεν είναι μόνη της ανάμεσα στις άλλες και ο άνθρωπος δεν είναι μόνος του μέσα στο σύμπαν (Levi-Strauss, 1979).

Τέλος, κρίνεται σκόπιμο να αναφερθεί πως η παρούσα εργασία δε θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί δίχως την άδεια εισόδου που παραχωρήθηκε από τον Διευθυντή Π.Ε. Μαγνησίας, ύστερα από αίτηση του ερευνητή, με την οποία κατέστη δυνατό το κομμάτι της εφαρμογής (βλ. κεφάλαιο 5) στο δημοτικό σχολείο. Βάσει των προϋποθέσεων της άδειας, ενημερώθηκε ο Σχολικός Σύμβουλος Δημοτικής Εκπαίδευσης και ζητήθηκε η σύμφωνη γνώμη του, καθώς υπήρξε και συνεννόηση με τον Διευθυντή του δημοτικού σχολείου και την εκπαιδευτικό της τάξης. Επίσης, ο Διευθυντής του σχολείου ενημέρωσε τους γονείς των μαθητών της Ε' Τάξης και φρόντισε να υπάρξει η σύμφωνη γνώμη τους με ενυπόγραφη δήλωσή τους, έχοντας υπόψη ότι για όλες τις περιπτώσεις η συμμετοχή στις δραστηριότητες δεν είναι υποχρεωτική. Τέλος, καθ' όλη τη διάρκεια της εφαρμογής του project παρευρισκόταν στην τάξη η δασκάλα της τάξης, ενώ σε καμία περίπτωση δε δημιουργήθηκε κανένα πρόβλημα τόσο στη λειτουργία, όσο και στην εφαρμογή του ωρολογίου προγράμματος του δημοτικού σχολείου.

1. Πολιτισμός - Πολυπολιτισμικότητα – Διαπολιτισμικότητα

1.1. Εννοιολογικές αποσαφηνίσεις

Ένα ουσιαστικό πρώτο βήμα είναι να εξηγήσουμε τον όρο «πολιτισμός». Ο ορισμός του δεν είναι εύκολος και μπορεί να είναι μάταιος, καθώς η βιβλιογραφία κατακλύζεται με πληθώρα ορισμών που προέρχονται από διάφορους κλάδους όπως η κοινωνική ανθρωπολογία, οι εθνοτικές σπουδές, η πολιτισμική κοινωνιολογία κλπ. Ο Barber και Badre (1998) αναφέρονται στην αφαιρετικότητα και την πολυπλοκότητα του «πολιτισμού» που τον καθιστά προβληματικό. Οι Kroeber και Kluckhohn (1952) συγκέντρωσαν έναν κατάλογο με 164 ορισμούς του "πολιτισμού". Αυτός ο σημαντικός αριθμός ορισμών δείχνει το βάθος και το εύρος που μπορεί να πάρει η έννοια του πολιτισμού. Στην πραγματικότητα και σε μια προσπάθεια να παρεκκλίνουν κάποια κοινά στοιχεία από διάφορους ορισμούς, θα μπορούσαμε να πούμε ότι ορισμένοι ορισμοί εμπλέκονται και αναφέρονται στον πολιτισμό ως συλλογικές και κοινές πεποιθήσεις, στάσεις, αξίες, έθιμα και αντικείμενα που αποκτήθηκαν από μια ομάδα ανθρώπων και πέρασαν από τη μία γενιά στην άλλη. Ο Northwood (2007) έχει υιοθετήσει έναν απλό ορισμό του πολιτισμού ως κατακτημένες πεποιθήσεις, κανόνες, σύμβολα, αξίες και παραδόσεις που είναι κοινές σε μια ομάδα ανθρώπων.

Στην ουσία, λοιπόν, ο πολιτισμός γίνεται υπερβολικά διαφανής ή ένα απλό "κιτ εργαλείων" (Swidler, 1986). Αυτό που οι ορισμοί αυτοί δεν ενσωματώνουν είναι η έννοια της επικοινωνίας. Ο πολιτισμός και η επικοινωνία είναι οικείοι όροι καθώς η κουλτούρα μεταδίδεται μέσω της επικοινωνίας και η επικοινωνία μπορεί να αποκωδικοποιηθεί και να γίνει κατανοητή αν αντιληφθούμε το πολιτιστικό πλαίσιο εντός του οποίου λαμβάνει χώρα επειδή η επικοινωνία έχει πολιτιστικές παραστάσεις. Ο Fay (2008) υπογραμμίζει επίσης την αξία της προβολής των προοπτικών στον πολιτισμό που ενημερώνονται από τη σχέση του πολιτισμού με την επικοινωνία σύμφωνα με την ιδέα του πολιτισμού και της επικοινωνίας του Hall (1959, 1990).

Ο όρος Πολυπολιτισμικότητα (multiculturalism) δηλώνει τη συνύπαρξη σε μια κοινωνία ποικίλων κοινωνικών ομάδων με διαφορετικά εθνικά - εθνοτικά και

πολιτισμικά στοιχεία. Αναγνωρίζει ένα μωσαϊκό από ισότιμες κουλτούρες ατόμων που διατηρούν παράλληλα τις διακριτές διαφορές τους και μπορούν να αναπτύξουν σχέσεις γόνιμης αλληλεπίδρασης. Σε επίπεδο κοινωνικής συλλογικότητας η πολυπολιτισμικότητα παραπέμπει στην αμοιβαία αποδοχή, στο σεβασμό και στην προαγωγή πολλαπλών πολιτισμών με βάση τη δημογραφική σύνθεση ενός πληθυσμού μιας χώρας. Εκφράζει την αποδοχή της διαφορετικότητας και της ισότιμης αναγνώρισης των διακριτών εθνικών και θρησκευτικών ομάδων (Τσαχτσαρλή, 2012).

Μερικοί ερευνητές χρησιμοποιούν τον όρο "διαπολιτισμικότητα" για να αναλύσουν και να περιγράψουν από τη μια πλευρά την πολυπολιτισμική κατάσταση που υπάρχει σε πολλές χώρες υποδοχής μεταναστών (αναλυτική διάσταση του όρου) και από την άλλη για να διατυπώσουν τους στόχους της διαπολιτισμικής αγωγής (κανονιστική διάσταση). Άλλοι πάλι ερευνητές διαχωρίζουν τους όρους "πολυπολιτισμικότητα" και "διαπολιτισμικότητα" χαρακτηρίζοντας με τον πρώτο την υπάρχουσα κατάσταση, δηλαδή "το τι είναι" και δηλώνοντας με το δεύτερο "το τι θα έπρεπε να είναι". Και από τις δύο χρήσεις προκύπτει ότι οι όροι πολυπολιτισμικότητα και διαπολιτισμικότητα δεν είναι συνώνυμοι ή ταυτόσημοι. Η πολυπολιτισμικότητα είναι το δεδομένο και η διαπολιτισμικότητα το ζητούμενο. Η διαπολιτισμικότητα προϋποθέτει την πολυπολιτισμικότητα, αλλά δεν απορρέει αυτόματα από αυτή (Δαμανάκης, 1997).

Ο Δαμανάκης συμπληρώνει ότι "στις αγγλοσαξονικές χώρες χρησιμοποιείται σχεδόν αποκλειστικά ο όρος "πολυπολιτισμικότητα" και μάλιστα και ως αναλυτικός και ως κανονιστικός όρος και ότι οι όροι πολυπολιτισμικότητα και διαπολιτισμικότητα κινούνται σε επίπεδο κοινωνίας (μακροεπίπεδο), ενώ ο όρος διαπολιτισμικότητα σε επίπεδο ατόμου ή μικροομάδας (μικροεπίπεδο)" (Δαμανάκης, 1997).

Αν και τα εννοιολογικά όρια των όρων "πολυπολιτισμικός" (multicultural) και "διαπολιτισμικός" (intercultural) δεν είναι πάντα ευδιάκριτα, ο πρώτος όρος χρησιμοποιείται συνήθως για να περιγράψει μια συγκεκριμένη κοινωνική πραγματικότητα και τη διαδικασία εξέλιξής της και ο δεύτερος για να δηλώσει μια διαλεκτική σχέση, μια δυναμική διαδικασία αλληλεπίδρασης και αμοιβαίας αναγνώρισης και συνεργασίας ανάμεσα σε άτομα διαφόρων εθνικών/μεταναστευτικών ομάδων (Μάρκου, 1996).

Οι όροι "διαπολιτισμικός" και "πολυ-πολιτισμικός" αντανακλούν πραγματικότητες που είναι στενά συνδεδεμένες με τις μεταναστεύσεις. Δεν πρόκειται απλώς για μία συνειδητοποίηση του γεγονότος ότι η κοινωνία μας γίνεται ολοένα και πιο "πολυπολιτισμική", αλλά για συνειδητοποίηση του γεγονότος ότι ο πολύμορφος αυτός πολιτισμός είναι μία αξία, δηλαδή ένας δυναμικός πολιτιστικός πλούτος για όλους, αφού κάθε πολιτισμός κατέχει τα δικά του χαρακτηριστικά, ικανά να εμπλουτίσουν και να ολοκληρώσουν τον οικείο πολιτισμό. Ο όρος διαπολιτισμικός είναι κυρίως ένας τρόπος σκέψης. Ο σκοπός του είναι συγκεκριμένος και έγκειται στο να ανακαλύψει τις πιθανές διαφορές και συμπληρωματικότητες, τις αλληλεπιδράσεις και τις ολοκληρώσεις ανάμεσα σε γλώσσες και πολιτισμούς που θεωρούνται ασυμβίβαστες και μη συγκρίσιμες. Ανάμεσα στους πολιτισμούς υπάρχουν διαφορές που δεν προϋποθέτουν διαχωρισμούς, αλλά αντίθετα επιβάλλουν ενώσεις και σχέσεις. Με αυτή την έννοια υποστηρίζεται ότι απαραίτητες προϋποθέσεις για την απόκτηση διαπολιτισμικού τρόπου σκέψης είναι η ικανότητα κριτικής επεξεργασίας των υπαγορεύσεων, των μορφών σκέψης, των γλωσσών και συμπεριφορών, που οι διευρυνόμενες επικοινωνίες επιβάλλουν και καθορίζουν. Επίσης, είναι η ικανότητα μετακίνησης από τον ένα τρόπο σκέψης στον άλλο και αποδοχής διαφορετικών κωδικών ή συστημάτων (Μάρκου, 1996).

1.1.1. Πολυπολιτισμικότητα και εκπαίδευση

Ο όρος «πολιτισμός» (culture), όπως αναφέρεται στην (Παπαστυλιανού, 2003), περιλαμβάνει τα δημογραφικά στοιχεία, όπως ηλικία, φύλο, μέρος διαμονής, κοινωνικο - μορφωτική κατάσταση, οργανωμένες και μη οργανωμένες συνδέσεις καθώς και εθνογραφικά στοιχεία όπως εθνικότητα, γλώσσα και θρησκεία. Η κουλτούρα είναι, σαφώς, ένα πολύπλευρο συστατικό που περιλαμβάνει την ατομική ταυτότητα, την ομαδική ταυτότητα, τις πεποιθήσεις, τις αξίες, την αναγνώριση, την επικοινωνία και τους τρόπους συμπεριφοράς (Behring & Ingraham, 1998). Ο καθένας μας ανήκει ταυτόχρονα σε πολλούς πολιτισμούς- κουλτούρες ανάλογα με την εθνικότητα, το επίπεδο αφομοίωσης της κουλτούρας του, το φύλο, την κοινωνικοοικονομική του κατάσταση, τη θρησκεία, το σεξουαλικό προσανατολισμό, τη γεωγραφική εντοπιότητα, τη γλώσσα και ούτω καθεξής, καθιστώντας την

κουλτούρα, έναν ευρύ ορισμό, με μμεγάλη ποικιλομορφία, εντός, αλλά και μμεταξύ των ομάδων (Sue & Sue, 1999).

Ο όρος «Πολυπολιτισμός» (Multiculturalism), χρησιμοποιείται για να δηλωθεί η συνύπαρξη διαφορετικών πολιτισμών διαφορετικής εθνικότητας με έντονο το χαρακτήρα της παράλληλης διαβίωσης (Κρίβας, 2007), αναφέρεται στις σχέσεις μεταξύ δύο ή περισσότερων διαφορετικών ομάδων καθώς και στις σχέσεις εντός μίας ομάδας. Ανευρίσκεται, δηλαδή, τόσο στο κάθετο όσο και στο οριζόντιο επίπεδο και παρέχει ένα εννοιολογικό πλαίσιο που αναγνωρίζει την πολύπλοκη διαφορετικότητα μιας κοινωνίας ενώ παράλληλα, προτείνει γέφυρες ενδιαφέροντος ανάμεσα σε πολιτισμικά διαφορετικά άτομα και ομάδες (Παπαστυλιανού, 2003).

Το πολυπολιτισμικό μοντέλο εμφανίστηκε στον χώρο της εκπαίδευσης στη δεκαετία του 1970, όταν έγινε αντιληπτό σε πολλές χώρες ότι ο εθνικός διαχωρισμός αναπαράγεται από γενιά σε γενιά και ότι η αφομοίωση και η ενσωμάτωση δεν έδιναν ουσιαστική λύση στα προβλήματα που αντιμετώπιζαν τα παιδιά στο σχολείο. Γι' αυτό έγινε μετατόπιση από τα εθνοκεντρικά μοντέλα προς το πολιτισμικό πλουραλισμό, που είναι γνωστή στην παιδαγωγική με τον όρο "πολυπολιτισμική εκπαίδευση" (Γεωργογιάννης, 1997).

Οι υποστηρικτές του θεωρούν ότι η κοινωνική συνοχή προωθείται με την αναγνώριση των πολιτισμικών ιδιαιτεροτήτων των μεταναστευτικών ομάδων και τη διαμόρφωση ενός κοινωνικού πλαισίου, μέσα στο οποίο θα μπορούν να συνυπάρχουν και να αναπτύσσονται όλοι οι πολιτισμοί, χωρίς να τίθεται σε κίνδυνο η ενότητα και η κοινωνική συνοχή. Στον τομέα της εκπαίδευσης αναγνωρίζεται η αναγκαιότητα της γνώσης από τους μαθητές του εθνικού τους πολιτισμού και της εθνικής τους παράδοσης, προκειμένου να βελτιωθεί η σχολική τους επίδοση και να υπάρξουν ίσες ευκαιρίες για όλο το μαθητικό πληθυσμό. Έτσι δημιουργούνται εκπαιδευτικά προγράμματα που λαμβάνουν υπόψη τις γλωσσικές και πολιτισμικές δραστηριότητες των παιδιών των μεταναστών, τα οποία έχουν ως στόχο την καλλιέργεια του σεβασμού και της ανοχής των ατόμων με διαφορετική εθνική, πολιτισμική και θρησκευτική προέλευση. Κριτήριο για την αξιολόγηση των πολιτισμών δεν αποτελεί μόνο ο κυρίαρχος πολιτισμός, αλλά κάθε πολιτισμός χωριστά και όλοι μαζί σαν σύνολο (Γεωργογιάννης, 1997).

Ένα τέτοιο εκπαιδευτικό πλαίσιο χρησιμεύει για να αυξήσει την ικανότητα των μαθητών να βοηθήσουν τους συμμαθητές τους – προερχόμενοι από διαφορετικά πολιτισμικά περιβάλλοντα - να αντιμετωπίσουν τις συνθήκες διαβίωσης σε

διαφορετικές κοινωνίες και να κατανοήσουν διάφορους εθνικούς και πολιτιστικούς κώδικες (π.χ. τα έθιμα του χαιρετισμού, τους κώδικες περιποίησης και φαγητού). Υποστηρίζει πρακτικές και δραστηριότητες και παρέχει ερεθίσματα που καλλιεργούν την πολυπολιτισμική συνείδηση καθώς και διαπολιτισμικές δεξιότητες που προωθούν μια ανοιχτή σκέψη, ενισχύουν τη γνώση του «εαυτού» και του «άλλου», προάγουν την ανεκτικότητα και τη θετική διάθεση προς το άγνωστο, εξαλείφουν τις προκαταλήψεις και τα στερεότυπα (Sercu, 2002).

1.1.2. Διαπολιτισμικότητα και εκπαίδευση

Το διαπολιτισμικό μοντέλο εκπαίδευσης εμφανίζεται και αυτό στη δεκαετία του 1980, κυρίως στη Ευρώπη. Το συμβούλιο της Ευρώπης, η UNESCO και η Ευρωπαϊκή ένωση εννοούν τον όρο "διαπολιτισμική" εκπαίδευση ως αρχή που διαπερνά το σχολικό πρόγραμμα και ως δράση για την επίτευξη της ισότητας ευκαιριών στην εκπαίδευση και την κοινωνία. Στον αλληλοεξαρτώμενο σημερινό κόσμο, η διαπολιτισμική αγωγή αποτελεί τη μοναδική εκπαιδευτική προοπτική. Με αυτό το σκεπτικό αναπτύχθηκε η διαπολιτισμική αγωγή στα τέλη του 1970 και στις αρχές του 1980. Διαπολιτισμική εκπαίδευση σημαίνει συναντήσεις και συγκρούσεις από πολλές πλευρές, ανάπτυξη σε διάφορα επίπεδα. Προϋποθέτει την ύπαρξη δυο τουλάχιστον γλωσσών και πολιτισμών. Η αφομοίωση του ενός πολιτισμού από τον άλλο σημαίνει άρση της διαπολιτισμικής ιδέας (Μάρκου, 1996).

Ο διαπολιτισμός δεν είναι ένα αντικείμενο που διδάσκεται με την έννοια του περιεχομένου του μαθήματος, είναι περισσότερο ένας τρόπος αντιμετώπισης των προβλημάτων. Από τις παρατηρήσεις προκύπτουν ως αντικείμενα εκπαίδευσης (Δαμανάκης, 1997):

- η εκμάθηση των πολιτισμών
 - η ευαισθητοποίηση στα ανθρώπινα δικαιώματα και οι γλωσσικές ανταλλαγές
- Σύμφωνα με τη Δαμανάκη πάλι, τρία είναι τα αξιώματα της διαπολιτισμικής αγωγής:
- αρχή (αξίωμα) της ισοτιμίας των πολιτισμών,
 - των ίσων ευκαιριών και τέλος
 - της αποδοχής και αξιοποίησης του διαπολιτισμικού - διγλωσσικού κεφαλαίου των μαθητών.

Βασιζόμενοι στην πολιτισμική συνείδηση κάποιου - δηλαδή την κατανόηση του πολιτισμού και την ικανότητα να εξηγήσει την δική του πολιτιστική άποψη (Tomalin & Stempleski, 1993) - και την αποδοχή του «άλλου», καθώς και την αξιοποίηση του δικού του πολιτιστικού πλούτου (δηλαδή της γνώσης, των πεποιθήσεων και των αξιών) ανοίγει το δρόμο για την αποτελεσματική διαπολιτισμική συνειδητοποίηση και επικοινωνία (Griva & Chostelidou, 2012).

Η ανάπτυξη της διαπολιτισμικής συνείδησης συνδέεται με την ανάπτυξη της κριτικής συνείδησης της κοσμικής δομής του κόσμου και την ενίσχυση των δεξιοτήτων και των στάσεων της αμοιβαίας κατανόησης και της επιτυχημένης αλληλεπίδρασης με τους ανθρώπους από άλλους πολιτισμούς. Ως εκ τούτου, συμβάλλει στην προώθηση της «διαπολιτισμικής ιθαγένειας» ή αλλιώς στην «παγκόσμια ιθαγένεια» (Byram, 2008).

Σε μια προσπάθεια να κατανοήσουμε τη διαπολιτισμική ικανότητα και επικοινωνία, οι Byram, Gribkova και Starkey (2002) τη θεωρούν ως «την ικανότητα να εξασφαλίζουν μια κοινή κατανόηση από διαφορετικές κοινωνικές ταυτότητες και την ικανότητα αλληλεπίδρασης με ανθρώπους ως πολύπλοκα ανθρώπινα όντα με πολλαπλές ταυτότητες». Ο Byram και Zarate (1997) την ορίζουν ως ένα σύνολο τεσσάρων δεξιοτήτων και γνώσεων: γνωρίζοντας τον εαυτό μας και τους άλλους, γνωρίζοντας «πώς να κατανοήσουμε», «να μάθουμε πώς να μαθαίνουμε / να κάνουμε» και «να γνωρίζουμε πώς να είμαστε».

Η ελληνική εκπαιδευτική πολιτική επιχειρεί τις τρεις τελευταίες δεκαετίες ακολουθώντας των παράδειγμα των άλλων μεγάλων χωρών του δυτικού κόσμου να εφαρμόσει νέες εκπαιδευτικές πολιτικές για να εντάξει τους μετανάστες στην κοινωνία μας. Το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα αυτό το έκανε έμπρακτα με τις τάξεις υποδοχής, τα φροντιστηριακά τμήματα, τα σχολεία παλιννοστούντων που δημιούργησε, αλλά κυρίως μετά το 1996, με την ίδρυση της Ειδικής Γραμματείας παιδείας Ομογενών και Διαπολιτισμικής εκπαίδευσης, το Νόμο 2413/96 και τα προγράμματα που αφορούν την εκπαίδευση των ομογενών και των παιδιών που προέρχονται από μειονοτικές ομάδες (Χρησίδου-Λιοναράκη, 2002).

Το γενικότερο συμπέρασμα είναι ότι οι εκπαιδευτικές πολιτικές πρέπει να είναι προσανατολισμένες στην προετοιμασία όλων των εκπαιδευτικών να διδάξουν σε γλωσσικά και πολιτισμικά ετερογενή μαθητικό πληθυσμό (Μάρκου, 1996). Σήμερα είναι πολλοί οι εκπαιδευτικοί που έχουν στις τάξεις τους μαθητές που διαφοροποιούνται πολιτισμικά, που ανήκουν σε διαφορετικές εθνικές, πολιτισμικές,

θρησκευτικές, κοινωνικές ομάδες και είναι σημαντικό για αυτούς να συνειδητοποιήσουν αυτή την πραγματικότητα του πολυ-πολιτισμικού δηλαδή χαρακτήρα του σημερινού ελληνικού σχολείου (Ασκούνη, 1997).

2. Μέθοδοι και τεχνικές καλλιέργειας της πολύ/διαπολιτισμικής επίγνωσης και ευαισθητοποίησης στο εκπαιδευτικό πλαίσιο

Το εκπαιδευτικό πλαίσιο πρέπει να συμβάλλει στην ανάπτυξη δεξιοτήτων ευαισθητοποίησης όχι μόνο για τον κυρίαρχο πολιτισμό αλλά και για την πολιτιστική πρωτεύουσα άλλων ανθρώπων, έτσι ώστε οι μαθητές να μπορούν να κατανοούν τη δυναμική αλληλεπίδραση που μπορεί να αναπτυχθεί μεταξύ των πολιτισμών και των γλωσσών, ii) να είναι πιο «ανοικτά» σε άλλες γλώσσες και πολιτισμούς και iii) να σέβονται διαφορετικούς τρόπους ζωής, πεποιθήσεις και έθιμα. Εφόσον η κατανόηση της «δικής μου» κουλτούρας και της «άλλης» κουλτούρας περιλαμβάνει πτυχές της καθημερινής ζωής (Barer-Stein, 1988), η ανταλλαγή ιδεών και απόψεων σχετικά με τυπικές εμπειρίες ζωής είναι σημαντικές πτυχές της πολιτιστικής / πολυπολιτισμικής κατανόησης. Η προώθηση της καλλιέργειας της «πολιτιστικής αμοιβαιότητας» επιτυγχάνεται σε ένα κατάλληλο εκπαιδευτικό περιβάλλον, όπου οι μαθητές έχουν την ευκαιρία να αναπτύξουν μια αντανάκλαστική στάση απέναντι στη «γλώσσα και τον πολιτισμό» και να κατανοήσουν τους τρόπους με τους οποίους ο πολιτισμός τους ερμηνεύεται από ανθρώπους διαφορετικών πολιτισμών, καθώς και να είναι σε "ομαλή" αλληλεπίδραση "με άλλους πολιτισμούς (Liddicoat et al., 2003).

Σε ένα τέτοιο περιβάλλον, οι μαθητές έχουν κίνητρο να θεωρούν τον πολιτισμό και την επικοινωνία ως δύο αλληλένδετες, δυναμικές, συνεχώς μεταβαλλόμενες διαδικασίες, με τον πολιτισμό να νοείται ως ένα μίγμα εμπειριών (π.χ. κοινωνική, εθνική και παγκόσμια εμπειρία) που κάθε άτομο μεταδίδει σε μια επικοινωνιακή διαδικασία (Ashforth & Humphrey, 1993). Οι βασικοί στόχοι ενός εκπαιδευτικού πλαισίου που προάγει την πολυπολιτισμική ευαισθητοποίηση και τη διαπολιτισμική επικοινωνία / αλληλεπίδραση καθορίζονται ως εξής:

- να υιοθετήσουν στρατηγικές για τη βελτίωση της διαπολιτισμικής επικοινωνίας και την ανάπτυξη της πολιτιστικής ευαισθησίας (Corbett, 2003).
- προσδιορισμός προβλημάτων επικοινωνίας που προκύπτουν από διάφορες μεταβλητές διαπολιτισμικής αλληλεπίδρασης. (Griva & Semoglou, 2015).
- να αποφεύγονται παρεξηγήσεις / παρερμηνείες που προκύπτουν από πολιτισμικές διαφορές. (Griva & Semoglou, 2015).

- καθορισμός της αλληλεπιδραστικής σχέσης μεταξύ πολιτισμού και επικοινωνίας (Kramsch, 2003).

Για τη δημιουργία ενός παρωθητικού εκπαιδευτικού περιβάλλοντος, το οποίο θα συμβάλλει στην ενίσχυση της πολυπολιτισμικής αφύπνισης, μπορούμε να αξιοποιήσουμε τεχνικές οικείες προς τα παιδιά όπως το παιχνίδι και το παραμύθι.

2.1. Το παιχνίδι

Ο Henricks, όπως περιγράφεται στο άρθρο του με τίτλο “Play as Experience” (2015), υποστηρίζει πως το παιχνίδι είναι μια διάθεση, μια αυτενέργεια, ένας συνεκτικός τρόπος προσδιορισμού του εαυτού μας στον κόσμο, αυτό που η Lieberman (1977) ορίζει ως «διάθεση για παιχνίδι» (playfulness), όπου αναφέρεται λιγότερο στην ίδια την πραγματική συμπεριφορά και περισσότερο στην ατομική ετοιμότητα να μετατρέπει πολλές δραστηριότητες σε παιχνίδι. Οι άνθρωποι με διάθεση για παιχνίδι (playful people) θεωρείται πως έχουν υψηλά επίπεδα ενέργειας, ενθουσιασμού, δημιουργικότητας και πνεύματος.

Τα παιδιά είναι δημιουργικά από τη φύση τους και μέσα από τη συμμετοχή τους σε ένα παιχνίδι μπορούν να κατανοήσουν (Barnes et al, 2007). Ο Tsang (Wong, 2008) υποστηρίζει ότι η φαντασία και τα κίνητρα μάθησης ενεργοποιούνται μέσα από την εμπλοκή των μικρών παιδιών σε δημιουργικές δραστηριότητες.

Η δημιουργικότητα, η οποία αποτελεί ένα πολυσύνθετο φαινόμενο (Taylor, 1989), εκφράζεται μέσα από συμπεριφορές που χαρακτηρίζονται από πρωτοτυπία, εφευρετικότητα και αυθεντικότητα. Ο Menchen (2001) υποστηρίζει ότι η δημιουργικότητα είναι ένα φυσικό και σημαντικό χαρακτηριστικό του ανθρώπινου μυαλού και είναι δυναμικά ‘παρόν’ σε κάθε άτομο, δηλαδή μπορεί να βρίσκεται σε έκδηλη ή σε λανθάνουσα κατάσταση. Επιπλέον, φαίνεται ότι είναι στενά συνδεδεμένη με τη φαντασία, αλλά και το ποσοστό των ερεθισμάτων που δέχεται από το περιβάλλον του το κάθε άτομο. Ο Gardner (1989) πρόσθεσε μία νέα διάσταση στη δημιουργικότητα, εκείνη της συχνότητας της εκδήλωσής της, καθώς ορίζει ως ‘δημιουργικό’ το άτομο που με συνέπεια και συχνότητα επιλύει προβλήματα ή επιδεικνύει δημιουργικές συμπεριφορές.

Από την άλλη, ο Ruiz (1995) θεωρεί ότι η κινητική δημιουργικότητα είναι άμεσα συνυφασμένη με το κατά πόσο κάποιο άτομο είναι ικανό να παράγει πολλαπλές, ποικίλες και μοναδικές αποκρίσεις, όταν βρίσκεται μπροστά σε κάποιο

ερέθισμα ή κατάσταση. Ο Horter (1993) αναφέρεται στην άμεση σχέση που υπάρχει ανάμεσα στην ικανότητα δημιουργικής έκφρασης και την εμπιστοσύνη και ασφάλεια που νιώθει το παιδί. Ήδη το 1967 οι Gowan, Demos και Torrance υποστήριξαν ότι τα παιδιά είναι από φύση τους δημιουργικά και χρειάζονται το κατάλληλο περιβάλλον για να εκδηλώσουν τη δημιουργικότητά τους. Σύμφωνα με τον Torrance (1972) το παιδί γίνεται δημιουργικό με ό,τι το κάνει να νιώθει ζωντανό.

Μέσα από ένα πολυτροπικό πλαίσιο, παρέχονται στους μαθητές ευκαιρίες και ενθαρρύνονται να διερευνήσουν, να πειραματιστούν, να ανακαλύψουν και να εκφραστούν δημιουργικά. Τα παιδιά ζωγραφίζουν, παίζουν, χορεύουν, τραγουδούν, εκφράζονται αυθόρμητα με πολλούς και ποικίλους τρόπους. Οι μαθητές, λοιπόν, που συμμετέχουν ενεργά σε δημιουργικές δράσεις, διατηρούν αμείωτο το ενδιαφέρον τους για την ανακάλυψη της γνώσης και την ελεύθερη έκφραση. Επιπλέον, οι δημιουργικοί μαθητές μπορούν να παίρνουν ιδέες από διαφορετικά γνωστικά πεδία και να τις συνδυάζουν επιτυχώς σε ένα εντελώς νέο πλαίσιο (Griva, Semoglou & Paparantazi, 2010). Το παιχνίδι είναι σημαντικό στην ανάπτυξη της δημιουργικότητας, διότι εμπλέκει μια σειρά από γνωστικές και συναισθηματικές δοκιμασίες (Russ, 1996). Το παιχνίδι έχει χαρακτηριστεί ως μια αυθόρμητη δραστηριότητα των μικρών παιδιών, εσωτερικής αρχής, η οποία διέπεται από εσωτερικούς κανόνες, είναι σχετικά 'ακίνδυνη' και όχι απαραίτητα προσανατολισμένη σε ένα συγκεκριμένο στόχο. Το παιχνίδι είναι έμφυτο, καθώς τα παιδιά νιώθουν μια εσωτερική επιθυμία και ανάγκη να παίζουν, να συμμετέχουν ενεργά στη δημιουργία ενός παιχνιδιού και να έχουν τον έλεγχο του. Ένα βασικό χαρακτηριστικό του παιχνιδιού των παιδιών είναι η 'προσποίηση', με έντονη παρουσία της φαντασίας, των συμβολισμών και των συμβολικών ρόλων αντικειμένων (Verenikina, Harris & Lysaght, 2003).

Τα παιδιά είναι συνεχώς ενεργά και προσπαθούν να κατανοήσουν τον κόσμο γύρω τους. Κατασκευάζουν τις γνώσεις τους μέσα από τις εμπειρίες τους, οι οποίες επαναλαμβάνονται μέσα από την αλληλεπίδραση με άλλα άτομα και αντικείμενα. Η γνώση οικοδομείται ως αποτέλεσμα των δυναμικών αλληλεπιδράσεων ανάμεσα στα άτομα και το φυσικό, κοινωνικό περιβάλλον (Piaget, 1962 · Δαράκη, 1986). Το παιχνίδι δημιουργεί ένα κλίμα φιλίας και κοινωνικότητας και επιταχύνει την ωριμότητα και την κοινωνικοποίηση του παιδιού.

2.1.1. Το παιχνίδι ως εκπαιδευτικό εργαλείο

Ορισμένοι ερευνητές υποστηρίζουν ότι τα παιχνίδια, οι ιστορίες και η δραματοποίηση τείνουν να είναι ελκυστικές δραστηριότητες χωρίς στρες για τα παιδιά, ενώ οι τελευταίοι ασχολούνται με ένα αυθεντικό πλαίσιο επικοινωνίας (Tomlinson & Masuhara, 2009). Όλα τα παιχνίδια και οι δραστηριότητες υλοποιήθηκαν σε ένα «αλληλεπιδραστικό» πλαίσιο του CaPePe (Communication, Activation, Problem solving, Exploitation, Participation, Enjoyment), (Griva & Semoglou, 2015) με έξι βασικές διαστάσεις: επικοινωνία, ενεργοποίηση, επίλυση προβλημάτων, εκμετάλλευση, συμμετοχή, απόλαυση.

Τα τελευταία χρόνια, η χρήση των παιχνιδιών στην εκπαιδευτική διαδικασία όλο και αυξάνεται με θετικά αποτελέσματα. Τα παιχνίδια μπορούν να αποτελέσουν ένα πανίσχυρο εργαλείο στα χέρια του εκπαιδευτικού και να αντιμετωπιστούν με μεγάλη ευχαρίστηση από την πλευρά των μαθητών. Μέσα σε ένα χαλαρό και ευχάριστο περιβάλλον, οι μαθητές μπορούν να ανακαλέσουν πιο γρήγορα τη νέα γνώση (Luong, 2009). Σύμφωνα με τη Σιβροπούλου (1997) το παιχνίδι αποτελεί βασική τεχνική μάθησης σε κάθε έκφανση της παιδικής ηλικίας και συγκεκριμένα, προσφέρει:

- Μάθηση μέσω της δοκιμής του λάθους
- Ενίσχυση μνημονικών στρατηγικών
- Εξάσκηση επικοινωνιακών ικανοτήτων
- Προβληματισμός και διερεύνηση των εμπειριών

Με την έννοια αυτή το παιχνίδι θεωρείται ως ένα ισχυρό εργαλείο στα χέρια του εκπαιδευτικού που μπορεί να βελτιώσει τις γλωσσικές δεξιότητες των μαθητών σε ένα ευχάριστο και διασκεδαστικό πλαίσιο. Μέσα σε αυτό το παιγνιώδες πλαίσιο, ο εκπαιδευτικός μπορεί να προσελκύσει την προσοχή των μαθητών για περισσότερο χρόνο, να ενεργοποιήσει ευκολότερα τους μαθητές και να προσφέρει νέα διάσταση στην παραδοσιακή και δομημένη μαθησιακή διαδικασία. Ο εκπαιδευτικός θα πρέπει πάνω από όλα να λαμβάνει υπόψη του τις προτιμήσεις και τα ενδιαφέροντα των παιδιών, αλλά και να προβαίνει σε αξιολογήσεις παρατηρώντας τα καθ' όλη τη διάρκεια (Griva & Semoglou, 2015).

Το παιχνίδι μπορεί να αποβεί ένα πανίσχυρο εργαλείο στα χέρια του εκπαιδευτικού «στην προσπάθειά του ενάντια στην παθητική συμπεριφορά των μαθητών» (Khan, 1991). Μέσα σε ένα χαλαρό και ευχάριστο περιβάλλον, οι μαθητές μαθαίνουν ευκολότερα και μπορούν να ανακαλέσουν γρηγορότερα τη νεοαποκτηθείσα γνώση (Duong, 2008 · Luong, 2009). Επιπλέον, δείχνουν περισσότερο ενδιαφέρον για το μάθημα και συμμετέχουν πιο ενεργά (Nguyen, 2010). Είναι γεγονός, ότι όλες οι σύγχρονες διδακτικές προσεγγίσεις προτείνουν το παιχνίδι ως ένα από τα κυριότερα εργαλεία στη μαθησιακή διαδικασία. Άλλωστε, το παιχνίδι επιτρέπει στους μαθητές να κάνουν λάθη και να μαθαίνουν μέσω της δοκιμής και του λάθους, τους βοηθά να αναγνωρίζουν τους περιορισμούς τους και να ανακαλύψουν τις δυνατότητές τους (Ludvigsen, Creegan & Mills, 2005).

Μέσα σε αυτό το παιγνιώδες πλαίσιο, ο εκπαιδευτικός μπορεί να προσελκύσει την προσοχή των μαθητών του για περισσότερο χρόνο, να ενεργοποιήσει ευκολότερα τους μαθητές του και να μετατρέψει ένα βαρετό μάθημα σε ένα μάθημα γεμάτο προκλήσεις και ενδιαφέροντα. Ο εκπαιδευτικός θα πρέπει πάνω από όλα να λαμβάνει υπόψη του τις προτιμήσεις που εκφράζουν τα παιδιά σε σχέση με το παιχνίδι και να τα αξιολογεί παρατηρώντας τα καθώς παίζουν. Είναι σημαντικό να διερευνάται γιατί το παιδί προτιμάει ένα συγκεκριμένο είδος παιχνιδιού και τι είναι αυτό που το παρακινεί και το ωθεί να συμμετέχει στο συγκεκριμένο παιχνίδι (Leppanen & Piirainen-Marsh, 2009).

Η Carlsson – Paige (2008) αναφέρει πως το παιχνίδι είναι ιδιαίτερα κρίσιμο για την κοινωνική, συναισθηματική και γνωστική ανάπτυξη του παιδιού. Η ίδια ερευνήτρια τονίζει την αξία του παιχνιδιού στην τάξη και τη σημαντικότητα δημιουργίας ενός χαλαρού και υποστηρικτικού περιβάλλοντος, όπου το παιχνίδι προσφέρει ευκαιρίες για μάθηση, συναισθηματική και νοητική ετοιμότητα και καλλιέργεια κοινωνικών δεξιοτήτων που είναι απαραίτητες για τη ζωή.

2.1.2. Το κινητικό παιχνίδι

Οι Doherty και Bailey (2003), καταλήγουν στα εξής αναφορικά με το κινητικό παιχνίδι: α) τα κινητικά παιχνίδια είναι αυτά που προτιμούν περισσότερο τα παιδιά κι έτσι υπερέχουν από όλους τους άλλους τύπους παιχνιδιών, β) σε κάθε κοινωνία και σε κάθε πολιτισμικό περιβάλλον, τα παιδιά συμμετέχουν με ευχαρίστηση σε κινητικά

παιχνίδια με κανόνες και σε ελεύθερες κινητικές δραστηριότητες, γ) οι τακτικές κινητικές δραστηριότητες έχουν θετικές επιπτώσεις στη φυσική, γνωστική και συναισθηματική ανάπτυξη των παιδιών, δ) σημαντικός παράγοντας για την κοινωνική αποδοχή των παιδιών, είναι η ενεργός συμμετοχή τους σε κινητικές δραστηριότητες και τέλος ε) τα παιδιά προτιμούν να έχουν καλύτερες επιδόσεις στις κινητικές δραστηριότητες και στα παιχνίδια, παρά στις υπόλοιπες δραστηριότητες του σχολικού προγράμματος.

Οι Hopper, Grey και Maude (2000) αναφέρουν ότι το παιχνίδι συνεισφέρει στην ολική ανάπτυξη του παιδιού, συμπεριλαμβανόμενης της κινητικής ικανότητας, της κριτικής σκέψης, της κατανόησης εννοιών, επίλυσης προβλημάτων, αλλά και της προσωπικότητας. Κατά συνέπεια, είναι επιτακτική ανάγκη οι εκπαιδευτικοί να δίνουν στα παιδιά της τάξης, όσο το δυνατόν περισσότερες ευκαιρίες για κίνηση, αλλά και μάθηση μέσα από τη συμμετοχή τους στο παιχνίδι. Σύμφωνα με την Zimmer (2005) οι στόχοι της κινητικής αγωγής εστιάζονται στην ικανοποίηση των παιδιών για κίνηση και κινητικά παιχνίδια, την απόκτηση και ανάπτυξη των κινητικών δεξιοτήτων των παιδιών, τη μαζική συμμετοχή των παιδιών, την ψυχαγωγία και τη χαρά που βιώνουν τα παιδιά, καθώς και την ανάπτυξη της θετικής στάσης και αυτοεκτίμησης των παιδιών.

Η κίνηση αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της καθημερινότητας των παιδιών. Οι Jehue και Carlisle (2000) υποστηρίζουν πως το 50% των ανθρώπων μαθαίνουν καλύτερα μέσω της κίνησης, ενώ και ο Fielden (1995) ανέφερε ότι η κίνηση αναπτύσσει τη μυϊκή ισορροπία, ένα σημαντικό στοιχείο στην ανάπτυξη του λόγου, της ανάγνωσης και της σκέψης. Επιπρόσθετα, η Carlsson-Paige (2008) σημειώνει πως οι εκπαιδευτικοί πρέπει να δημιουργήσουν ένα περιβάλλον μάθησης, στο οποίο το παιχνίδι να δίνει στα παιδιά κίνητρο για μάθηση, αλλά και τις κοινωνικό-συναισθηματικές ικανότητες που χρειάζονται για να πετύχουν όχι μόνο στο σχολείο, αλλά και στη ζωή. Κι αυτό γιατί το παιχνίδι είναι πολύτιμο για τα παιδιά και έχει ζωτική σημασία για την κοινωνική, τη συναισθηματική και την αντιληπτική τους ανάπτυξη. Ακόμη, οι Schilling και συν. (2006) διευκρινίζουν πως το παιχνίδι αποτελεί μια μεγάλη ενίσχυση στην αυτοεκτίμηση των παιδιών, ειδικά των παιδιών διαφορετικής εθνικότητας.

Η τακτική πραγματοποίηση κινητικής δραστηριότητας συμβάλλει στην εκμάθηση κινητικών δεξιοτήτων, στην ανάπτυξη της δύναμής, της αντοχής της φυσικής κατάστασης, των συναρμοστικών ικανοτήτων, του οπτικοκινητικού

συντονισμού (Giagazoglou et al., 2011), στη ρύθμιση του μεταβολισμού, στη ρύθμιση των επιπέδων παχυσαρκίας (Drenowatz et al., 2012 · Herman, Nelson, Teutsch, & Chung, 2012,), την πρόληψη καρδιαγγειακών νοσημάτων, τον έλεγχο της αρτηριακής πίεσης και άλλα πολλά ακόμη (Corbin, Lindsey, & Welk 2001).

2.1.2.1. Το κινητικό παιχνίδι στη μαθησιακή διαδικασία

Τα παιχνίδια ωθούν τους μαθητές να αναλάβουν ενεργό ρόλο στη διαδικασία μάθησης, καθώς όλοι οι συμμετέχοντες έχουν ίσες ευκαιρίες εμπλοκής σε ένα ενεργητικό πλαίσιο και όχι σε μια παθητική πρόσληψη πληροφοριών. Χαρακτηριστικά αναφέρεται πως θυμόμαστε μόλις το 10% όσων διαβάζουμε, το 20% όσων ακούμε, το 30% όσων βλέπουμε, το 50% όσων ακούμε και βλέπουμε ταυτόχρονα, το 70% όσων λέμε και το 90% όσων κάνουμε (Shu-yan, 2005).

Για τα μικρά παιδιά η κίνηση αποτελεί το πιο σημαντικό μέσο επικοινωνίας, έκφρασης και μάθησης. Γι' αυτόν ακριβώς το λόγο, θα πρέπει να δίνονται όσο το δυνατόν περισσότερες ευκαιρίες ώστε να εμπλέκονται και να μαθαίνουν φυσικά, μέσω της κίνησης, σε ένα πρόγραμμα σπουδών που να ενσωματώνει την κίνηση με τα άλλα γνωστικά αντικείμενα (Nichols, 1994). Με αυτόν τον τρόπο, ενθαρρύνονται οι μαθητές να μεταφέρουν τη νεοαποκτηθείσα γνώση σε καινούργιο πλαίσιο, έχοντας τη δυνατότητα να αφομοιώσουν τις νέες πληροφορίες και να τις εφαρμόσουν σε πιο σύνθετες καταστάσεις (Griva & Semoglou, 2013).

Η Carlsson-Paige (2008) αναφέρεται σε όλους τους εκπαιδευτικούς και ερευνητές που θεωρούν το παιχνίδι το πιο απαραίτητο στοιχείο του χαρακτήρα των παιδιών, ιδιαίτερα κρίσιμο για την κοινωνική, συναισθηματική και γνωστική ανάπτυξή τους. Η ίδια ερευνήτρια επισημαίνει την αξία του παιχνιδιού στην τάξη και τη σημαντικότητα δημιουργίας ενός χαλαρού και υποστηρικτικού περιβάλλοντος, όπου το παιχνίδι προσφέρει ευκαιρίες για μάθηση, συναισθηματική και νοητική ετοιμότητα, αλλά και όλες εκείνες τις κοινωνικές και ψυχοκινητικές δεξιότητες που είναι απαραίτητες στο σχολείο και στο μέλλον.

Ο Silberman (1996) τονίζει την ανάγκη να παρέχεται η δυνατότητα στους μαθητές να αναλάβουν ενεργό ρόλο στη διαδικασία μάθησης, καθώς για την ουσιαστική πρόσκτηση και εμπέδωση της γνώσης δεν αρκεί μόνο η παθητική πρόσληψη πληροφοριών. Τα παιχνίδια συμβάλλουν προς αυτή την κατεύθυνση, καθώς όλοι οι συμμετέχοντες έχουν ίσες ευκαιρίες εμπλοκής στη διαδικασία, άρα και

στη μάθηση, αναλαμβάνοντας την πρωτοβουλία της επεξεργασίας των πληροφοριών, της λήψης των αποφάσεων και της προώθησης συγκεκριμένων λύσεων (Allery, 2004).

Σύμφωνα με τις Griva και Semoglou (2013) οι διδασκαλίες οι οποίες συμπεριλαμβάνουν κινητικά παιχνίδια, ενεργοποιούν τους μαθητές και δίνουν διαφορετικούς ρόλους στον εκπαιδευτικό. Είναι συχνό φαινόμενο στις τάξεις μα υπάρχουν μαθητές χωρίς να δείχνουν κανένα ενδιαφέρον για το μάθημα, όταν αυτό ακολουθεί πάντα την παραδοσιακή μορφή, όπου δεν υπάρχει η ενεργή εμπλοκή και συμμετοχή όλων των μαθητών. Σε αυτές τις περιπτώσεις, το χτύπημα του κουδουνιού αποτελεί τη μόνη προσδοκία, καθώς στο διάλειμμα οι μαθητές έχουν τη δυνατότητα να τρέξουν, να παίξουν, να διασκεδάσουν και να νιώσουν ενεργοί και 'ζωντανοί'. Κατά συνέπεια, ένα μονότονο μάθημα, μπορεί να αλλάξει ριζικά τόσο για τους μαθητές, όσο και για τον εκπαιδευτικό, ο οποίος θα αντιληφθεί πως η μάθηση μπορεί να πραγματοποιηθεί και με άλλους πιο ενδιαφέροντες και συμμετοχικούς τρόπους.

Μέσα από το κινητικό παιχνίδι συντελείται η ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών, καθώς προσελκύεται το ενδιαφέρον τους και διευκολύνεται η σύνδεση της μάθησης με την καθημερινή ζωή. Αποτελέσματα ερευνών των Bart, Hajami και Bar-Haim (2007) καταδεικνύουν τη σχέση των κινητικών δεξιοτήτων με τις σχολικές επιδόσεις. Η αξία του παιχνιδιού ως εργαλείο μάθησης είναι πια αποδεδειγμένη πολλαπλά και για αυτό τα αναλυτικά προγράμματα σπουδών το ενσωματώνουν ως βασικό εργαλείο μάθησης αναφορικά με όλα τα γνωστικά αντικείμενα. Με αυτόν τον τρόπο οι μαθητές ενθαρρύνονται να μεταφέρουν τη γνώση σε άλλο πλαίσιο και να την εφαρμόσουν σε πιο σύνθετες καταστάσεις.

2.2. Το παραμύθι

Το παραμύθι, ένα από τα κυριότερα πνευματικά δημιουργήματα του ανθρώπου, έχει τη μεγαλύτερη απήχηση στην παιδική ψυχή (Σπυροπούλου – Παπαδημητρίου, 1988). Βασισμένο στη φανταστική διήγηση υπερφυσικών γεγονότων (Γκότοβος, 1996), το παραμύθι κατεξοχήν λαϊκό δημιούργημα, είναι είδος ανθρωπολογικό, παρουσιάζει δηλαδή μια καθολικότητα που υπερβαίνει τα εθνικά όρια (Αυδίκος, 1994). Ενσωματώνονται φανταστικές, ευτράπελες και ως ένα βαθμό διδακτικές παραδόσεις (Γκότοβος, 1996), το παραμύθι μας ταξιδεύει σ' έναν κόσμο ονειρεμένο και εξωπραγματικό, όπου τα ζώα και τα δέντρα μιλούν, οι άνθρωποι μεταμορφώνονται, γίνονται πράξεις ανώτερες από τις ανθρώπινες και αντίθετες στους νόμους της φύσης (Σπυροπούλου – Παπαδημητρίου, 1988), οι οποίοι είναι ανίσχυροι και ανύπαρκτοι. Σύμφωνα με τον Μερακλή (1973) το παραμύθι είναι το αρχαιότερο διασώμενο είδος αφήγησης.

Οι Bolte και Polinka, οι σχολιαστές των παραμυθιών των αδερφών Grimm, υποστηρίζουν πως με τη λέξη παραμύθι εννοούμε μια διήγηση δημιουργημένη με ποιητική φαντασία παρμένη ιδιαίτερα από τον κόσμο του μαγικού, μια ιστορία του θαύματος, που την ακούνε με ευχαρίστηση μεγάλοι και μικροί, έστω κι αν δεν την θεωρούν πιστευτή (Μερακλής, 1973). Ο χώρος που διαδραματίζεται το παραμύθι είναι συνήθως ένα μυθικό μέρος με φανταστικούς ήρωες με διαφορετικές ικανότητες. Αυτό του δίνει τη δυνατότητα να κινείται στη σφαίρα του ονείρου και του παράλογου. Φαίνεται ότι τα παραμύθια αποτελούν ένα είδος το οποίο ακροβατεί ανάμεσα στη μυθολογία και τη λογοτεχνία. Γιατί από τη μια πλευρά, ο «χρόνος» των παραμυθιών είναι «έξω από το χρόνο» όπως και στις μυθικές αφηγήσεις κι από την άλλη πλευρά, η έννοια του εφήμερου, λειτουργεί αρκετά συχνά στα παραμύθια όπως ακριβώς και στα μυθιστορήματα (Jean, 1996).

2.2.1. Η εκπαιδευτική αξία του παραμυθιού

Τα τελευταία χρόνια, πολλά εκπαιδευτικά προγράμματα σε ολόκληρη την Ευρώπη έχουν χρησιμοποιήσει τα παραμύθια ως βασικό εκπαιδευτικό εργαλείο, όπως έχει αποδειχθεί σε προηγούμενες έρευνες ότι μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη γλωσσική ανάπτυξη, την ανάπτυξη γνωστικών δεξιοτήτων και την αύξηση της πολυπολιτισμικής ευαισθητοποίησης (Griva & Chostelidou · 2012, Ahlquist, 2011).

Τα παραμύθια έχουν αποδειχθεί πολύτιμο εργαλείο για τους μαθητές επειδή ενισχύουν τις γλωσσικές και γνωστικές τους ικανότητες σε ένα ασφαλές, διεγερτικό και ευχάριστο μαθησιακό περιβάλλον (Mixon & Temu, 2006). Στο ίδιο πνεύμα, ο Ahlquist (2011) επισημαίνει ότι τα παραμύθια αποτελούν σημαντική πηγή γλωσσικής εμπειρίας καθώς βοηθούν τους μαθητές να αφομοιώνουν και να επεξεργάζονται ολιστικά τη γλώσσα.

Ο Meek αναφέρει (στο Smith, 2004, σ.463) ότι «η μεταφυσική παιδική μεταφορά σε ένα παραμύθι μπορεί να επιφέρει πολλά οφέλη. Πρώτα απ' όλα, τα παραμύθια βοηθούν τους μαθητές να μάθουν πώς να μάθουν» και πως «οι συγγραφείς παιδικών βιβλίων διδάσκουν πραγματικά τα παιδιά πώς να διαβάζουν». Είναι κατανοητό ότι οι δραστηριότητες αφήγησης πρέπει να είναι δομημένες κατά τέτοιον τρόπο ώστε, μα βάση τα λεγόμενα του Χαραλαμπίδου - Χατζησαββιδή (1997), να επιτρέπουν να εναλλάσσονται διαφορετικές μορφές λόγου. Με άλλα λόγια, θα πρέπει να επιτρέπουν πολλαπλές προσεγγίσεις σε ένα δεδομένο θέμα είτε με λεκτική ή γραπτή έκφραση". Στόχος είναι να ενεργοποιηθούν οι ικανότητες των παιδιών για το καλύτερο αποτέλεσμα επικοινωνίας. Σύμφωνα με τον Τσολάκη (1996), ολόκληρη η ζωή των ανθρώπων είναι γλωσσική επικοινωνία. Έτσι, ο τελικός γλωσσικός σκοπός της διδασκαλίας της γλώσσας δεν μπορεί να είναι τίποτα άλλο από τη γλωσσική επικοινωνία σε όλες τις μορφές της, από το απλούστερο έως το πιο περίπλοκο. Έτσι, τα παιδιά λαμβάνουν εκπαίδευση στην κατανόηση, έκφραση, δημιουργική γραφή δηλαδή, κατανόηση και παραγωγή γραπτού και προφορικού λόγου (Γαβριηλίδου-Σπυρίδου, 1997) χωρίς να το γνωρίζουν.

Οι ερευνητές υποστηρίζουν ότι η ανάγνωση παραμυθιών σε μαθητές είναι ένας ισχυρός τρόπος για να αναπτύξουν το λεξιλόγιό τους, να ενισχύσουν την παραγωγή ομιλίας τους και να βελτιώσουν την φαντασία τους και τη δημιουργική τους έκφραση (Karweit & Wasik, 1996 · Reese & Cox, 1999 · Sinichal, Thomas & Monik, 1995 · Wasik & Bond, 2001 · Wasik, Bond, & Hindman, 2006 · Shin, 2006). Τα παραμύθια παρέχουν επίσης ευκαιρίες για τους μαθητές να αξιοποιήσουν τη δημιουργική τους φλέβα, να αυξήσουν τα κίνητρά τους, να μάθουν νέα πράγματα και να καλλιεργήσουν τις στρατηγικές επικοινωνίας τους (Kirsch, 2008). Η αίσθηση της ανάγνωσης ενός παραμυθιού θεωρείται μια αλληλεπιδραστική και συν-δημιουργική διαδικασία που χρησιμοποιείται για την τόνωση της φαντασίας των μαθητών, την ανάπτυξη των δεξιοτήτων ακρόασης και ομιλίας τους και τη σύνδεση των πολιτισμών (Griva & Chostelidou, 2012). Η έρευνα προτείνει επίσης ότι η ανάγνωση παραμυθιών

από διαφορετικές χώρες και πολιτισμούς μέσα σε ένα διεπιστημονικό πλαίσιο δίνει στους μαθητές τη δυνατότητα να διατυπώνουν τις σκέψεις τους και να εκτοπίζουν τα συναισθήματά τους, να απελευθερώνουν τη φαντασία τους και να κατανοούν τον κόσμο καθώς και τη θέση τους στο πλαίσιο των πολιτισμών (Almond, 2005 · Griva & Chostelidou, 2012 · Maynard, 2005).

Μέσα από τα παραμύθια, οι μαθητές καλούνται συχνά να παίξουν ρόλους ή να συμμετάσχουν σε μια σειρά από φυσικές δραστηριότητες που εξυπηρετούν την ανάγκη τους για δράση και κίνηση και τους παρέχουν ευκαιρίες να εκφραστούν προφορικά (Li-Yu Chang, 2009). Στη σχετική έρευνα (π.χ. Ahlquist, 2011 · Griva & Chostelidou, 2012 · Li-Yu Chang, 2009) υποστηρίχθηκε ότι η ανάγνωση των πολυπολιτισμικών παραμυθιών σε ένα διαθεματικό πλαίσιο συμβάλλει στην ανάπτυξη γλωσσικών και γνωστικών δεξιοτήτων, η πολυπολιτισμική ευαισθητοποίηση των μαθητών σε ένα ασφαλές μαθησιακό περιβάλλον όπου ο τελευταίος μπορεί να αναδιαρθρώσει το αναδυόμενο γλωσσικό σύστημα χωρίς άγχος ή φόβο (Griva & Semoglou, 2013 · Mixon & Temu, 2006 · Griva & Chostelidou, 2012).

Από την άλλη πλευρά, υποστηρίζεται πως η χρήση παραμυθιών στην εκπαιδευτική πρακτική επιτρέπει τη δημιουργία ενός πλαισίου στο οποίο μπορούν να ενσωματωθούν διάφορες παιχνιδιάρικες δραστηριότητες (Bogaert et al., 2006). Αυτό σε αντάλλαγμα οδηγεί σε ένα ρεαλιστικό και επικοινωνιακό περιβάλλον όπου οι μαθητές έχουν την ευκαιρία να εκφράσουν δημιουργικά συμμετέχοντας στη “διαμόρφωση” της πλοκής της ιστορίας, εκφράζοντας τη γνώμη τους και τα συναισθήματά τους για τους χαρακτήρες των παραμυθιών και τελικά “αναπνέοντας τη ζωή” σε μερικούς από τους χαρακτήρες μέσω του παιχνιδιού ρόλων (Ahlquist, 2011).

Τα παραμύθια, συχνά, περιέχουν πολυτροπικότητα, αφού οι γλωσσικές και οι θεματικές πληροφορίες συμπληρώνονται με εικόνες και, σε ορισμένες περιπτώσεις, με ήχους, οι οποίοι βοηθούν τα παιδιά να ανακατασκευάσουν την ιστορία (Meyer, 1990). Επιπρόσθετα, εμπεριέχουν την πρόβλεψη, μαντεύοντας ή αναζητώντας το νόημα και πως συνδέεται με την προηγούμενη γνώση σχετικά με το θέμα. Με αυτή την έννοια, τα παραμύθια γίνονται εργαλεία “σκαλωσιάς” για τη διαδικασία της μάθησης η οποία, αρχικά, βοηθά τα παιδιά να αισθάνονται ότι λειτουργούν σε ένα οικείο πλαίσιο κοντά στα βιώματά τους, δηλαδή, κοντά σε μια ιστορία ή ένα παραμύθι. Δεύτερον, οι ιστορίες επιτρέπουν στους εκπαιδευόμενους να προχωρήσουν

βήμα προς βήμα στη δική τους κατασκευή και ανακατασκευή της γνώσης (Gibbons, 2002).

2.2.2. Παραμύθια και πολυπολιτισμική επίγνωση/ευαισθητοποίηση

Σε μια προσπάθεια να καλλιεργήσουν τον αμοιβαίο σεβασμό και την αποδοχή του "άλλου" σε ένα εκπαιδευτικό πλαίσιο, τα παραμύθια μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο προς αυτή την κατεύθυνση. Ειδικότερα, εκείνο που προσδίδει μια πολυπολιτισμική διάσταση ανάλογη της ανομοιογένειας της τάξης. Μια συζήτηση για τα πολλαπλά οφέλη των παραμυθιών θα μπορούσε να ξεκινήσει με τις ακόλουθες λέξεις του Παπανούτσου (1980, σ. 118 στον Δούλια, 2010): «...ένα παραμύθι θα πετύχει μόνο αυτό που η εκπαίδευση, διαφορετικά, μεθοδικά θα προσπαθεί να ενσταλάξει στην ψυχή ενός νεαρού ατόμου μέσα από πιο περίπλοκα και τελειοποιημένα μέσα για να τελειοποιήσει την αντίληψή του, να εμπλουτίσει την εμπειρία του, να καλλιεργήσει την ευαισθησία του και γενικά να επεκτείνει και να εμβαθύνει το πνεύμα του...».

Σύμφωνα με τους Grurgeon και Gardner (2000), οι ιστορίες που επιλέγουν οι εκπαιδευτικοί να παρουσιάσουν στην τάξη διαφέρουν από τα παραμύθια, από τους μύθους και τους θρύλους που περιγράφουν ή αναπαριστούν μια συγκεκριμένη κουλτούρα ή διαθέτουν μια διαπολιτισμική φύση. Κάποιες ιστορίες έχουν παραμείνει ζωντανές μέσω της προφορικής παράδοσης και διαμέσου των καθημερινών εθίμων μιας κοινωνίας. Οι ιστορίες βοηθούν τους ανθρώπους να ανακαλύψουν ποιοι είναι και πως σχετίζονται αναφορικά με την τοπική κοινωνία. Οι ταυτότητές μας σχηματίζονται μέσα από τις ιστορίες.

Οι ιστορίες έχουν την παιδαγωγική δυνατότητα να αποκαλύπτουν αξίες της κουλτούρας μας, να αγκαλιάζουν τις ηθικές αρχές μας, να απεικονίζουν μοτίβα συμπεριφοράς και να περιβάλλουν τρόπους σκέψης. Με άλλα λόγια, εμπεριέχουν την κουλτούρα μιας συγκεκριμένης κοινωνίας και του τρόπου ζωής των μελών της. Οι ιστορίες, επίσης, διαθέτουν και κοινές λειτουργίες που είναι εύκολο να εντοπιστούν ακόμα και από τους μαθητές (Ροντάρι, 2001). Από την άλλη μεριά, οι ιστορίες όπως επισημαίνει ο Stroyle (2003), αποκαλύπτουν παγκόσμιες αλήθειες για τον κόσμο. Μέσω αυτών βλέπουμε πως διαφορετικοί άνθρωποι μοιράζονται τις ίδιες εμπειρίες ζωής και πως η ανθρώπινη φύση μπορεί να υπερβαίνει τις κουλτούρες. Σύμφωνα με τον Goldblatt (1999) για να αποκτήσουμε γνώσεις για άλλες χώρες ή κοινωνίες,

πρέπει να διαβάσουμε και να εξοικειωθούμε την ιστορία και την κουλτούρα τους. Οι ιστορίες και τα παραμύθια μας παρέχουν μια ματιά στον πολιτισμό τους εκ των έσω, ταυτόχρονα με τις αξίες και τα έθιμά τους.

Πράγματι, η χρήση παραμυθιών στα σχολεία υπερβαίνει το τυπικό “μάθημα” και προσφέρει ευχάριστες και δημιουργικές στιγμές, καθώς οι μαθητές διευρύνουν τους ορίζοντές τους και ανεβαίνουν σε νέα εκπαιδευτικά ύψη. Μέσα από μια ευχάριστη και ασφαλή ατμόσφαιρα, οι μικροί μας αναγνώστες μαθαίνουν και αποκτούν κοινωνικοποιημένες δεξιότητες σκέψης και δράσης, γίνονται ενεργοί παίκτες στη διαδικασία μάθησης, αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες, αναπτύσσουν ευχάριστη διάθεση και υιοθετούν θετικές στάσεις απέναντι σε οτιδήποτε νέο και δημιουργικό. Με άλλα λόγια, ο μαθητής “ανοίγεται” στον “ξένο” και απαλλάσσεται από οποιαδήποτε φοβία προς τον “άλλο” και τον τρόπο ζωής του. Η σχετική έρευνα (π.χ. Alquist, 2011 · Griva & Chostelidou, 2012 · Li-Yu Chang, 2009) επιβεβαιώνει ότι η αναφορά πολυπολιτισμικών παραμυθιών σε ένα διαθεματικό πλαίσιο βοηθά στην καλλιέργεια της πολυπολιτισμικής συνείδησης των μικρών μαθητών σε ένα “ασφαλές” περιβάλλον μάθησης (Griva & Shemoglou, 2013 · Griva & Lazaridou, 2014). Συγκεκριμένα, η επαφή με ιστορίες διαφορετικής προέλευσης βοηθά κάθε παιδί που είναι μέλος μιας φυλετικής ή εθνοτικής μειονότητας να συνειδητοποιήσει ότι έχει πολιτιστική κληρονομιά για την οποία μπορεί να υπερηφανεύεται. Πράγματι, αυτή η υπερηφάνεια στην κληρονομιά τους ενθαρρύνει τα παιδιά που είναι μέλη μειονοτικών ομάδων να σταθεροποιήσουν τις προσωπικές τους αξίες και να αναπτύξουν την πολιτιστική τους ταυτότητα.

Η συμβολή των παραμυθιών, όμως, δεν περιορίζεται απλά στην τόνωση της φαντασίας, της αναψυχής και της αποδοχής του “άλλου”. Η χρήση παραμυθιών για διάφορους γλωσσικούς σκοπούς (τόσο στην τάξη όσο και πέρα από αυτήν) οδηγεί σε ουσιαστική βελτίωση της γλωσσικής ικανότητας, ιδιαίτερα όταν η επιλογή των κειμένων βασίζεται στο χρηστικό, γλωσσικό και παιδαγωγικό τους δυναμικό και η διδασκαλία πραγματοποιείται με την κατάλληλη καθοδήγηση και συνάδει με το εγκατεστημένο πρόγραμμα (Γαβρηλίδου-Σαββίδου, 1997). Για την Γρίβα (2008), η ακρόαση μιας ιστορίας ή ενός παραμυθιού είναι μια κοινή, κοινωνική εμπειρία που ωριμάζει τις ικανότητες ακρόασης και συγκέντρωσης. Συγκεκριμένα, η γλώσσα των παραμυθιών είναι κατανοητή κυρίως λόγω της απλότητας της, αλλά είναι γεμάτη με λέξεις γεμάτες ενέργεια και κίνηση χωρίς σύνθετες δομές ή αφηρημένες έννοιες.

Ο Stroyle (2003) παραθέτει μια λίστα με τους τρόπους που τα παραμύθια συνεισφέρουν στην ενδυνάμωση της διαπολιτισμικής επικοινωνίας και εκπαίδευσης μέσα στην τάξη:

- Επιτρέπουν τα παιδιά να βιώσουν διαφορετικές κουλτούρες, εξερευνώντας παράλληλα τις δικές του πολιτισμικές ρίζες
- Προσφέρουν εσωτερική ματιά σε διαφορετικές παραδόσεις και αξίες
- Αποκαλύπτουν διαφορές και ομοιότητες των κοινωνιών στον κόσμο
- Βοηθούν τους μαθητές να κατανοήσουν πως η σοφία είναι κοινή σε όλους τους ανθρώπους ή σε όλες τις κοινωνίες.

3. Το project «Τα παραμύθια συνομιλούν – οι πολιτισμοί συναντιούνται»

Λαμβάνοντας υπόψη τα θετικά αποτελέσματα προγενέστερων εφαρμογών που σχετίζονται με την ανάπτυξη της διαπολιτισμικής/πολυπολιτισμικής επίγνωσης και αφύπνισης που πραγματοποιήθηκαν σε χώρες των Βαλκανίων και της Ανατολικής Ευρώπης [«Η καλλιέργεια των επικοινωνιακών στρατηγικών και της πολύ/διαπολιτισμικής επίγνωσης στο πλαίσιο της διδασκαλίας της ξένης γλώσσας (Γρίβα & Παπαδόπουλος, 2017), «It's the same world through different eyes»: a content and language integrated learning project for young EFL learners (Korosidou & Griva, 2016), «Η διαφορετικότητά μας – η ομοιότητά μας: Ένα διαθεματικό project παραδοσιακών χορών στο Δημοτικό Σχολείο» (Γρίβα, Σέμογλου & Κουτμάνης, 2015), «Learning in the Traces of Greek Culture»: A CLIL Project for Raising Cultural Awareness and Developing L2 Skills (Papadopoulos & Griva, 2014) κ.α.) με πολλά πλεονεκτήματα στην πρόοδο και τις επιδόσεις των μαθητών, θεωρήσαμε ωφέλιμο, να εφαρμόσουμε το παρακάτω πολυπολιτισμικό project στο ελληνικό εκπαιδευτικό πλαίσιο. Περιλαμβάνονται η προβολή πολιτισμικών και πολιτιστικών στοιχείων, η εικονική περιήγηση μέσω της Google maps, η συμμετοχή των μαθητών σε εναλλακτικού τύπου δραστηριότητες και η ακρόαση ανέκδοτων λαϊκών παραμυθιών-ιστοριών.

*Αναφάρεται ο όρος ιστορία λόγω του πιο «σκοτεινού περιεχομένου» κάποιων αφηγήσεων.

3.1. Ο σκοπός και οι στόχοι του project

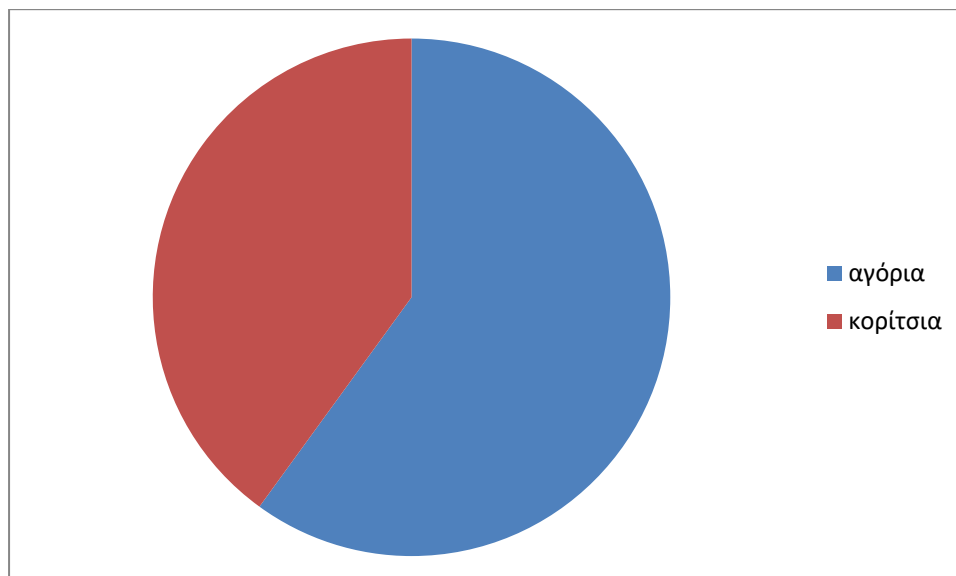
Ο σκοπός του συγκεκριμένου project είναι η ανάπτυξη της πολυπολιτισμικής συνείδησης μέσα από τη διδασκαλία στοιχείων πολιτισμού, γεωγραφίας και ιστορίας και μέσω της ακρόασης δέκα ανέκδοτων λαϊκών παραμυθιών (εννέα παραμύθια από γείτονες χώρες της Ελλάδας και ένα ελληνικό παραμύθι).

Γενικοί στόχοι του project:

- Επαφή με πολιτισμικά στοιχεία γειτονικών χωρών της βαλκανικής και ανάπτυξη της δια/πολυπολιτισμικής επίγνωσης
- Καλλιέργεια των δεξιοτήτων κατανόησης και παραγωγής προφορικού και γραπτού λόγου
- Ανάπτυξη δεξιοτήτων πολυγραμματισμών
- Ενεργοποίηση των κινήτρων των μαθητών για ενεργό συμμετοχή σε αλληλοδραστικές/επικοινωνιακές δραστηριότητες και εναλλακτικού τύπου παιχνίδια και δραστηριότητες.
- Ανάπτυξη των κοινωνικών δεξιοτήτων των μαθητών.
- Καλλιέργεια των γνωστικών και των μεταγνωστικών δεξιοτήτων των μαθητών.

3.2. Συμμετέχοντες

Οι συμμετέχοντες που πήραν μέρος στην υλοποίηση του project: «Τα παραμύθια συνομιλούν – οι πολιτισμοί συναντιούνται»: Ένα διαθεματικό project στο Δημοτικό σχολείο, ήταν είκοσι μαθητές της Ε' τάξης του 6/θέσιου Δημοτικού Σχολείου Σούρπης του νομού Μαγνησίας. Από αυτούς τους μαθητές οι δώδεκα ήταν αγόρια και οκτώ ήταν τα κορίτσια.



Γράφημα 1. Καταγραφή φύλου στο δείγμα Ν.

4. Σχεδιασμός του project

Το συγκεκριμένο project «Τα παραμύθια συνομιλούν – οι πολιτισμοί συναντιούνται»: Ένα διαθεματικό project στο Δημοτικό σχολείο αποτελεί ένα διαθεματικό project μέσω του οποίου γίνεται προσπάθεια για την ανάπτυξη και καλλιέργεια της πολυπολιτισμικής συνείδησης των μαθητών μέσω της διδασκαλίας πολιτισμικών και πολιτιστικών στοιχείων από γειτονικές χώρες της Ελλάδας και κυρίως μέσα από τα λαϊκά παραμύθια (folk stories).

Πυρήνας του project αυτού είναι οι εννιά γειτονικές χώρες της Ελλάδας που έχουν επιλεγεί (Αλβανία, Βουλγαρία, Τουρκία, Ρουμανία, Κύπρος, Σερβία, ΠΓΔΜ, Σλοβενία, Σλοβακία). Η παρουσίαση των χωρών αυτών πραγματοποιήθηκε μέσα από μια σειρά παρουσιάσεων των πολιτιστικών, πολιτισμικών στοιχείων αλλά και στοιχείων της κουλτούρας της κάθε χώρας, των ηθών, εθίμων, παραδόσεων, τοπικών γεύσεων, αμφιλεγόμενων θεμάτων, καθώς και με την παρουσίαση και ακρόαση ενός ανέκδοτου λαϊκού παραμυθιού από την κάθε χώρα προέλευσης.

Ο σχεδιασμός του project αυτού βασίστηκε πάνω σε δύο παραμέτρους: από τη μία πλευρά στα παραμύθια του κυρίως σταδίου των προαναφερθέντων χωρών και από την άλλη πλευρά στις πολυτροπικού χαρακτήρα δραστηριότητες του μετα-σταδίου.

Τα λαϊκά παραμύθια μπορούν να αποτελέσουν ένα αποτελεσματικό εργαλείο για την ανάπτυξη του προβληματισμού και την καλλιέργεια αρχών με ταυτόχρονη κατάργηση ρατσιστικών αντιλήψεων στους μαθητές. Με άλλα λόγια, η χρήση των ιστοριών-παραμυθιών ως το κυρίως στάδιο μιας διδακτικής παρέμβασης μπορεί να επιφέρει το τερπνόν μετά του ωφελίμου, δηλαδή οι μαθητές να γνωρίσουν ένα γνωστικό αντικείμενο μέσα σε ένα εποικοδομητικό και ευχάριστο πλαίσιο μάθησης. Οι λαϊκοί μύθοι ουσιαστικά αποκαλύπτουν την κουλτούρα, τον πολιτισμό, ακόμη και την ιστορία κάθε χώρας. Με λίγα λόγια, στα λαϊκά παραμύθια αντικατοπτρίζεται ο τρόπος ζωής, οι σκέψεις και τα βιώματα μιας συγκεκριμένης χώρας-κοινωνίας.

Οι δραστηριότητες – παιχνίδια, από την άλλη μεριά, αποτελούν ένα αποτελεσματικό μέσο εκμάθησης και προτείνονται ως ένα αναπόσπαστο εργαλείο για τη διδακτική παρέμβαση. Η συμμετοχή των παιδιών στην εκπαιδευτική διαδικασία θεωρείται δεδομένη, καθώς εκείνα παίζουν και διασκεδάζουν, συμμετέχοντας σε μια πληθώρα κινητικών δραστηριοτήτων, εμπλέκοντας μάλιστα όλες τις αισθήσεις τους.

Τα παιχνίδια διευρύνουν τους γνωστικούς και γλωσσικούς ορίζοντες των παιδιών και αποτελούν τις βάσεις πάνω στις οποίες στηρίζεται η προσπάθεια για την ανάπτυξη της πολυπολιτισμικής συνείδησης στα παιδιά. Τα παιδιά μέσα από τα παιχνίδια έρχονται σε επαφή με νέο λεξιλόγιο και ιδιώματα και εξοικειώνονται με τη διαδικασία του σταδίου παρουσίασης της νέας γνώσης. Για να θεωρηθεί μια διδασκαλία πετυχημένη, θα πρέπει οι μαθητές να νιώθουν οικεία, να μη φοβούνται να εκφράσουν την προσωπική τους άποψη, να δείχνουν ενδιαφέρον για τις δραστηριότητες και να εκλείπει κάθε ίχνος άγχους και ανασφάλειας.

4.1. Επιλογή και σχεδιασμός υλικού

4.1.1. Επιλογή και παρουσίαση των λαϊκών παραμυθιών

Η σύλληψη της ιδέας του project αυτού πραγματοποιήθηκε με κεντρική παράμετρο τα λαϊκά παραμύθια. Αρχικά είχε δρομολογηθεί η καταγραφή παραμυθιών από όλες τις χώρες των Βαλκανίων και της Ανατολικής Μεσογείου, αλλά ο όγκος των πληροφοριών και των νέων γνώσεων θα ήταν τεράστιος για τους μαθητές. Από την άλλη μεριά, η άδεια εισόδου που χορηγήθηκε από τον Διευθυντή Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης όριζε αυστηρά δώδεκα επισκέψεις των δύο διδακτικών ωρών ανά επίσκεψη, επομένως, έπρεπε να μειωθεί ο αριθμός των χωρών. Έτσι καταλήξαμε σε δέκα χώρες, οι οποίες θα αξιοποιούνταν στην πιλοτική εφαρμογή της παρούσας εργασίας – project.

Τα λαϊκά παραμύθια παρουσιάστηκαν προς ακρόαση στους μαθητές κατόπιν μαγνητοφώνησής τους από ανθρώπους προερχόμενους από κάθε μία από τις επιλεγμένες χώρες, όντας γνώστες της μαγνητοφώνησης και πλήρως ενημερωμένοι και σύμφωνοι για την αξιοποίησή της σε εκπαιδευτικούς σκοπούς. Τα ηχητικά αρχεία που τέθηκαν προς ακρόαση στους μαθητές είχαν δύο εκδοχές, η πρώτη ήταν στην γλώσσα της εκάστοτε χώρας και η δεύτερη είτε στα Ελληνικά, είτε στα Αγγλικά. Οι απομαγνητοφωνήσεις των λαϊκών παραμυθιών μεταφράστηκαν στα ελληνικά και δεν τροποποιήθηκαν στο ελάχιστο, έτσι ώστε οι μαθητές να μπορούν να εντοπίζουν και γραπτώς τα ιδιώματα και τους νεολογισμούς. Ταυτόχρονα, σε κάθε παρουσίαση ανά παραμύθι επιδεικνύονταν σκίτσα ύστερα από επιλογή των χαρακτηριστικότερων σκηνών του κάθε παραμυθιού. Κατ' αυτόν τον τρόπο, οι μαθητές είχαν τη δυνατότητα να ακούσουν από τους πλέον αντιπροσωπευτικότερους αφηγητές τα

ανέκδοτα λαϊκά παραμύθια, να ακούσουν τα παραμύθια και στη γλώσσα προέλευσής τους, αλλά και να παρακολουθήσουν την οπτικοποίησή τους μέσα από έργα τέχνης, τα οποία φιλοτεχνήθηκαν για πρώτη φορά και για τους σκοπούς των διδακτικών παρεμβάσεων και μόνο. Τρεις παράμετροι που κεντρίζουν το ενδιαφέρον και την προσοχή των μαθητών, αλλά και την επιθυμία τους να λάβουν μέρος στο κυρίως και μετά-στάδιο, εκφράζοντας και οι ίδιοι τις ανησυχίες τους μέσω επικοινωνιακών συζητήσεων και συμμετοχής σε καινοτόμες δραστηριότητες.

Τα συλλεχθέντα παραμύθια, τα σκίτσα ανά παραμύθι και η απομαγνητοφώνηση του αρχείου mp3 με την αφήγηση του παραμυθιού παρουσιάζονται παρακάτω:

Μια συνοπτική παρουσίαση (περίληψη) των λαϊκών παραμυθιών των 10 χωρών:

Με δεδομένο ότι τον κυριότερο ρόλο στην διεκπεραίωση αυτού του project διαδραμάτισαν τα λαϊκά παραμύθια, θα ήταν αδιανόητο να μη γίνει κάποια αναφορά σε εκείνα. Η σειρά των παραμυθιών είναι ίδια με εκείνη κατά την οποία παρουσιάστηκαν και στους μαθητές ανά διδακτική παρέμβαση.

* Η πλήρης παράθεση των λαϊκών παραμυθιών βρίσκεται στο Παράρτημα (βλ. Παράρτημα, Εικονογραφημένα λαϊκά παραμύθια).

- **Παραμύθι από την Ελλάδα:**

- Το συμπεθεριό**

- Αφηγητής: Τριαντάφυλλος Σπανός – Ιστορικός ερευνητής/Θεολόγος

Ένας άντρας και μια γυναίκα από δύο κοντινά χωριά αποφασίζουν να παντρευτούν. Κατά το έθιμο ο γαμπρός πηγαίνει να παραλάβει τη νύφη από το πατρικό της σπίτι. Καθώς επιστρέφουν μαζί στο σπίτι του γαμπρού, στη μέση της διαδρομής η νύφη συνειδητοποιεί πως έχει ξεχάσει το γουδοχέρι πίσω στο πατρικό της. Ο γαμπρός ζητάει από τους βλάμηδες να επιστρέψουν πίσω και να ζητήσουν από τη μητέρα της το γουδοχέρι. Όταν φτάνουν στο κατώφλι του σπιτιού, η μητέρα της νύφης τους καταριέται.

- **Παραμύθι από τη Σερβία:**

- **Η αλεπού και ο πελαργός**

- Αφηγήτρια: Daniela Marcovic – Καθηγήτρια Φυσικής Αγωγής

Καλοκαιριάζει και οι πελαργοί επιστρέφουν και χτίζουν τις φωλιές τους. Μια πονηρή αλεπού προσκαλεί έναν πελαργό στο σπίτι της και του κάνει το τραπέζι με σκοπό να τον καλωσορίσει. Ο πελαργός πηγαίνοντας στο σπίτι της αλεπούς συνειδητοποιεί πως εκείνη τον έχει κοροϊδέψει. Στη συνέχεια ο πελαργός προσκαλεί την αλεπού στο σπίτι του για να την ευχαριστήσει για το καλωσόρισμα κάνοντάς της το τραπέζι και εκείνη το πληρώνει με το ίδιο νόμισμα.

- **Παραμύθι από τη Ρουμανία:**

- **Ο μαστρο-Μανώλης**

- Αφηγήτρια: Δόκιμη Μοναχή Ιωάννα

Ο μαστρο-Μανώλης προκειμένου να αντιμετωπίσει μια σκοτεινή δύναμη που δεν του επιτρέπει να ολοκληρώσει εκείνος και η ομάδα του ένα οικοδόμημα, αποφασίζει να χτίσει ζωντανή τη γυναίκα του μέσα στα θεμέλια του οικοδομήματος. Πρόκειται για ένα μοναστήρι στο οποίο φυλάσσονται τα οστά της Αγίας Φιλοθέης, η οποία έχασε τη ζωή της από τον πατέρα της, ο οποίος την ακρωτηρίασε με ένα τσεκούρι όταν έπεσε στην αντίληψή του ότι τάιζε τους φτωχούς με το φαγητό που προοριζόταν για εκείνον.

- **Παραμύθι από την Αλβανία:**

- **Η κόκκινη μικρή κοτούλα**

- Αφηγήτρια: Μαριάννα Ναζάι – Παιδαγωγός Ειδικής Αγωγής:

Μια κόκκινη μικρή κοτούλα είχε τρεις φίλους, έναν σκύλο, μία γάτα και μία πάπια. Μια μέρα η κόκκινη μικρή κοτούλα βρήκε κάτω μερικούς σπόρους σιταριού. Πήγε στους φίλους της λοιπόν και τους ζήτησε να τη βοηθήσουν να φυτέψουν τους σπόρους, αλλά εκείνοι δεν τη βοήθησαν ούτε στο να φυτέψει τους σπόρους, ούτε στο να μαζέψει το σιτάρι, ούτε στο κουβάλημα του τσουβαλιού με το αλεύρι. Έτσι τα έκανε όλα μόνη της και με το αλεύρι έφτιαξε ένα πεντανόστιμο γλυκό.

- **Παραμύθι από την Κύπρο:**

- **Ο Βουρπανάκος**

- Αφηγητής: Παναγιώτης Παντελή – Εκπαιδευτικός / Υποψήφιος Διδάκτορας

Υπήρχε κάποτε μια γριά που είχε ένα γιο που τον έλεγαν Βουρπανάκο. Στην αυλή τους είχαν φυτέψει μια κουκιά. Μια μέρα που δεν είχαν τίποτα για φαγητό, η γριά είπε στον Βουρπανάκο να ανέβει πάνω στην κουκιά και να κόψει μερικά κουκιά για να τα φάνε. Ο μικρός ανέβηκε και εκεί πάνω ξανικά εμφανίστηκε ένας δράκο που του είπε πως αντί να κόψει κουκιά εκείνος θα του έδινε μια μαγική κότα, ένα μαγικό τραπεζομάνηλο και ένα μαγικό σκεπάρνι.

- **Παραμύθι από τη Βουλγαρία:**

- **Η μικρή πριγκιπέσσα**

- Αφηγήτρια: Sultana Mantcheva – Κτηνοτρόφος

Μια δυστυχισμένη πριγκίπισσα σε ένα κάστρο είχε προκαλέσει ανησυχία στον πατέρα της για την κατάσταση της υγείας της και εκείνος προσπαθούσε να βρει με κάθε τρόπο πως θα φέρει πίσω το χαμόγελο στην κόρη του. Ένας βοσκός προσφέρθηκε να βοηθήσει το κορίτσι, παίρνοντάς το μαζί του για μια μέρα έξω στη φύση παρέα με τα παιδιά του, τα αρνιά και τα κατσίκια του. Επιστρέφοντας η πριγκίπισσα στο κάστρο, ο πατέρας της την είδε ευτυχισμένη και χαμογελαστή.

- **Παραμύθι από την Τουρκία:**

- **Ναζρεντίν Χότζα**

- Αφηγητής: Ramadan Coskun – Ορθοδοντικός / Οδοντίατρος

Ένας σοφός άντρας είχε ως αγαπημένο του φαγητό το συκώτι. Μια μέρα αγόρασε δύο κιλά συκώτι, το πήγε στη γυναίκα του και της ζήτησε να το μαγειρέψει για βραδινό, ώστε γυρνώντας αργά από τη δουλειά να είναι έτοιμο. Γυρίζοντας στο σπίτι το βράδυ, ψάχνει το συκώτι και δεν το βρίσκει. Ρωτάει γεμάτος απορία τη γυναίκα του και εκείνη του απαντάει πως το συκώτι το έφαγε η γάτα τους. Τότε εκείνος παίρνει τη γάτα, τη ζυγίζει και βλέπει πως είναι δύο κιλά.

- **Παραμύθι από τη Σλοβακία:**

- **Ο Ζούραζ Ζάνοσικ**

- Αφηγήτρια: Sara Ondasova – Μαθήτρια Λυκείου

Ένας πολεμιστής γεννημένος από πολύ φτωχούς γονείς συνήθιζε να μάχεται σε πολλούς πολέμους μέχρι που κάποια στιγμή τον αιχμαλώτισαν. Αφού αιχμαλωτίστηκε, βρήκε τρόπο να δραπετεύσει και αποφάσισε από εκεί και έπειτα να ληστεύει πλούσιους ανθρώπους μαζί με την ομάδα του, της οποίας ήταν αρχηγός, και ό,τι έκλεβε από τους πλούσιους, το μοίραζε στους φτωχούς. Κάποια στιγμή όμως τον έπιασαν και τον οδήγησαν στη φυλακή, όπου και τον καταδίκασαν σε θάνατο.

- **Παραμύθι από τη Σλοβενία:**

- **Φασόλια**

- Αφηγητής: Anze Skalijsa – Ακτιβιστής / Φωτογράφος

Ένας άντρας και μια γυναίκα ζούσαν σε ένα χωριό για πολύ καιρό, όμως δεν είχαν παιδιά, ήθελαν ωστόσο πολύ να αποκτήσουν. Κάθε βράδυ παρακαλούσαν το Θεό να τους φέρει ένα παιδί. Ένα απόγευμα η γυναίκα καθώς μαγείρευε φασόλια, αναρωτήθηκε πως θα ήταν αν όλα αυτά τα φασόλια μέσα στην κατσαρόλα γίνονταν παιδιά. Κάθε φασόλι που έπεφτε από την κατσαρόλα, μεταμορφωνόταν σε παιδί. Και έτσι πολύ γρήγορα όλο το σπίτι γέμισε παιδιά.

- **Παραμύθι από την ΠΓΔΜ:**

- **Πέιο ο μικρός κλέφτης**

- Αφηγήτρια: Teodora Jovanovska – Φοιτήτρια ΠΤΔΕ Φλώρινας

Ένας διάσημος κλέφτης άκουσε για τις πονηρίες ενός μικρού αγοριού και αποφάσισε να τον μυθήσει στην τέχνη της κλοπής. Μια μέρα τον βρήκε σε ένα παζάρι και του πρότεινε να τον μάθει να κλέβει. Το αγόρι δέχτηκε πιστεύοντας πως δεν θα ήταν κακό να ξέρει κάτι παραπάνω και έφυγε με τον κλέφτη να μάθει πως να κλέβει. Ο κλέφτης συνειδητοποίησε ότι ο μικρός είναι πολύ ικανός και αποφάσισε να τον υποβάλλει σε μια δοκιμασία.

4.1.2. Η επιλογή των δραστηριοτήτων

Η δευτερεύουσα παράμετρος πάνω στην οποία στηρίχτηκε ο σχεδιασμός αλλά και το κομμάτι της πρακτικής εφαρμογής αυτού του project, ήταν οι δραστηριότητες – παιχνίδια εναλλακτικού χαρακτήρα κατά το μετά-στάδιο κάθε διδακτικής παρέμβασης. Για να θεωρηθεί μια διδακτική παρέμβαση επιτυχημένη και αποτελεσματική είναι απαραίτητο οι δραστηριότητες που επιλέγονται προς εφαρμογή να άπτονται των ενδιαφερόντων των μαθητών και να ανταποκρίνονται στο γνωστικό υπόβαθρο των μαθητών. Οι δραστηριότητες παιχνιδώδους χαρακτήρα προσφέρουν στους μαθητές κίνητρα για συμμετοχή και έκφραση της προσωπικής τους άποψης, απαλλαγμένοι από άγχος και φόβο πιθανού λάθους. Μέσω των δραστηριοτήτων (game-based learning), κατά τη διάρκεια των παρεμβάσεων στο δημοτικό σχολείο, πραγματοποιήθηκε μια προσπάθεια ένταξης της νέας γνώσης σε ένα φυσικό και αποπλαισιωμένο περιβάλλον επικοινωνίας με τους μαθητές να αναπτύσσουν τη δημιουργική τους έκφραση, τις οπτικοακουστικές, κινητικές και κοινωνικές τους δεξιότητες, αλλά και τη φαντασία και αυτοπεποίθησή τους. Η κύρια ανησυχία ως προς την επιλογή των δραστηριοτήτων ήταν η καταλληλότητα των δραστηριοτήτων αυτών και κατά πόσο οι μαθητές θα θελήσουν να εμπλακούν σε αυτές. Το ευτυχές είναι ότι επρόκειτο μόνο για ανησυχίες και όχι γεγονός, καθώς οι μαθητές εκφράστηκαν δημιουργικά τόσο σε γλωσσικό, όσο και σε κινητικό επίπεδο. Το συγκεκριμένο project περιλαμβάνει τεσσάρων ειδών καινοτόμες δραστηριότητες.

- I. Κινητικές δραστηριότητες: Η σωματική δραστηριότητα είναι χρήσιμη και ευχάριστη και αυτό είναι κάτι που τα παιδιά φαίνεται να το γνωρίζουν ενστικτωδώς. Τα παιδιά έχουν την τάση να είναι σωματικά δραστήρια, με φυσικότητα, αναπτύσσοντας ένα πνεύμα ευγενούς άμιλλας, συνεργασίας, ομαδικότητας και επικοινωνίας για την επίτευξη ενός κοινού σκοπού. Μέσω των κινητικών δραστηριοτήτων τα παιδιά ενισχύονται αναπτυξιολογικά σε σωματικό, πνευματικό και ψυχικό επίπεδο, καθώς η επίτευξη της δραστηριότητας επιφέρει το αίσθημα της εμπιστοσύνης στον εαυτό τους. Τέτοιου είδους δραστηριότητες στο συγκεκριμένο project αποτέλεσαν «χέρια και πόδια μπορούν», «αλλαγή θέσης με βάση τα προσωπικά βιώματα», «Κυπ...αρίσσι», «τρέξε... σε κυνηγάει ο δράκος!», αλλά και κάθε είδους δραστηριότητα που ενέχει κινητικά στοιχεία.

- II. Ομαδικές δραστηριότητες (συνεργατικού χαρακτήρα): Οι μαθητές συνδιαλέγονται και συνεργάζονται προκειμένου να πετύχουν έναν κοινό στόχο και συγκεκριμένα αυτού του είδους τις δραστηριότητες τις συναντάμε αρκετές φορές στο project, χαρακτηριστικά παραδείγματα είναι η δραστηριότητες «το κουβάρι», «η μεσολάβηση», «αφήγηση ιστορίας μέσω αφής», «κλείνω τα μάτια και βρίσκω», «ο διάδρομος με τα αποτυπώματα» καθώς επίσης και η κατασκευή χειροτεχνιών και η εικονογράφηση ιστοριών κ.α.
- III. Δραστηριότητες πληροφοριακού κενού: Οι μαθητές πρέπει να βρουν τα στοιχεία που λείπουν, να αντικαταστήσουν, να αντιμεταθέσουν και να αντιστοιχίσουν. Τέτοιες δραστηριότητες στο project ήταν «το φύλλο εργασίας πολλαπλής επιλογής», «η δημιουργία χάρτη μιας χώρας από κομμάτια παζλ», «η μπερδεμένη αναπαράσταση της ιστορίας» κ.α.
- IV. Δραστηριότητες λεξιλογίου: Τέτοιου είδους δραστηριότητες θεωρούνται σημαντικές για τη διεύρυνση του λεξιλογίου και των επικοινωνιακών δεξιοτήτων των παιδιών, καθώς ενεργοποιούν τη δημιουργική τους φαντασία, τη βραχύχρονη και μακρόχρονη μνήμη τους μέσα από ένα παιγνιώδες περιβάλλον μάθησης. Τέτοιες δραστηριότητες στο project ήταν οι «έλα στη θέση μου», «το θλιμμένο πρόσωπο», «ταυτίσου!», «Γελάει καλύτερα, όποιος γελάει τελευταίος» κ.α.
- V. Θεατρικό παιχνίδι: οι μαθητές μαθαίνουν χρησιμοποιώντας όλες τις μορφές της τέχνης όπως και φυσικά το θεατρικό παιχνίδι. Οι μαθητές αναλαμβάνουν ρόλους είτε από τα παραμύθια που τους παρουσιάστηκαν στο κυρίως στάδιο είτε από παραμύθια που φτιάχνουν οι ίδιοι. Με τον τρόπο αυτό εξασκούνται στην τέχνη του διαλόγου και εκφράζουν τα συναισθήματα και τις σκέψεις τους. Με διαλόγους που δεν είναι προκαθορισμένοι, εξασκούν την φαντασία και την δημιουργικότητά τους. Προάγεται, έτσι, η τεχνική του αυτοσχεδιασμού όπου οι μαθητές ενεργοποιούν την φαντασία τους για να δημιουργήσουν τον δικό τους διάλογο, την δική τους ιστορία. Ενδεικτικές δραστηριότητες που έλαβαν

χώρα ήταν «το παραμύθι αλλιώς», «παράσταση σε αφωνία» και «η παγωμένη εικόνα».

5. Εφαρμογή του project

5.1. Διερεύνηση αναγκών των συμμετεχόντων πριν την έναρξη του project

Οι μαθητές που έλαβαν μέρος στο project κλήθηκαν να συμπληρώσουν πριν την έναρξη των διδακτικών παρεμβάσεων ένα ερωτηματολόγιο, ατομικά και ανώνυμα (βλ. παράρτημα) με σκοπό τη διερεύνηση του γνωστικού τους επιπέδου σχετικά με τον πολιτισμό, την κουλτούρα, τα ήθη και έθιμα, αλλά και γεωμορφολογικά στοιχεία εννέα γειτονικών χωρών της Ελλάδας και την ίδια της Ελλάδας, με τη μεγαλύτερη έμφαση να δίνεται στη διερεύνηση των γνώσεών τους πάνω σε ελληνικά λαϊκά παραμύθια, μύθους και ιστορίες αλλά και άλλων χωρών.

Το εργαλείο αυτό ήταν ένα ερωτηματολόγιο αποτελούμενο από δύο μέρη, το πρώτο μέρος αποτελείται από τρεις ερωτήσεις κλειστού τύπου σχετικά με ελληνικά παραδοσιακά παραμύθια και τα ελληνικά έθιμα και μία ερώτηση ανοικτού τύπου σχετικά με την προτίμηση των μαθητών σε κάποιο συγκεκριμένο ελληνικό έθιμο και να αιτιολογήσουν την απάντησή τους. Το δεύτερο μέρος του ερωτηματολογίου αποτελείται από τέσσερις ερωτήσεις κλειστού τύπου σχετικά με παραδοσιακά παραμύθια άλλων κρατών, καθώς και εθίμων άλλων κρατών αλλά και με τη βαλκανική χερσόνησο γενικότερα. Υπάρχουν επίσης τρεις ερωτήσεις ανοικτού τύπου και συμπλήρωσης κενών σχετικά με τις γείτονες χώρες της Ελλάδας και τα Βαλκάνια και τέλος ένας πίνακας-ερωτηματολόγιο ικανοποίησης των μαθητών. Το ερωτηματολόγιο αυτό αποτέλεσε ένα εργαλείο διαμορφωτικής αξιολόγησης και είχε ανατροφοδοτική λειτουργία όσον αφορά τον σχεδιασμό και την πορεία των διδακτικών παρεμβάσεων κατά την εφαρμογή του project. Η συμπλήρωσή του κατά την έναρξη της πρώτης διδακτικής παρέμβασης, οδήγησε στη συλλογή των αποτελεσμάτων, στην επεξεργασία τους και στην τροποποίηση των επόμενων παρεμβάσεων όπου αυτό κρίθηκε απαραίτητο.

Τα αποτελέσματα από το ερωτηματολόγιο είναι ικανοποιητικά (βλ. 7. Αποτελέσματα) με τους μαθητές να παρουσιάζονται με ένα σχετικά καλό γνωστικό

υπόβαθρο σχετικά με τις γενικές γνώσεις τους πάνω στα ελληνικά λαϊκά παραμύθια και με δυσκολία στο δεύτερο μέρος του ερωτηματολογίου σχετικά με τα λαϊκά παραμύθια άλλων χωρών. Πιο συγκεκριμένα, οι μαθητές εμφανίζονται να γνωρίζουν αρκετές ελληνικά λαϊκά παραμύθια και ελληνικά έθιμα, αλλά έχουν πτωχό γνωστικό υπόβαθρο σχετικά με τη Βαλκανική χερσόνησο, αλλά και για τα λαϊκά παραμύθια από άλλες χώρες. Τέλος, μπορεί να γνωρίζουν κάποια γεωγραφικά στοιχεία για τις χώρες αυτές, αλλά αγνοούν παντελώς βασικά πολιτιστικά και πολιτισμικά τους στοιχεία.

5.2. Διαδικασία υλοποίησης

Το project: «Τα παραμύθια συνομιλούν – οι πολιτισμοί συναντιούνται»: Ένα διαθεματικό project στο Δημοτικό σχολείο, αποτελείται από δώδεκα θεματικές ενότητες, εκ των οποίων οι δύο έχουν μορφή ανασκόπησης (Review). Η πρακτική εφαρμογή του project διήρκησε εννέα εβδομάδες, με κάθε θεματική ενότητα να χωρίζεται σε τρία στάδια:

Το προ-στάδιο, στο οποίο παρουσιάζονταν ιστορικά, πολιτιστικά, πολιτισμικά και γεωγραφικά στοιχεία της κάθε χώρας με επίλογο πληροφορίες για το λαϊκό παραμύθι που θα ακούσουν οι μαθητές κατά το κυρίως στάδιο, χωρίς όμως να προδίδεται το θέμα του παραμυθιού. Το κυρίως στάδιο, κατά το οποίο φανερώνεται ο τίτλος του παραμυθιού. Οι μαθητές κάνουν προβλέψεις (brainstorming) για το περιεχόμενο του παραμυθιού βασισμένοι στον τίτλο, αλλά και στις πληροφορίες που παρουσιάστηκαν στο προστάδιο, προβαίνοντας σε έναν καταιγισμό ιδεών. Έπεται το ηχητικό αρχείο (mp3), όπου μέσω της αναπαραγωγής του οι μαθητές θα ακούσουν τη λαϊκή αφήγηση, διατυπώνοντας τις απόψεις, τις εντυπώσεις ή τις απορίες τους για αυτή. Το μετά-στάδιο, τέλος, στο οποίο χρησιμοποιούνται οι πληροφορίες που παρουσιάστηκαν κατά το προ-στάδιο και το κυρίως στάδιο, προκειμένου να διαπιστωθεί αν οι μαθητές είναι σε θέση να χειριστούν τη νέα γνώση εξάπτοντάς τους το ενδιαφέρον να συμμετάσχουν σε μια σειρά εναλλακτικών και καινοτόμων κινητικού χαρακτήρα αλλά και μη κινητικού χαρακτήρα δραστηριοτήτων. Ακολουθεί η ανάλυση των σταδίων:

Προ-στάδιο

Σε αυτό το στάδιο το ζητούμενο είναι να ταξιδέψουν οι μαθητές, έστω ιδεατά σε μια γειτονική χώρα της Ελλάδας, απαλλαγμένοι από ταμπό και προκαταλήψεις.

Κύριος σκοπός αυτού του σταδίου είναι η επαρκής προετοιμασία των μαθητών και η εισαγωγή τους σε κάθε χώρα ξεχωριστά προκειμένου να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις των δύο σταδίων που ακολουθούν, του κυρίως σταδίου και του μετά-σταδίου.

Επιμέρους στόχοι αυτού του σταδίου μπορούν να θεωρηθούν:

- Η επαφή με μια γειτονική χώρα της Ελλάδας.
- Η γνωριμία με τα ήθη, τις παραδόσεις, τα έθιμα και τα πολιτιστικά και πολιτισμικά στοιχεία αυτής της χώρας.
- Ο εντοπισμός ομοιοτήτων και διαφορών μεταξύ της προβαλλόμενης κάθε φορά χώρας με την Ελλάδα.
- Η επαφή με το αλφάβητο αυτής της χώρας και η σύγκριση με το ελληνικό.
- Η ανάπτυξη της πολυπολιτισμικής συνείδησης των μαθητών.

Η χώρα κάθε φορά παρουσιαζόταν ως εξής (με παραλλαγές κάθε φορά ως προς τη σειρά της προτεραιότητας κάποιων στοιχείων για λόγους κινητοποίησης του ενδιαφέροντος των μαθητών, αλλά και έξαψης της περιέργειάς τους).

Αρχικά, προβάλλεται στους μαθητές ένα βίντεο με τη μορφή περιήγησης στη χώρα που έχει επιλεγεί στη δεδομένη διδακτική παρέμβαση. Η περιήγηση συνεχίζεται με την προβολή πολιτισμικών μνημείων και στοιχείων αναφοράς, παράλληλα με ιστορικά και γεωγραφικά στοιχεία, αλλά και προστατευμένων τόπων, με αναφορά στον ρόλο της UNESCO. Έπειτα οι μαθητές εντοπίζουν τις πολιτισμικές και γεωγραφικές ομοιότητες αλλά και διαφορές κάθε είδους, που κρίνουν πως είναι άξιες προς αναφορά, ανάμεσα στην προβαλλόμενη χώρα και την Ελλάδα και αν η χώρα δεν έχει ανακοινωθεί εξ αρχής (για από τις παραλλαγές), τότε οι μαθητές προσπαθούν να μαντέψουν περί ποιας χώρας πρόκειται. Ανάμεσα σε όλα αυτά, δίνεται έμφαση στο αλφάβητο της προβαλλόμενης χώρας και κατ' επέκταση στη γλώσσα της και τους ιδιοματισμούς της, πυροδοτώντας μια συζήτηση γύρω από τους παράγοντες που συνέβαλαν στις πιθανές ιδιαιτερότητές της.

Έτσι ξεκινά μια μορφή ανοιχτού διαλόγου μέσα σε ένα πολυαισθητηριακό – πολυτροπικό πλαίσιο έκφρασης ιδεών, σε συνδυασμό με brainstorming. Αμέσως μετά γίνεται η επίσημη παρουσίαση της χώρας, την εντοπίζουμε στον χάρτη, βλέποντας με ποιες χώρες συνορεύει παρουσιάζοντας τη σημαία της ή το εθνικό της έμβλημα, την επίσημη γλώσσα του κράτους, την πρωτεύουσα και λοιπά στοιχεία. Ακολουθεί ο

εντοπισμός της χώρας στην υδρόγειο σφαίρα μέσω του προγράμματος της Google “Google Earth” και τέλος, γίνεται αναφορά στα πολιτιστικά στοιχεία αυτής της χώρας, όπως στο τρίπτυχο των ηθών, εθίμων και παραδόσεων, στις τοπικές γεύσεις, στη θρησκεία, τη μουσική αλλά και σε ευρέως γνωστούς μύθους και ιστορικές αφηγήσεις.

Κυρίως στάδιο

Στο στάδιο αυτό περνάμε στα ανέκδοτα λαϊκά παραμύθια, αφού ολοκληρωθεί η παρουσίαση της χώρας στο προστάδιο, η οποία προκάλεσε έντονη περιέργεια στους μαθητές για το τι επακολουθεί. Η “περιήγηση” στη χώρα μπορεί να εντυπωσιάζει τους μαθητές, αλλά η ακρόαση των λαϊκών αφηγήσεων σε κάθε διδακτική παρέμβαση σίγουρα τους γοητεύει. Οι μαθητές στο πλαίσιο αυτό ενθαρρύνονται να συμμετάσχουν σε αυτή τη μορφή «προθέρμανσης» ακούγοντας το ανέκδοτο λαϊκό παραμύθι της γειτονικής χώρας από πολίτες της ίδιας της χώρας και μάλιστα στη επίσημη γλώσσα της χώρας.

Οι επιμέρους στόχοι του σταδίου αυτού είναι οι ακόλουθοι:

- Να προωθηθεί η δημιουργική έκφραση, με αφορμή την προώθηση της διαπολιτισμικής ευαισθητοποίησης και αποδοχή της διαφορετικότητας.
- Να ενισχυθεί η οπτικοακουστική τους ικανότητα.
- Να καλλιεργηθούν οι επικοινωνιακές και δημιουργικές τους δεξιότητες (επικοινωνία, συνεργασία, διάλογος, συναγωνισμός ιδεοθύελλα, ανακάλυψη νέας γνώσης, εξερεύνηση νέας γνώσης).
- Ο εντοπισμός διαφορών και ομοιοτήτων ανάμεσα στα πολιτιστικά στοιχεία αλλά και τον γλωσσικό κώδικα της χώρας της παρέμβασης με αντίστοιχα άλλων χωρών.
- Κατ’ επέκταση, η ανάπτυξη των κοινωνικών τους δεξιοτήτων.
- Η ενεργοποίηση της φαντασίας (όπου πραγματοποιείται αυτοσχεδιασμός).

Κατά το στάδιο αυτό επιδιώκεται οι μαθητές να προθερμανθούν για τις δραστηριότητες του μετα-σταδίου και να επιτευχθεί η παγίωση της νέας γνώσης μέσω ενός ευχάριστου και χαλαρού περιβάλλοντος, δίχως την αγωνία και το άγχος της διάκρισης – επίδοσης και τον φόβο του λάθους. Τα παραμύθια διεγείρουν τη φαντασία των μαθητών και τους κάνουν “συμπρωταγωνιστές” των κεντρικών ηρώων. Ειδικότερα οι μαθητές παρωθούνται να εξελιχθούν σε ελεύθερους πολίτες με

δημοκρατικό ήθος, να καλλιεργήσουν αρμονικά την ψυχή και το πνεύμα τους, να αναπτύξουν την κριτική τους σκέψη, να αναπτύξουν το πνεύμα της φιλίας και συνεργασίας με τους άλλους, χωρίς κανενός είδους ρατσιστικές διακρίσεις, να αποκτήσουν τις δυνατότητες κατανόησης και επαφής με την τέχνη της αφήγησης, να συνειδητοποιήσουν, να εκτιμήσουν και να διαφυλάξουν τις ανθρωπιστικές αξίες του πολιτισμού.

Οι μαθητές αφού ακούσουν τη λαϊκή αφήγηση, τους μοιράζεται η απομαγνητοφώνησή σε έντυπη μορφή, ώστε να ανατρέξουν σε αυτή σε περίπτωση που συναντήσουν κάποια δυσκολία εξαιτίας κάποιου ιδιώματος ή γενικότερα άγνωστου λεξιλογίου/νεολογισμού του/της αφηγητή/τριας. Αφού ολοκληρωθεί η αναπαραγωγή του αρχείου, ακολουθεί κατάδειξη ορισμένων πληροφοριών και εικόνων σχετικές με την αφήγηση με τη βοήθεια του powerpoint.

Μετα-στάδιο

Αφού ολοκληρωθεί το κυρίως στάδιο και ουσιαστικά η παρουσίαση της γειτονικής χώρας της Ελλάδας και το λαϊκό ανέκδοτο παραμύθι, ακολουθεί το κύριο στάδιο της διδακτικής παρέμβασης, το οποίο απαρτίζεται από κινητικές και μη κινητικές δραστηριότητες που όμως ενέχουν σε κάθε περίπτωση το παιγνιώδες στοιχείο.

Οι επιμέρους στόχοι του κυρίως σταδίου είναι:

- Η κατανόηση και η αφομοίωση όσο το δυνατό περισσότερων πληροφοριών σχετικά με τη συγκεκριμένη χώρα και την λαϊκή ιστορία, από την πλευρά των μαθητών.
- Η έξαψη του ενδιαφέροντος και της περιέργειας των μαθητών για το τι πρόκειται να συμβεί στην πορεία.
- Η εφαρμογή της νέας γνώσης (story-telling learning) πάνω σε δραστηριότητες – παιχνίδια (game-based learning), αλλά και σε μη κινητικές δραστηριότητες (task-based learning), που προωθούν την περαιτέρω γνωριμία και επαφή με τη συγκεκριμένη χώρα.
- Ο συνεχής εντοπισμός πολιτισμικών, πολιτιστικών στοιχείων ανάμεσα στη γείτονα χώρα και την Ελλάδα.

Σε αυτό το στάδιο οι μαθητές λαμβάνουν μέρος σε καινοτόμου χαρακτήρα δραστηριότητες κινητικού τύπου και μη, με κοινό τους σημείο τον παιγνιώδη τους

χαρακτήρα. Σκοπός του σταδίου αυτού είναι οι δραστηριότητες να προσελκύσουν τους μαθητές, προκαλώντας τους τον ενδιαφέρον και τη θέληση για συμμετοχή. Μολαταύτα, οι μαθητές έχουν την ευκαιρία να βελτιώσουν την ακουστική και οπτική τους αντίληψη, τη φαντασία και δημιουργικότητά τους, την ταχύτητα και τον χρόνο αντίδρασής τους και κυρίως την μεταξύ τους επικοινωνία. Οι δραστηριότητες διακρίνονται σε κινητικές όπως για παράδειγμα το «ο κόμπος», «δρακομαχίες», «η σκυταλοδρομία με το παζλ» κ.α. Δραστηριότητες οι οποίες αποσκοπούν στην ανάπτυξη της ομαδοσυνεργασίας μεταξύ των μαθητών και του αισθήματος εμπιστοσύνης σε κάθε μέλος της ομάδας αλλά και στον ίδιο τους τον εαυτό, στις ομαδικές δραστηριότητες, κατά τις οποίες επιτυγχάνεται η συνεργασία των μαθητών κατά την επίτευξη ενός κοινού στόχου, οι δραστηριότητες πληροφοριακού κενού όπως «το φύλλο εργασίας της αντιστοίχισης της εικόνας με τη σωστή περιγραφή», κατασκευές με ανακυκλώσιμα υλικά κ.α., όπου οι μαθητές υποθέτουν, δοκιμάζουν και ταυτοποιούν και τέλος, οι δραστηριότητες λεξιλογίου, βάσει των οποίων οι μαθητές εμπλουτίζουν και διευρύνουν το λεξιλόγιό τους και βελτιώνουν τις επικοινωνιακές τους δεξιότητες, ενώ παράλληλα ενεργοποιούν τη δημιουργική τους φαντασία.

Η διάρκεια του project ήταν εννέα εβδομάδες από την Τρίτη 13 Μαρτίου 2018 μέχρι την Παρασκευή 11 Μαΐου 2018. Το project ολοκληρώθηκε σε δώδεκα διδακτικά δίωρα στα πλαίσια της Γλώσσας.

Ακολουθούν οι δώδε θεματικές ενότητες που παρουσιάστηκαν αναλυτικά κατά την υλοποίηση του project:

- 1^η διδακτική παρέμβαση: “Ελλάδα”
Τίτλος παραμυθιού: Το συμπεθεριό
- 2^η διδακτική παρέμβαση: “Σερβία”
Τίτλος παραμυθιού: Η αλεπού και ο πελαργός
- 3^η διδακτική παρέμβαση: “Ρουμανία”
Τίτλος παραμυθιού: Ο μαστρο-Μανώλης
- 4^η διδακτική παρέμβαση: “Αλβανία”
Τίτλος παραμυθιού: Η κόκκινη μικρή κοτούλα

- 5^η διδακτική παρέμβαση: “Κύπρος”
Τίτλος παραμυθιού: Ο Βουρπανάκος

- 6^η διδακτική παρέμβαση: “Review I”

- 7^η διδακτική παρέμβαση: “Βουλγαρία”
Τίτλος παραμυθιού: Η μικρή πριγκιπέσσα

- 8^η διδακτική παρέμβαση: “Τουρκία”
Τίτλος παραμυθιού: Ο Ναζρεντίν Χότζα

- 9^η διδακτική παρέμβαση: “Σλοβακία”
Τίτλος παραμυθιού: Ο Ζούραζ Ζάνοσικ

- 10^η διδακτική παρέμβαση: “Σλοβενία”
Τίτλος παραμυθιού: Τα φασόλια

- 11^η διδακτική παρέμβαση: “ΠΓΔΜ”
Τίτλος παραμυθιού: Πέιο, ο μικρός κλέφτης

- 12^η διδακτική παρέμβαση: “Review II”

5.3. Εφαρμογές των διδακτικών παρεμβάσεων

1^η Διδακτική παρέμβαση 13/03/2018

Χώρα: Ελλάδα

Μέσω της συγκεκριμένης διδακτικής παρέμβασης κρίνεται σκόπιμο οι μαθητές:

- Να γνωρίσουν πολιτιστικά στοιχεία και να έρθουν σε επαφή με την ιστορία και τον πολιτισμό της Ελλάδας.
- Να προωθηθεί η διαπολιτισμική ευαισθητοποίηση/αφύπνιση των μαθητών μέσω του εντοπισμού διαφορών και ομοιοτήτων ανάμεσα στα πολιτιστικά στοιχεία αλλά και τον γλωσσικό κώδικα της χώρας της παρέμβασης με αντίστοιχα άλλων χωρών.
- Να ενισχυθεί η οπτικοακουστική και αναγνωστική τους ικανότητα.
- Να έρθουν σε επαφή με άγνωστο, νέο, εξειδικευμένο λεξιλόγιο ή ιδιώματα.
- Να ενισχύσουν τη λεκτική και την εξωλεκτική τους επικοινωνία μέσα από μία σειρά δραστηριοτήτων βασισμένες στο story telling learning.
- Να προωθηθεί η δημιουργική τους έκφραση, με αφορμή τη συμμετοχή τους σε μια πληθώρα δραστηριοτήτων.
- Να εκτιμήσουν τις δικές τους αλλά και των συμμαθητών τους τις μνημονικές στρατηγικές, αλληλο-διορθώνοντας οι ίδιοι τα φύλλα εργασίας τους.
- Να ενισχύσουν την εφευρετικότητα και τις καινοτόμες δράσεις τους μέσω της ανάπτυξης των κοινωνικών τους δεξιοτήτων (διάλογος, συνεργασία, αυτοκριτική) με σκοπό την επίτευξη ενός κοινού στόχου.

Προ-στάδιο:

Σε αυτή τη διδακτική παρέμβαση θα πραγματοποιήσουμε μια «επίσκεψη» στην Ελλάδα. Θα εντοπίσουμε στον παγκόσμιο χάρτη τη χώρα, θα δούμε επίσης ποιες χώρες συνορεύουν με την Ελλάδα, δίνοντας στους μαθητές μια πολύ μικρή γεύση για τις χώρες που θα ακολουθήσουν σε επόμενες διδακτικές παρεμβάσεις και έπειτα θα παρουσιάσουμε τη σημαία της, την επίσημη γλώσσα του κράτους, την πρωτεύουσα, τον πληθυσμό και το νόμισμα της χώρας. Έπειτα, θα προβάλλουμε ένα βίντεο, στο οποίο θα παρουσιάζονται αξιοθέατα, αλλά και η φυσιογνωμία της Ελλάδας, συζητώντας για το πόσο στενά συνδεδεμένη είναι η γεωμορφολογία με την επινόηση μύθων και παραδοσιακών φανταστικών ιστοριών, η πολιτιστική κληρονομιά της και φυσικά αντιπροσωπευτικά πιάτα. Κλείνουμε το προ-στάδιο φέρνοντας τους μαθητές σε οπτική επαφή με το ελληνικό αλφάβητο, την ιστορία του και τους ιδιωτισμούς του. Ακολουθεί το κύριο στάδιο με την λαϊκή αφήγηση (folk story).

Κύριο στάδιο:

Το στάδιο αυτό πραγματοποιείται με την φανέρωση του τίτλου της ιστορίας. Ζητάμε, έπειτα, από τους μαθητές να κάνουν κάποιες προβλέψεις (brainstorming) για το περιεχόμενο της ιστορίας βασισμένοι στον τίτλο, αλλά και στις πληροφορίες που παρουσιάστηκαν για την Ελλάδα στο προστάδιο, παρακινώντας τους να προβούν σε έναν καταγισμό ιδεών. Έπεται το ηχητικό αρχείο (mp3), όπου μέσω της αναπαραγωγής του οι μαθητές θα ακούσουν τη λαϊκή αφήγηση, αφού τους έχει μοιραστεί η απομαγνητοφώνησή σε έντυπη μορφή, ώστε να ανατρέξουν σε αυτή σε περίπτωση που συναντήσουν κάποια δυσκολία εξαιτίας κάποιου ιδιώματος ή γενικότερα άγνωστου λεξιλογίου. Αφού ολοκληρωθεί η αναπαραγωγή του αρχείου, ακολουθεί κατάδειξη ορισμένων πληροφοριών και εικόνων σχετικές με την αφήγηση με τη βοήθεια του powerpoint. Στη συνέχεια, δίνεται η ευκαιρία στους μαθητές να εκφραστούν, καθώς θα κληθούν να διατυπώσουν τις απόψεις, τις εντυπώσεις ή τις απορίες τους για την λαϊκή ιστορία.

Μετα-στάδιο:

Στο στάδιο αυτό τα παιδιά θα συμμετάσχουν σε τρεις δραστηριότητες: «πλεονέκτης εγώ;», «μικροί εικονογράφοι» και «το κουβάρι». Στην πρώτη δραστηριότητα ο κάθε μαθητής ξεχωριστά θα γράψει ένα σύντομο κείμενο, μέσα σε έναν ορισμένο από τον

εκπαιδευτικό χρόνο, στο οποίο θα περιγράφει μια δική του πρόσφατη έκφραση πλεονεξίας. Σκοπός αυτής της δραστηριότητας παραγωγής λόγου είναι η κατανόηση του νέου λεξιλογίου, ο εντοπισμός της νοηματοδότησής του στην καθημερινότητα των παιδιών και η ένταξή του μέσα στο γραπτό λόγο. Στη δεύτερη δραστηριότητα οι μαθητές θα χωριστούν σε δύο ομάδες και κάθε μαθητής από τις δύο ομάδες με τη σειρά, θα τραβάει από ένα κουτί, ένα χαρτάκι στην τύχη. Έπειτα θα προσπαθήσει να ζωγραφίσει την αναπαράσταση της λέξης, η οποία αναγράφεται στο χαρτάκι που τράβηξε, στον πίνακα, με σκοπό να βοηθήσει την ομάδα του να βρει την κάθε λέξη ξεχωριστά όσο το δυνατόν συντομότερα γίνεται μέχρι να τελειώσει ο ορισμένος χρόνος που έχει δοθεί στην κάθε ομάδα. Η ομάδα με τους περισσότερους πόντους είναι η νικήτρια. Οι ομάδες θα παίζουν εναλλάξ με σκοπό την αποφυγή σύγχυσης και πιθανών παρανοήσεων. Τέλος, το «Κουβάρι» θα πραγματοποιηθεί με τον ακόλουθο τρόπο: Τα παιδιά κάθονται κάτω (προτείνεται ο χώρος του κλειστού γυμναστηρίου) και σχηματίζουν έναν κύκλο. Έπειτα, δίνουμε σε ένα παιδί ένα τυλιγμένο κουβάρι. Το παιδί αυτό θα πρέπει να πιάσει και να κρατήσει την άκρη του κουβαριού και αφού πει στο αυτί του διπλανού του μία λέξη σχετική με την Ελλάδα να του περάσει το κουβάρι χωρίς να αφήσει την άκρη από το χέρι του. Το ίδιο ακριβώς θα κάνει και ο επόμενος στον μεθεπόμενο χωρίς να αφήνουν από τα χέρια τους το κουβάρι. Όταν ολοκληρωθεί ο κύκλος, θα πρέπει το κάθε παιδί να πει δυνατά τη σχετική με την Ελλάδα λέξη που του ψιθύρισε στο αυτί ο προηγούμενος. Αν δε θυμάται τη λέξη τότε ο προηγούμενος θα πρέπει να τον βοηθήσει να τη θυμηθεί χωρίς να του πει όμως τη λέξη αυτή καθαυτή.

Ακολουθεί φωτογραφικό υλικό της εφαρμογής της επιμέρους ενότητας:







2^η Διδακτική παρέμβαση 16/03/2018

Χώρα: Σερβία

Μέσω της συγκεκριμένης διδακτικής παρέμβασης κρίνεται σκόπιμο οι μαθητές:

- Να έρθουν σε επαφή με τον πολιτισμό, την ιστορία και το αλφάβητο της Σερβίας.
- Να γνωρίσουν διάφορα ήθη, έθιμα και παραδόσεις της συγκεκριμένης χώρας.
- Να εντοπίσουν κοινά σημεία άλλα και διαφορές της Σερβίας με την Ελλάδα.
- Να ενισχυθεί η οπτικοακουστική και αναγνωστική τους ικανότητα.
- Να ανακαλύψουν τη νέα γλώσσα, εξερευνώντας τη νέα γνώση.
- Να εκφράσουν τη δημιουργικότητά τους με αφορμή τη συμμετοχή τους σε μια σειρά καινοτόμων δραστηριοτήτων πολυτροπικού χαρακτήρα.
- Να αναπτύξουν τη λεκτική και την εξωλεκτική τους επικοινωνία μέσα από δραστηριότητες βασισμένες στο story telling learning και task based learning.
- Να αναπτύξουν, επίσης, τις κοινωνικές τους δεξιότητες (επικοινωνία και συνεργασία μέσω ανοικτού διαλόγου), για την επίτευξη ενός κοινού στόχου στα πλαίσια μιας ενδιαφέρουσας εμπειρίας.
- Να αποδεχτούν τη διαφορετικότητα και να ευαισθητοποιηθούν σε ζητήματα πολιτειότητας.

Προ-στάδιο:

Σε μια πρώτη φάση, με την προβολή διαφανειών μέσω του power point επιδιώκουμε να φέρουμε τους μαθητές σε μια πρώτη επαφή με τη συγκεκριμένη χώρα, χωρίς να τους αποκαλύψουμε τη χώρα ωστόσο. Συγκεκριμένα, θα παρουσιαστεί η σημαία της χώρας σε μορφή clipart, έπειτα θα προβληθούν στοιχεία πολιτισμικής κληρονομιάς,

αξιοθέατα, σύγχρονα κτίρια, αντιπροσωπευτικές γεύσεις και γενικότερα οι μαθητές θα πάρουν μια γεύση από την καθημερινότητα της σύγχρονης εκδοχής της χώρας. Αφού συζητήσουμε, λύσουμε απορίες και καλύψουμε πιθανά κενά, οι μαθητές θα κληθούν να μαντέψουν περί ποιας χώρας πρόκειται τεκμηριώνοντας την απάντησή τους κάθε φορά. Ακολουθεί η αποκάλυψη της χώρας με την κατάδειξη της σημαίας, την επίσημη γλώσσα του κράτους, τον πληθυσμό, αλλά και μορφολογία του εδάφους και το νόμισμα της. Παράλληλα, θα κάνουμε μία σύντομη ξενάγηση μέσω ενός βίντεο αρχείου (mp4) στα κυριότερα σημεία της χώρας ώστε να μπορέσουν οι μαθητές να νιώσουν για λίγο επισκέπτες της. Τέλος οι μαθητές θα έρθουν σε επαφή με τις δύο εκδοχές του αλφαβήτου της χώρας (Κυριλλικό – Λατινικό).

Κύριο στάδιο:

Σε αυτό το στάδιο ανακοινώνουμε τον τίτλο του λαϊκού παραμυθιού. Ζητάμε, έπειτα, από τους μαθητές να κάνουν κάποιες προβλέψεις (brainstorming) για το περιεχόμενο της ιστορίας βασιζόμενοι αποκλειστικά και μόνο στον τίτλο, παρακινώντας τους να προβούν σε έναν καταϊγισμό ιδεών. Ακολουθεί τα ηχητικά αρχεία (mp3), όπου μέσω της αναπαραγωγής τους οι μαθητές θα ακούσουν τον λαϊκό μύθο στα ελληνικά, αλλά και στα σέρβικα, αφού τους έχει μοιραστεί η απομαγνητοφώνηση σε έντυπη μορφή της ελληνικής εκδοχής, ώστε να ανατρέξουν σε αυτή σε περίπτωση που συναντήσουν κάποια δυσκολία εξαιτίας κάποιου ιδιώματος, άγνωστου λεξιλογίου ή λόγω κάποια πιθανής περιφρασης ή νεολογισμού της αφηγήτριας. Αφού ολοκληρωθεί η αναπαραγωγή των αρχείων, ακολουθεί κατάδειξη ορισμένων πληροφοριών και εικόνων σχετικές με την αφήγηση με τη βοήθεια του powerpoint. Στη συνέχεια, δίνεται η ευκαιρία στους μαθητές να εκφραστούν, καθώς θα κληθούν να διατυπώσουν τις απόψεις, τις εντυπώσεις ή τις απορίες τους για τον λαϊκό μύθο.

Μετα-στάδιο:

Στο στάδιο αυτό θα χρησιμοποιήσουμε τις πληροφορίες και το λαϊκό παραμύθι που παρουσιάσαμε στους μαθητές, όπου θα αποτελέσουν τα χρήσιμα εκείνα “εργαλεία” που θα οδηγήσουν την εκάστοτε ομάδα στη νίκη. Έτσι, προκειμένου να διαπιστώσουμε αν οι μαθητές είναι σε θέση να χειριστούν τις νέες γνώσεις τους εξάπτουμε το ενδιαφέρον να συμμετάσχουν σε δύο κινητικές και μια μη κινητική δραστηριότητες. Η πρώτη δραστηριότητα ονομάζεται «Ο κόμπος». Σε αυτή τη δραστηριότητα τα παιδιά λειτουργώντας το καθένα ως μονάδα, απλώνουν τα χέρια

τους μπροστά και πιάνουν τα χέρια άλλων παιδιών. Το αποτέλεσμα θα είναι όλα τα παιδιά είναι πιασμένα με μπερδεμένο τρόπο σαν ένας τεράστιος κόμπος. Με το σύνθημα προσπαθούν όλοι να ξεμπλεχτούν, χωρίς όμως να αφήσουν τα χέρια που κρατούν, κάνοντας αργές κινήσεις γύρω από το σώμα τους, πάνω από χέρια, κάτω από άλλους κτλ. Μόλις κατορθώσουν να ξεμπλεχτούν (χωρίς να αφήσουν τα χέρια που πιάνουν) και αφού σχηματίσουν μια ευθεία γραμμή πιασμένα χέρι-χέρι, το κάθε παιδί θα αφήνει το χέρι του άλλου λέγοντας πρώτα μια χαρακτηριστική λέξη που έχει σχέση με τη Σερβία (π.χ. ένα φαγητό, το όνομα της πρωτεύουσας, στοιχεία από το παραμύθι κ.α.). Η δεύτερη δραστηριότητα ονομάζεται «Πατητό». Σε αυτή τη δραστηριότητα τα παιδιά σχηματίζουν έναν κύκλο έχοντας ενωμένες τις πατούσες τους. Με το σύνθημα “είναι ένα παιχνίδι που το λένε πα-τη-τό” τρέχουν προς τα πίσω (τρέχουν ανάποδα δηλαδή) σχηματίζοντας και πάλι έναν κύκλο χωρίς σημεία επαφής. Κάθε παιδί θέτει ένα άλλο παιδί ως στόχο το οποίο πρέπει να φτάσει και να πατήσει το παπούτσι του, κάνοντας τόσα βήματα, όσες θα είναι και οι συλλαβές μιας λέξης που έχει σχέση με τη Σερβία (ακριβώς όπως και στην παραπάνω δραστηριότητα). Το παιδί στόχος έχει δικαίωμα να αποφύγει το παιδί που έρχεται προς τα πάνω του κάνοντας και εκείνο τόσα βήματα όσες είναι οι συλλαβές της λέξης που φωνάζει το άλλο παιδί. Το άτομο που θα θέτει στόχο, θα ορίζεται από τον ερευνητή. Τέλος, οι μαθητές στο μετα-στάδιο θα λάβουν μέρος στη δραστηριότητα «Γελάει καλύτερα, όποιος γελάει τελευταίος» όπου αφορμώμενοι τον μύθο του Αισώπου με την αλεπού και τον πελαργό, θα δημιουργήσουν/κατασκευάσουν μέσω της συγγραφής ένα δικό τους παραμύθι πάνω σε ένα λευκό χαρτόνι. Η διαδικασία θα έχει ως εξής: οι μαθητές θα χωριστούν σε τέσσερις ομάδες, κάθε ομάδα θα επιλέξει έναν μαθητή-συντονιστή ο οποίος θα έρχεται σε επαφή με τον συντονιστή των άλλων ομάδων και θα καταλήξουν σε ένα κοινό “σενάριο” το οποίο θα σπάσουν σε τέσσερα τμήματα και όπου κάθε τμήμα αντιστοιχεί σε μία ομάδα. Τα μέλη της κάθε ομάδας θα συνεργαστούν, θα δημιουργήσουν και θα διασκεδάσουν μέσα σε ένα παιγνιώδες πλαίσιο μάθησης. Το κάθε μέλος καλείται να γράψει το λιγότερο από μια πρόταση, ώστε πρόταση-πρόταση να δημιουργηθεί από όλα τα μέλη της ομάδας μια ιστορία η οποία να αποτελεί είτε την έναρξη, είτε τη συνέχεια, είτε το τέλος της ιστορίας μιας άλλης ομάδας. Οι συντονιστές θα φροντίσουν ούτως ώστε να εξασφαλιστεί η ομαλή μετάβαση και συνοχή από τη μία ιστορία στην άλλη.

Ακολουθεί φωτογραφικό υλικό της εφαρμογής της επιμέρους ενότητας:









3^η Διδακτική παρέμβαση 20/03/2018

Χώρα: Ρουμανία

Μέσω της συγκεκριμένης διδακτικής παρέμβασης κρίνεται σκόπιμο οι μαθητές:

- Να γνωρίσουν ήθη, έθιμα, μύθους και τον πολιτισμό της Ρουμανίας.
- Να εντοπίσουν κοινά σημεία *άλλα* και διαφορές ανάμεσα στον ρουμανικό πολιτισμό με τον ελληνικό.
- Να ενισχύσουν τη λεκτική και την εξωλεκτική τους επικοινωνία μέσα από μία σειρά δραστηριοτήτων βασισμένες στο story-telling learning, *αλλά* και στο game/task based learning μέσω πολυτροπικών δραστηριοτήτων.
- Να έρθουν σε επαφή με το ρουμανικό αλφάβητο παρατηρώντας ομοιότητες και διαφορές με το ελληνικό (συνίσταται, όπως και σε προηγούμενη παρέμβαση, η χρήση της τεχνικής spelling/phonetic alphabet).
- Να προωθηθεί η δημιουργική έκφραση, με αφορμή την προώθηση της διαπολιτισμικής ευαισθητοποίησης και αποδοχή της διαφορετικότητας.
- Να ενισχυθεί η οπτικοακουστική και αναγνωστική τους ικανότητα και η παραγωγή γραπτού λόγου.
- Να καλλιεργηθούν οι επικοινωνιακές και δημιουργικές τους δεξιότητες (επικοινωνία, συνεργασία, διάλογος, συναγωνισμός ιδεοθύελλα, ανακάλυψη νέας γνώσης, εξερεύνηση νέας γνώσης).

Προ-στάδιο:

Με την προβολή διαφανειών μέσω του power point επιδιώκουμε να φέρουμε τους μαθητές σε μια πρώτη επαφή με τη συγκεκριμένη χώρα, χωρίς ωστόσο να τους αποκαλύφθει η χώρα. Συγκεκριμένα, θα παρουσιαστεί η σημαία της χώρας σε μορφή clipart, έπειτα θα προβληθούν στοιχεία πολιτισμικής κληρονομιάς, αξιοθέατα,

σύγχρονα κτίρια, μύθοι και ιστορικά συμβάντα, τοπικές γεύσεις και γενικότερα οι μαθητές θα είναι σε θέση να δουν την “εξέλιξη” της χώρας από το παρελθόν στο σήμερα. Όλα αυτά θα αποτελέσουν για τα παιδιά τροφή για σκέψη, έμπνευση και ικανότητες. Αφού συζητήσουμε, τεθούν απορίες, τις οποίες όλοι μαζί θα λύσουμε και καλύψουμε πιθανά κενά, οι μαθητές θα κληθούν να μαντέψουν περί ποιας χώρας πρόκειται στηρίζοντας την αποψη τους επιχειρηματολογώντας. Ακολουθεί η αποκάλυψη της χώρας με την κατάδειξη της σημαίας, την επίσημη γλώσσα του κράτους, τον πληθυσμό, τη γεωμορφολογία της και το νόμισμα της. Παράλληλα, θα κάνουμε μία σύντομη ξενάγηση μέσω ενός βίντεο αρχείου (mp4) στα κυριότερα σημεία της χώρας ώστε να μπορέσουν οι μαθητές να περιηγηθούν στα μέρη που σε προηγούμενη φάση είδαν απλά σε φωτογραφίες. Τέλος οι μαθητές θα έρθουν σε επαφή με το αλφάβητο της χώρας και θα συζητήσουμε τις ιδιαιτερότητες του, βρίσκοντας ομοιότητες και διαφορες τόσο με το ελληνικό όσο και με το σέρβικο που προηγήθηκε.

Κύριο στάδιο:

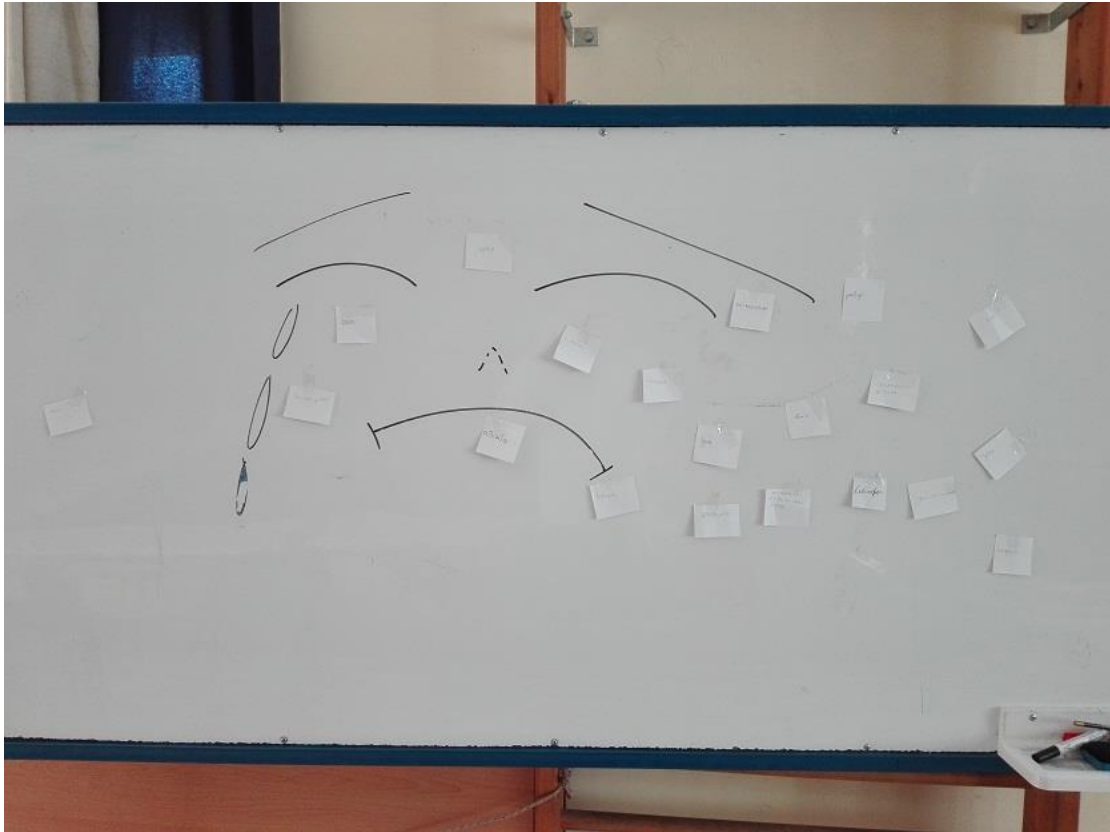
Σε αυτό το στάδιο ανακοινώνουμε τον τίτλο της λαϊκής αφήγησης. Ζητάμε, έπειτα, από τους μαθητές να κάνουν κάποιες προβλέψεις (brainstorming) για το περιεχόμενο της ιστορίας βασιζόμενοι αποκλειστικά και μόνο στον τίτλο, παρακινώντας τους να προβούν σε έναν καταϊγισμό ιδεών. Ακολουθούν τα ηχητικά αρχεία (mp3), μέσω της αναπαραγωγής των οποίων οι μαθητές θα ακούσουν τον λαϊκό μύθο στα ελληνικά και στα ρουμάνικα, αφού τους έχει μοιραστεί η απομαγνητοφώνησή σε έντυπη μορφή της ελληνικής εκδοχής, ώστε να ανατρέξουν σε αυτή σε περίπτωση που συναντήσουν κάποια δυσκολία εξαιτίας κάποιου ιδιώματος, άγνωστου λεξιλογίου ή λόγω κάποια πιθανής περιφρασης ή νεολογισμού της αφηγήτριας. Αφού ολοκληρωθεί η αναπαραγωγή των αρχείων, ακολουθεί κατάδειξη ορισμένων πληροφοριών και εικόνων σχετικές με την αφήγηση με τη βοήθεια του powerpoint. Στη συνέχεια, δίνεται η ευκαιρία στους μαθητές να εκφραστούν, καθώς θα κληθούν να διατυπώσουν τις απόψεις, τις εντυπώσεις ή τις απορίες τους για την λαϊκή αφήγηση. Τέλος, παρατίθεται η κερκυραϊκή παραλλαγή Του γιοφουριού της Άρτας, από την έκδοση του Νικόλαου Γ. Πολίτη Εκλογαί από τα τραγούδια του ελληνικού λαού (1914), όπου οι μαθητές καλούνται να εντοπίσουν τις ομοιότητες του δημοτικού αυτού τραγουδιού με την ρουμάνικη λαϊκή αφήγηση.

Μετα-στάδιο:

Οι μαθητές σε αυτή τη φάση θα συμμετάσχουν σε τρεις δραστηριότητες: “Έλα στη θέση μου”, “Το θλιμμένο πρόσωπο” και “Ταυτίσου!”. Στην πρώτη δραστηριότητα οι μαθητές καλούνται να προβούν σε παραγωγή γραπτού λόγου απαντώντας στο ερώτημα «πώς είναι να βρίσκεσαι σε μειονεκτική θέση; Περιγράψε τα συναισθήματά σου.» Ο χρόνος συγγραφής του κειμένου θα οριστεί από τον εκπαιδευτικό. Στη δεύτερη δραστηριότητα, ο εκπαιδευτικός θα σχεδιάσει ένα θλιμμένο πρόσωπο στον πίνακα της τάξης, ενώ σε κάθε μαθητή θα έχει μοιραστεί ένα μικρό χαρτάκι τύπου σημειώσεων στο οποίο θα γράψει ο καθένας μια αιτία η οποία μπορεί να συντέλεσε στη θλίψη του προσώπου και έπειτα θα κολλήσει ο καθένας ανώνυμα και ξεχωριστά το χαρτάκι του πάνω στον πίνακα. Αφού ολοκληρωθεί η διαδικασία, συζητάμε επί της δεύτερης δραστηριότητας και προτείνουμε λύσεις εξάλειψης της θλίψης. Μέσα από τις δύο αυτές δραστηριότητες επιδιώκεται η κατανόηση της κατάστασης του άλλου, η αντίληψη της σημασίας της διάκρισης, πόσο δε μάλλον της έκρασης της. Αν οι μαθητές προσωποποιήσουν τη διαφορετικότητα και ταυτιστούν με τη θέση του πληγέντα, τότε σίγουρα θα κάνουμε ένα βήμα πιο κοντά στην αποδοχή της. Τέλος, η κινητική δραστηριότητα «Ταυτίσου!» θα εξελιχτεί ως εξής: Αρχικά χωρίζουμε τους μαθητές σε δύο μικτού φύλου ομάδες. Και στις δύο ομάδες, οι μαθητές θα κρατάνε από μία κόλλα αναφοράς με τυπωμένη πάνω μια εικόνα. Τα μέλη της ομάδας κρατούν από μία διαφορετική εικόνα, η οποία όμως συναντάται ακριβώς όμοια σε κάποιο μέλος της άλλης ομάδας. Ο ερευνητής με το σύνθημα, ξεκινά και δίνει κάποια στοιχεία τα οποία προσδιορίζουν ένα ζεύγος εικόνων. Τα μέλη των δύο ομάδων θα πρέπει να αντιληφθούν ότι πρόκειται για τις δικές τους εικόνες και να τρέξουν να τις αφήσουν σε ένα στεφάνι που βρίσκεται στο έδαφος και μακριά από τις ομάδες. Όποιος αφήσει πρώτος την κόλλα με την εικόνα στο στεφάνι επιστρέφει στη θέση του χωρίς την εικόνα, ενώ εκείνος που δεν την άφησε πρώτος, επιστρέφει στη θέση του κρατώντας την εικόνα. Αυτό θα επαναλαμβάνεται μέχρι να τρέξουν προς το καλάθι όλα τα ζεύγη. Η ομάδα της οποίας τα μέλη έχουν τις περισσότερες κόλλες αναφοράς με τις εικόνες είναι η χαμένη. Έπειτα στον χρόνο που απομένει, διαβάζουμε ορισμένα από τα κείμενα της πρώτης δραστηριότητας.

Ακολουθεί φωτογραφικό υλικό της εφαρμογής της επιμέρους ενότητας:







4^η Διδακτική παρέμβαση 22/03/2018

Χώρα: Αλβανία

Μέσω της συγκεκριμένης διδακτικής παρέμβασης κρίνεται σκόπιμο οι μαθητές:

- Να γνωρίσουν τα ήθη τα έθιμα και τον πολιτισμό της Αλβανίας.
- Να εντοπίσουν ομοιότητες και διαφορές ανάμεσα στα πολιτιστικά στοιχεία αλλά και στον γλωσσικό κώδικα της χώρας τους με εκείνα αντίστοιχα της Αλβανίας.
- Να εξασκήσουν τις αντιληπτικές τους ικανότητες γενικότερα, τις ακουστικές ειδικότερα, ως προς την κατανόηση ενός παραμυθιού σε μια ξένη γλώσσα.
- Να ενισχυθεί η οπτικοακουστική και αναγνωστική τους ικανότητα.
- Να ανακαλύψουν τη νέα γλώσσα, εξερευνώντας τη νέα γνώση.
- Να εκφράσουν τη δημιουργικότητά τους με αφορμή τη συμμετοχή τους σε μια σειρά καινοτόμων δραστηριοτήτων πολυτροπικού χαρακτήρα.
- Να αναπτύξουν τη λεκτική και την εξωλεκτική τους επικοινωνία μέσα από δραστηριότητες βασισμένες στο story telling learning και task based learning.
- Να ανακυκλωθεί και να παγιωθεί το νέο λεξιλόγιο μέσα από μια ενεργή και ενδιαφέρουσα διαδικασία – εμπειρία.
- Να αναπτύξουν, επίσης, τις κοινωνικές τους δεξιότητες για την επίτευξη ενός κοινού στόχου.

Προ-στάδιο:

Σε πρώτη φάση, επιδιώκουμε να φέρουμε τους μαθητές σε μια πρώτη επαφή με τη συγκεκριμένη χώρα, την Αλβανία, με την προβολή διαφανειών μέσω του power point, χωρίς όμως να τους αποκαλύψουμε τη χώρα. Συγκεκριμένα, θα παρουσιαστεί

η σημαία της χώρας σε μορφή clipart, ταυτόχρονα, θα κάνουμε μία σύντομη ξενάγηση μέσω ενός βίντεο αρχείου (mp4) στα κυριότερα σημεία της χώρας, «περνώντας» από μνημεία, αξιοθέατα και τοπία τα οποία θα δούμε αναλυτικότερα στη συνέχεια του powerpoint. Έπειτα θα προβληθούν στοιχεία πολιτισμικής κληρονομιάς, τα αξιοθέατα, σύγχρονα κτίρια, αντιπροσωπευτικές γεύσεις, ιδιαίτερες παραδόσεις και γενικότερα οι μαθητές θα πάρουν μια γεύση από την καθημερινότητα της σύγχρονης εκδοχής της χώρας της Αλβανίας. Αφού συζητήσουμε, λύσουμε απορίες και καλύψουμε πιθανά κενά, οι μαθητές θα κληθούν να μαντέψουν περί ποιας χώρας πρόκειται τεκμηριώνοντας την απάντησή τους κάθε φορά. Ακολουθεί η αποκάλυψη της χώρας με την κατάδειξη της σημαίας, την επίσημη γλώσσα του κράτους, τον πληθυσμό, αλλά και μορφολογία του εδάφους και το νόμισμα της. Τέλος οι μαθητές θα έρθουν σε επαφή με το αλβανικό αλφαβήτο του οποίου τις ιδιαιτερότητες, αλλά και σε γενικές γραμμές τα γνωρίσματα της αλβανικής γλώσσας θα συζητήσουμε επιλογικά.

Κύριο στάδιο:

Σε αυτό το στάδιο ανακοινώνουμε τον τίτλο του λαϊκού παραμυθιού. Ζητάμε, έπειτα, από τους μαθητές να κάνουν κάποιες προβλέψεις (brainstorming) για το περιεχόμενο της ιστορίας βασιζόμενοι αποκλειστικά και μόνο στον τίτλο, παρακινώντας τους να προβούν σε έναν καταγισμό ιδεών. Ακολουθούν τα ηχητικά αρχεία (mp3), όπου μέσω της αναπαραγωγής τους οι μαθητές θα ακούσουν το παραδοσιακό αλβανικό παραμύθι στα ελληνικά, αλλά και στα αλβανικά, αφού τους έχει μοιραστεί η απομαγνητοφώνηση σε έντυπη μορφή της ελληνικής εκδοχής, ώστε να ανατρέξουν σε αυτή σε περίπτωση που συναντήσουν κάποια δυσκολία εξαιτίας κάποιου ιδιώματος, άγνωστου λεξιλογίου ή λόγω κάποια πιθανής περίφρασης ή νεολογισμού της αφηγήτριας. Αφού ολοκληρωθεί η αναπαραγωγή των αρχείων, ακολουθεί κατάδειξη ορισμένων πληροφοριών και εικόνων σχετικές με την αφήγηση με τη βοήθεια του powerpoint. Στη συνέχεια, δίνεται η ευκαιρία στους μαθητές να εκφραστούν, καθώς θα κληθούν να διατυπώσουν τις απόψεις, τις εντυπώσεις ή τις απορίες τους για το λαϊκό παραμύθι.

Μετα-στάδιο:

Σε αυτό το στάδιο οι μαθητές θα λάβουν μέρος σε ένα παιχνίδι με κάρτες. Οι μαθητές θα χωριστούν σε δύο ομάδες και από κάθε ομάδα με τη σειρά θα σηκώνεται ένας

μαθητής. Ο μαθητής θα παίρνει την κάρτα, στην οποία αναγράφεται μια λέξη – στοιχείο του παραμυθιού και ο μαθητής θα πρέπει να περιγράψει τη λέξη αυτή, αντικαθιστώντας τα φωνήεντα της λέξης με ένα που ερευνητής θα του καταδείξει, αποφεύγοντας ορισμένες λέξεις – κλειδιά, οι οποίες θα αναγράφονται και αυτές πάνω στην κάρτα, στους συμπαίκτες του. Η αντίπαλη ομάδα θα παρατηρεί προσεκτικά τον μαθητή που θα περιγράφει, ώστε να εξασφαλιστεί η σωστή και δίκαιη διεξαγωγή του παιχνιδιού. Οι μαθητές κάθε ομάδα θα χρονομετρούνται και η ομάδα που θα βρίσκει σε κάθε γύρο ταχύτερα τη λέξη, κερδίζει πόντο. Νικήτρια ομάδα θα είναι αυτή που θα έχει συγκεντρώσει τους περισσότερους βαθμούς. Ακολουθεί το παιχνίδι «σκισσομαχία», όπου οι ομάδες των μαθητών μένουν ως έχουν και κάθε μαθητής από τις δύο ομάδες με τη σειρά, θα τραβάει από ένα χαρτάκι στην τύχη (σε κάθε χαρτάκι θα αναγράφονται λέξεις που σχετίζονται με τη χώρα και όχι με το παραμύθι). Έπειτα θα προσπαθήσει να ζωγραφίσει στον πίνακα τη λέξη που του έτυχε, με σκοπό σε συγκεκριμένο χρόνο να βοηθήσει τους συμπαίκτες του να ανακαλύψουν τη λέξη. Για κάθε λέξη που θα βρίσκουν, η ομάδα θα κερδίζει από έναν πόντο. Η ομάδα με τους περισσότερους πόντους είναι η νικήτρια. Στο τέλος αυτού του σταδίου, θα μοιράσουμε στα παιδιά ένα φύλλο εργασίας με ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής και για να ελέγξουμε το επίπεδο κατανόησή τους παρουσιάζουμε το παραμύθι σε μπερδεμένες προτάσεις τις οποίες καλούνται να βάλουν στη σειρά, ώστε να ξαναφτιάξουν την ιστορία.

Ακολουθεί φωτογραφικό υλικό της εφαρμογής της επιμέρους ενότητας:







5^η Διδακτική παρέμβαση 27/03/2018

Χώρα: Κύπρος

Μέσω της συγκεκριμένης διδακτικής παρέμβασης επιδιώκεται:

- Η δημιουργία ενός φυσικού πλαισίου επικοινωνίας στην κυπριακή διάλεκτο.
- Η εκμάθηση του πολιτισμού και της παράδοσης της Κύπρου μέσω της ίδιας της διαλέκτου της χώρας και της παραδοσιακής ιστορίας.
- Ο εντοπισμός ομοιοτήτων και διαφορών μεταξύ των πολιτιστικών στοιχείων της χώρας μας και των αντίστοιχων της Κύπρου.
- Η ανακύκλωση και η παγίωση του νέου λεξιλογίου μέσα από μια ενεργή και ενδιαφέρουσα διαδικασία – εμπειρία.
- Η ενεργοποίηση των κινήτρων για εμπλοκή των παιδιών στις κινητικές και μη δραστηριότητες. Να εξασκήσουν οι μαθητές τις ακουστικές τους ικανότητες ως προς την κατανόηση ενός μελοποιημένου κειμένου στην κυπριακή διάλεκτο.
- Να καλλιεργήσουν οι μαθητές την αναγνωστική τους ικανότητα διαβάζοντας ένα κείμενο στην κυπριακή διάλεκτο.
- Να αναπτύξουν τη λεκτική και την εξωλεκτική τους επικοινωνία μέσα από δραστηριότητες βασισμένες στο story telling learning και task based learning.
- Να αναπτύξουν οι μαθητές τις κοινωνικές τους δεξιότητες (επικοινωνία – συνεργασία) για την επίτευξη ενός κοινού στόχου σε έναν πολυτροπικό πλαίσιο.

Προ-στάδιο:

Αρχικά, σκοπός μας είναι να φέρουμε τους μαθητές σε μια πρώτη επαφή με τη συγκεκριμένη χώρα, την Κύπρο, με την προβολή διαφανειών μέσω του power point. Πιο συγκεκριμένα, θα παρουσιαστεί η σημαία της χώρας σε μορφή clipart, ακολουθεί η κατάδειξη της επίσημης σημαίας, η επίσημη γλώσσα του κράτους, ο πληθυσμός, αλλά και η μορφολογία του εδάφους και το νόμισμα της Κύπρου. Έπειτα,

θα κάνουμε μία σύντομη ξενάγηση μέσω ενός βίντεο αρχείου (mp4) στα κυριότερα σημεία της χώρας, «περνώντας» από μνημεία, αξιοθέατα και τοπία τα οποία θα δούμε αναλυτικότερα στη συνέχεια του powerpoint. Στη συνέχεια θα προβληθούν στοιχεία πολιτισμικής κληρονομιάς, τα αξιοθέατα, σύγχρονα κτίρια, αντιπροσωπευτικές γεύσεις και γενικότερα οι μαθητές θα πάρουν μια γεύση από την καθημερινότητα της σύγχρονης εκδοχής της χώρας της Κύπρου. Αφού συζητήσουμε, λύσουμε απορίες και καλύψουμε πιθανά κενά, οι μαθητές θα έρθουν σε επαφή με την κυπριακή διάλεκτο της οποίας τις ιδιαιτερότητες, τις ομοιότητές της και τις διαφορές της με άλλες διαλέκτους της ελληνικής γλώσσας, αλλά και σε γενικές γραμμές τα γνωρίσματα της θα συζητήσουμε επιλογικά.

Κύριο στάδιο:

Σε αυτό το στάδιο ανακοινώνουμε τον τίτλο του λαϊκού παραμυθιού. Ζητάμε, έπειτα, από τους μαθητές να κάνουν κάποιες προβλέψεις (brainstorming) για το περιεχόμενο της ιστορίας βασιζόμενοι αποκλειστικά και μόνο στον τίτλο, παρακινώντας τους να προβούν σε έναν καταϊγισμό ιδεών. Ακολουθεί το ηχητικό αρχείο (mp3), όπου μέσω της αναπαραγωγής του οι μαθητές θα ακούσουν το παραδοσιακό κυπριακό παραμύθι στην Κυπριακή διάλεκτο και στην Κοινή Νεοελληνική, αφού τους έχει μοιραστεί η απομαγνητοφώνηση σε έντυπη μορφή της Κοινής Νεοελληνικής, ώστε να ανατρέξουν σε αυτή σε περίπτωση που συναντήσουν κάποια δυσκολία ακούγοντας άγνωστες λέξεις ή προτάσεις ολόκληρες ακόμη, εξαιτίας κάποιου ιδιώματος, άγνωστου λεξιλογίου ή απλώς προφοράς. Αφού ολοκληρωθεί η αναπαραγωγή του αρχείου, ακολουθεί κατάδειξη ορισμένων πληροφοριών και εικόνων σχετικές με την αφήγηση με τη βοήθεια του powerpoint. Στη συνέχεια, δίνεται η ευκαιρία στους μαθητές να εκφραστούν, καθώς θα κλιθούν να διατυπώσουν τις απόψεις, τις εντυπώσεις ή τις απορίες τους για το λαϊκό κυπριακό παραμύθι. Ζητούμενο είναι να εκθέσουμε τους μαθητές στην κυπριακή διάλεκτο και να καταλάβουν πως δεν πρόκειται για διαφορετική γλώσσα αλλά για την ίδια την ελληνική.

Μετα-στάδιο:

Σε αυτό το στάδιο οι μαθητές θα λάβουν μέρος σε τρεις δραστηριότητες. Η πρώτη δραστηριότητα ονομάζεται «Κυπ...αρίσσι». Αρχικά, χωρίζουμε τους μαθητές σε μικτές ομάδες. Έπειτα παραθέτουμε τις δύο ομάδες τη μία απέναντι από την άλλη, όντας το κάθε παιδί απέναντι από το άλλο. Ο ερευνητής στη συνέχεια διευκρινίζει

πως θα λέει δυνατά από μία λέξη σε κάθε γύρο και όταν η λέξη αυτή σχετίζεται με τη Κύπρο θα κυνηγάει η Α ομάδα, όταν η λέξη είναι άσχετη με τη Κύπρο, τότε θα κυνηγάει η Β ομάδα. Όποιος πιάνεται γίνεται μέλος της ομάδας από την οποία πιάστηκε. Η διάρκεια του κυνηγητού είναι έξι γύροι, δηλαδή έξι εκφωνήσεις λέξεων. Η ομάδα, η οποία στο τέλος αποτελείται από τα περισσότερα μέλη είναι η νικήτρια. Η δεύτερη δραστηριότητα ονομάζεται «Τρέξε... σε κυνηγάει ο δράκος!». Ορίζουμε δύο παιδιά ως δράκους-κυνηγούς. Με μια συνθηματική λέξη ή φράση, που έχουμε ορίσει στην κυπριακή διάλεκτο, ξεκινάει το κυνηγητό. Όποια παιδιά πιάνουν οι δράκοι μένουν ακίνητα και “παγώνουν”. Όταν “παγώσουν” όλοι οι μαθητές τότε οι δύο δράκοι θα πρέπει να πουν ο καθένας από δέκα διαφορετικές λέξεις ο καθένας (συνολικά είκοσι) σχετικές με τον λαϊκό κυπριακό μύθο και οι “παγωμένοι” μαθητές – θύματα των δράκων θα επικυρώνουν ή θα ακυρώνουν τις απαντήσεις των δράκων. Αν οι δράκοι δεν πουν σωστά από δέκα λέξεις ο καθένας τότε ορίζονται δύο νέοι δράκοι και το παιχνίδι ξεκινάει από την αρχή. Τέλος, η τρίτη δραστηριότητα ονομάζεται «Δρακομαχίες». Χωρίζουμε τους μαθητές σε δύο ομάδες. Ορίζουμε για κάθε γύρο του παιχνιδιού δύο παιδιά από τις δύο ομάδες που θα αναλάβουν διαφορετικούς ρόλους. Με αφορμή το περιεχόμενο της ιστορίας, θα έχουμε σχεδιάσει σε ένα χαρτόνι έναν δράκο και θα το έχουμε κολλήσει στον πίνακα. Από τον δράκο ωστόσο λείπει το κεφάλι. Κάθε ομάδα θα έχει το δικό της σχέδιο με το κεφάλι του δράκου, το οποίο καλούνται οι ομάδες ανα δυάδες με κλειστά μάτια να πάνε και να κολλήσουν το κεφάλι στη σωστή θέση. Το ένα μέλος της δυάδας δίνει οδηγίες στο άλλο μέλος. Η ομάδα της οποίας οι δυάδες θα έχουν κολλήσει το κεφάλι από μία φορά πρώτες είναι η νικήτρια.

Ακολουθεί φωτογραφικό υλικό της εφαρμογής της επιμέρους ενότητας:











6^η Διδακτική παρέμβαση 29/03/2018

Review I

Στο συγκεκριμένο διδακτικό δίωρο θα πραγματοποιηθεί μια σειρά “look back on” δραστηριοτήτων, οι οποίες ουσιαστικά είναι δραστηριότητες με χαρακτήρα επαναληπτικής μορφής, με άξονα τις πέντε χώρες που παρουσιάστηκαν στα προηγούμενα πέντε διδακτικά δίωρα (Ελλάδα, Σερβία, Ρουμανία, Αλβανία, Κύπρος). Στόχοι της παρέμβασης αυτής είναι μαθητές:

- Να αναστοχαστούν τα πολιτιστικά στοιχεία και την παράδοση των πέντε χωρών.
- Να ενισχύσουν τη λεκτική και την εξωλεκτική τους επικοινωνία μέσα από μία σειρά δραστηριοτήτων βασισμένες στο game based learning.
- Να αξιοποιήσουν τις πολιτιστικές ομοιότητες και διαφορές μεταξύ των τεσσάρων χωρών και της Ελλάδας προκειμένου να ανταποκριθούν στις αναδρομικού χαρακτήρα πολυτροπικές δραστηριότητες.
- Να ενισχυθεί η οπτικοακουστική και αναγνωστική τους ικανότητα.
- Να προωθηθεί η δημιουργική τους έκφραση, με τη συμμετοχή τους στις δραστηριότητες αναδρομικού χαρακτήρα.
- Τέλος, να ενισχύσουν την εφευρετικότητα και τις καινοτόμες δράσεις τους μέσω της ανάπτυξης των κοινωνικών τους δεξιοτήτων (διάλογος, συνεργασία, στρατηγική, αυτοκριτική, διαμοιρασμός ρόλων και ανάληψη καθηκόντων).

1^η Δραστηριότητα

Στην πρώτη δραστηριότητα, οι μαθητές σχηματίζουν μια γραμμή παρατιθέμενοι ο ένας δίπλα στον άλλον, καθιστοί σε στάση οκλαδόν. Η γραμμή αυτή των μαθητών βρίσκεται ακριβώς πάνω σε μια γραμμή που έχουμε σχεδιάσει στο προαύλιο κάτω ή μια νοητή γραμμή στον χώρο του κλειστού γυμναστηρίου. Ο ερευνητής λέει δυνατά κάποιες προτάσεις που αφορούν τις πέντε χώρες. Αν οι προτάσεις είναι σωστές οι μαθητές πρέπει να σηκωθούν όρθιοι, αν όμως η πρόταση κρύβει κάποιο λάθος τότε

παραμένουν σε στάση οκλαδόν. Όποιος κάνει λάθος και σηκωθεί ή παραμείνει καθιστός, ενώ έπρεπε να συμβεί το ακριβώς αντίθετο, είτε επειδή είχε παρανοήσει τη φράση που άκουσε, είτε επειδή αφαιρέθηκε και μπερδεύτηκε παίρνει μια ψείρα. Ο μαθητής με τις λιγότερες ψείρες είναι ο νικητής της δραστηριότητας αυτής.

2^η Δραστηριότητα

Σε αυτή τη δραστηριότητα, οι μαθητές σχηματίζουν έναν κύκλο. Ένας μαθητής μπαίνει στον κύκλο, γονατίζει σκυφτός, κλείνει τα μάτια και δύο μαθητές, που ο ερευνητής επιλέγει, αλλάζουν θέση μεταξύ τους. Ο μαθητής που είναι στο κέντρο σηκώνεται και προσπαθεί να μαντέψει ποιοι άλλαξαν θέση. Αν βρει τα άτομα που άλλαξαν θέση μεταξύ τους τότε εκείνα πρέπει να πουν δυνατά ο καθένας πέντε λέξεις που σχετίζονται με τις πέντε προαναφερθείσες στις προηγούμενες παρεμβάσεις χώρες, διαφορετικές ο ένας από τον άλλο. Όποιος δεν πει πέντε λέξεις τότε είναι εκείνος που μπαίνει στη μέση του κύκλου και επαναλαμβάνεται η διαδικασία.

3^η Δραστηριότητα

Στη δραστηριότητα αυτή ο ερευνητής θα «αφηγηθεί» εξωλεκτικά μια ιστορία από τις πέντε χώρες με αρκετές παραλλαγές, μέσω της αφής. Οι μαθητές, αρχικά, κάνουν όλοι στροφή προς τα δεξιά για να βλέπουν την πλάτη των μπροστινών τους. Ο ερευνητής αφηγείται την ιστορία έως ένα σημείο και σε κάποια στιγμή παύει η λεκτική αφήγηση και ξεκινάει σε μια λέξη κλειδί η απτική με παράλληλες κινήσεις των χεριών στην πλάτη του/της μπροστινού/νής και τα παιδιά μιμούνται τις απαλές αυτές κινήσεις. Π.χ. η κοτούλα τρέχει να αλέσει το σιτάρι. Η υπογραμμισμένη λέξη είναι αυτή που θα περιγραφεί απτικά.

4^η Δραστηριότητα

Στην τέταρτη δραστηριότητα απαιτείται ο χωρισμός των μαθητών σε μικτού φύλου ομάδες των τεσσάρων ατόμων. Οι ομάδες έχουν ένα-δύο λεπτά για βρουνε πως θ' αναπαραστήσουν με παγωμένη εικόνα, ένα στιγμιότυπο κάποιας από τις πέντε ιστορίες των χωρών, ένα σενάριο ή μια κατάσταση π.χ. πόλεμο, ειρήνη, βάρκα και πλήρωμα, καυγά, χωρισμό, νίκη, ήττα, συνέντευξη, ομιλία. Οι παγωμένες εικόνες ζωντανεύουν για πολύ λίγο δίνοντας περισσότερες «πληροφορίες» ή και διασκέδαση. Τα παιδιά προσπαθούν να βρουνε κάθε φορά το θέμα που εξελίσσεται και το οποίο διαφέρει από ομάδα σε ομάδα.

5^η Δραστηριότητα

Οι μαθητές σε αυτή τη δραστηριότητα αναλαμβάνουν να εικονογραφήσουν τις ιστορίες των χωρών που έχουν προηγηθεί, στις οποίες έχουμε αναφερθεί και σε προηγούμενες διδακτικές παρεμβάσεις, αλλά και σε όλες τις προηγούμενες δραστηριότητες. Όντας χωρισμένοι σε ομάδες των τεσσάρων ατόμων και δεδομένου ότι είναι είκοσι άτομα, έχουμε πέντε ομάδες, σε κάθε μία από τις οποίες αντιστοιχεί και μια χώρα, όπου ο ερευνητής επιλέγει. Οι μαθητές, λοιπόν, καλούνται να εικονογραφήσουν την ιστορία της χώρας τους έχοντας διαλέξει τέσσερις σκηνές από την ιστορία. Αρχικά πρέπει να διαβάσουν ξανά την ιστορία, να συζητήσουν για τις κύριες εικόνες του παραμυθιού, καθώς και να συναποφασίσουν τον καλύτερο δυνατό τρόπο απεικόνισής τους. Στη συνέχεια ορίζουν τον συντονιστή της ομάδας, διανέμουν ρόλους και καθήκοντα και αλληλεπιδρούν για ένα όσο το δυνατό καλύτερο αποτέλεσμα, αξιοποιώντας τη φαντασία και τη δημιουργικότητά τους.

Ακολουθεί φωτογραφικό υλικό της εφαρμογής της επιμέρους ενότητας:











7^η Διδακτική παρέμβαση 19/04/2018

Χώρα: Βουλγαρία

Μέσω της συγκεκριμένης διδακτικής παρέμβασης επιδιώκεται οι μαθητές:

- Να έρθουν σε επαφή οι μαθητές με τα πολιτιστικά στοιχεία και την παράδοση της Βουλγαρίας.
- Να εντοπίσουν ομοιότητες και διαφορές ανάμεσα στις παραδόσεις της χώρας τους και στις παραδόσεις της χώρας της Βουλγαρίας.
- Να ενισχύσουν τη λεκτική και την εξωλεκτική επικοινωνία μέσα από αυθεντικές δραστηριότητες σε ένα πολυτροπικό/πολυαισθητηριακό πλαίσιο.
- Να προωθηθεί η διαπολιτισμική ευαισθητοποίηση/αφύπνιση των μαθητών μέσω του εντοπισμού διαφορών και ομοιοτήτων ανάμεσα στα πολιτιστικά στοιχεία αλλά και τον γλωσσικό κώδικα της χώρας της παρέμβασης με αντίστοιχα άλλων χωρών.
- Να ενισχυθεί η οπτικοακουστική και αναγνωστική τους ικανότητα.
- Να έρθουν σε επαφή με άγνωστο, νέο, εξειδικευμένο λεξιλόγιο ή ιδιώματα.
- ενισχύσουν την εφευρετικότητα και τις καινοτόμες δράσεις τους μέσω της ανάπτυξης των κοινωνικών τους δεξιοτήτων (διάλογος, συνεργασία, αυτοκριτική) με σκοπό την επίτευξη ενός κοινού στόχου.
- Να αναπτύξουν τη λεκτική και την εξωλεκτική τους επικοινωνία μέσα από δραστηριότητες βασισμένες στο story telling learning και task based learning.
- Να ανακυκλωθεί και να παγιωθεί το νέο λεξιλόγιο μέσα από μια ενεργή και ενδιαφέρουσα διαδικασία – εμπειρία.

Προ-στάδιο:

Αρχικά, επιδιώκουμε να φέρουμε τους μαθητές σε μια πρώτη επαφή με τη συγκεκριμένη χώρα, την Βουλγαρία, με την προβολή διαφανειών μέσω του power point, χωρίς όμως να τους αποκαλύψουμε τη χώρα. Πρώτα από όλα, θα παρουσιαστεί η σημαία της χώρας σε μορφή clipart, έπειτα, θα κάνουμε μία σύντομη ξενάγηση μέσω ενός βίντεο αρχείου (mp4) στα κυριότερα σημεία της χώρας, «περνώντας» από μνημεία, αξιοθέατα και τοπία τα οποία θα δούμε αναλυτικότερα στη συνέχεια του powerpoint. Στη συνέχεια θα προβληθούν στοιχεία πολιτισμικής κληρονομιάς, τα αξιοθέατα, σύγχρονα κτίρια, αντιπροσωπευτικές γεύσεις και γενικότερα οι μαθητές θα πάρουν μια γεύση από την καθημερινότητα της σύγχρονης εκδοχής της χώρας της Βουλγαρίας. Αφού συζητήσουμε, λύσουμε απορίες και καλύψουμε πιθανά κενά, οι μαθητές θα κληθούν να μαντέψουν περί ποιας χώρας πρόκειται τεκμηριώνοντας την απάντησή τους κάθε φορά. Ακολουθεί η αποκάλυψη της χώρας με την κατάδειξη της σημαίας, την επίσημη γλώσσα του κράτους, τον πληθυσμό, αλλά και μορφολογία του εδάφους και το νόμισμα της. Τέλος οι μαθητές θα έρθουν σε επαφή με το βουλγαρικό αλφαβήτο του οποίου τις ιδιαιτερότητες, αλλά και σε γενικές γραμμές τα γνωρίσματα της βουλγαρικής γλώσσας θα συζητήσουμε επιλογικά.

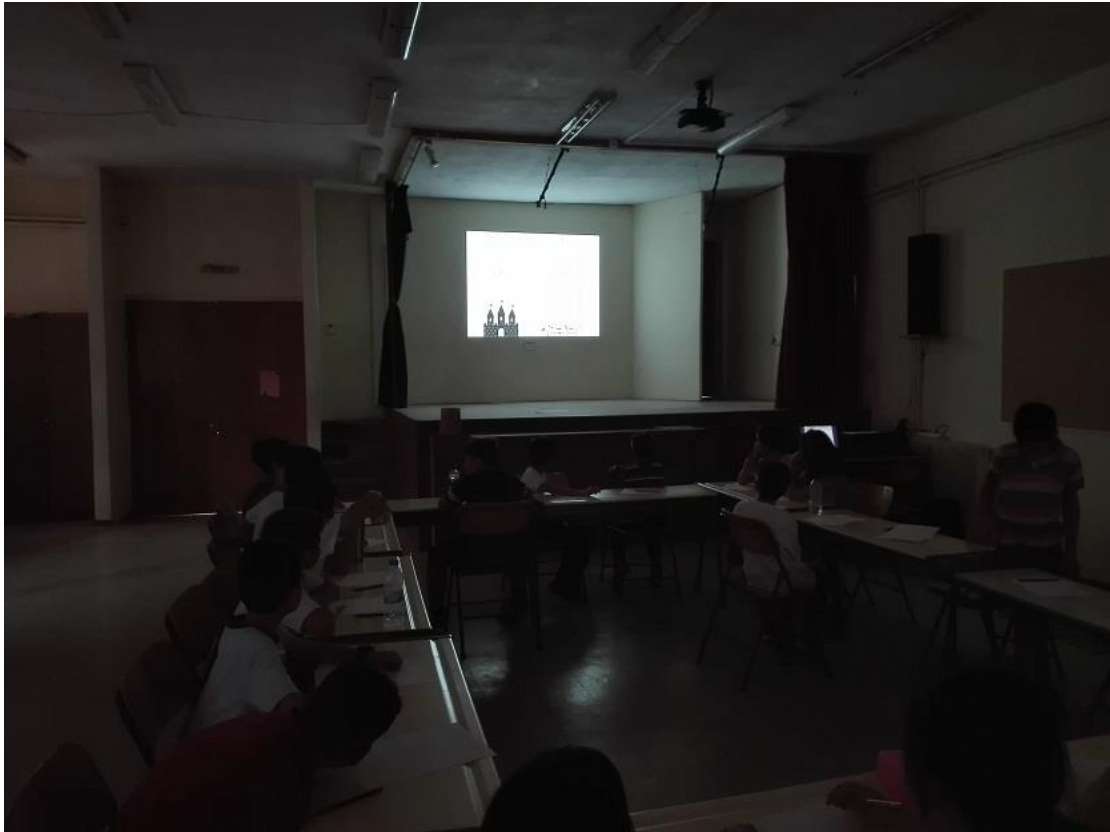
Κύριο στάδιο:

Σε αυτό το στάδιο ανακοινώνουμε τον τίτλο του λαϊκού παραμυθιού. Ζητάμε, έπειτα, από τους μαθητές να κάνουν κάποιες προβλέψεις (brainstorming) για το περιεχόμενο της ιστορίας βασισμένοι αποκλειστικά και μόνο στον τίτλο, παρακινώντας τους να προβούν σε έναν καταγισμό ιδεών. Ακολουθούν τα ηχητικά αρχεία (mp3), όπου μέσω της αναπαραγωγής τους οι μαθητές θα ακούσουν το παραδοσιακό βουλγαρικό παραμύθι στα ελληνικά, αλλά και στα βουλγαρικά, αφού τους έχει μοιραστεί η απομαγνητοφώνηση σε έντυπη μορφή της ελληνικής εκδοχής, ώστε να ανατρέξουν σε αυτή σε περίπτωση που συναντήσουν κάποια δυσκολία εξαιτίας κάποιου ιδιώματος, άγνωστου λεξιλογίου ή λόγω κάποια πιθανής περίφρασης ή νεολογισμού της αφηγήτριας. Αφού ολοκληρωθεί η αναπαραγωγή των αρχείων, ακολουθεί κατάδειξη ορισμένων πληροφοριών και εικόνων σχετικές με την αφήγηση με τη βοήθεια του powerpoint. Στη συνέχεια, δίνεται η ευκαιρία στους μαθητές να εκφραστούν, καθώς θα κληθούν να διατυπώσουν τις απόψεις, τις εντυπώσεις ή τις απορίες τους για το λαϊκό παραμύθι.

Μετα-στάδιο:

Σε αυτό το στάδιο, εστιάζομαστε στο να αφομοιώσουν οι μαθητές όσο το δυνατόν περισσότερες πληροφορίες γίνεται σχετικά με τη χώρα της Βουλγαρίας και παράλληλα να τους κινήσουμε το ενδιαφέρον και την περιέργεια για το τι θα ακολουθήσει στη συνέχεια. Για να επιτευχθεί ο σκοπός της εστίασης, οι μαθητές θα συμπληρώσουν ένα φύλλο εργασίας πολλαπλής επιλογής με τη χρήση εποπτικού υλικού. Το περιεχόμενο του φύλλου εργασίας είναι το ακόλουθο: Κάθε ερώτηση αποτελείται από μία εικόνα απουσία περιγραφής της και κάτω από την εικόνα δίνονται τέσσερις λέξεις με τη μορφή (α._____) (β._____) (γ._____) (δ._____). Η μία από τις τέσσερις λέξεις είναι η σωστή και έχει να κάνει άμεσα σχέση με την εικόνα. Αφού οι μαθητές συμπληρώσουν το φύλλο εργασίας, το ανταλλάσσουν με τον διπλανό τους, ο οποίος θα το ελέγξει για πιθανά λάθη-παρανοήσεις. Στη συνέχεια εξηγούμε στους μαθητές πως αυτό το φύλλο δε θα βαθμολογηθεί και αμέσως μετά τους φανερώνουμε τις σωστές απαντήσεις κάνοντας μία μικρή συζήτηση γύρω από την κάθε εικόνα σχετικά με το ποιες ομοιότητες υπάρχουν με τη δική μας χώρα. Σε ένα δεύτερο επίπεδο, οι μαθητές θα χωριστούν σε ομάδες και κάθε ομάδα θα λαμβάνει από μία κάρτα, η οποία θα περιγράφει από μια διαφορετική σκηνή της ιστορίας. Έπειτα, θα πρέπει να κάνουν σε ένα χαρτόνι την εικονογράφηση της σκηνής που περιγράφει η εκάστοτε κάρτα που έλαβαν. Στο τέλος, τοποθετώντας τα χαρτόνια στη σειρά θα έχουν ολόκληρη την ιστορία σε εικόνες. Κάθε ομάδα θα έχει συγκεκριμένο χρόνο διεξαγωγής της εικονογράφησης. Αφού τελειώσει ο χρόνος, η ομάδα που θα βάλει πρώτη με τη σειρά τα χαρτόνια, ώστε να αναπαρασταθεί στη σωστή σειρά η ιστορία, είναι η νικήτρια. Τέλος, οι μαθητές θα λάβουν μέρος και σε μια τρίτη δραστηριότητα, στην οποία θα κληθούν να δημιουργήσουν ανα δυάδες μια λέξη στη βουλγαρική γλώσσα από ανακυκλώσιμα υλικά. Αφού λήξει ο καθορισμένος από τον ερευνητή χρόνος, θα οριστεί μια επιτροπή, η οποία θα αποτελείται από ένα μέλος κάθε δυάδας. Η επιτροπή θα επιλέξει την καλύτερη κατασκευή, η οποία θα διακοσμίσει την τάξη.

Ακολουθεί φωτογραφικό υλικό της εφαρμογής της επιμέρους ενότητας:







8^η Διδακτική παρέμβαση 25/04/2018

Χώρα: Τουρκία

Μέσω της συγκεκριμένης διδακτικής παρέμβασης κρίνεται σκόπιμο οι μαθητές:

- Να γνωρίσουν τις παραδόσεις τα ήθη και έθιμα, για τον πολιτισμό της Τουρκίας.
- Να εντοπίσουν κοινά σημεία άλλα και διαφορές ανάμεσα στον τουρκικό πολιτισμό με τον ελληνικό.
- Να ενισχύσουν τη λεκτική και την εξωλεκτική τους επικοινωνία μέσα από μία σειρά δραστηριοτήτων βασισμένες στο story telling learning, αλλά και στο game/task based learning μέσω πολυτροπικών δραστηριοτήτων.
- Να έρθουν σε επαφή με το τουρκικό αλφάβητο παρατηρώντας ομοιότητες και διαφορές με το ελληνικό (συνίσταται, όπως και σε προηγούμενη παρέμβαση, η χρήση της τεχνικής spelling/phonetic alphabet).
- Να προωθηθεί η διαπολιτισμική ευαισθητοποίηση/αφύπνιση των μαθητών μέσω του εντοπισμού διαφορών και ομοιοτήτων ανάμεσα στα πολιτιστικά στοιχεία αλλά και τον γλωσσικό κώδικα της χώρας της παρέμβασης με αντίστοιχα άλλων χωρών.
- Να ενισχυθεί η δημιουργική έκφραση, με αφορμή την προώθηση της διαπολιτισμικής ευαισθητοποίησης και αποδοχή της διαφορετικότητας.
- Να ενισχυθεί η οπτικοακουστική και αναγνωστική τους ικανότητα και η παραγωγή γραπτού λόγου.
- Να καλλιεργηθούν οι επικοινωνιακές και δημιουργικές τους δεξιότητες (επικοινωνία, συνεργασία, διάλογος, συναγωνισμός ιδεοθύελλα, ανακάλυψη νέας γνώσης, εξερεύνηση νέας γνώσης).

Προ-στάδιο:

Μέσω της προβολής διαφανειών στο power point επιδιώκουμε να φέρουμε τους μαθητές σε μια πρώτη επαφή με τη συγκεκριμένη χώρα, χωρίς ωστόσο να τους αποκαλύφθει εξ αρχής η χώρα. Συγκεκριμένα, θα παρουσιαστεί η σημαία της χώρας σε μορφή clipart, έπειτα θα προβληθούν στοιχεία πολιτισμικής κληρονομιάς, αξιοθέατα, σύγχρονα κτίρια, ιστορικά συμβάντα, ιδιαίτερα έθιμα, τοπικές γεύσεις και γενικότερα οι μαθητές θα είναι σε θέση να δουν το πως εξελίχτηκε η χώρα από το παρελθόν στο σήμερα και τι επιρροές συνέβαλαν στη τωρινή της «μορφή». Όλα αυτά θα αποτελέσουν για τα παιδιά τροφή για σκέψη, έμπνευση και ικασίες. Αφού συζητήσουμε, τεθούν απορίες, τις οποίες όλοι μαζί θα λύσουμε και καλύψουμε πιθανά κενά, οι μαθητές θα κληθούν να μαντέψουν περί ποιας χώρας πρόκειται στηρίζοντας την αποψη τους επιχειρηματολογώντας. Ακολουθεί η αποκάλυψη της χώρας με την κατάδειξη της σημαίας, την επίσημη γλώσσα του κράτους, τον πληθυσμό, τη γεωμορφολογία της και το νόμισμα της. Παράλληλα, θα κάνουμε μία σύντομη ξενάγηση μέσω ενός βίντεο αρχείου (mp4) στα κυριότερα σημεία της χώρας ώστε να μπορέσουν οι μαθητές να περιηγηθούν στα μέρη που σε προηγούμενη φάση είδαν απλά σε φωτογραφίες. Τέλος οι μαθητές θα έρθουν σε επαφή με το αλφάβητο της χώρας και θα συζητήσουμε τις ιδιαιτερότητες του, βρίσκοντας ομοιότητες και διαφορες τόσο με το ελληνικό όσο και με αλφάβητα χωρών πρότερων διδακτικών παρεμβάσεων.

Κύριο στάδιο:

Σε αυτό το στάδιο ανακοινώνουμε τον τίτλο της λαϊκής αφήγησης. Ζητάμε, έπειτα, από τους μαθητές να κάνουν κάποιες προβλέψεις (brainstorming) για το περιεχόμενο της ιστορίας βασισμένοι αποκλειστικά και μόνο στον τίτλο, παρακινώντας τους να προβούν σε έναν καταγισμό ιδεών. Ακολουθούν τα ηχητικά αρχεία (mp3), μέσω της αναπαραγωγής των οποίων οι μαθητές θα ακούσουν τον λαϊκό μύθο στα αγγλικά και στα τουρκικά, αφού τους έχει μοιραστεί η απομαγνητοφώνησή σε έντυπη μορφή της ελληνικής εκδοχής, ώστε να ανατρέξουν σε αυτή σε περίπτωση που συναντήσουν κάποια δυσκολία εξαιτίας άγνωστου λεξιλογίου ή λόγω κάποια πιθανής περιφρασης του αφηγητή. Αφού ολοκληρωθεί η αναπαραγωγή των αρχείων, ακολουθεί κατάδειξη ορισμένων πληροφοριών και εικόνων σχετικές με την αφήγηση με τη βοήθεια του powerpoint. Στη συνέχεια, δίνεται η ευκαιρία στους μαθητές να εκφραστούν, καθώς

θα κληθούν να διατυπώσουν τις απόψεις, τις εντυπώσεις ή τις απορίες τους για την λαϊκή αφήγηση.

Μετα-στάδιο:

Για τη διαξαγωγή αυτού του σταδίου οι μαθητές θα λάβουν μέρος σε τρεις δραστηριότητες. Στην πρώτη δραστηριότητα οι μαθητές αφού χωριστούν σε δύο ομάδες μικτού φύλου θα κληθούν να δημιουργήσουν από μια ιστορία παραλλαγή της ιστορίας που προηγήθηκε στο κυρίως στάδιο χωρίς να ξέρει η μία ομάδα το περιεχόμενο της άλλης. Αφού τα μέλη της κάθε ομάδας κατόπιν συνενόησης και συνεργασίας καταλήξουν στο περιεχόμενο της ιστορίας τους, θα την αποτυπώσουν σε ένα χαρτί και θα μοιράσουν ρόλους, όπου θα συμμετέχει κάθε μέλος της κάθε ομάδας. Το ενδιαφέρον θα είναι όμως ότι θα παίξουν την παράσταση σε απόλυτη αφωνία. Δε θα επιτρέπεται κανένας ήχος, μόνο εξωλεκτικά. Η αντίπαλη ομάδα θα αποτελεί τους θεατές της ομάδας η οποία διεξάγει την παράσταση. Όταν ολοκληρωθεί η παράσταση, οι θεατές καλούνται, αφού βρουν έναν εκπρόσωπο να περιγράψουν τι είδαν στην παράσταση που προηγήθηκε. Η ομάδα της οποίας το σενάριο θα ταυτίζεται περισσότερο με την περιγραφή των θεατών είναι η νικήτρια. Στη δεύτερη δραστηριότητα οι μαθητές χωρισμένοι πάλι σε ομάδες θα τοποθετηθούν μετωπικά ο ένας απέναντι από τον άλλον. Τα μέλη κάθε παρατεταγμένου απέναντι ζεύγους θα έχουν από έναν όμοιο αριθμό προκειμένου να μη δημιουργηθεί σύγχυση στα μέλη της κάθε ομάδας και θα έχουν μια καθορισμένη από τον ερευνητή απόσταση, στη μέση της οποίας θα βρίσκεται ένα στεφάνι. Θα εκφωνούνται διάφορες προτάσεις, στις οποίες κάποια στιγμή θα ακουστεί μια λέξη σχετική με την Τουρκία. Στο άκουσμα αυτής της λέξης οι μαθητές πρέπει να τρέξουν και όποιος μπει πρώτος μέσα στο στεφάνι, προσφέρει έναν πόντο στην ομάδα του. Η ομάδα με τους περισσότερους πόντους κερδίζει. Η τρίτη και τελευταία δραστηριότητα είναι μια σκυταλοδρομία. Οι μαθητές και αυτή τη φορά χωρισμένοι σε ομάδες πρέπει να ακολουθήσουν μια συγκεκριμένη διαδρομή με εμποδια (στρώματα, κώνοι, σχοινάκια, στεφάνια) στο τέλος της οποίας υπάρχουν χαρτόνια και κομμάτια παζλ της σημαίας της Τουρκίας. Οι μαθητές κάθε ομάδας θα πρέπει να περάσουν ένας - ένας γρήγορα από τα εμπόδια και αφού φτάσουν στο τέλος της διαδρομής, να τοποθετήσουν σωστά κομμάτι - κομμάτι τη σημαία της Τουρκίας. Η ομάδα που θα φτιάξει πρώτη σωστά τη σημαία είναι η νικήτρια.

Ακολουθεί φωτογραφικό υλικό της εφαρμογής της επιμέρους ενότητας:



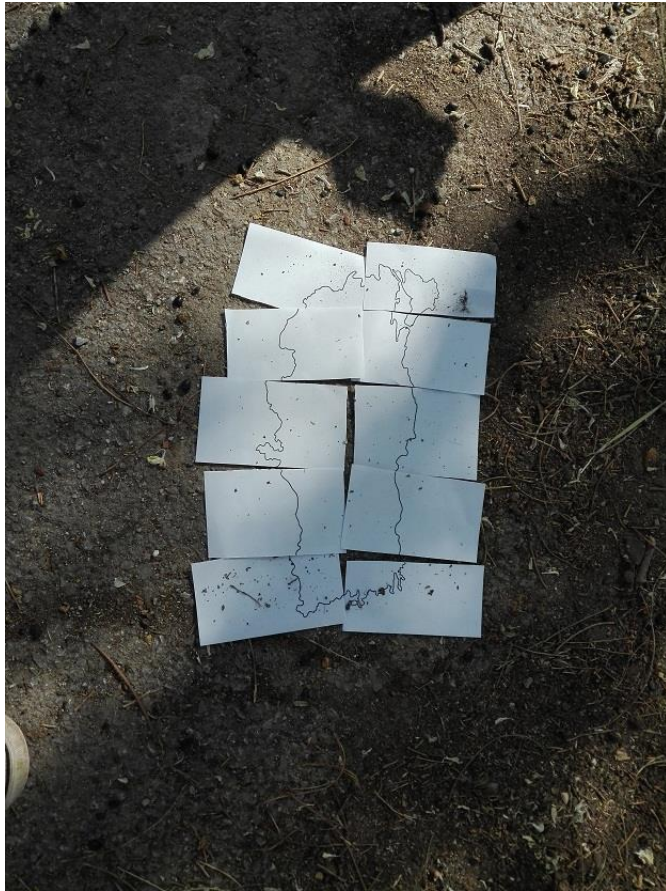












9^η Διδακτική παρέμβαση 26/04/2018

Χώρα: Σλοβακία

Μέσω της συγκεκριμένης διδακτικής παρέμβασης επιδιώκεται οι μαθητές:

- Να έρθουν σε επαφή οι μαθητές με τα πολιτιστικά στοιχεία και την παράδοση της Σλοβακίας.
- Να εντοπίσουν ομοιότητες και διαφορές ανάμεσα στις παραδόσεις της χώρας τους και στις παραδόσεις της χώρας της Σλοβακίας.
- Να ενισχυθεί η οπτικοακουστική και αναγνωστική τους ικανότητα.
- Να έρθουν σε επαφή με άγνωστο, νέο, εξειδικευμένο λεξιλόγιο ή ιδιώματα.
- Να ενισχύσουν τη λεκτική και την εξωλεκτική επικοινωνία μέσα από αυθεντικές δραστηριότητες σε ένα πολυτροπικό/πολυαισθητηριακό πλαίσιο.
- Να προωθηθεί η διαπολιτισμική ευαισθητοποίηση/αφύπνιση των μαθητών μέσω του εντοπισμού διαφορών και ομοιοτήτων ανάμεσα στα πολιτιστικά στοιχεία αλλά και τον γλωσσικό κώδικα της χώρας της παρέμβασης με αντίστοιχα άλλων χωρών.
- Να ενισχύσουν την εφευρετικότητα και τις καινοτόμες δράσεις τους μέσω της ανάπτυξης των κοινωνικών τους δεξιοτήτων (διάλογος, συνεργασία, αυτοκριτική) με σκοπό την επίτευξη ενός κοινού στόχου.
- Να ανακυκλωθεί και να παγιωθεί το νέο λεξιλόγιο μέσα από μια ενεργή και ενδιαφέρουσα διαδικασία – εμπειρία.
- Να αναπτύξουν τη λεκτική και την εξωλεκτική τους επικοινωνία μέσα από δραστηριότητες βασισμένες στο story telling learning και task based learning.

Προ-στάδιο:

Αρχικά, επιδιώκουμε να φέρουμε τους μαθητές σε μια πρώτη επαφή με τη συγκεκριμένη χώρα, την Σλοβακία, με την προβολή διαφανειών μέσω του power point, χωρίς όμως να τους αποκαλύψουμε τη χώρα. Πρώτα από όλα, θα παρουσιαστεί η σημαία της χώρας σε μορφή clipart, έπειτα, θα κάνουμε μία σύντομη ξενάγηση μέσω ενός βίντεο αρχείου (mp4) στα κυριότερα σημεία της χώρας, «περνώντας» από μνημεία, αξιοθέατα και τοπία τα οποία θα δούμε αναλυτικότερα στη συνέχεια του powerpoint. Στη συνέχεια θα προβληθούν στοιχεία πολιτισμικής κληρονομιάς, τα αξιοθέατα, σύγχρονα κτίρια, αντιπροσωπευτικές γεύσεις και γενικότερα οι μαθητές θα πάρουν μια γεύση από την καθημερινότητα της σύγχρονης εκδοχής της χώρας της Σλοβακίας. Αφού συζητήσουμε, λύσουμε απορίες και καλύψουμε πιθανά κενά, οι μαθητές θα κληθούν να μαντέψουν περί ποιας χώρας πρόκειται τεκμηριώνοντας την απάντησή τους κάθε φορά. Ακολουθεί η αποκάλυψη της χώρας με την κατάδειξη της σημαίας, την επίσημη γλώσσα του κράτους, τον πληθυσμό, αλλά και μορφολογία του εδάφους και το νόμισμα της. Τέλος οι μαθητές θα έρθουν σε επαφή με το σλοβακικό αλφαβήτο του οποίου τις ιδιαιτερότητες, αλλά και σε γενικές γραμμές τα γνωρίσματα της σλοβακικής γλώσσας θα συζητήσουμε επιλογικά.

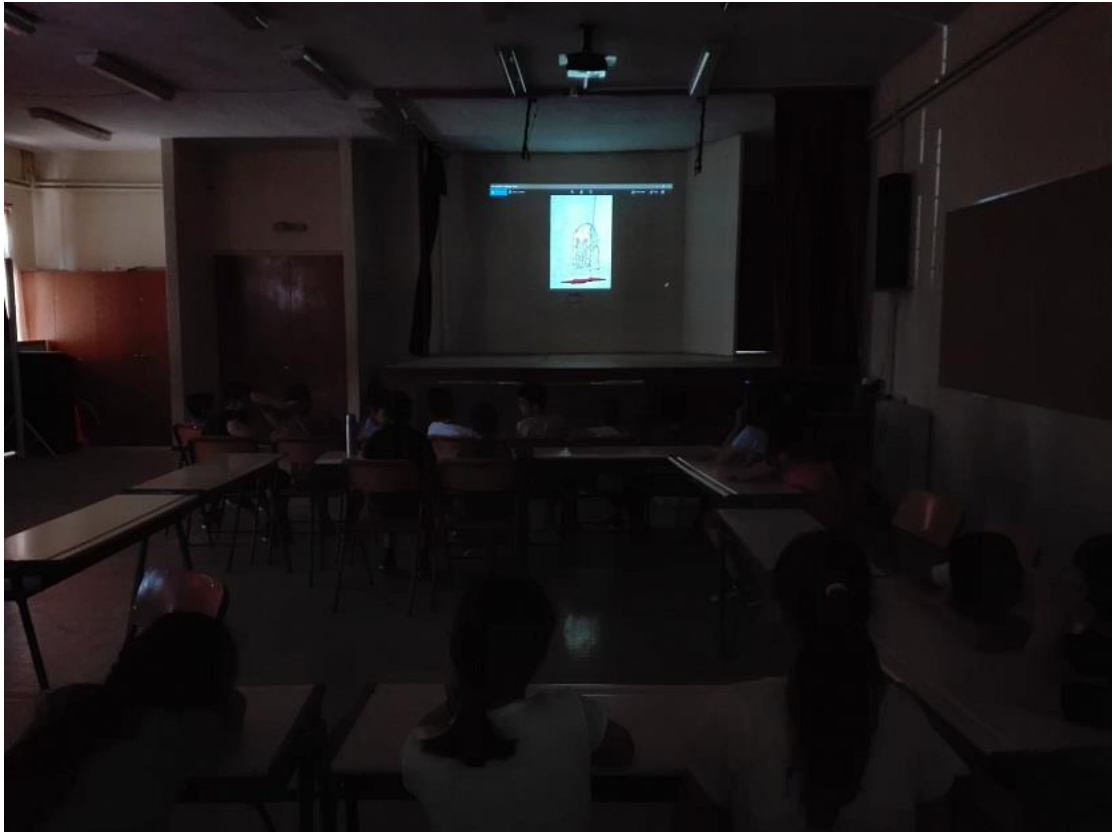
Κύριο στάδιο:

Σε αυτό το στάδιο θα ανακοινώσουμε τον τίτλο του λαϊκού παραμυθιού. Ζητάμε, έπειτα, από τους μαθητές να κάνουν κάποιες προβλέψεις (brainstorming) για το περιεχόμενο της ιστορίας βασιζόμενοι αποκλειστικά και μόνο στον τίτλο, παρακινώντας τους να προβούν σε έναν καταγισμό ιδεών. Ακολουθούν τα ηχητικά αρχεία (mp3), όπου μέσω της αναπαραγωγής τους οι μαθητές θα ακούσουν το παραδοσιακό σλοβακικό παραμύθι στα αγγλικά, αλλά και στα σλοβακικά, αφού τους έχει μοιραστεί η απομαγνητοφώνηση σε έντυπη μορφή της ελληνικής εκδοχής, ώστε να ανατρέξουν σε αυτή σε περίπτωση που συναντήσουν κάποια δυσκολία εξαιτίας κάποιου ιδιώματος, άγνωστου λεξιλογίου ή λόγω κάποια πιθανής περιφρασής ή νεολογισμού της αφηγήτριας. Αφού ολοκληρωθεί η αναπαραγωγή των αρχείων, ακολουθεί κατάδειξη ορισμένων πληροφοριών και εικόνων σχετικές με την αφήγηση με τη βοήθεια του powerpoint. Στη συνέχεια, δίνεται η ευκαιρία στους μαθητές να εκφραστούν, καθώς θα κληθούν να διατυπώσουν τις απόψεις, τις εντυπώσεις ή τις απορίες τους για το λαϊκό παραμύθι.

Μετα-στάδιο:

Στο μεταστάδιο οι μαθητές θα λάβουν μέρος σε τρεις δραστηριότητες. Η πρώτη δραστηριότητα ονομάζεται «ο καθρέφτης», όπου τα παιδιά επιλέγουν τα ζευγάρια τους και στέκονται ο ένας απέναντι από τον άλλο. Το παιδί εκτελεί διάφορες αυθόρμητες κινήσεις και το παιδί-καθρέφτης καλείται να τις μιμηθεί. Ο ερευνητής ξαφνικά λέει δυνατά μια λέξη, αν η λέξη σχετίζεται με τη χώρα στόχο τότε οι ρόλοι αλλάζουν. Μια παραλλαγή του παιχνιδιού είναι να γίνει σε μεγαλύτερες ομάδες. Σε αυτή την περίπτωση η κάθε ομάδα αποτελείται από ένα «παιδί» και περισσότερους καθρέφτες. Το παιχνίδι μπορεί να δυσκολέψει ζητώντας από τα παιδιά καθρέφτες να κάνουν τις αντίθετες κινήσεις (παραμορφωτικός καθρέφτης). Η δεύτερη δραστηριότητα ονομάζεται «γεφύρωσε το χάσμα». Ορίζουμε ένα ζευγάρι παιδιών σαν κυνηγούς. Τα υπόλοιπα είναι πιασμένα απ' το χέρι σε ζευγάρια και τρέχουν μαζί. Όταν ο κυνηγός πιάσει ένα ζευγάρι, τότε αυτά γυρνούν αντιμέτωπα, στηριζόμενα στο ένα πόδι και ενώνουν τα δύο χέρια ψηλά σχηματίζοντας γέφυρα. Απελευθερώνονται όταν κάποιο ελεύθερο ζευγάρι περάσει μέσα από την γέφυρα φωνάζοντας δυνατά μια λέξη σχετική με τη Σλοβακία. Όποιο ζευγάρι πιάνεται δεύτερη φορά προστίθεται στο ζευγάρι των κυνηγών. Νικήτριο είναι το ζευγάρι που θα μείνει τελευταίο. Στη τελευταία δραστηριότητα οι μαθητές χωρίζονται σε δυο ομάδες και θα λάβουν μέρος σε μια σύνθετη σκυταλοδρομία με ζιγκ - ζαγκ (κώνους), κυβίστηση σε στρώμα, πέρασμα μέσα από στεφάνι μεταφέροντας ένα χάρτινο μπαλάκι πάνω σε ένα πλαστικό κουτάλι που θα έχουν στο στόμα τους. Στο τσαλακωμένο χαρτάκι σε σχήμα μπάλας θα αναγράφεται κάθε φορά από ένα γράμμα του σλοβακικού αλφαβήτου. Η ομάδα που θα μεταφέρει όλα τα μπαλάκια από ένα ορισμένο από τον ερευνητή σημείο σε ένα άλλο και που θα ξεδιπλώσει τα χαρτάκια βάζοντας τα γράμματα του αλφαβήτου στη σειρά θα είναι η νικήτρια.

Ακολουθεί φωτογραφικό υλικό της εφαρμογής της επιμέρους ενότητας:









10^η Διδακτική παρέμβαση 27/04/2018

Χώρα: Σλοβενία

Μέσω της συγκεκριμένης διδακτικής παρέμβασης κρίνεται σκόπιμο οι μαθητές:

- Να γνωρίσουν τα ήθη τα εθίμα και τον πολιτισμό της Σλοβενίας.
- Να εντοπίσουν ομοιότητες και διαφορές ανάμεσα στα πολιτιστικά στοιχεία αλλά και στον γλωσσικό κώδικα της χώρας τους με εκείνα αντίστοιχα της Σλοβενίας.
- Να ενισχυθεί η οπτικοακουστική και αναγνωστική τους ικανότητα.
- Να ανακαλύψουν τη νέα γλώσσα, εξερευνώντας τη νέα γνώση.
- Να εξασκήσουν τις αντιληπτικές τους ικανότητες γενικότερα, τις ακουστικές ειδικότερα, ως προς την κατανόηση ενός παραμυθιού σε μια ξένη γλώσσα.
- Να αναπτύξουν τη λεκτική και την εξωλεκτική τους επικοινωνία μέσα από δραστηριότητες βασισμένες στο story telling learning και task based & game based learning.
- Να εκφράσουν τη δημιουργικότητά τους με αφορμή τη συμμετοχή τους σε μια σειρά καινοτόμων δραστηριοτήτων πολυτροπικού χαρακτήρα.
- Να ανακυκλωθεί και να παγιωθεί το νέο λεξιλόγιο μέσα από μια ενεργή και ενδιαφέρουσα διαδικασία – εμπειρία.
- Να αναπτύξουν, επίσης, τις κοινωνικές τους δεξιότητες για την επίτευξη ενός κοινού στόχου.

Προ-στάδιο:

Σε πρώτη φάση, επιδιώκουμε να φέρουμε τους μαθητές σε μια πρώτη επαφή με τη συγκεκριμένη χώρα, την Σλοβενία, με την προβολή διαφανειών μέσω του power

point, χωρίς όμως να τους αποκαλύψουμε από την αρχή τη χώρα. Συγκεκριμένα, θα παρουσιαστεί η σημαία της χώρας σε μορφή clipart, ταυτόχρονα, θα κάνουμε μία σύντομη ξενάγηση μέσω ενός βίντεο αρχείου (mp4) στα κυριότερα σημεία της χώρας, «περνώντας» από μνημεία, αξιοθέατα και τοπία τα οποία θα δούμε αναλυτικότερα στη συνέχεια του powerpoint. Έπειτα θα προβληθούν στοιχεία πολιτισμικής κληρονομιάς, τα αξιοθέατα, σύγχρονα κτίρια, αντιπροσωπευτικές γεύσεις, ιδιαίτερες παραδόσεις και γενικότερα οι μαθητές θα πάρουν μια γεύση από την καθημερινότητα της σύγχρονης εκδοχής της χώρας της Σλοβενίας. Αφού συζητήσουμε, λύσουμε απορίες και καλύψουμε πιθανά κενά, οι μαθητές θα κληθούν να μαντέψουν περί ποιας χώρας πρόκειται τεκμηριώνοντας την απάντησή τους κάθε φορά. Ακολουθεί η αποκάλυψη της χώρας με την κατάδειξη της σημαίας, την επίσημη γλώσσα του κράτους, τον πληθυσμό, αλλά και μορφολογία του εδάφους και το νόμισμα της. Τέλος οι μαθητές θα έρθουν σε επαφή με το σλοβενικό αλφαβήτο του οποίου τις ιδιαιτερότητες, αλλά και σε γενικές γραμμές τα γνωρίσματα της σλοβενικής γλώσσας θα συζητήσουμε επιλογικά.

Κύριο στάδιο:

Σε αυτό το στάδιο ανακοινώνουμε τον τίτλο του λαϊκού παραμυθιού. Ζητάμε, έπειτα, από τους μαθητές να κάνουν κάποιες προβλέψεις (brainstorming) για το περιεχόμενο της ιστορίας βασισμένοι αποκλειστικά και μόνο στον τίτλο, παρακινώντας τους να προβούν σε έναν καταγισμό ιδεών. Ακολουθούν τα ηχητικά αρχεία (mp3), όπου μέσω της αναπαραγωγής τους οι μαθητές θα ακούσουν το παραδοσιακό σλοβενικό παραμύθι στα αγγλικά, αλλά και στα σλοβενικά, αφού τους έχει μοιραστεί η απομαγνητοφώνηση σε έντυπη μορφή της ελληνικής εκδοχής, ώστε να ανατρέξουν σε αυτή σε περίπτωση που συναντήσουν κάποια δυσκολία εξαιτίας κάποιου ιδιώματος, άγνωστου λεξιλογίου ή λόγω κάποια πιθανής περίφρασης ή νεολογισμού της αφηγήτριας. Αφού ολοκληρωθεί η αναπαραγωγή των αρχείων, ακολουθεί κατάδειξη ορισμένων πληροφοριών και εικόνων σχετικές με την αφήγηση με τη βοήθεια του powerpoint. Στη συνέχεια, δίνεται η ευκαιρία στους μαθητές να εκφραστούν, καθώς θα κληθούν να διατυπώσουν τις απόψεις, τις εντυπώσεις ή τις απορίες τους για το λαϊκό παραμύθι.

Μετα-στάδιο:

Στο τελευταίο στάδιο οι μαθητές θα λάβουν μέρος σε τρεις δραστηριότητες. Η πρώτη ονομάζεται «Χοροπήδα σαν Σλοβένος» και τα παιδιά χωρίζονται σε δύο ισάριθμες ομάδες και σχηματίζουν ευθείες έτσι ώστε ο πρώτος κάθε ομάδας να στέκεται στη γραμμή εκκίνησης. Το πρώτο παιδί κάθε ομάδας κρατά μια μπάλα ανάμεσα στα γόνατά του. Χωρίς να ακουμπούν τη μπάλα με τα χέρια, χοροπηδάνε με στόχο να διανύσουν μια συγκεκριμένη απόσταση ορισμένη από τον ερευνητή και να φτάσουν σε ένα συγκεκριμένο σημείο φωνάζοντας δυνατά μια λέξη σχετική με τη λαϊκή σλοβενική ιστορία. Στη συνέχεια επιστρέφουν χωρίς να τους πέσει η μπάλα. Αν τους πέσει η μπάλα πρέπει να επιστρέψουν στη γραμμή εκκίνησης και να ξεκινήσουν από την αρχή. Όταν επιστρέψουν παραδίδουν τη μπάλα στο δεύτερο παιδί, το οποίο την παραλαμβάνει φωνάζοντας δυνατά την ίδια λέξη με το παιδί που τόση ώρα έφερε τη μπάλα. Η ομάδα της οποίας όλοι οι παίκτες ολοκληρώσουν πρώτοι τη δοκιμασία είναι η νικήτρια. Στη δεύτερη δραστηριότητα «Το παραμύθι αλλιώς...» χωρίζουμε τα παιδιά σε ολιγομελείς ομάδες. Κάθε ομάδα πρέπει να παρουσιάσει το παραμύθι που άκουσαν στο προστάδιο με διαφορετικό τρόπο. Παραδείγματος χάρη σε αργή κίνηση, από το τέλος στην αρχή, ντίσκο, ράπ, όπερα, δραματική σαπουνόπερα, επιστημονική φαντασία ή ό,τι άλλο μπορούν να φανταστούν τα παιδιά εκείνη την ώρα. Φτιάχνουμε χαρτάκια που θα γράφουν από έναν τρόπο και κάνουμε κλήρωση. Τους δίνουμε λίγη ώρα να προετοιμάσουν τους ρόλους τους, να ορίσουν αυτοσχέδια σκηνικά ή να κάνουν τις πρόβες τους. Τους βοηθάμε δίνοντας επιμέρους οδηγίες ή συμβουλές αν χρειάζονται. Όταν όλοι είναι έτοιμοι, κάθε ομάδα θα παρουσιάσει τη δική της εκδοχή. Δε θα γίνονται διορθώσεις ή παρεμβάσεις. Δεν υπάρχει νικήτρια και χαμένη ομάδα. Απλά απολαμβάνουμε τη δουλειά των παιδιών. Τέλος η τρίτη δραστηριότητα είναι τα «Διαπολιτισμικά Αγαλματάκια». Είναι ένα παιχνίδι το οποίο για να διεξαχθεί πρέπει ένα παιδί να βρίσκεται με το πρόσωπο στραμμένο σε μια επιφάνεια (π.χ. τοίχος), έχοντας πλάτη τους υπόλοιπους συμμαθητές του. Αφού επιλεγεί ποιος θα είναι στραμμένος στον τοίχο (κατά προτίμηση με αριθμάκια, μία διαδικασία οικεία προς τα παιδιά, μιας και τη χρησιμοποιούν στο κρυφτό και το κυνηγητό, όπου ένα παιδί στραμμένο με το πρόσωπο σε έναν τοίχο ή σε κάποια επιφάνεια που να μην του επιτρέπει να κοιτάξει τριγύρω, ακούει ορισμένους αριθμούς, οι οποίοι αντιστοιχούν σε ένα άτομο. Ο πρώτος αριθμός που θα φωνάζει το παιδί που ήταν στραμμένο στον τοίχο, είναι αυτός ο οποίος θα εκτελέσει κάποια εντολή, στη συγκεκριμένη περίπτωση να είναι στραμμένος στον τοίχο), οι υπόλοιποι στέκονται πίσω από μια γραμμή, που ο ερευνητής έχει τραβήξει με κιμωλία. Το παιδί που είναι στραμμένο στον τοίχο

φωνάζει: «αγαλματάκια θα πω.....» μετά το “θα πω...” ακολουθεί μία λέξη, η οποία αν είναι σχετική με τη χώρα της Σλοβενίας (π.χ. μπορεί να είναι μνημείο, στοιχείο του λαϊκού παραμυθιού, κάποιο γλυκό, κάποια πόλη κ.τ.λ.), τότε τα αγαλματάκια θα τρέξουν μέχρι να γυρίσει και να τους κοιτάξει το παιδί που είναι στραμμένο στον τοίχο και μόλις τους κοιτάξει, αντί να σταθούν ακίνητα, εκείνα θα κινούνται στατικά. Αν πάλι η λέξη που θα ακουστεί μετά το “θα πω...” δε σχετίζεται με τη Σλοβενία, τότε τα αγαλματάκια μόλις γυρίσει και τα κοιτάξει το παιδί που είναι στραμμένο στον τοίχο, θα μείνουν ακίνητα. Όποιος χάσει κάνει ένα βήμα πίσω. Αυτός που θα καταφέρει να ακουμπήσει πρώτος το παιδί που είναι στραμμένο στον τοίχο, ενεργοποιεί τη διαδικασία του κυνηγητού. Στο κυνηγητό αυτός που πιάνεται κυνηγάει μαζί με αυτόν που ήταν στραμμένος στον τοίχο μέχρι να πιαστούν όλοι.

Ακολουθεί φωτογραφικό υλικό της εφαρμογής της επιμέρους ενότητας:













11^η Διδακτική παρέμβαση 07/05/2018

Χώρα: ΠΓΔΜ

Μέσω της συγκεκριμένης διδακτικής παρέμβασης επιδιώκεται οι μαθητές:

- Να έρθουν σε επαφή οι μαθητές με τα πολιτιστικά στοιχεία και την παράδοση της ΠΓΔΜ.
- Να εντοπίσουν ομοιότητες και διαφορές ανάμεσα στις παραδόσεις της Ελλάδας και της ΠΓΔΜ.
- Να έρθουν σε επαφή με άγνωστο, νέο, εξειδικευμένο λεξιλόγιο ή ιδιώματα.
- Να ενισχύσουν τη λεκτική και την εξωλεκτική επικοινωνία μέσα από αυθεντικές δραστηριότητες σε ένα πολυτροπικό/πολυαισθητηριακό πλαίσιο.
- Να ενισχυθεί η οπτικοακουστική και αναγνωστική τους ικανότητα.
- Να προωθηθεί η διαπολιτισμική ευαισθητοποίηση/αφύπνιση των μαθητών μέσω του εντοπισμού διαφορών και ομοιοτήτων ανάμεσα στα πολιτιστικά στοιχεία αλλά και τον γλωσσικό κώδικα της χώρας της παρέμβασης με αντίστοιχα άλλων χωρών.
- Να αναπτύξουν τη λεκτική και την εξωλεκτική τους επικοινωνία μέσα από δραστηριότητες βασισμένες στο story telling learning και task based learning.
- Να ενισχύσουν την εφευρετικότητα και τις καινοτόμες δράσεις τους μέσω της ανάπτυξης των κοινωνικών τους δεξιοτήτων (διάλογος, συνεργασία, αυτοκριτική) με σκοπό την επίτευξη ενός κοινού στόχου.
- Να ανακυκλωθεί και να παγιωθεί το νέο λεξιλόγιο μέσα από μια ενεργή και ενδιαφέρουσα διαδικασία – εμπειρία.

Προ-στάδιο:

Αρχικά, επιδιώκουμε να φέρουμε τους μαθητές σε μια πρώτη επαφή με την ΠΓΔΜ, με την προβολή διαφανειών μέσω του power point, χωρίς πάλι όπως και σε προηγούμενα τους αποκαλύψουμε, όπως και σε προηγούμενες παρεμβάσεις, τη χώρα. Πρώτα από όλα, θα παρουσιαστεί η σημαία της χώρας σε μορφή clipart, στη συνέχεια θα κάνουμε μία σύντομη ξενάγηση μέσω ενός βίντεο αρχείου (mp4) στα

κυριότερα σημεία της χώρας, «περνώντας» από μνημεία, αξιοθέατα και τοπία τα οποία θα δούμε αναλυτικότερα στη συνέχεια του powerpoint. Έπειτα, θα προβληθούν στοιχεία πολιτισμικής κληρονομιάς, τα αξιοθέατα, σύγχρονα κτίρια, αντιπροσωπευτικές γεύσεις και γενικότερα οι μαθητές θα πάρουν μια γεύση από την καθημερινότητα της σύγχρονης εκδοχής της χώρας της ΠΓΔΜ. Αφού συζητήσουμε, λύσουμε απορίες και καλύψουμε πιθανά κενά, οι μαθητές θα κληθούν να μαντέψουν περί ποιας χώρας πρόκειται τεκμηριώνοντας την απάντησή τους κάθε φορά. Ακολουθεί η αποκάλυψη της χώρας με την κατάδειξη της σημαίας, την επίσημη γλώσσα του κράτους, τον πληθυσμό, αλλά και μορφολογία του εδάφους και το νόμισμα της. Τέλος οι μαθητές θα έρθουν σε επαφή με το σλαβομακεδονικό (σκοπιανικό) αλφαβήτο του οποίου τις ιδιαιτερότητες, αλλά και σε γενικές γραμμές τα γνωρίσματα της σλαβομακεδονικής (σκοπιανικής) γλώσσας θα συζητήσουμε επιλογικά.

Κύριο στάδιο:

Σε αυτό το στάδιο θα ανακοινώσουμε τον τίτλο του λαϊκού παραμυθιού. Ζητάμε, στην πορεία από τους μαθητές να κάνουν κάποιες προβλέψεις (brainstorming) για το περιεχόμενο της ιστορίας βασιζόμενοι αποκλειστικά και μόνο στον τίτλο, παρακινώντας τους να προβούν σε έναν καταιγισμό ιδεών. Ακολουθούν τα ηχητικά αρχεία (mp3), όπου μέσω της αναπαραγωγής τους οι μαθητές θα ακούσουν το παραδοσιακό παραμύθι της ΠΓΔΜ στα αγγλικά, αλλά και στα σλαβομακεδονικά (σκοπιανικά), αφού τους έχει μοιραστεί η απομαγνητοφώνηση σε έντυπη μορφή της ελληνικής εκδοχής, ώστε να ανατρέξουν σε αυτή σε περίπτωση που συναντήσουν κάποια δυσκολία εξαιτίας κάποιου ιδιώματος, άγνωστου λεξιλογίου ή λόγω κάποια πιθανής περιφρασής ή νεολογισμού της αφηγήτριας. Αφού ολοκληρωθεί η αναπαραγωγή των αρχείων, ακολουθεί κατάδειξη ορισμένων πληροφοριών και εικόνων σχετικές με την αφήγηση με τη βοήθεια του powerpoint. Στη συνέχεια, δίνεται η ευκαιρία στους μαθητές να εκφραστούν, καθώς θα κληθούν να διατυπώσουν τις απόψεις, τις εντυπώσεις ή τις απορίες τους για το λαϊκό παραμύθι.

Μετα-στάδιο:

Οι μαθητές σε αυτό το στάδιο θα λάβουν μέρος σε τρεις δραστηριότητες. Η πρώτη είναι «Χέρια και πόδια μπορούν», όπου οι μαθητές χωρισμένοι σε δύο ομάδες μικτού φύλου θα πρέπει να δείξουν σκηνές που διαδραματίζονται στο παραμύθι μόνο με τα

χέρια ή τα πόδια Δείχνουμε με τα χέρια και τα πόδια καθετί που μπορεί να διαδραματίζεται σε μια σκηνή (ντροπή, φόβος, θαυμασμός, απογοήτευση, εκνευρισμός, ενθουσιασμός, χαρά κ.α). Κάθε ομάδα θα επιλέγει ένα άτομο σε κάθε γύρο ως το άτομο που θα κάνει την αναπαράσταση της σκηνής στα υπόλοιπα μέλη, την οποία θα του έχει πει στο αυτί ένα μέλος από την αντίπαλη ομάδα. Η ομάδα που θα βρει τις περισσότερες σκηνές γρηγορότερα είναι η νικήτρια. Η δεύτερη δραστηριότητα λέγεται «Αλλαγή θέσης με βάση τα προσωπικά βιώματα», στην οποία ο ερευνητής θα φωνάζει ορισμένα παραγγέλματα: π.χ. Να αλλάξουν θέση μεταξύ τους αυτοί που έχουν τουλάχιστον ένα πολύ καλό φίλο, αυτοί που αγκάλιασαν την εβδομάδα αυτή τη μητέρα τους, αυτοί που ένιωσαν εχθές αδικημένοι από κάτι, αυτοί που βοήθησαν κάποιον δικό τους άνθρωπο τις τελευταίες δέκα μέρες, αυτοί που βοήθησαν κάποιον ξένο τον τελευταίο μήνα, αυτοί που δεν παίζανε κάποιο συμμαθητή τους και το έχουν μετανιώσει, αυτοί που θύμωσαν σήμερα με κάποιον, αυτοί που αγάπησαν πολύ κάποιο ζώακι, αυτοί που θέλουν να κόψουν κάποια κακιά συνήθεια (π.χ. πολύ υπολογιστής) και δεν μπορούν κλπ. Η δραστηριότητα αυτή δεν είναι ανταγωνιστική, στοχεύει στην αναγνώριση συναισθημάτων και συμπεριφορών και ο χρόνος διεξαγωγής της ρυθμίζεται από τον ερευνητή. Η τελευταία δραστηριότητα ονομάζεται «Η μεσολάβηση» και αποσκοπεί στην καλλιέργεια θετικών διαπροσωπικών σχέσεων και στην ανάληψη μεσολαβητικού ρόλου από κάθε μαθητή ξεχωριστά. Στη δραστηριότητα αυτή ένα αντικείμενο (δώρο) αλλάζει συνεχώς κάτοχο με τους μεσολαβητές. Ένας μαθητής έχει ένα μπαλάκι (ή γόμα, μολύβι, τετράδιο κλπ.) και φεύγει γρήγορα από τη θέση του πάει σε άλλο παιδί και του λέει που να το δώσει με βάση την περιγραφή και όχι το όνομα του άλλου μαθητή (μάτια, ρούχα, παπούτσια). Ο πρώτος μαθητής μένει στη θέση του δεύτερου κι αυτός με τη σειρά του βρίσκει το συμμαθητή/τρια που τον υποδείχτηκε, δίνει το μπαλάκι και υποδεικνύει άλλο παιδί για να σταλεί το αντικείμενο (δώρο). Ενθαρρύνουμε τη μαζική συμμετοχή. Ο χρόνος διεξαγωγής της δραστηριότητας ορίζεται και πάλι από τον ερευνητή.

Ακολουθεί φωτογραφικό υλικό της εφαρμογής της επιμέρους ενότητας:













12^η Διδακτική παρέμβαση 11/05/2018

Review II

Στο συγκεκριμένο διδακτικό δίωρο θα πραγματοποιηθεί, όπως και στην 6^η κατά σειρά διδακτική παρέμβαση, μια σειρά “look back on” δραστηριοτήτων, οι οποίες ουσιαστικά είναι δραστηριότητες με χαρακτήρα επαναληπτικής μορφής, με άξονα τις πέντε χώρες που παρουσιάστηκαν στα τελευταία πέντε διδακτικά δίωρα (Βουλγαρία, Τουρκία, Σλοβακία, Σλοβενία, ΠΓΔΜ), αλλά και όλες τις χώρες, δέκα στο σύνολο. Στόχοι της παρέμβασης αυτής είναι μαθητές:

- Να αναστοχαστούν τα πολιτιστικά στοιχεία και την παράδοση των όλων των Βαλκανικών χωρών, με περισσότερη έμφαση στις πέντε τελευταίες, μετά τη Review I διδακτική παρέμβαση.
- Να ενισχύσουν τη λεκτική και την εξωλεκτική τους επικοινωνία μέσα από μία σειρά δραστηριοτήτων βασισμένες στο game based learning.
- Να αξιοποιήσουν τις πολιτιστικές ομοιότητες και διαφορές μεταξύ των πέντε χωρών και της Ελλάδας προκειμένου να ανταποκριθούν στις αναδρομικού χαρακτήρα δραστηριότητες πολυαισθητηριακού χαρακτήρα.
- Να ενισχυθεί η οπτικοακουστική και αναγνωστική τους ικανότητα.
- Να προωθηθεί η δημιουργική τους έκφραση, με τη συμμετοχή τους στις δραστηριότητες αναδρομικού χαρακτήρα.
- Τέλος, να ενισχύσουν την εφευρετικότητα και τις καινοτόμες δράσεις τους μέσω της ανάπτυξης των κοινωνικών τους δεξιοτήτων (διάλογος, συνεργασία, στρατηγική, αυτοκριτική, ανάληψη ρόλων και καθηκόντων).

1^η Δραστηριότητα

Σε αυτή τη δραστηριότητα ζητάμε από τους μαθητές να μας γράψουν σε ένα φύλλο χαρτί σε ποια χώρα από τις δέκα θα πήγαιναν (να επιλέξουν μόνο μια ωστόσο) και να υποστηρίξουν την επιλογή τους αναφερόμενοι στους λόγους που κατέφυγαν σε αυτή (μνημεία, φυσικό περιβάλλον, γεύσεις, γεωγραφική θέση κ.α.). Στο τέλος θα συλλέξουμε τα αποτελέσματα και η χώρα που επιλέχθηκε από τους περισσότερους θα

είναι και αυτή, της οποίας την ιστορία θα δραματοποιήσουμε δίνοντας κατευθυντήριες γραμμές στους μαθητές ως προς την ερμηνεία ανεξάρτητα από το περιεχόμενο της ιστορίας. Π.χ. μπορεί η ιστορία να μην είναι χιουμοριστική, αλλά οι μαθητές να κληθούν να την διαδραματίσουν με χιουμοριστική διάθεση.

2^η Δραστηριότητα

Στο τέλος της 11^{ης} διδακτικής παρέμβασης θα έχουμε ενημερώσει τους μαθητές πως για τη 12^η και τελευταία διδακτική παρέμβαση, θα πρέπει να έχουν φέρει μαζί τους εφημερίδες, περιοδικά, αφίσσες ή παλιά παραμύθια. Αφού χωρίσουμε τους μαθητές σε πέντε ομάδες, δίνουμε σε κάθε ομάδα από μία από τις τελευταίες πέντε προαναφερθείσες χώρες και με όλα αυτά που θα έχει συγκεντρώσει η κάθε ομάδα από τα μέλη της, από το υλικό που έφεραν από το σπίτι, καλούνται να κάνουν ένα κολλάζ που θα αναπαριστά με τον καλύτερο δυνατό τρόπο την ιστορία της χώρας τους.

3^η Δραστηριότητα

Με κίνηση και χρώμα οι μαθητές θα φτιάξουν ένα συλλογικό ζωντανό έργο τέχνης. Θα μπλέξουν τις διαδρομές τους και θα δημιουργήσουν ένα μεγάλο πολύχρωμο διάδρομο με τις πατημασιές τους, στις οποίες θα γράψουν μια λέξη που τους έκανε εντύπωση από όλες τις διδακτικές παρεμβάσεις και η οποία θα σχετίζεται με το περιεχόμενο των παρεμβάσεων. Αφού σε πλαστικά πιάτα παραθέσουμε χρώματα, οι μαθητές θα τυλίξουν με ζελατίνα ή πλαστική σακούλα τα παπούτσια τους και κάθε παιδί αφού βουτήξει το πόδι στο χρώμα της επιλογής του αφήνει το αποτύπωμά του. Ο διάδρομος γεμίζει με τα αποτυπώματα των μαθητών και αφού το χρώμα στεγνώσει ο κάθε μαθητής γράφει πάνω στο αποτύπωμά του τη λέξη που θέλει. Ο διάδρομος αυτός μετά μπορεί να κοσμήσει την αίθουσα διδασκαλίας.

4^η Δραστηριότητα

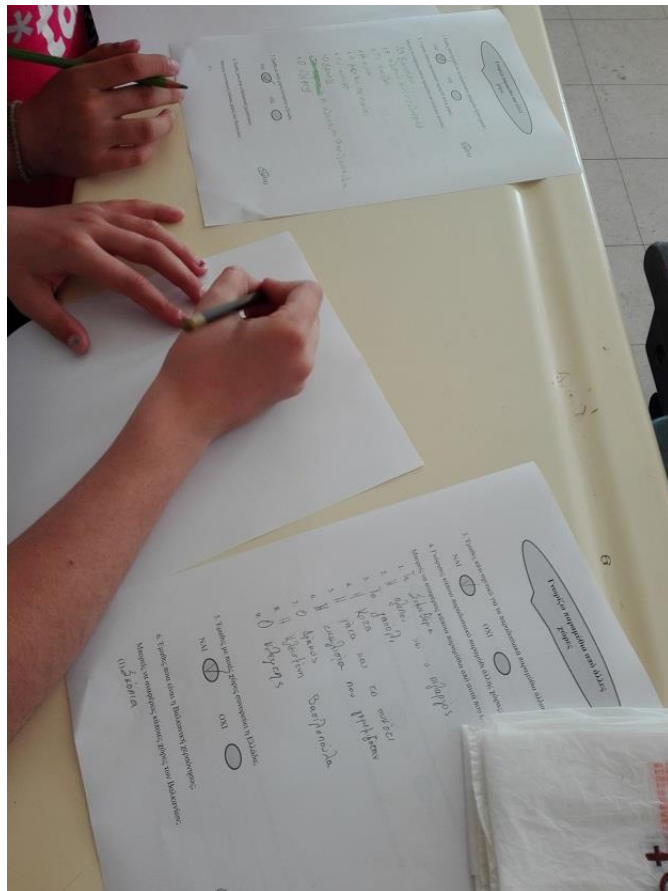
Στην προτελευταία δραστηριότητα, οι μαθητές βαδίζουν στο χώρο ελεύθερα χωρίς να ακουμπάνε κάποιον συμμαθητή τους ή άλλα πράγματα. Όταν ο ερευνητής φωνάζει Βουλγαρία, τα παιδιά πρέπει να μείνουν ακίνητα αγγίζοντας κάποιον κοντινό συμμαθητή τους τον οποίο αγγίζει το πολύ άλλο ένα παιδί. Όταν ακουστεί η Τουρκία, οι μαθητές γίνονται ζευγάρια κάθε φορά με διαφορετικό συμμαθητή τους και περπατάνε συγχρονισμένα ακουμπώντας ο ένας ολόκληρο το χέρι του στο χέρι του

άλλου, σαν να είναι κολλημένοι. Στο άκουσμα της Σλοβακίας, γίνονται πάλι ζευγάρια και περπατάνε συγχρονισμένα ακουμπώντας τις πλάτες τους. Με τη Σλοβενία, πιάνονται χέρι – χέρι με έναν συμμαθητή τους και κινούνται στο χώρο με κουτσό. Τέλος με την ΠΓΔΜ γίνονται ζευγάρια και προσπαθούν να περπατήσουν συγχρονισμένα ακουμπώντας τα γόνατά τους.

5^η Δραστηριότητα

Οι μαθητές σε αυτή τη δραστηριότητα αναλαμβάνουν να εικονογραφήσουν τις ιστορίες των τελευταίων πέντε χωρών μετά την διδακτική παρέμβαση REVIEW I. Όντας χωρισμένοι σε πέντε ομάδες των τεσσάρων ατόμων, θα αντιστοιχεί σε κάθε ομάδα από μια χώρα, όπου ο ερευνητής επιλέγει. Οι μαθητές, λοιπόν, καλούνται να εικονογραφήσουν την ιστορία της χώρας τους έχοντας διαλέξει τέσσερις σκηνές από την ιστορία. Θα διαβάσουν ξανά την ιστορία, η οποία θα έχει μοιραστεί σε έντυπη μορφή σε κάθε ομάδα, θα συζητήσουν για τις κύριες εικόνες του παραμυθιού, καθώς και θα συναποφασίσουν τον καλύτερο δυνατό τρόπο απεικόνισής τους. Στη συνέχεια ορίζουν τον συντονιστή της ομάδας, διανέμουν ρόλους και καθήκοντα και αλληλεπιδρούν για ένα όσο το δυνατόν καλύτερο αποτέλεσμα, αξιοποιώντας τη φαντασία και τη δημιουργικότητά τους. Στο τέλος, θα υπάρχουν τέσσερις απεικονίσεις των αντιπροσωπευτικότερων σκηνών για κάθε ιστορία. Και οι σαράντα απεικονίσεις από τις διδακτικές παρεμβάσεις REVIEW I & II θα κοσμήσουν ένα άλμπουμ που θα μείνει αναμνηστικό στην τάξη, θυμίζοντας στους μαθητές τη συλλογική προσπάθεια που κατέβαλαν.

Ακολουθεί φωτογραφικό υλικό της εφαρμογής της επιμέρους ενότητας:















6. Αποτίμηση του project

Η αποτίμηση του project: «Τα παραμύθια συνομιλούν – οι πολιτισμοί συναντιούνται»: Ένα διαθεματικό project στο Δημοτικό σχολείο πραγματοποιήθηκε βάσει συγκεκριμένων μεθοδολογικών εργαλείων, όπως ακολουθούν: προέλεγχος και μετέλεγχος στο γνωστικό αντικείμενο, ερωτηματολόγιο διερεύνησης αναγκών και προτιμήσεων των μαθητών, ερωτηματολόγιο ικανοποίησης των μαθητών και ημερολόγιο ερευνητή. Μέσα από τα προαναφερθέντα εργαλεία, κατέστη φανερό πως οι μαθητές ως προς το περιεχόμενο του γνωστικού αντικείμενου, ανέπτυξαν δεξιότητες πολυπολιτισμικής προσέγγισης.

6.1. Παρουσίαση εργαλείων

6.1.1. Ερωτηματολόγια Προελέγχου - Μετελέγχου

Το ερωτηματολόγιο προελέγχου είναι ουσιαστικά το ερωτηματολόγιο διερεύνησης αναγκών και προτιμήσεων των μαθητών και πρόκειται για ένα ερωτηματολόγιο αποτελούμενο από δύο μέρη. Το πρώτο μέρος αποτελείται από τρεις ερωτήσεις κλειστού τύπου σχετικά με ελληνικά παραδοσιακά παραμύθια και τα ελληνικά έθιμα και μία ερώτηση ανοικτού τύπου σχετικά με την προτίμηση των μαθητών σε κάποιο συγκεκριμένο ελληνικό έθιμο και να αιτιολογήσουν την απάντησή τους. Το δεύτερο μέρος του ερωτηματολογίου αποτελείται από τέσσερις ερωτήσεις κλειστού τύπου σχετικά με παραδοσιακά παραμύθια άλλων κρατών, καθώς και εθίμων άλλων κρατών αλλά και με τη βαλκανική χερσόνησο γενικότερα. Υπάρχουν επίσης τρεις ερωτήσεις ανοικτού τύπου και συμπλήρωσης κενών σχετικά με τις γείτονες χώρες της Ελλάδας και τα Βαλκάνια. Το ερωτηματολόγιο αυτό αποτέλεσε ένα σημαντικό εργαλείο διαμορφωτικής και τελικής αξιολόγησης με ανατροφοδοτική λειτουργία, με ταυτόχρονο έλεγχο και αποτίμηση της διδακτικής παρέμβασης.

Το ημερολόγιο αυτό μοιράστηκε πριν την έναρξη της 1^{ης} διδακτικής παρέμβασης. Οι μαθητές κλήθηκαν να το συμπληρώσουν ατομικά και ανώνυμα, αναφέροντας μόνο τον τόπο καταγωγής του πατέρα και της μητέρας τους.

Οι μαθητές, κατά την τελευταία διδακτική παρέμβαση (Review II) κλήθηκαν να απαντήσουν σε ένα ακόμη ερωτηματολόγιο (μετέλεγχος) αποτελούμενο από δύο μέρη. Το πρώτο μέρος αποτελείται από τρεις ερωτήσεις, μία κλειστού τύπου σχετικά

με παραμύθια από την Ελλάδα και δύο ερωτήσεις ανοικτού τύπου, η πρώτη σχετικά με το ελληνικό παραμύθι της 1^{ης} διδακτικής παρέμβασης και η δεύτερη ως προς την ομοιότητα μιας χώρας από αυτές που γνώρισαν κατά τις προηγούμενες δέκα διδακτικές παρεμβάσεις (αναφέρονται δέκα διδακτικές παρεμβάσεις και όχι έντεκα καθώς από τις δώδεκα διδακτικές παρεμβάσεις η 6^η και η 12^η είχαν επαναληπτικό χαρακτήρα και δεν παρουσιάστηκε κάποια νέα χώρα) και να αιτιολογήσουν την απάντησή τους. Το δεύτερο μέρος του ερωτηματολογίου αποτελείται από τέσσερις ερωτήσεις κλειστού τύπου σχετικά με παραμύθια άλλων κρατών, καθώς και με ποιες χώρες συνορεύει η Ελλάδα αλλά και με τη βαλκανική χερσόνησο γενικότερα. Στα πλαίσια των ερωτήσεων κλειστού τύπου και στα δύο μέρη του ερωτηματολογίου υπάρχουν επίσης ερωτήσεις (προαιρετικές) συμπλήρωσης κενών.

Τα αποτελέσματα των δύο ερωτηματολογίων καταδεικνύουν ότι οι μαθητές αφομοίωσαν το περιεχόμενο του γνωστικού αντικείμενου όσο το δυνατόν περισσότερο και ενίσχυσαν, αν όχι ανέπτυξαν, την πολυπολιτισμική τους συνείδηση.

6.1.2. Ερωτηματολόγιο προσδοκιών/ικανοποίησης μαθητών

Το ερωτηματολόγιο προσδοκιών/ικανοποίησης μαθητών υπάγεται και αυτό στο ερωτηματολόγιο διερεύνησης αναγκών και προτιμήσεων των μαθητών. Το ερωτηματολόγιο αυτό μοιράστηκε πριν την 1^η διδακτική παρέμβαση με τη μορφή ενός πίνακα όπου οι μαθητές καλούνταν να μαρκάρουν ανάμεσα σε τέσσερα κελιά φθίνουσας κλίμακας (Πολύ, Αρκετά, Λίγο, Καθόλου) το κελί της επιλογής τους σχετικά με το τι ήθελαν να κερδίσουν από το project. Το ερωτηματολόγιο, μοιράστηκε πάλι κατά τη λήξη της 12^{ης} διδακτικής παρέμβασης μορφής ανασκόπησης (Review II), όπου οι μαθητές κλήθηκαν να μαρκάρουν πάλι ένα κελί από τέσσερα, φθίνουσας κλίμακας, αυτή τη φορά δηλώνοντας την προτίμησή τους σχετικά με το τι κέρδισαν από το project μετά την ολοκλήρωσή του (βλ. Παράρτημα). Παράλληλα, οι μαθητές κλήθηκαν να απαντήσουν και σε μια ερώτηση ανοικτού τύπου κατά την πρώτη φάση συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου (1^η διδακτική παρέμβαση) η οποία ήταν η εξής: «Τι περιμένεις από αυτό το project, τι νομίζεις ότι θα είναι;» και κατά τη δεύτερη φάση συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου (12^η διδακτική παρέμβαση) οι μαθητές κλήθηκαν να απαντήσουν σε δύο ερωτήσεις ανοικτού τύπου, οι οποίες παρατίθενται: «Τι σε δυσκόλεψε πιο πολύ σε αυτό το project;», «Τι σου άρεσε πιο πολύ σε αυτό το project;». Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται στο επόμενο κεφάλαιο Αποτελέσματα (βλ. 7. Αποτελέσματα).

6.1.3. Ημερολόγιο ερευνητή

Πρόκειται ουσιαστικά για ένα εργαλείο αποτίμησης των διδακτικών παρεμβάσεων, το οποίο ο ερευνητής συμπλήρωνε μετά το πέρας κάθε διδακτικής παρέμβασης και αξιοποιώντας τις παρατηρήσεις του με σκοπό την βελτίωση κάθε επόμενης διδακτικής παρέμβασης.

Η δομή του ημερολογίου στηριζόταν σε επτά βασικές ερωτήσεις:

1. Ποια η στάση των μαθητών κατά το προ-στάδιο;
2. Ποια η στάση των μαθητών κατά το κυρίως στάδιο;
3. Ποια η στάση των μαθητών κατά το μετά-στάδιο;
4. Απρόοπτο/διασκεδαστικό συμβάν;
5. Μεσολάβησε κάποια παρέμβαση του ερευνητή;
6. Δυσκολεύτηκαν κάπου οι μαθητές;
7. Αυτοαξιολόγηση: Υπέρ και κατά, τι θα μπορούσε να αλλάξει και γιατί;

Ωστόσο, στο ημερολόγιο της πρώτης παρέμβασης υπήρχε μια επιπλέον ερώτηση, η οποία ήταν και η πρώτη κατά σειρά:

- Ποια ήταν η αντίδραση των παιδιών με την ανακοίνωση του project;

Στο ημερολόγιο της 6^{ης} διδακτικής παρέμβασης με χαρακτήρα ανασκόπησης (Review I), η δομή του ημερολογίου αλλάζει αισθητά (λόγω έλλειψης προ-σταδίου, κυρίως σταδίου και μετά-σταδίου) ως προς τις δύο πρώτες ερωτήσεις (παρατίθενται με αστερίσκο):

1. Ποια ήταν η αντίδραση των μαθητών με την ανακοίνωση της επαναληπτικής διδακτικής παρέμβασης;*
2. Ποια ήταν η στάση των μαθητών κατά τη φάση των δραστηριοτήτων;*
3. Απρόοπτο/διασκεδαστικό συμβάν;
4. Μεσολάβησε κάποια παρέμβαση του ερευνητή;
5. Δυσκολεύτηκαν κάπου οι μαθητές;
6. Αυτοαξιολόγηση: Υπέρ και κατά, τι θα μπορούσε να αλλάξει και γιατί;

Στο ημερολόγιο της 12^{ης} διδακτικής παρέμβασης με χαρακτήρα ανασκόπησης (Review II), η δομή του ημερολογίου επίσης αλλάζει αισθητά (λόγω έλλειψης προ-

σταδίου, κυρίως σταδίου και μετά-σταδίου) ως προς τις τρεις πρώτες ερωτήσεις (παρατίθενται με αστερίσκο):

1. Ποια ήταν η αντίδραση των μαθητών με την ανακοίνωση της τελευταίας διδακτικής παρέμβασης;*
2. Ποια η στάση των μαθητών κατά τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου;*
3. Ποια ήταν η στάση των μαθητών κατά τη φάση των δραστηριοτήτων;*
4. Απρόοπτο/διασκεδαστικό συμβάν;
5. Μεσολάβησε κάποια παρέμβαση του ερευνητή;
6. Δυσκολεύτηκαν κάπου οι μαθητές;
7. Αυτοαξιολόγηση: Υπέρ και κατά, τι θα μπορούσε να αλλάξει και γιατί;

Η δομή του ημερολογίου βασίζεται σε τρεις άξονες, με τον πρώτο να αφορά τους μαθητές, τον δεύτερο να αφορά τον εκπαιδευτικό-ερευνητή και τον τρίτο τη συνολική αποτίμηση του μαθήματος-παρέμβασης. Ο κάθε άξονας απαρτίζεται από ένα σύνολο ερωτήσεις από τις προαναφερθείσες ερωτήσεις. Πιο συγκεκριμένα:

1. Στον άξονα που αφορά τους μαθητές περιλαμβάνονται οι εξής ερωτήσεις:
 - α. Ποια ήταν η αντίδραση των παιδιών με την ανακοίνωση του project; (μόνο στην 1^η διδακτική παρέμβαση)
 - β. Ποια ήταν η στάση των μαθητών κατά το προ-στάδιο;
 - γ. Ποια ήταν η στάση των μαθητών κατά το κυρίως στάδιο;
 - δ. Ποια ήταν η στάση των μαθητών κατά το μετά-στάδιο;
 - ε. Δυσκολεύτηκαν κάπου οι μαθητές;
 - στ. Ποια ήταν η αντίδραση των μαθητών με την ανακοίνωση της επαναληπτικής διδακτικής παρέμβασης; (μόνο στην 6^η διδακτική παρέμβαση)
 - ζ. Ποια ήταν η αντίδραση των μαθητών με την ανακοίνωση της τελευταίας διδακτικής παρέμβασης; (μόνο στην 12^η διδακτική παρέμβαση)
 - η. Ποια η στάση των μαθητών κατά τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου; (μόνο στην 12^η διδακτική παρέμβαση)
 - θ. Ποια η στάση των μαθητών κατά τη φάση των δραστηριοτήτων; (μόνο στην 6^η και τη 12^η διδακτική παρέμβαση)

2. Στον δεύτερο άξονα που αφορούσε τον εκπαιδευτικό περιλαμβάνεται η εξής ερώτηση:
 - α. Μεσολάβησε κάποια παρέμβαση του ερευνητή;

3. Στον τρίτο άξονα που αφορούσε τη συνολική αποτίμηση του μαθήματος περιλαμβάνονται οι εξής ερωτήσεις:
 - α. Απρόοπτο/διασκεδαστικό συμβάν;
 - β. Αυτοαξιολόγηση: Υπέρ και κατά, τι θα μπορούσε να αλλάξει και γιατί;

Αναφορικά με τον πρώτο άξονα οι ερωτήσεις που συγκαταλέγονται σε αυτόν εστιάζονται στη συμπεριφορά των μαθητών, στις γνωστικές τους ικανότητες, στο στυλ μάθησης, στην αντιληπτική τους ικανότητα, αλλά και στις δυσκολίες που αντιμετώπισαν τόσο ατομικά όσο και συλλογικά. Οι αντιδράσεις των παιδιών κατά την παρουσίαση της εκάστοτε χώρας, η συμμετοχή τους στις δραστηριότητες, αλλά και η ικανότητά τους να αντιμετωπίζουν μια συγκεχυμένη κατάσταση, αποτέλεσαν τις παραμέτρους βάσει των οποίων συντάχθηκαν οι ερωτήσεις του πρώτου άξονα και που οι απαντήσεις σε αυτές λειτουργούσαν ανατροφοδοτικά, ώστε να εξασφαλιστεί η ομαλή διεξαγωγή του project λαμβάνοντας υπόψη τις υγιείς αντιδράσεις των μαθητών.

Όσον αφορά τον δεύτερο άξονα, εδώ εξετάζεται ο ρόλος του εκπαιδευτικού-ερευνητή ως προς τη διαχείριση μιας μη προβλεπόμενης κατάστασης. Πέρα από τις παρεμβάσεις που καλείται να πραγματοποιήσει ο εκπαιδευτικός στα πλαίσια του γνωστικού αντικειμένου διευκρινίζοντας για παράδειγμα μια ασάφεια ή μια δύσκολη εκ των υστέρων προς κατανόηση έννοια για τους μαθητές, καλείται επίσης να διαχειριστεί απρόβλεπτες συμπεριφορές, οι οποίες πολύ πιθανόν να εμφανιστούν μέσα στο διάστημα των εννέα εβδομάδων και να παρέμβει δραστικά εξασφαλίζοντας την ομαλή διεξαγωγή του project. Οπότε ο εκπαιδευτικός πέρα από τον ρόλο του ερευνητή που συντονίζει τα στάδια και τις φάσεις του project, έχει και έναν συμβουλευτικό ρόλο.

Ο τρίτος άξονας είναι στην ουσία ο αναστοχασμός και η αξιολόγηση (είτε αυτοαξιολόγηση/αυτοκριτική) που ακολουθεί μετά τη διεξαγωγή της παρέμβασης. Από αυτόν τον αναστοχασμό και την κριτική αποτίμηση της διδακτικής παρέμβασης, δημιουργείται η δυνατότητα βελτίωσης της επόμενης παρέμβασης. Ο εκπαιδευτικός-ερευνητής συλλέγει δεδομένα και τα αναλύει-ερμηνεύει, κρίνοντας τι πήγε καλά και

τι όχι. Παράλληλα, αναπτύσσει τα κριτήρια εκείνα με τα οποία μπορεί να υποθέσει τι θα μπορούσε να είχε συμβεί αν δοκίμαζε να αλλάξει κάτι ή αν αναγκαζόταν να αλλάξει κάτι στην παρέμβαση (μεταγνωστική και κριτική ικανότητα). Μέσα από τις ερωτήσεις του 3^{ου} άξονα πραγματοποιείται μια αξιολόγηση, ένας στοχασμός διαμορφωτικού χαρακτήρα με σκοπό την μη επανάληψη των ίδιων λαθών ούτως ώστε να επιτευχθεί το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα σχετικά με την διεξαγωγή του project.

Το ημερολόγιο ήταν ένα από τα πιο ουσιώδη εργαλεία του ερευνητή βάσει του οποίου αντλούσε πληροφορίες για να προβεί σε επαναπροσδιορισμό των στόχων κάθε παρέμβασης, όπου αυτό κρινόταν απαραίτητο, αλλά και σε βελτίωση τόσο των μεθόδων του, καθώς και της στάσης των μαθητών απέναντι σε κάθε τι καινούργιο και διαφορετικό.

7. Αποτελέσματα

7.1. Αποτελέσματα του εργαλείου διερεύνησης αναγκών και προτιμήσεων των μαθητών

Όπως αναφέρθηκε και στην αποτίμηση του project (βλ. Αποτίμηση του project), οι μαθητές κλήθηκαν, πριν την έναρξη της 1^{ης} διδακτικής παρέμβασης, να απαντήσουν σε ένα ερωτηματολόγιο αποτελούμενο από δύο μέρη. Το πρώτο μέρος αποτελείται από τρεις ερωτήσεις κλειστού τύπου σχετικά με ελληνικά παραδοσιακά παραμύθια και τα ελληνικά έθιμα και μία ερώτηση ανοικτού τύπου σχετικά με την προτίμηση των μαθητών σε κάποιο συγκεκριμένο ελληνικό έθιμο και να αιτιολογήσουν την απάντησή τους. Το δεύτερο μέρος του ερωτηματολογίου αποτελείται από τέσσερις ερωτήσεις κλειστού τύπου σχετικά με παραδοσιακά παραμύθια άλλων κρατών, καθώς και εθίμων άλλων κρατών αλλά και με τη βαλκανική χερσόνησο γενικότερα. Υπάρχουν επίσης τρεις ερωτήσεις ανοικτού τύπου και συμπλήρωσης κενών σχετικά με τις γείτονες χώρες της Ελλάδας και τα Βαλκάνια.

Παρατίθενται οι απαντήσεις των μαθητών (Κατά τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου διερεύνησης αναγκών και προτιμήσεων, καθώς και της ερώτησης και του πίνακα προσδοκιών):

Πίνακας 1. Γνωρίζεις κάποια παραδοσιακά παραμύθια της Ελλάδας;

Γνωρίζεις κάποια παραδοσιακά παραμύθια της Ελλάδας;	Αναφορές
ΝΑΙ	20
ΟΧΙ	-

Πίνακας 2. Μπορείς να αναφέρεις κάποια ελληνικά παραμύθια;

Παραμύθια	Αναφορές
Ο ψεύτης βοσκός	13
Τα τρία γουρουνάκια	6
Τα μυρμήγκια και ο τζίτζικας	3
Η κοκκινোসκουφίτσα	5
Τα επτά κατσικάκια	4
Ο λαγός και η χελώνα	3

Ο κοντορεβυθούλης	2
Μύθοι του Αισώπου	6
Η αλεπού και ο γάιδαρος	4
Οι δώδεκα μήνες	2

Πίνακας 3. Έχεις κάποιο αγαπημένο ελληνικό παραμύθι;

Έχεις κάποιο αγαπημένο ελληνικό παραμύθι;	Αναφορές
ΝΑΙ	18
ΟΧΙ	2

Πίνακας 4. Γνωρίζεις κάτι σχετικά με κάποιο ελληνικό έθιμο-παράδοση;

Γνωρίζεις κάτι σχετικά με κάποιο ελληνικό έθιμο-παράδοση;	Αναφορές
ΝΑΙ	19
ΟΧΙ	1

Αν ΝΑΙ, ποιο είναι αυτό;

Οι πιο συχνές απαντήσεις που έδωσαν οι μαθητές, είχαν να κάνουν με τα έθιμα των Χριστουγέννων (π.χ. φτιάχνουμε μελομακάρονα και κουραμπιέδες), του Πάσχα (π.χ. βάφουμε κόκκινα αυγά και σουβλίζουμε αρνί) και της Αποκριάς (π.χ. πετάμε χαρταετό, φοράμε στολές).

Πίνακας 5. Ποιο ελληνικό έθιμο είναι το αγαπημένο σου;

Έθιμα	Αναφορές
Χριστούγεννα	8
Πάσχα	9
Αποκριές	7
Πρωταπριλιά	3
Πρωτομαγιά	4

25 ^η Μαρτίου	1
Δεκαπενταύγουστος	1

Πίνακας 6. Γνωρίζεις κάποιο παραδοσιακό παραμύθι άλλης χώρας;

Γνωρίζεις κάποιο παραδοσιακό παραμύθι άλλης χώρας;	Αναφορές
ΝΑΙ	7
ΟΧΙ	13

Πίνακας 7. Θα ήθελες να γνωρίσεις ένα παραδοσιακό παραμύθι μια άλλης χώρας;

Θα ήθελες να γνωρίσεις ένα παραδοσιακό παραμύθι μια άλλης χώρας;	Αναφορές
ΝΑΙ	19
ΟΧΙ	1

Πίνακας 8. Γνωρίζεις με ποιες χώρες συνορεύει η Ελλάδα Βόρεια;

Χώρες	Αναφορές
Βουλγαρία	16
Αλβανία	16
Σερβία	15
ΠΓΔΜ	5
Μαυροβούνιο	2
Τουρκία	3
Βοσνία Ερζεγοβίνη	1
Ιταλία	1
Κροατία	1

Πίνακας 9. Γνωρίζεις με ποιες χώρες συνορεύει η Ελλάδα Δυτικά;

Χώρες	Αναφορές
Ιταλία	19
Κροατία	1

Πίνακας 10. Γνωρίζεις με ποιες χώρες συνορεύει η Ελλάδα Ανατολικά;

Χώρες	Αναφορές
Τουρκία	18
Βέλγιο	1
Ιταλία	1
Κροατία	1

Πίνακας 11. Γνωρίζεις κάτι σχετικά με κάποιο έθιμο-παράδοση άλλης χώρας;

Γνωρίζεις κάτι σχετικά με κάποιο έθιμο-παράδοση άλλης χώρας;	Αναφορές
ΝΑΙ	11
ΟΧΙ	9

Αν ΝΑΙ, ποιο είναι αυτό;

Οι απαντήσεις που δόθηκαν από τους μαθητές είχαν να κάνουν με το έθιμο του Γάμου (αλβανικό έθιμο), το έθιμο με τα αυγά που τα χτυπάνε στις 14/3 χωρίς να είναι βαμμένα (αλβανικό έθιμο), το ραμαζάνι (έθιμο των Μουσουλμάνων, οι μαθητές το ανέφεραν σαν τούρκικο), οι ευχαριστίες (αμερικανικό έθιμο), οι μαυροντυμένοι άντρες που τραγουδάνε τα κάλαντα (βουλγαρικό έθιμο).

Πίνακας 12. Ξέρεις ποια είναι η Βαλκανική χερσόνησος;

Ξέρεις ποια είναι η Βαλκανική	Αναφορές
-------------------------------	----------

χερσόνησος;	
ΝΑΙ	15
ΟΧΙ	5

Πίνακας 13. Μπορείς να αναφέρεις κάποιες χώρες των Βαλκανίων;

Χώρες	Αναφορές
Βουλγαρία	15
Αλβανία	15
ΠΓΔΜ	4
Ελλάδα	10
Ρουμανία	2
Τουρκία	8

*Η Τουρκία δεν ανήκει στις χώρες των Βαλκανίων, ωστόσο η απάντηση παρατίθεται ούτως ώστε να διαπιστωθεί στον μετέλεγχο η ανατροπή της αρχικής άποψης των μαθητών.

Σε ποια Βαλκανική χώρα θα ήθελες να ταξιδέψεις; Γιατί;

Οι περισσότεροι μαθητές επέλεξαν την Αλβανία, τη Βουλγαρία και την Τουρκία (η οποία ανήκει στην Ανατολική Μεσόγειο και όχι στα Βαλκάνια), προκειμένου να επισκεφτούν μνημεία και πολιτιστικούς χώρους.

Πίνακας 14. Από ποια Βαλκανική χώρα θα ήθελες να ακούσεις ένα παραμύθι;

Χώρες	Αναφορές
Αλβανία	11
Βουλγαρία	15
ΠΓΔΜ	3
Ελλάδα	4
Ρουμανία	5
Τουρκία (Ανατολική Μεσόγειος)	9

7.2. Αποτελέσματα ερωτηματολογίου προσδοκιών

Μετά την συμπλήρωση του ερωτηματολογίου διερεύνησης αναγκών και προτιμήσεων, οι μαθητές κλήθηκαν να απαντήσουν σε μια ερώτηση γενικού χαρακτήρα καθώς και ένα ερωτηματολόγιο προσδοκιών. Η ερώτηση και το ερωτηματολόγιο με τη μορφή πίνακα με τις προσδοκίες, όπου οι μαθητές καλούνταν να μαρκάρουν ανάμεσα σε τέσσερα κελιά φθίνουσας κλίμακας (Πολύ, Αρκετά, Λίγο, Καθόλου) το κελί της επιλογής τους σχετικά με το τι ήθελαν να κερδίσουν από το project, μοιράστηκαν επίσης πριν την 1^η διδακτική παρέμβαση.

Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται παρακάτω:

Τι περιμένεις από αυτό το project, τι νομίζεις ότι θα είναι;

Από τις 22 απαντήσεις των μαθητών αυτές που συναντήσαμε πιο συχνά ήταν οι ακόλουθες (επιγραμματικά):

- Πολιτισμός
- Παραμύθια/Μύθοι
- Παιχνίδια
- Έθιμα
- Πόλεις

Πίνακας 15. Τι θα ήθελες να κερδίσεις από αυτό το project;

	Πολύ	Αρκετά	Λίγο	Καθόλου
Προσωπική ικανοποίηση.	13	6	1	-
Να πάρω μέρος σε νέες δραστηριότητες.	19	1	-	-
Να ακούσω νέα παραμύθια.	16	2	2	-
Να γνωρίσω άλλους πολιτισμούς.	13	4	3	-
Να αποκτήσω περισσότερες γνώσεις για άλλες χώρες.	16	3	1	-
Να συνεργαστώ με τους συμμαθητές μου.	17	3	-	-
Να επικοινωνώ	13	4	3	-

αποτελεσματικά.				
Να ξεφύγω για λίγο από το συνηθισμένο μάθημα.	17	1	2	-

*Οι αριθμοί αντιπροσωπεύουν το άθροισμα της επιλογής κάθε μαθητή.

7.3. Αποτελέσματα ερωτηματολογίου μετελέγχου

Κατά την 12^η διδακτική παρέμβαση, οι μαθητές κλήθηκαν να απαντήσουν σε ένα ερωτηματολόγιο (μετέλεγχος) αποτελούμενο από δύο μέρη. Το πρώτο μέρος αποτελείται από τρεις ερωτήσεις, μία κλειστού τύπου σχετικά με παραμύθια από την Ελλάδα και δύο ερωτήσεις ανοικτού τύπου, η πρώτη σχετικά με το ελληνικό παραμύθι της 1^{ης} διδακτικής παρέμβασης και η δεύτερη ως προς την ομοιότητα μιας χώρας από αυτές που γνώρισαν κατά τις προηγούμενες δέκα διδακτικές παρεμβάσεις (αναφέρονται δέκα διδακτικές παρεμβάσεις και όχι έντεκα καθώς από τις δώδεκα διδακτικές παρεμβάσεις η 6^η και η 12^η είχαν επαναληπτικό χαρακτήρα και δεν παρουσιάστηκε κάποια νέα χώρα) και να αιτιολογήσουν την απάντησή τους. Το δεύτερο μέρος του ερωτηματολογίου αποτελείται από τέσσερις ερωτήσεις κλειστού τύπου σχετικά με παραμύθια άλλων κρατών, καθώς και με ποιες χώρες συνορεύει η Ελλάδα αλλά και με τη βαλκανική χερσόνησο γενικότερα. Στα πλαίσια των ερωτήσεων κλειστού τύπου και στα δύο μέρη του ερωτηματολογίου υπάρχουν επίσης ερωτήσεις (προαιρετικές) συμπλήρωσης κενών.

Παρατίθενται οι απαντήσεις των μαθητών (Κατά τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου μετελέγχου και των ερωτήσεων και πίνακα ικανοποίησης):

Πίνακας 16. Το ελληνικό παραμύθι που άκουσες σχετίζεται με την παράδοση του τόπου σου;

Το ελληνικό παραμύθι που άκουσες σχετίζεται με την παράδοση του τόπου σου;	Αναφορές
ΝΑΙ	19
ΟΧΙ	1

Μπορείς να αναφέρεις τέσσερις σκηνές από το ελληνικό παραμύθι που άκουσες;

Η πλειοψηφία των μαθητών απάντησε (α) η νύφη φεύγει για τον γάμο της, (β) η νύφη στέλνει τον γαμπρό να πάρει το γουδί που είχε ξεχάσει, (γ) η μάνα της νύφης τους καταριέται και (δ) όλοι γίνονται πέτρες.

Ποια από τις εννέα χώρες που γνώρισες μοιάζει πιο πολύ με την Ελλάδα και γιατί;

Η πλειοψηφία των μαθητών απάντησε η Βουλγαρία, γιατί οι ομοιότητες με το κλίμα και τη μορφολογία του εδάφους ήταν πιο έντονες από τις υπόλοιπες χώρες, αλλά και το περιεχόμενο του βουλγαρικού παραμυθιού αντικατόπτριζε το βουκολικό στοιχείο του Θεσσαλικού κάμπου.

Πίνακας 17. Έμαθες κάτι σχετικό για τα παραμύθια άλλων χωρών;

κάτι σχετικό για τα παραμύθια άλλων χωρών;	Αναφορές
ΝΑΙ	20
ΟΧΙ	-

Πίνακας 18. Μπορείς να αναφέρεις κάποια παραμύθια από αυτά που άκουσες;

Παραμύθια	Αναφορές
Το συμπεθεριό	17
Η αλεπού και ο πελαργός	14
Ο μαστρο-Μανώλης	16
Η κόκκινη μικρή κοτούλα	18
Ο Βουρπανάκος	15
Η μικρή πριγκιπέσσα	19
Ο Ναζρεντίν Χότζα	14
Ο Ζούραξ Ζάνοσικ	19
Τα φασόλια	14

Πέιο, ο μικρός κλέφτης	13
------------------------	----

Πίνακας 19. Έμαθες με ποιες χώρες συνορεύει η Ελλάδα;

Έμαθες με ποιες χώρες συνορεύει η Ελλάδα;	Αναφορές
ΝΑΙ	20
ΟΧΙ	-

Πίνακας 20. Έμαθες ποια είναι η Βαλκανική χερσόνησος;

Έμαθες ποια είναι η Βαλκανική χερσόνησος;	Αναφορές
ΝΑΙ	20
ΟΧΙ	-

Πίνακας 21. Μπορείς να αναφέρεις κάποιες χώρες των Βαλκανίων;

Χώρες	Αναφορές
Ελλάδα	17
Σερβία	18
Ρουμανία	18
Αλβανία	19
Κύπρος	15
Βουλγαρία	19
Τουρκία	16
Σλοβακία	14
Σλοβενία	15
ΠΓΔΜ	16

7.4. Αποτελέσματα ερωτηματολογίου ικανοποίησης μαθητών

Το ερωτηματολόγιο ικανοποίησης, μοιράστηκε κατά τη λήξη της 12^{ης} διδακτικής παρέμβασης μορφής ανασκόπησης (Review II), όπου οι μαθητές κλήθηκαν να απαντήσουν σε δύο ερωτήσεις ανοικτού τύπου και στη συνέχεια

μαρκάροντας ένα κελί από τέσσερα, φθίνουσας κλίμακας, αυτή τη φορά δηλώνοντας την προτίμησή τους σχετικά με το τι κέρδισαν από το project μετά την ολοκλήρωσή του.

Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται παρακάτω:

Τι σε δυσκόλεψε πιο πολύ σε αυτό το project;

Αν και η πλειοψηφία των μαθητών απάντησε πως δεν τους δυσκόλεψε κάτι, υπήρχε μία αναφορά σχετικά με δυσκολία ως προς το νέο/άγνωστο λεξιλόγιο ορισμένων τοπωνυμίων και χαρακτήρων στα λαϊκά παραμύθια.

Τι σου άρεσε περισσότερο σε αυτό το project;

Η πλειοψηφία των μαθητών απάντησε πως τους άρεσε κάθε τι στο project, ωστόσο σε ορισμένες αναφορές που ήταν πιο συγκεκριμένες, βλέπουμε πως οι κινητικές δραστηριότητες και τα παραμύθια ήταν αυτά που ενθουσίασαν τους μαθητές.

Πίνακας 22. Τι κέρδισες από αυτό το project;

	Πολύ	Αρκετά	Λίγο	Καθόλου
Προσωπική ικανοποίηση.	19	1	-	-
Έλαβα μέρος σε ενδιαφέρουσες δραστηριότητες.	19	1	-	-
Γνώρισα καινούργια παραμύθια.	19	1	-	-
Γνώρισα άλλους πολιτισμούς.	20	-	-	-
Απέκτησα περισσότερες γνώσεις για άλλες χώρες.	20	-	-	-
Συνεργάστηκα με τους συμμαθητές μου.	19	1	-	-
Ξέφυγα για λίγο από το συνηθισμένο μάθημα	18	2	-	-

*Οι αριθμοί αντιπροσωπεύουν το άθροισμα της επιλογής κάθε μαθητή.

7.5. Αποτελέσματα του Ημερολογίου του ερευνητή

Μετά από ανάλυση της καταγραφής της εφαρμογής των διδακτικών παρεμβάσεων, προέκυψαν οι εξής κατηγορίες που αφορούν: τη διαδικασία της πειραματικής εφαρμογής, τη συμπεριφορά των μαθητών, τον εκπαιδευτικό και την επικοινωνία - αλληλεπίδραση μεταξύ των μαθητών και μεταξύ των μαθητών και του εκπαιδευτικού.

Θεματικοί άξονες	Κατηγορίες	Υποκατηγορίες
Α. Διαδικασία πειραματικής εφαρμογής	Επιτυχή σημεία	Προ στάδιο
		Ενδιαφέρον των μαθητών
		Ικανοποιητική κατανόηση Προφορικού λόγου (Προφορική επικοινωνία)
		Προβολή πολυτροπικού υλικού
		https://www.google.com/maps
		https://www.youtube.com/?hl=el&gl=GR
		https://ipiccy.com/
		MPEG-4 Video File Format
		Εισαγωγή στο θέμα των παραμυθιών
		Απόκτηση νέων γνώσεων για άλλες χώρες
		Κυρίως στάδιο

		Ενδιαφέρον των μαθητών	
		Brainstorming	
		Κατανόηση προφορικού λόγου	
		Ενεργοποίηση της φαντασίας	
		Μετά στάδιο	
		Κινητικές δραστηριότητες	
		Ομαδικές δραστηριότητες	
		Δραστηριότητες πληροφοριακού κενού	
		Δραστηριότητες λεξιλογίου	
		Θεατρικό παιχνίδι (παιχνίδι ρόλων)	
	Λιγότερο επιτυχή σημεία	Διαχείριση χρόνου στις παρεμβάσεις Review	
		Δυσκολίες	Δυσκολίες στην παραγωγή γραπτού λόγου
			Δυσκολίες στην κατανόηση προφορικού λόγου
			Προβλήματα Παραγωγής προφορικού λόγου
Χρήση περιορισμένου λεξιλογίου			
		Δυσκολίες στην χρήση του υπολογιστή	
B. Συμπεριφορά των Μαθητές	Προτιμώμενες Δραστηριότητες	Κινητικές δραστηριότητες	
		Ομαδικές δραστηριότητες	
		Παιχνίδι ρόλων	
		Κατασκευές	
	Μη προτιμώμενες δραστηριότητες	Παραγωγή γραπτού λόγου	

	Εργασία σε ομάδες	Επιτυχή συνεργασία και αλληλόδραση
		Συναγωνισμός ανάμεσα σε ομάδες
Γ. Ερευνητής	Συντονισμός και οργάνωση	Λεξιλογικές παρεμβάσεις
		Διευκρινιστικές παρεμβάσεις
	Αναδιαμόρφωση του διδακτικού πλαισίου	Αλλαγές με βάση τις προτιμήσεις των παιδιών
		Αλλαγές εξαιτίας έλλειψης χρόνου
Δ. Επικοινωνία-Αλληλοδραση	Επικοινωνιακές στρατηγικές	Εναλλαγή κωδίκων
		Μείξη κωδίκων
		Χρήση εξωλεκτικών στοιχείων
		Χρήση άλλων γλωσσών ως μέσο επικοινωνίας
		Χρήση περιφρασης
		Χρήση συνώνυμων
		Χρήση εργαλείων
		Χρήση εικόνων
		Χρήση νεολογισμών

8. Συζήτηση

Η εισαγωγή της πολυπολιτισμικής διάστασης στην εκπαίδευση θεωρείται σήμερα ως μία από τις επιτακτικές ανάγκες του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος. Σύμφωνα με τον Ameny-Dixon (2013) η πολυπολιτισμική εκπαίδευση είναι σήμερα πιο σημαντική από ποτέ: Μια παγκόσμια προοπτική. Η πολυπολιτισμική εκπαίδευση αυξάνει την παραγωγικότητα, ξεπερνά τις προκαταλήψεις, αναπτύσσει τη διαπροσωπική επικοινωνία, δημιουργεί μια πολιτιστική συνείδηση και εμποδίζει τις κοινωνικές συγκρούσεις. Υπάρχουν διαφορετικοί τρόποι ζωής σε μια κοινωνία και όχι μια ομοιόμορφη κουλτούρα, ούτε ομοιόμορφες ζωές. Λαμβάνοντας υπόψη αυτές τις διαφορές και μεταφέροντάς τις ως πολιτισμικά στοιχεία στην επόμενη γενιά παίζει πολύ σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη της χώρας. Το ζητούμενο είναι ότι οι διαφορές αυτές χρειάζεται να μεταφερθούν στην επόμενη γενιά σωστά. Το σχολείο μπορεί να γίνει το «μεταφορικό μέσο» αυτών των διαφορών, καθίσταται ένας χώρος ανάπτυξης προληπτικών μέτρων και πρωτοβουλιών άρσης του κοινωνικού αποκλεισμού, ένας χώρος επαφής των μαθητών με την πολιτισμική, κοινωνική ή ατομική «διαφορετικότητα». Ο τρόπος για να πραγματοποιηθεί η μεταφορά σωστά, είναι να ενστερνιστούμε την πολυπολιτισμικότητα και να δεχτούμε τις διαφορές ως πλούτο.

Σε αυτό το πλαίσιο σχεδιάστηκε και υλοποιήθηκε το συγκεκριμένο project: «Τα παραμύθια συνομιλούν – οι πολιτισμοί συναντιούνται»: Ένα διαθεματικό project στο Δημοτικό σχολείο, το οποίο θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως μια προσπάθεια διαφοροποιημένης διδακτικής προσέγγισης, όπου μέσω αυτής επιδιώκεται οι μαθητές να γνωρίσουν τον εαυτό τους (ατομική και κοινωνική ταυτότητα), να διερευνήσουν τις προσωπικές τους απόψεις για μαθητές και μαθήτριες που προέρχονται από διαφορετικά πολιτισμικά περιβάλλοντα, να αποκτήσουν επίγνωση του πώς αυτές οι απόψεις τους επηρεάζουν τον τρόπο που βλέπουν αυτούς τους μαθητές και αυτές τις μαθήτριες, να διερευνήσουν τις απόψεις τους σχετικά με τον αποκλεισμό και την ένταξη των ‘διαφορετικών’ στο ελληνικό σχολείο, ειδικότερα, και στην ελληνική κοινωνία, γενικά, συμμετέχοντας σε καινοτόμες δραστηριότητες και ακούγοντας ανέκδοτα λαϊκά παραμύθια των Βαλκανίων, της Ανατολικής Μεσογείου και φυσικά της Ελλάδας.

Στόχος του project αυτού είναι η ανάπτυξη πολιτισμικής ενημερότητας και επίγνωσης στους συμμετέχοντες μαθητές. Συγκεκριμένα, μέσα από σύντομες

παρουσιάσεις των χωρών, ομαδικές συζητήσεις, υποθέσεις και προβληματισμούς, ακρόαση λαϊκών παραμυθιών και συμμετοχή σε κινητικές και μη κινητικές δραστηριότητες, οι μαθητές θα αποκτήσουν μεγαλύτερη επίγνωση της δικής τους πολιτισμικής παράδοσης, καθώς και της αλληλεξάρτησης με άλλες πολιτισμικές παραδόσεις, θα εκτιμήσουν τη δική τους πολιτισμική παράδοση μέσα στα πλαίσια ενός ευρύτερου κόσμου με τέτοιον τρόπο που θα τους επιτρέψει να κατανοήσουν, να προσαρμοστούν και τελικά να αποδεχτούν τις διαφορετικές πολιτισμικές και προσωπικές πραγματικότητες των πολιτισμικά διαφορετικών μαθητών/τριών τους και θα γίνει η αρχή να ξεπεραστούν τα παραδοσιακά μοντέλα αντιμετώπισης του «διαφορετικού» (αφομοίωση) και να αναπτύξουν τεχνικές και μεθόδους που λαμβάνουν υπόψη τους την ποικιλομορφία της σχολικής τάξης. Αυτό, σε πρακτικό επίπεδο, σημαίνει ότι όταν κάποιος, είτε ανήκει στην κυρίαρχη πολιτισμική ομάδα μιας κοινωνίας είτε όχι, γνωρίσει καλά τον εαυτό του από μικρή ήδη ηλικία και σεβαστεί τις αξίες που του έχουν κληροδοτηθεί αναπτύσσει εκείνο το κριτικό πνεύμα που σεβασμό, αποδοχή και αρμονική συνύπαρξη με το διαφορετικό στοιχείο και προσαρμογή ενδεχομένως σε ένα νέο πολιτισμικό περιβάλλον.

Κατά την εφαρμογή του project, όταν ανακοινώθηκε στους μαθητές το αντικείμενο με το οποίο θα ασχολούμασταν για εννέα συνεχόμενες εβδομάδες, καθώς και ο τρόπος με τον οποίο θα προσεγγίζαμε το αντικείμενο, δεν δίστασαν από τη μια να εκφράσουν τον ενθουσιασμό τους και το ενδιαφέρον τους για το θέμα, αλλά και την ανησυχία τους για το κατά πόσο θα ανταποκρίνονταν στις απαιτήσεις της κάθε παρέμβασης και για το αν η φύση της κάθε παρέμβασης θα διέφερε από το παραδοσιακό-τετριμμένο μάθημα. Για να μπορέσουμε να ερευνήσουμε το πραγματικό ενδιαφέρον, τις ανάγκες και τις προτιμήσεις των μαθητών, κρίθηκε σκόπιμο να μοιραστεί στους μαθητές ένα ερωτηματολόγιο διερεύνησης αναγκών και προτιμήσεων, πριν την έναρξη της πρακτικής εφαρμογής του project. Ένα παρόμοιο ερωτηματολόγιο, και το αναφέρουμε ως παρόμοιο γιατί αποτελούνταν από τους ίδιους άξονες, μοιράστηκε και μετά τη λήξη των δώδεκα δίωρων διδακτικών παρεμβάσεων. Τα αποτελέσματα από το πρώτο ερωτηματολόγιο, που θα μπορούσε να χαρακτηριστεί και ως μια μορφή προελέγχου, καταδεικνύουν πως οι μαθητές είχαν ήδη ένα πολύ καλό γνωστικό υπόβαθρο πάνω στον πρώτο άξονα (ελληνικά παραδοσιακά παραμύθια και έθιμα), αλλά ταυτόχρονα πολύ χαμηλό γνωστικό υπόβαθρο πάνω στον δεύτερο άξονα (μη ελληνικά παραδοσιακά παραμύθια και έθιμα). Παρόλα αυτά, τα αποτελέσματα του δεύτερου ερωτηματολογίου, που θα

μπορούσε να χαρακτηριστεί ως ένα είδος μετελέγχου, δηλώνουν πως οι μαθητές ανταποκρίνονται στις ερωτήσεις των δύο αξόνων με τέτοιο τρόπο που φανερώνεται η πλήρης αντίληψη του γνωστικού αντικειμένου. Παράλληλα, από τη συμπλήρωση των ερωτηματολογίων προσδοκιών και ικανοποίησης των μαθητών, γίνεται αντιληπτό πως η ικανοποίηση των μαθητών ξεπέρασε τις προσδοκίες τους, μαρτυρώντας έτσι τον υψηλό βαθμό αρεσκείας τους, τόσο για το project ως προς το σύνολό του, όσο και τους επιμέρους άξονές του (προ-στάδιο: παρουσίαση της χώρας με προβολή αρχείων mp4, εικόνων και περιγραφών, κυρίως στάδιο: ακρόαση λαϊκών ανέκδοτων παραμυθιών από τα Βαλκάνια, την Ανατολική Μεσόγειο και την Ελλάδα) και παρουσίαση πρωτότυπων σκίτσων και τέλος μετα-στάδιο: συμμετοχή των μαθητών σε κινητικού τύπου δραστηριότητες, αλλά και σε μη κινητικού, βασισμένες στα παραμύθια του κυρίως σταδίου των δεδομένων χωρών ανά παρέμβαση. Η επιθυμία των μαθητών να συνεχιστεί το project αποτελεί χαρακτηριστικό αποτέλεσμα της επιτυχίας του να κεντρίσει τουλάχιστον το ενδιαφέρον τους.

Αυτό που δυσκόλεψε περισσότερο τους μαθητές, θα μπορούσαμε να πούμε, ήταν η κατανόηση της αγγλικής εκδοχής ορισμένων παραμυθιών, πόσο μάλλον της επίσημης γλώσσας της χώρας που παρουσιαζόταν κάθε φορά, αφού κάποιοι αφηγητές δεν γνώριζαν την ελληνική γλώσσα. Ωστόσο, η δυσκολία αυτή δε στάθηκε εμπόδιο στο να συμμετάσχουν τα παιδιά στη ομαλή διεξαγωγή του κυρίως σταδίου και μετα-σταδίου μιας και τα παραμύθια, αλλά και οι δραστηριότητες ήταν κάτι που τα ενθουσίασε και με το παραπάνω, γεγονός που φάνηκε στο ότι ακόμα και με την λήξη της διδακτικής ώρας και ενώ τους προέτρεπα να εκμεταλλευτούν το διάλειμμά τους, εκείνα ήθελαν να συνεχίσουμε τους χορούς μέχρι το αποτέλεσμα να τα ικανοποιήσει ή να επαναλάβουμε κάποια από τις δραστηριότητες με τη συμμετοχή μαθητών και από άλλες τάξεις. Ένα άλλο φαινόμενο που παρατηρήθηκε ήταν ότι κάποιοι ήταν προκατειλημμένοι για τις χώρες της Αλβανίας και της Τουρκίας και της ΠΓΔΜ, όμως η αρχική τους άποψη ανατράπηκε.

Σχετικά με τις δυσκολίες που συνάντησε ο ερευνητής, αυτές εντοπίζονται στον σχεδιασμό του project και όχι στην εφαρμογή του. Ο ερευνητής αρχικά έπρεπε να αποφασίσει ποιες χώρες θα ήταν εκείνες βάσει των οποίων θα προχωρούσε στη συνέχεια στην εξεύρεση των αντιπροσωπευτικών παραδοσιακών χορών τους. Αρχικά, είχε αποφασιστεί πως θα παρουσιαστεί ένα παραμύθι από κάθε χώρα των Βαλκανίων και της Ανατολικής Μεσογείου. Έτσι, ο ερευνητής συγκέντρωσε όλα τα απαραίτητα στοιχεία για κάθε χώρα και εντόπισε χαρακτηριστικά λαϊκά παραμύθια, ύστερα από

μελέτη εβδομάδων. Το μέγεθος του γνωστικού αντικειμένου όμως ήταν τεράστιο, για το λόγο αυτό αποφασίστηκε να παρουσιαστούν μόνο ορισμένες χώρες των Βαλκανίων και της Ανατολικής Μεσόγειου. Και πάλι όμως το πλάνο άλλαξε και αντί να παρουσιαστούν στους μαθητές λαϊκά παραμύθια που θα μπορούσαν να αναζητήσουν εύκολα στο διαδίκτυο, αποφασίστηκε να τους παρουσιαστούν ανέκδοτα λαϊκά παραμύθια και μάλιστα με ηχητικό ντοκουμέντο από ανθρώπους που κατάγονται από την αντίστοιχη χώρα της οποίας το παραμύθι θα παρουσιαστεί. Έτσι, καταλήξαμε σε δέκα χώρες (εννέα Βαλκανικές, μία Ανατολικής Μεσογείου) και σε δύο παρεμβάσεις Ανασκόπησης (Review). Αφού ολοκληρώθηκε το κομμάτι με τα λαϊκά παραμύθια, ο ερευνητής συγκέντρωσε όλο το πληροφοριακό, φωτογραφικό υλικό και βίντεο για τη σύνθεση του προ-σταδίου, της παρουσίασης δηλαδή της χώρας κάθε φορά. Στη συνέχεια, για τη δόμηση του κυρίως σταδίου, ζητήθηκε από εικαστικό η δημιουργία αντιπροσωπευτικών πρωτότυπων σκίτσων για κάθε παραμύθι, τα οποία να ταυτίζονται με το ιστορικό και γεωγραφικό πλαίσιο του κάθε παραμυθιού (ενδυμασίες, κτίρια, τεχνολογία, εξωτερικά γνωρίσματα των φύλων, η θέση της γυναίκας κτλ.). Επιλέχθηκαν, τέλος, συγκεκριμένες δραστηριότητες κινητικού και μη κινητικού χαρακτήρα εναλλακτικού τύπου, από τις οποίες θα απαρτιζόταν το μετα-στάδιο. Όλα αυτά είχαν ως αποτέλεσμα την πολύμηνη επεξεργασία και σχεδιασμό του project, παράλληλα με την αίτηση και τελικώς απόκτηση της άδειας εισόδου στο δημοτικό σχολείο από τον Διευθυντή Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, πριν καν τεθεί σε εφαρμογή το project.

Η εφαρμογή του project αυτού, επαληθεύει τα αποτελέσματα παρόμοιων προγενέστερων εφαρμογών [«Η καλλιέργεια των επικοινωνιακών στρατηγικών και της πολύ/διαπολιτισμικής επίγνωσης στο πλαίσιο της διδασκαλίας της ξένης γλώσσας (Γρίβα & Παπαδόπουλος, 2017), «It's the same world through different eyes»: a content and language integrated learning project for young EFL learners (Korosidou & Griva, 2016), «ELF and multilingualism in Greek and Cypriot educational system»: A comparative account of teachers' beliefs. (Griva, Chostelidou & Panteli, 2013) κ.α.]. Σε αυτά, οι μαθητές των άλλων πολιτισμικών περιβαλλόντων, παρουσιάζονται να αναπτύσσουν μια θετική στάση απέναντι στις γειτονικές τους χώρες, καθώς εντοπίζουν κοινά πολιτιστικά και πολιτισμικά χαρακτηριστικά, σέβονται τη διαφορετικότητα των λαών και μαθαίνουν να ζουν αρμονικά ως πολίτες του κόσμου. Σε αυτό το πλαίσιο και οι Έλληνες μαθητές/μαθητές που φοιτούν σε ελληνικά σχολεία ανέπτυξαν την πολυπολιτισμική τους συνείδηση και επίγνωση και

γενικότερα παρουσίασαν θετικά αποτελέσματα, παρόμοια με εκείνα μαθητών από άλλες χώρες των Βαλκανίων.

Εν κατακλείδι, το project: «Τα παραμύθια συνομιλούν – οι πολιτισμοί συναντιούνται»: Ένα διαθεματικό project στο Δημοτικό σχολείο, κρίνεται επιτυχές, διότι μέσω αυτού οι μαθητές συνειδητοποίησαν την αναγκαιότητα της άμβλυνσης φαινομένων ξενοφοβίας και ρατσισμού αλλά και την αποφυγή επιβολής ενός μονοδιάστατου πολιτισμικού μοντέλου, ενισχύοντας έτσι την πολυπολιτισμική τους επίγνωση - χωρίς αυτό να σημαίνει και την αποδυνάμωση των κυρίαρχων παραδόσεων - και αναπτύσσοντας τις ψυχοκινητικές και κοινωνικές τους δεξιότητες. Προτείνουμε λοιπόν και σε άλλους εκπαιδευτικούς να προβούν σε αντίστοιχες καινοτόμες τέτοιες παρεμβάσεις, ούτως ώστε να αναπτυχθεί η ίδια θετική στάση απέναντι στη διαφορετικότητα, σε όσο το δυνατόν περισσότερους Έλληνες μαθητές και μαθήτριες.

Βιβλιογραφικές Αναφορές

- Ασημακοπούλου, Φ. & Χρηστίδου – Λιοναράκη Σ. (2002). *Η μουσουλμανική μειονότητα της Θράκης και οι ελληνοτουρκικές σχέσεις*. Αθήνα: Εκδοτικός Οίκος Α. Α. Λιβάνη.
- Ασκούνη, Ν. (2007). Απέναντι σε δύο αντιθετικές φιγούρες του ‘εθνικού άλλου’: στοιχεία από μια ανάλυση του λόγου των εκπαιδευτικών στο Α. Φραγκουδάκη και Θ. Δραγώνα (επιμ.), *«Τι είν’ η πατρίδα μας;»: Εθνοκεντρισμός στην εκπαίδευση*, Αθήνα, Αλεξάνδρεια, 1997, 283-322.
- Αυδίκος, Ε. (1994). *Το λαϊκό παραμύθι- θεωρητικές προσεγγίσεις*. Αθήνα: εκδ. Οδυσσέας.
- Γεωργογιάννης, Π. (1997). *Ελληνικά ως δεύτερη γλώσσα*. Πάτρα: Αχαϊκές Εκδόσεις
- Γκότοβος, Α. Ε. (1996). *Νεολαία και κοινωνική μεταβολή*. Αθήνα : Gutenberg - Γιώργος & Κώστας Δαρδανός.
- Γρίβα, Ε. & Σέμογλου, Κ. (2013). *ΞΕΝΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΠΑΙΧΝΙΑΙ Κινητικές δραστηριότητες δημιουργικής έκφρασης στην πρωτοσχολική Εκπαίδευση*. Αθήνα: Αδελφών Κυριακίδη Α.Ε.
- Δαράκη, Π. (1986). *Ομαδικά παιχνίδια των παιδιών μας*. Αθήνα: Gutenberg.
- Κρίβας, Σ. (2007). *Παιδαγωγική επιστήμη: Βασική θεματική*. Αθήνα: Gutenberg.
- Δαμανάκης, Μ. (1997). *Η εκπαίδευση των παλιννοστώντων και αλλοδαπών μαθητών στην Ελλάδα*, Αθήνα: Gutenberg.
- Μάρκου, Γ. (1996). *Προσεγγίσεις της Πολυπολιτισμικότητας και η Διαπολιτισμική Εκπαίδευση – Επιμόρφωση των Εκπαιδευτικών*. Αθήνα: ΥΠ.Ε.Π.Θ., Γ.Γ.Λ.Ε.
- Μερακλής, Μ. Γ. (1973). *Τα παραμύθια μας*. Θεσσαλονίκη: εκδ. Κωνσταντινίδη.
- Παπαστυλιανού, Α. (2003). *Διαπολιτισμική Συμβουλευτική και Δεοντολογία. Στο Διαπολιτισμική Συμβουλευτική*. Αθήνα: Ε.Κ.Ε.Π., 30-37.

- Ροντάρι, Τ. (2001). *Γραμματική της φαντασίας: Εισαγωγή στην τέχνη να επινοείς ιστορίες*. (Γ. Κασαπίδης, Μετάφ.). Αθήνα: Μεταίχμιο
- Σιβροπούλου, Ρ. (1997). *Η οργάνωση και ο σχεδιασμός του χώρου (νηπιαγωγείο) στο πλαίσιο του παιχνιδιού*. Αθήνα: Πατάκης.
- Σπυροπούλου – Παπαδημητρίου, Ζ. (1988). *Παραμύθια της Πελοποννήσου*. Αθήνα: Πατάκης.
- Τσαχτσαρλή, Α. (2012). *Πολυπολιτισμικότητα, Μετανάστευση και Εκπαίδευση*. Ανακτήθηκε 2012, από <http://www.koinosnous.com/home/ekthesi-ekfrasi/themata-ekthesis/polypolitismikotita-kai-ekpaideusi>.
- Ahlquist, S., (2011). *The Impact of the Storyline Approach on the Young Language Learner Classroom: A Case Study in Sweden*. Thesis, Kristianstad University, Sweden.
- Almond, M. (2005). *Teaching English with drama: How to use drama and plays when teaching*. London: Modern English Publishing.
- Ashforth, B. & Humphrey, R. (1993). *Emotional Labor in Service Roles: The Influence of Identity*. New York: The Academy of Management. Doi: 10.2307/258824.
- Barber, W., & Badre, A. (1998). *Culturability: The merging of culture and usability*. New Jersey: AT&T Labs.
- Barer-Stein, T. & Draper, J. A. (1998). *The Craft of teaching adults*. Toronto : Culture Concepts.
- Barnes, T., Richter, H., Powell, E., Chaffin, A. and Godwin, A. (2007). Game2learn: building CS1 learning games for retention. *ACM SIGCSE Bulletin*, 39 (3), 121–125.

- Bart, O., Hajami, D. & Bar-Haim, Y. (2007). *Predicting school adjustment from motor abilities in kindergarten*. Ανακτήθηκε Ιανουάριος 15, 2008, από <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1002/icd.514>.
- Behring, S. T. & Ingraham, C. L. (1998). Culture as a Central Component of Consultation: A Call to the Field. *Journal of Educational and Psychological Consultation*, 9(1), 57-72.
- Bogaert, N., Van Gorp, K., Bultynck, K., Lanssens, A. & Depauw, V. (2006). Task-Based Language Training in Science Education and Vocational Training. In Van den Branden, K. (Ed) *Task-Based Language Education*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Byram, M. & Zarate, G. (1997). *The social and intercultural dimension of language learning and teaching*. Strasbourg: Council of Europe.
- Byram, M., Gribkova, B. & Starkey, H. (2002). *Developing the Intercultural Dimension in Language Teaching: A Practical Introduction for Teachers*. Strasbourg: Council of Europe.
- Byram, M. (2008). *From Foreign Language Education to Education for Intercultural Citizenship*. Clevedon: Multilingual Matters.
- Carlsson-Paige, N. (2008). Reclaiming Play: Helping Children Learn and Thrive in School. *The Early Childhood Leaders' Magazine Since 1978*, 180, 44-48.
- Charalambopoulos, A., & Hatzisavvidis, S. (1997). *Teaching the functional use of the language*. Thessaloniki: Code.
- Corbett, J. (2003). *An Intercultural Approach to English Language Teaching*. Glasgow: Multilingual Matters.
- Corbin, C. B., Lindsey, R. & Welk, G. (2001). *Άσκηση-Ευρωστία-Υγεία*. Αθήνα: Ιατρικές Εκδόσεις Πασχαλίδη.
- Doherty, J. & Bailey, R. (2003). *Supporting physical development and physical education in the early years*. California: Open University Press.

- Drenowatz, C., Grieve, G. L. & Madison, M. D. (2012). *Change in energy expenditure and physical activity in response to aerobic and resistance exercise programs*. Ανακτήθηκε Δεκέμβριος 22, 2015, από <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4688292/>.
- Dulia, A. (2010). *Teaching through fairy tales: Possibilities-Limits-Prospects*. 5th Panhellenic Conference on “Learning to Learn,” 7-9 May 2010. Retrieved April 9, 2016 by http://www.elliepek.gr/documents/5o_synedrio_eisigiseis/Ntoulia_Athina.pdf.
- Fay, N., Garrod, S., Roberts, L. (2008) *The fitness and functionality of culturally evolved communication systems*. Philosophical transactions of the Royal Society of London. Series B, Biological sciences. Doi: 10.1098/rstb.2008.0130.
- Gardner, H., & Hatch, T. (1989). Multiple intelligences go to school: Educational implications of the theory of multiple intelligences. *Educational Researcher*, 18(8), 4-9.
- Gavriilidou – Spiridou, S. (1997). *The fairytale as a means of teaching mother tongue*. *Proceedings of the 11th International Symposium on Theoretical and Applied Linguistics*, 279-284. Thessaloniki: AUTh.: Department of English and Applied Linguistics.
- Giagazoglou, P., Kokaridas, D., Kabitsis, N. & Kabitsis, C. (2011). The movement assessment battery in Greek preschoolers: The impact of age, gender, birth order, and physical activity on motor outcome, in *Research in developmental disabilities* 32(6), 2577-82.
- Gibbons, P. (2002). *Scaffolding Language, Scaffolding Learning: Teaching Second Language Learners in the Mainstream Classroom*. Portsmouth US: Heinemann Educ Books.
- Goldblatt, P. (1999). “Using Storytelling to Introduce and Teach Multicultural Literature”. *Multicultural Review*, 8(2), 52-58.

- Griva, E. (2008). An alternative story-based teaching framework for a primary school classroom. *American Journal of Teaching English FORUM*, 45, 26-31.
- Griva, E. & Chostelidou, D., (2012). Additive bilingualism of immigrant children: introducing a multisensory project in kindergarten. In H. Switzer & D. Foulker (Eds.) *Kindergartens: Teaching Methods, Expectations and Current Challenges*, (pp. 83- 104). Nova Science publishers, Inc.
- Griva, E. & Lazaridou, I. (2014). I play, communicate and know the world through the fairy tale: a project of creative expression and multicultural awakening in kindergarten. *Proceedings of the 5th Panhellenic Congress, Drama Education Society, on "Creativity in Education,"* 28-29 November 2014. Drama.
- Griva, E. & Semoglou, K. (2015). *Foreign language games and hands-on creative activities in preschool education. (Xeni glossa ke pexnidi, kinitikes drastiriotites dimiourgikis ekfrasis stin protosxoliki ekpedefsi)*. Thessaloniki: Kiriakides Publications.
- Griva, E., Semoglou, K. & Papapantazi, S. (2010). 'Scrapbooking' primary school students' ideas and thoughts: gender differences in a creative way of writing in a second/foreign language. *Proceedings of the 6th International Conference on Education. Research and Training Institute of East Aegean*, 440-448.
- Grugeon, E. & Gardner, P. (2000). *The Art of Storytelling for Teachers and Pupils*. London: David Fulton.
- Hall, E.T. (1959). *The Silent Language*. New York: Doubleday.
- Hall, E.T. (1990). *Understanding Cultural Differences, Germans, French and Americans*. Yarmouth: Intercultural Press.
- Henricks, T. S. (2015). Play as Experience. *American Journal of Play*, 8(1), 18-49.
- Herman, A., Nelson, B. B., Teutsch, C. & Chung, P. J. (2012). *"Eat Healthy, Stay Active!": a coordinated intervention to improve nutrition and physical activity among Head Start parents, staff, and children*. Ανακτήθηκε

Σεπτέμβριος 27, 2012, από

<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/22950932>.

- Hopper, B., Grey, J. & Maude, P. (2000). *Teaching Physical Education in the Primary School*. London: RoutledgeFalmer.
- Jehue, D. & Carlisle, C. (2000). Movement integration: The key to optimal development. *Teaching Elementary Physical Education*, 11, 5-8.
- Karweit, N. & Wasik, B. A. (1996). *The Effects of Story Reading Programs on Literacy and Language Development of Disadvantaged Preschoolers*. Ανακτήθηκε, Νοέμβριος 16, 2009, από https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1207/s15327671espr0104_4.
- Kirsch, C. (2008). *Teaching Foreign Languages in the Primary School*. London: Continuum.
- Kramsch, C. (2003). *Language Acquisition and Language Socialization: Ecological Perspectives*. California: Continuum International Publishing Group Ltd.
- Kroeber, A. L., & Kluckhohn, C. (1952). Culture: a critical review of concepts and definitions. *Papers. Peabody Museum of Archaeology & Ethnology, Harvard University*, 47(1), viii, 223.
- Kwan, R., Wong, K., Yu, C., Tsang, P., Leung, K. (2008) Building an Assessment Learning System on the Web. In: Fong J., Kwan R., Wang F.L. (eds) Hybrid Learning and Education. ICHL 2008. *Lecture Notes in Computer Science*, 5169. Springer, Berlin, Heidelberg. Doi: 10.1007/978-3-540-85170-7_8.
- Leppanen, S. & Piirainen-Marsh, A. (2009, April 23). Language policy in the making: an analysis of bilingual gaming activities. *Springer Link*. Ανακτήθηκε 20 Αυγούστου, 2009, από <https://link.springer.com/article/10.1007/s10993-009-9130-2>.
- Levi-Strauss, C. (1995). *Myth and meaning (Reprint Edition)*. New York: Schocken Books.

- Liddicoat, A.J., Papademetre, L., Scarino, A. & Kohler, M. (2003). *Report on intercultural language learning*. Canberra: Commonwealth of Australia.
- Lieberman, J. N. (1977). *Playfulness*. New York: Academic Press.
- Li-Yu Chang, S. (2009). *Acting it out: children learning English through story-based drama*. University of Warwick.
- Ludvigsen, A., C. Creegan, and H. Mills. 2005. *Let's play together: Play and Inclusion. Evaluation of better play round three*. London: Barnardos.
- Luong, B. H. (2009). *The application of games in grammar review lessons for six graders*. M.A. Thesis. HCM: University of Social Sciences and Humanities, VIETNAM National University – HCM City.
- Mixon, M., & Temu, P. (2006). First road to learning: Language through stories. *English Teaching Forum*, 44(2), 14-19.
- Nichols, B. (1994). *Moving and learning: The elementary school physical education experience (3rd ed.)*. Dubuque: William C. Brown.
- Nguyen, T. T. M. & Basturkmen, H. (2010). Teaching constructive critical feedback. In D. H. Tatsuki & N. R. Houck (Eds.), *Pragmatics: Teaching speech acts*, 125-140. Alexandria, VA: TESOL, Inc.
- Piaget, J. (1962). *Play, dreams and imitation in childhood*. NY: Norton.
- Reese, E. & Cox, A. (1999). Quality of Adult Book Reading Affects Children's Emergent Literacy, in *Developmental Psychology*, 35(1), 20-28.
- Russ, S. W. (1996). *Development of creative processes in children*. New Jersey: Wiley Periodicals.
- Sénéchal, M., Thomas, E., & Monker, J. A. (1995). Individual differences in 4-year-old children's acquisition of vocabulary during storybook reading. *Journal of Educational Psychology*, 87(2), 218-229.
- Sercu, L. (2002). Implementing intercultural foreign language education. Belgian, Danish and British teachers' professional self-concepts and teaching practices compared. *Language Awareness*, 16(3), 150-165.

- Shin, S. J. (2006). High-stakes testing and heritage language maintenance. In K. Kondo- Brown (Ed.), *Heritage language development: Focus on East Asian immigrants*, 127-144. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins.
- Shu-yun, Yu (2005). *The effects of games on the acquisition on some grammatical features of L2 German on students' motivation and classroom atmosphere*. Unpublished PhD Thesis. Australian Catholic University.
- Silberman, M. (1996). *Active Learning: 101 Strategies to Teach Any Subject*. Boston: Allyn & Bacon.
- Smith, F. (2006). *Understanding reading*. Thessaloniki: Epikentro.
- Stroyle, P. (2003). *Storytelling: Benefits and Tips*, British Council BBC Teaching English.
- Sue, D. W. & Sue, D. (1999). *Counseling the Culturally Different: Theory and Practice*. New York: Wiley.
- Swidler, A. (1986). Culture in Action: Symbols and Strategies. *American Sociological Review*, 51(2), 273-286.
- Taylor, H. Cox Jr. & Blake, S. (1991). Managing Cultural Diversity: Implications for Organizational Competitiveness. *Academy of Management*, 5(3), 45-56.
- Tomalin, B., & Stempleski, S. (1993). *Cultural Awareness*. Hong Kong: Oxford University Press.
- Tomlinson, B. & Masuhara, H. (2009, October 5). Playing to Learn: A Review of Physical Games in Second Language Acquisition. *North American Simulation and Gaming Association*. Ανακτήθηκε 24 Ιουλίου, 2009, από <http://journals.sagepub.com/doi/10.1177/1046878109339969>.
- Torrence, E. P. (1972). Can we Teach Children to Think Creatively. *Paper presented at the annual meeting of the American Educational Research Association*, Chicago, Illinois, April 3-7, 1972.
- Tsolakis, Ch. (1996). *Neohellenic Grammar of the E and the 6th Primary School*. Athens: OEDB.

- Verenikina, I., Harris, P. & Lysaght, P. (2003). Child's Play: Computer Games, Theories of Play and Children's Development. *In Proc. Young Children and Learning Technologies. Selected papers from the International Federation for Information Processing Working Group 3.5 Open Conference*, Melbourne, Australia. CRPIT, 34. Wright, J., McDougall, A., Murnane, J., Lowe, J., Eds. ACS. 99-106.
- Wasik, B. & Bond, M. A. (2001). Beyond the Pages of a Book: Interactive Book Reading and Language Development in Preschool Classrooms, *in Journal of Educational Psychology* 93(2), 243-250.
- Wasik, B., Bond, M., & Hindman, A. (2006). The Effects of a Language and Literacy Intervention on Head Start Children and Teachers. *Journal of Educational Psychology*, 98(1), 63-74.
- Zimmer, R. (2005). *The effects of games on the acquisition of some grammatical features of 12 german students' motivation and on classroom atmosphere*. Doctora thesis. School of Trescowthick, Faculty of Education, Australian Catholic University.

Παράρτημα

Εικονογραφημένα λαϊκά παραμύθια

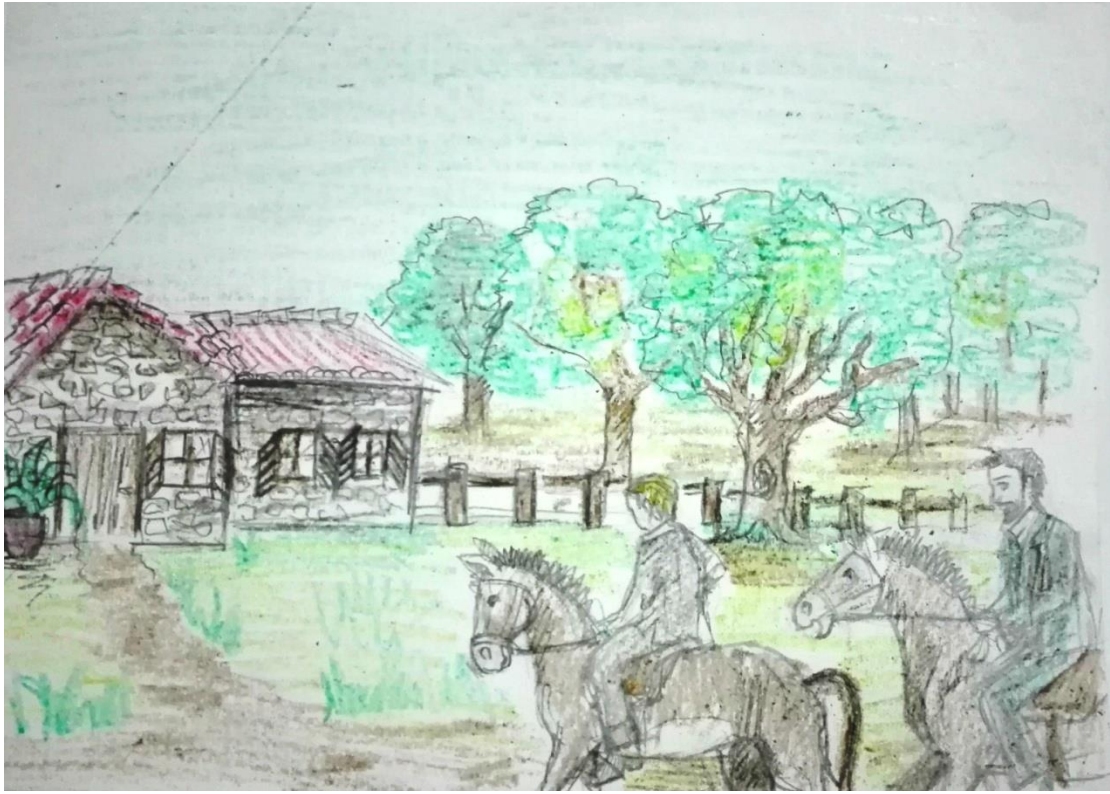
Παραμύθι από την Ελλάδα:

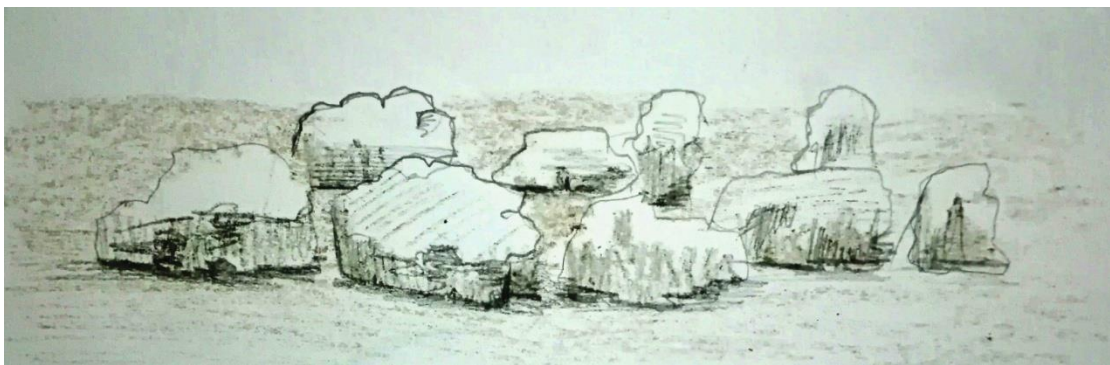
Το συμπεθεριό

Αφηγητής: Τριαντάφυλλος Σπανός – Ιστορικός ερευνητής/Θεολόγος

Η ιστορία που θα αφηγηθώ αφορά μια λαϊκή παράδοση του τόπου μου και έχει τίτλο: «Το συμπεθεριό». Συμπεθεριό ανάμεσα σε μια οικογένεια της Σούρπης και του γειτονικού χωριού Πτελεό. Ξεκίνησαν για τον γάμο οι συγγενείς και οι φίλοι του γαμπρού από τον Πτελεό για να πάρουν τη νύφη με τα προικιά της από τη Σούρπη. Φτάνουν στο χωριό της, φορτώνουν τα προικιά πάνω σε άλογα και μουλάρια και γραμμή πάλι για το χωριό του γαμπρού, τον Πτελεό μαζί με τη νύφη και το σόι της. Στη μέση όμως του δρόμου, η αχόρταγη νύφη γεμάτη πλεονεξία θυμάται ότι δεν πήρε τον “στούμπο”, μια πέτρα που έτριβαν το αλάτι. Στέλνει αμέσως στα Μπρατίμια του βλάμιδες, να τρέξουν στο χωριό της, πίσω στη Σούρπη, να τον πάρουν κι αυτόν. Μόλις όμως φτάνουν οι βλάμιδες στο σπίτι της νύφης και λένε στη μάνα της ότι θέλουν και τον στούμπο, το ακούει η μάνα της και γεμάτη αγανάκτηση αφήνει την κατάρα της: «Στούμπος και πέτρες να γίνετε όλοι σας!». Και την ίδια στιγμή η κατάρα έγινε πράξη. Όλοι οι άνθρωποι στα μουλάρια που ήταν μαζί με τη νύφη και τα προικιά, έγιναν πέτρες. Σήμερα στη μέση της διαδρομής ανάμεσα στη Σούρπη και στον Πτελεό υπάρχουν δύο πέτρες οι οποίες ονομάζονται συμπεθεριό και έχουν να κάνουν σχέση με την ανάμνηση της λαϊκής αυτής παράδοσης που αφηγήθηκα.

Ακολουθούν τα σκίτσα από τις πιο χαρακτηριστικές σκηνές του παραμυθιού:





Παρατίθεται το αρχείο ήχου (mp3) με την αφήγηση του παραμυθιού:



Το συμπεθεριό - Ελλάδα (Ελληνικά).MP3

Παραμύθι από τη Σερβία:

Η αλεπού και ο πελαργός

Αφηγήτρια: Daniela Marcovic – Καθηγήτρια Φυσικής Αγωγής

Γεια σας, με λένε Μάρκοβιτς Ντανιέλα, γεννήθηκα στη Σερβία, είμαι παντρεμένη εδώ και 24 χρόνια με τον Έλληνα σύζυγό (μου) και τώρα θα σας πω ένα λαϊκό παραμύθι που συνήθως διαβάζουν (ενν. αφηγούνται) στα μικρά στη Σερβία, «Αλεπού και πελαργός»: Ήρθε η άνοιξη, η εποχή όταν οι πελαργοί γυρίζουν από τα ζεστά μέρη. Μια τέτοια μέρα συνάντησε η αλεπού έναν πελαργό: «Καλημέρα πελαργέ!» (και ο πελαργός χαιρέτησε την αλεπού). Μίλησαν για λίγη ώρα και η αλεπού για να καλωσορίσει τον πελαργό, τον φώναξε για φαγητό. Ο πελαργός, αν και τακτοποιούσε το σπίτι το, μετά την απουσία ενός χρόνου, επίσης παράβλεψε την υποψία πονηριάς της αλεπούς, δέχτηκε με χαρά το κάλεσμα. Την επόμενη μέρα στο σπίτι της αλεπούς πάνω στο τραπέζι τους περίμενε μια νόστιμη σούπα. Η χαρά του πελαργού έφυγε μόλις είδε τα πιάτα. Ο πελαργός σκέφτηκε: «Να που βγήκαν οι υποψίες μου αληθινές, αλλά δεν πειράζει, θα σε φτιάξω εγώ. Αν και δε μπορώ να φάω τη νόστιμη σούπα από το ρηχό πιάτο, απλά θα τον (την) ευχαριστήσω δυνατά». Για να της ανταποδώσει την καλοσύνη, την προσκάλεσε για βραδινό. Η αλεπού ευχαριστημένη που πέτυχε τον σκοπό της, δέχτηκε την πρόσκληση. Το βράδυ που ακολούθησε, η αλεπού έφτασε στην πόρτα του πελαργού. Δεν είχε φάει τίποτα όλη μέρα, γιατί προετοιμαζόταν για το βραδινό με τον πελαργό. Οι μυρωδιές που ερχόταν από την κουζίνα, της είχαν σπάσει τη μύτη, αλλά με το που κάθισε στο τραπέζι και είδε τα μπολ με τον μακρόστενο λαιμό, κατάλαβε πόσο άσχημα είχε φερθεί η ίδια στον πελαργό. Ο πελαργός έβαλε το ράμφος μέσα στον ψηλό λαιμό του μπολ και ξεκίνησε να τρώει. Η αλεπού γυρνούσε το μπολ από 'δω και από 'κει και απλά μύριζε τη νόστιμη σούπα. Ο πελαργός όταν τελείωσε το φαγητό, είπε ευχαριστημένος στην αλεπού: «Τώρα που φάγαμε καλά, θέλω να σε ευχαριστήσω και να σε προσκαλέσω όποτε θες να με επισκεφτείς ξανά!». Η αλεπού ντροπιασμένη, έβαλε την ουρά κάτω απ' τα σκέλια,

χαμογέλασε και είπε: «Ευχαριστώ...». Μπορεί να έμεινε χωρίς φαγητό, αλλά πήρε ένα καλό μάθημα.

Ακολουθούν τα σκίτσα από τις πιο χαρακτηριστικές σκηνές του παραμυθιού:





Παρατίθενται τα αρχεία ήχου (mp3) με τις αφηγήσεις του παραμυθιού:



Η αλεπού και ο πελαργός - Σερβία (Σέρβικα).MP3



Η αλεπού και ο πελαργός - Σερβία (Ελληνικά).MP3

Παραμύθι από τη Ρουμανία:

Ο μαστρο-Μανώλης

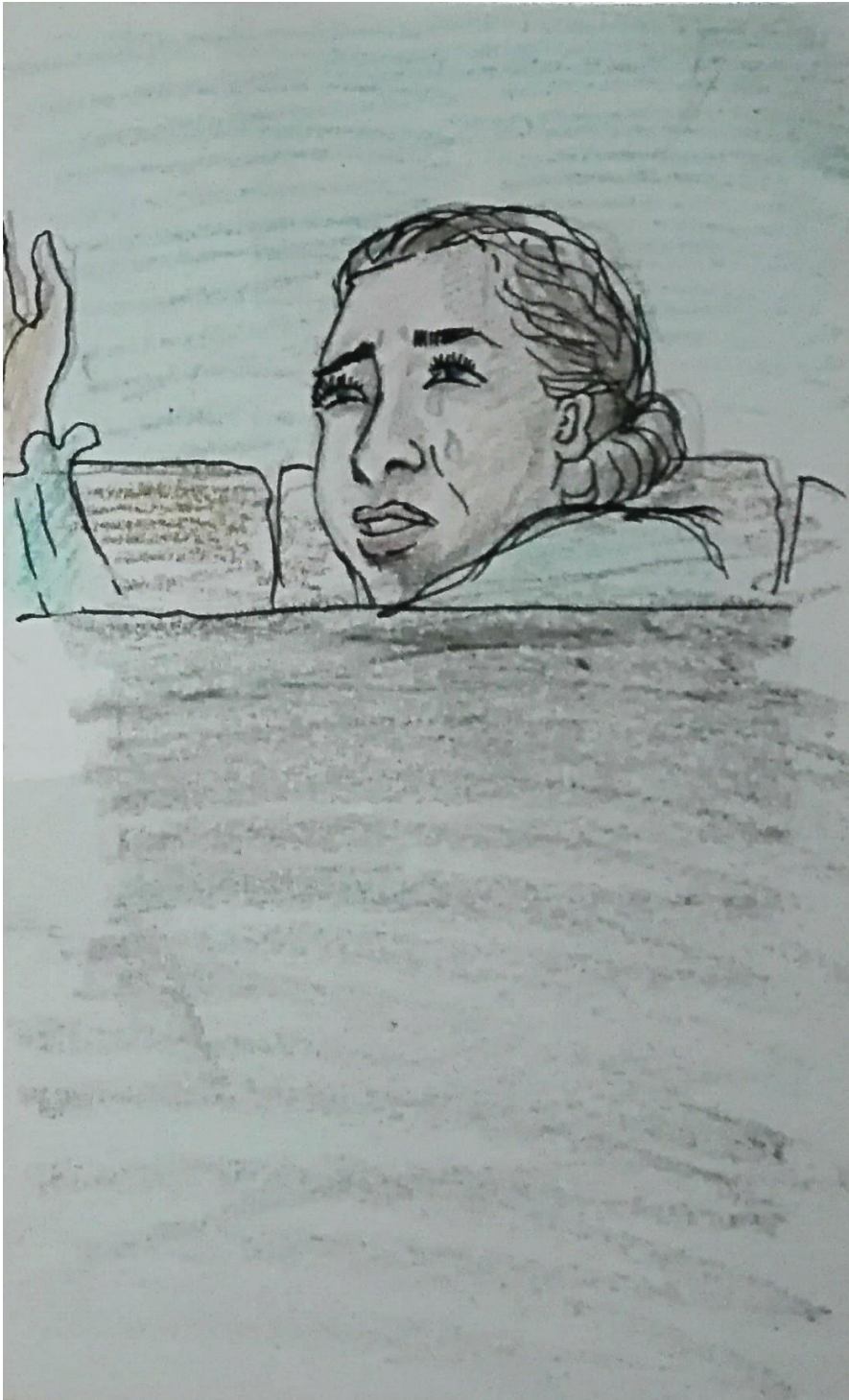
Αφηγήτρια: Δόκιμη Μοναχή Ιωάννα

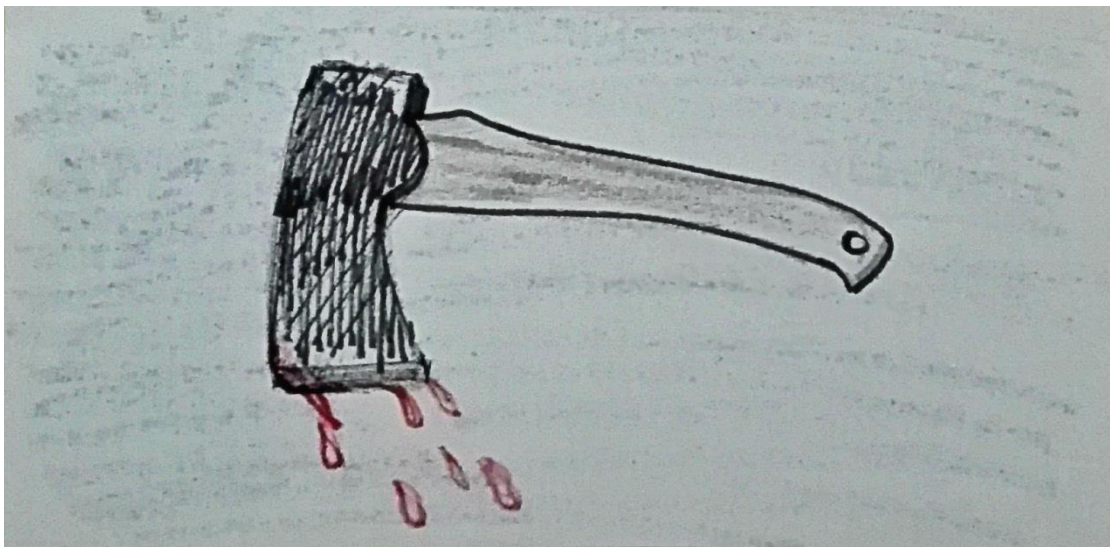
Με λένε Ιωάννα, είμαι δόκιμη στο Μοναστήρι Κάτω Ξενιά Αλμυρού (Ιερά Μονή Κάτω Ξενιάς Αλμυρού) και ήρθα εδώ να προσκυνήσω την εικόνα της Παναγίας και κάτι έγινε εκείνη τη στιγμή και επέστρεψα να γίνω μοναχή στο μοναστήρι Κάτω Ξενιά με την ευλογία της Γερόντισσας. Θα σας πω τώρα το μύθο το μοναστήρι (ενν. του μάστορα) Μανωλη από Curtea de Arges στη Ρουμανία. Ήταν παλιά – παλιά ένας άνθρωπος που ήθελε να φτιάξει ένα μοναστήρι το πιο ωραίο, το πιο τέλειο του κόσμου, να έρχονται οι άνθρωποι, να βλέπουν τη δική του τεχνική... αρχιτεκτονική και να θαυμάσουν αυτά που ήθελε να φτιάξει. Και μαζί με εννιά μάστορες κάθε μέρα άρχιζε να δουλεύει εκεί στα έργα του (ενν. την οικοδομή) και κάθε φορά που έδυε ο ήλιος κάτι συνέβαινε. Τα έργα που είχαν φτιάξει την

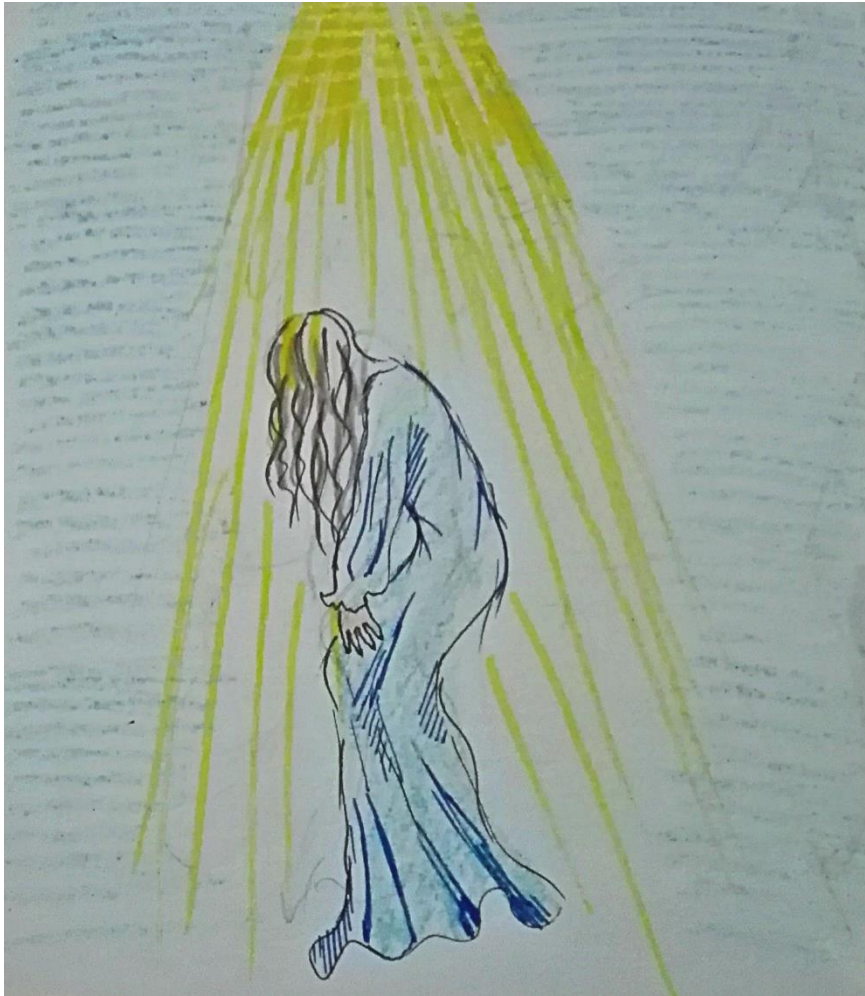
ημέρα, (τη νύχτα) έπεφταν κάτω, σαν κάποια μυστική δύναμη να πέρασε σαν φουρτούνα πάνω από τη δουλειά του. Και αυτός, πολλά χρόνια πέρασαν, κάπου τρία χρόνια και δεν μπορούσε να φτιάξει ούτε ένα μέτρο, όλα τα είχε φτιάξει την ημέρα, τη νύχτα είχαν χαλάσει. Είχε πολλή αγάπη από τη σύζυγο του, (η οποία) κάθε μέρα έφερνε φαΐ σε αυτόν και στους εργάτες και του έδινε κουράγιο (του έλεγε:) «Μην αφήνεις αυτό (ενν. τη μυστική δύναμη) που έρχεται το βράδυ να σε οδηγήσει στην απελψησία, να τα ξαναφτιάξεις και όλα θα γίνουν καλά!» και αυτός είπε: (ενν. σκέφτηκε) «όπως αυτή (ενν. τη σύζυγό του) κάθε μέρα έρχεται μου φέρνει φαΐ και γίνεται θυσία για μένα, να κάνω και γω λοιπόν κάποια θυσία στη μυστική δύναμη, μήπως κάτι γίνει (και δεν ξαναγκρεμιστούν τη νύχτα, αυτά που χτίζω την ημέρα)». Και όταν ήρθε η σύζυγός του, την έβαλε μέσα στο τσιμέντο και την σκέπασε μέχρι επάνω στο στόμα της και την έβαλε εκεί μέσα στις πέτρες και από τη μέρα αυτή δεν ξαναέπεσαν τα έργα του που είχε φτιάξει με το φως της ημέρας. Και έγινε αυτό το πιο ωραίο μοναστήρι από Curte de Arges, που τώρα εκεί έχει τα λείψανα της Αγίας Φιλοθέης. Ήταν μια κοπέλα που κάθε μέρα πήγαινε φαΐ στον πατέρα της (στη δουλειά του), αλλά στη διαδρομή το μοίραζε στους φτωχούς και αυτός πεινούσε (σε εκείνον δεν έφτανε ικανοποιητική μερίδα) και τη νύχτα όταν επέστρεφε στο σπίτι ρωτούσε τη γυναίκα του: «Τί έγινε με το φαΐ, γιατί δε μου έβαλες παραπάνω, δεν χορταίνουμε ούτε εγώ ούτε οι εργάτες!» και εκείνη του απάντησε: «εγώ σου βάζω πολύ φαΐ δεν ξέρω τι κάνει η κόρη σου!». Και αυτός την παρακολούθησε και είδε ότι (αν και ξεκίνησε με) όλο το φαΐ, μέχρι να φτάσει στο χωράφι που δουλεύει (ο πατέρας), έμενε λίγο (γιατί το μοίραζε στους φτωχούς) και πήρε το τσεκούρι και το πέταξε και της έκοψε το πόδι (με αποτέλεσμα να πεθάνει) και (το άψυχο σώμα της έμεινε εκεί). Και πήγε στην πόλη να εξομολογηθεί αυτά που έκανε και είδε ένα φως που είχε ανέβει μέχρι τον ουρανό και τότε πήραν το σώμα της, τα λείψανα δηλαδή και από τότε η Αγία Φιλοθέη, έτσι είναι το όνομα της, είναι εκεί στο Curtea de Arges που πάνε πολλοί προσκυνητές κάθε χρόνο στις 7 Δεκεμβρίου.

Ακολουθούν τα σκίτσα από τις πιο χαρακτηριστικές σκηνές του παραμυθιού:









Παρατίθενται τα αρχεία ήχου (mp3) με τις αφηγήσεις του παραμυθιού:



Ο μαστρο-Μανώλης - Ρουμανία (Ρουμάνικα).MP3



Ο μαστρο-Μανώλης - Ρουμανία (Ελληνικά).MP3

Παραμύθι από την Αλβανία:

Η κόκκινη μικρή κοτούλα

Αφηγήτρια: Μαριάννα Ναζάι – Παιδαγωγός Ειδικής Αγωγής:

Γεια σας, ονομάζομαι Μαριάννα Ναζάι και θα σας πω ένα παραδοσιακό παραμύθι της Αλβανίας. Η κόκκινη μικρή κοτούλα:

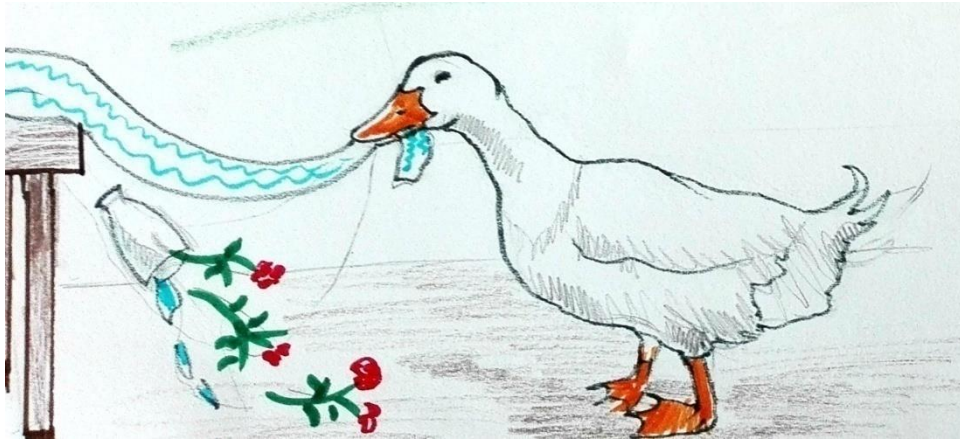
Σε ένα μικρό χωριό ζούσε μία κόκκινη μικρή κοτούλα, αυτή είχε τρεις φίλους ξεχωριστούς, έναν σκύλο τεμπέλη, μία γάτα υπναρού και μία πάπια σκανταλιέρα. Μια μέρα η κόκκινη μικρή κοτούλα βρήκε κάτω μερικούς σπόρους σιτάρι. Η μικρή κόκκινη κοτούλα πήγε στους φίλους της και τους ζήτησε να τη βοηθήσουν να φυτέψουν τους σπόρους.

- Όχι, εγώ δεν μπορώ να σε βοηθήσω, είπε ο σκύλος ο τεμπέλης.
- Ούτε εγώ νιαούρισε η υπναρού γάτα.
- Ούτε εγώ φώναξε η σκανταλιέρα πάπια.

Η κόκκινη μικρή κοτούλα φύτεψε μόνη της τους σπόρους σιταριού, πρόσεχε να μεγαλώσει και να είναι παχύ και γερό το σιτάρι. Όταν πια μεγάλωσε, ξαναπήγε στους φίλους της για να τους ζητήσει να μαζέψουν το σιτάρι. Αλλά κανένας δεν τη βοήθησε πάλι και το μάζεψε μόνη της. Προσπάθησε να σηκώσει μόνη της το τσουβάλι με το σιτάρι, αλλά δεν μπορούσε. Έτρεξε στους φίλους της να τους ζητήσει βοήθεια, αλλά για ακόμα μία φορά εκείνοι δεν ήθελαν. Η κόκκινη μικρή κοτούλα πήγε μόνη της το σιτάρι στον μύλο για να το αλέσει. Όταν το σιτάρι έγινε αλεύρι, ξαναρώτησε τους φίλους της μήπως τώρα μπορούσαν να την βοηθήσουν για να το πήγαινε στο σπίτι της, αλλά κανένας από τους φίλους της δεν ήταν διατεθειμένος να τη βοηθήσει. Σιγά σιγά η κόκκινη μικρή κοτούλα έφτασε στο κοτέτσι της. Ετοίμασε τα πράγματα, σήκωσε τα μανίκια της και μαγείρεψε ένα γλυκό που η μυρωδιά του έφτασε έξω. Οι φίλοι της περίμεναν έξω από το κοτέτσι για να δοκιμάσουν από το γλυκό. Αλλά η κόκκινη μικρή κοτούλα δεν τους έδωσε ούτε ένα ψιχουλάκι. Ο σκύλος, η γάτα και η πάπια έμειναν με ανοιχτό το στόμα. Κατάλαβαν το λάθος τους και από τότε οι τρεις φίλοι βοηθούσαν ο ένας τον άλλο σε οποιαδήποτε δουλειά.

Ακολουθούν τα σκίτσα από τις πιο χαρακτηριστικές σκηνές του παραμυθιού:





Παρατίθενται τα αρχεία ήχου (mp3) με τις αφηγήσεις του παραμυθιού:



Η κόκκινη μικρή κοτούλα - Αλβανία (Αλβανικά).MP3



Η κόκκινη μικρή κοτούλα - Αλβανία (Ελληνικά).MP3

Παραμύθι από την Κύπρο:

Ο Βουρπανάκος

Αφηγητής: Παναγιώτης Παντελή – Εκπαιδευτικός / Υποψήφιος Διδάκτορας

Γεια σας, ονομάζομαι Παναγιώτης Παντελή και είμαι δάσκαλος από την Κύπρο. Σήμερα θα σας αφηγηθώ ένα παραδοσιακό κυπριακό παραμύθι, που ονομάζεται «ο Βουρπανάκος». Μια φορά και ένα καιρό, υπήρχε μια γριά που είχε ένα γιο και τον έλεγαν Βουρπανάκο. Ήταν μικρός, κοντός, και ότι τον πρόσταζε η μαμά του το έκανε. Μέσα στην αυλή τους μια μέρα βλάστησε μια κουκιά. Μέρα με τη μέρα η κουκιά μεγάλωνε και έφτασε ως τον ουρανό. Μια μέρα που δεν είχαν τίποτα να φάνε, η γριά είπε στον Βουρπανάκο να ανέβει πάνω στην κουκιά να κόψει λίγα κουκιά για να φάνε. Ο μικρός ανέβηκε. Εκεί πάνω ψηλά βρήκε ένα δράκο που του λέει:

- Τι ψάχνεις εδώ πάνω;
- Βγήκα να κόψω λίγα κουκιά, του λέει, να φάμε με τη μαμά μου.
- Όχι, του λέει ο δράκος, να μην τα κόψεις, να σου δώσω μια κότα, να την πάρεις και όταν δεν έχετε τίποτα να φάτε να της λες: «κάτσε κότα μου να γεννήσεις», και εκείνη θα κάθεται να γεννά.
- Καλά, του λέει ο Βουρπανάκος.

Και έπιασε την κότα και κατέβηκε. Όταν τον είδε η μαμά του, του λέει:

- Πού βρήκες γιε μου την κότα;
- Μου την έδωσε ένας δράκος μαμά, και μου είπε πως θα μας γεννά αυγό να τρώμε όταν δεν έχουμε τίποτα να φάμε.

Άφησε ελεύθερη την κότα μέσα στην αυλή και της λέει «κάθισε κότα μου να γεννήσεις». Και κάθισε, και γέννησε ένα αυγό και το έφαγαν με τη μαμά του.

Μια μέρα ο Βουρπανάκος πήγε στον τσαγγάρη για να του φτιάξει τα παπούτσια του.

Ο τσαγγάρηστη μερα που πήγε να πάει τα παπούτσια στον Βουρπανάκο πήρε και μια

κότα μαζί του, όπως την κότα του Βουρπανάκου, και την άφησε μέσα στην αυλή επίτηδες, προσποιούμενος ότι ήταν καταλάθος. Όταν ήρθε η ώρα να φύγει, αντί να πιάσει τη δικιά του, έπιασε την κότα του Βουρπανάκου, γιατί τον άκουσε πως γεννά όποτε της πουν. Ο Βουρπανάκος δεν το κατάλαβε.

Ύστερα από μια-δυο μέρες, λέει της κότας να γεννήσει, ούτε κάθεται, ούτε γεννά.

Ανέβηκε πάνω στην κουκιά να κόψει λίγα κουκιά να φάνε με τη μαμά του. Του λέει ο δράκος:

- Τι ψάχνεις πάλι εδώ πάνω;
- Ανέβηκα να κόψω λίγα κουκιά να φάμε με τη μαμά μου.
- Να μην κόψεις, του λέει ο δράκος. Να πάρεις αυτό το τραπεζομάντηλο και όταν του πεις «στρώσου τραπεζομάντηλό μου» θα στρώνεται και θα είναι γεμάτο φαγητά.

Ο Βουρπανάκος έπιασε το τραπεζομάντηλο και κατέβηκε. Φώναξε στη μαμά του να έρθει να φάνε. Ήρθε, δεν βλέπει τίποτα εκτός από τον Βουρπανάκο να κρατά ένα τραπεζομάντηλο. Ο Βουρπανάκος λέει «στρώσου τραπεζομάντηλό μου». Στη στιγμή βρέθηκε απλωμένο πάνω στο τραπέζι γεμάτο φαγητά. Κάθισαν και έφαγαν με τη μαμά του.

Το έμαθε ο βασιλιάς πως έχει τέτοιο τραπεζομάντηλο και σκέφτηκε να του το πάρει. Τον κάλεσε πως θα του κάμει τραπέζι, και ο Βουρπανάκος πήγε, και πήρε και το τραπεζομάντηλο μαζί του, γιατί όπου πήγαινε το έπαιρνε, από τον φόβο του μήπως και του το κλέψουν.

Είδε το τραπεζομάντηλο ο βασιλιάς, έβαλε τον Βουρπανάκο να το στρώσει και το είδε γεμάτο φαγητά. Στα πολλά ο βασιλιάς τα κατάφερε και άλλαξε το τραπεζομάντηλο και έδωσε στον Βουρπανάκο ένα άλλο, το ίδιο και απαράλλαχτο. Ο Βουρπανάκος έπιασε το τραπεζομάντηλο και πήγε σπίτι του.

Την άλλη μέρα του λέει «στρώσου τραπεζομάντηλό μου». Ούτε στρώνεται ούτε κουνιέται. Κατάλαβε πως του το άλλαξε ο βασιλιάς. Ανέβηκε πάλι πάνω στην κουκιά να κόψει λίγα κουκιά να φάει.

Του λέει ο δράκος:

- Γιατί ήρθες;
- Ήρθα να κόψω λίγα κουκιά να φάμε.
- Την κότα και το τραπεζομάντηλο τι τα έκανες;
- Την κότα μου την έπιασε ο τσαγγάρης, το τραπεζομάντηλο ο βασιλιάς, του λέει ο Βουρπανάκος.

- Τώρα να πάρεις αυτό το σκεπαρνάκι, όταν του πεις «δώστουσκεπαρνάκι μου», θα πετάγεται και θα χτυπά πάνω στη ράχη εκείνου που θες εσύ.

Ο Βουρπανάκος έπιασε το σκεπαρνάκι και κατέβηκε. Πήγε απευθείας στον τσαγγάρη και του λέει:

- Δώσε μου την κότα μου.

- Δεν σου τη δίνω.

- Δώστουσκεπαρνάκι μου, λέει ο Βουρπανάκος.

Το σκεπαρνάκι πετάχτηκε πάνω στη ράχη του τσαγγάρη και τον χτυπούσε ασταμάτητα. Ο τσαγγάρης όταν είδε ότι δεν τη γλυτώνει, λέει στον Βουρπανάκο:

- Πιάσε την κότα σου και πήγαινε στο καλό.

- Σταμάτα σκεπαρνάκι μου, λέει ο Βουρπανάκος, και σταμάτησε.

Έπιασε την κότα του και πήγε σπίτι του.

Την άλλη μέρα πήγε στον βασιλιά και του λέει:

- Μου άλλαξες το τραπεζομάντηλό μου. Να μου δώσεις το δικό μου και να πιάσεις το δικό σου.

- Δεν σου το δίνω του λέει ο βασιλιάς.

- Δώστουσκεπαρνάκι μου, λέει ο Βουρπανάκος.

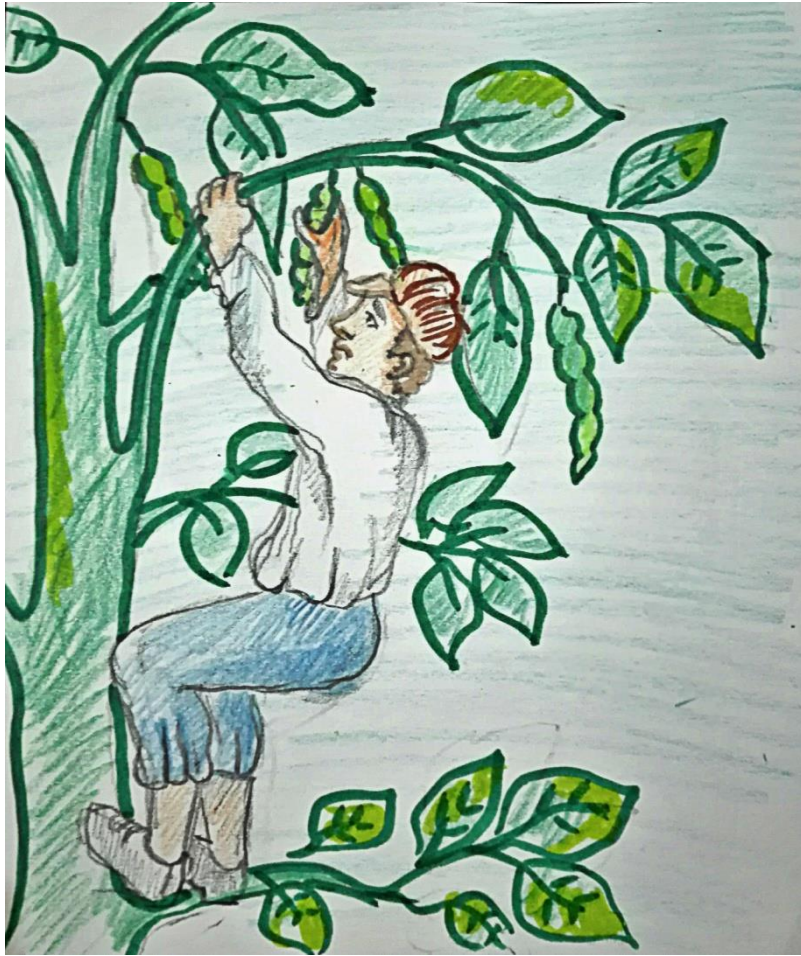
Το σκεπαρνάκι πετάχτηκε πάνω στη ράχη του βασιλέα και του άρχισε καρπαζιές.

- Σταμάτα το! λέει ο βασιλιάς, και θα σου το δώσω.

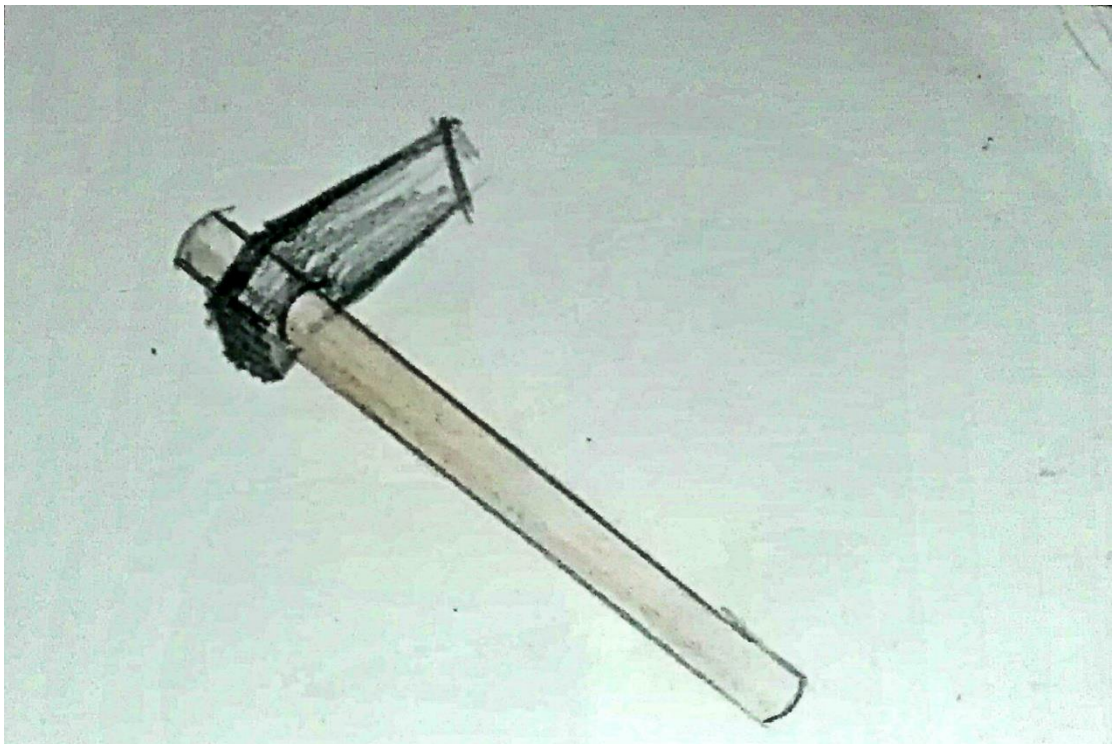
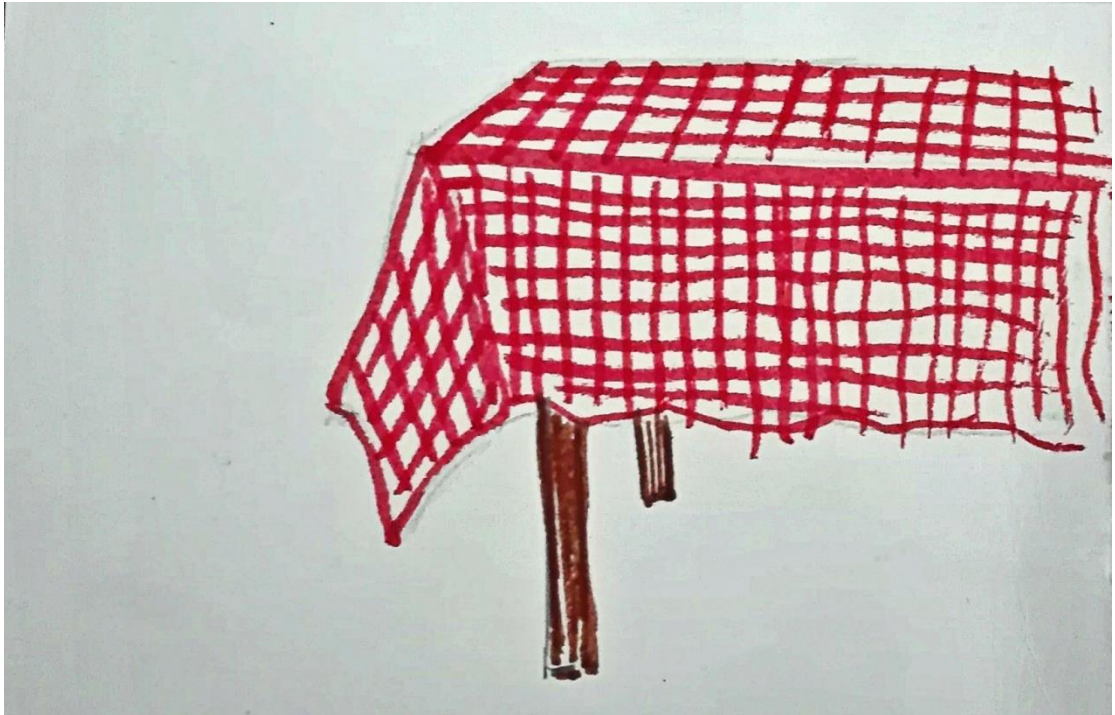
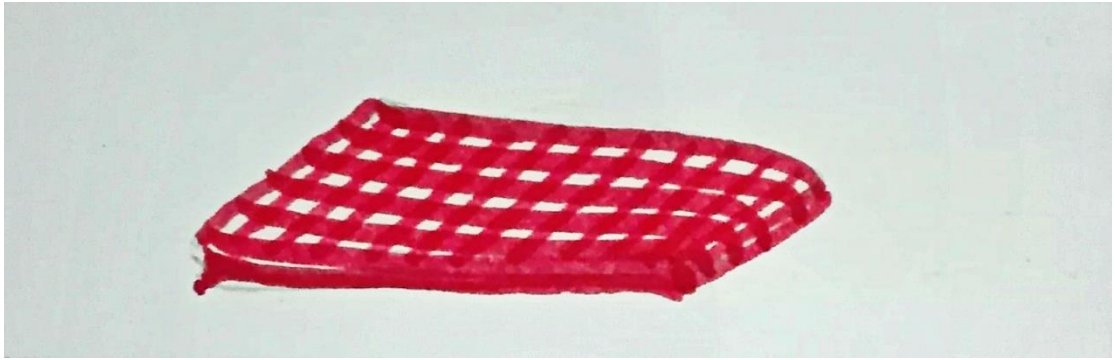
- Στάσου σκεπαρνάκι μου, λέει ο Βουρπανάκος, και σταμάτησε.

Ο βασιλιάς του έδωσε το τραπεζομάντηλο και πήγε στη μαμά του και έζησαν και οι δυο καλά και εμείς καλύτερα.

Ακολουθούν τα σκίτσα από τις πιο χαρακτηριστικές σκηνές του παραμυθιού:







Παρατίθενται τα αρχεία ήχου (mp3) με τις αφηγήσεις του παραμυθιού:



Ο Βουρπανάκος - Κύπρος (Κυπριακή διάλεκτος).mp3



Ο Βουρπανάκος - Κύπρος (Κοινή Νεοελληνική).mp3

Παραμύθι από τη Βουλγαρία:

Η μικρή πριγκιπέσσα

Αφηγήτρια: Sultana Mantcheva – Κτηνοτρόφος

Εγώ είμαι η Σουλτάνα Μάντσεβα από Βουλγαρία και θα σας πω ένα παραμύθι παραδοσιακό το οποίο το ακούσαμε πριν από πάρα πολλά χρόνια. Είναι η μικρή πριγκιπέσσα. Λοιπόν, η μικρή πριγκιπέσσα ήταν ένα πολύ όμορφο κοριτσάκι, το οποίο ήταν κλεισμένο στο παλάτι. Ο μπαμπάς όμως δεν την άφηνε να παίζει με τα υπόλοιπα παιδάκια, γιατί την (ενν. της) είχε πάρα πολύ μεγάλη... υπερβολική αδυναμία την είχε και πρόσεχε να μην αρρωστήσει, να μην παίζει με τα φτωχά παιδάκια. Κάποια στιγμή όμως το κοριτσάκι δεν είχε όρεξη ούτε να παίζει, ούτε να φάει και ο μπαμπάς καταλάβαινε ότι το παιδί δεν είναι καλά. Και λέει:

-Θα σου φέρω γιατρό στο σπίτι!
-Όχι μπαμπά, δε θέλω γιατρό...
-Θα σου μαγειρέψουμε τα καλύτερα φαγητά!
-Όχι μπαμπά, δε θέλω, δεν πεινάω...

Λοιπόν, την έφερε γιατρούς, την εξέτασαν, δεν είχε το παιδί τίποτα, απλά δεν ήθελε να φάει, οπότε αρρώστησε. Κάποια στιγμή λέει ο μπαμπάς: «Θα βγάλω ανακοίνωση και θα δώσω τη μισή μου περιουσία σε όλο το φτωχό κόσμο, αρκεί να γίνει το κορίτσι μου καλά». Και προσφέρθηκε ένα τσομπάνος (δηλ. τσοπάνης), είχε προβατάκια και αυτός είχε τέσσερα παιδάκια και βοσκούσαν τα προβατάκια μαζί και παίζανε. Και λέει ο τσομπάνος: «εγώ θα κάνω την κορούλα σου καλά και δε θέλω τίποτα από σένα, αρκεί να γίνει το κορίτσι καλά». Την πήρε το πρωί μαζί του, μαζί με τα παιδάκια του και πήγαν να βοσκήσουν τα προβατάκια, αλλά ο τσομπανάκος είχε μόνο ψωμί και τυρί μαζί του, τίποτα άλλο. Εκεί που παίζανε τα παιδάκια, τα δικά του

τα τέσσερα και αυτό, έπαιζαν μπάλα, έπαιζαν (ενν. έκαναν) κούνια, βοσκούσαν τα προβατάκια, τρέχαν με τα αρνάκια... το κοριτσάκι λέει:

-Εγώ πεινάω...

-Έχουμε ψωμί και τυρί, θα φάμε όλοι μαζί;

Καθίσανε και φάγανε έξω στο βουνό όλοι μαζί.

Λοιπόν, το απόγευμα, πήγανε να μαζέψουν τα προβατάκια...

Και πάει μετά το κοριτσάκι στο σπίτι και λέει:

-Μπαμπά, εγώ έφαγα σήμερα ψωμί και τυρί!

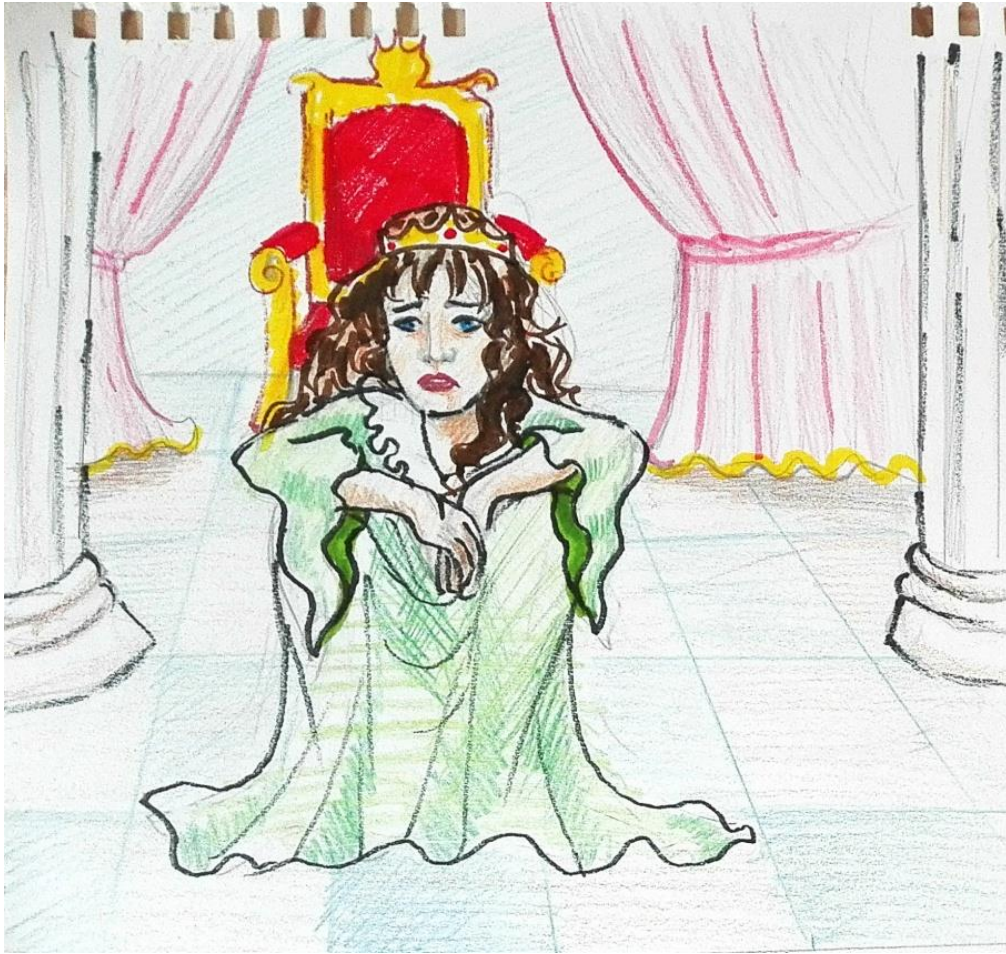
-Μα πώς κορίτσι μου, εμείς σου προσφέρουμε όλα τα καλά φαγητά εδώ πέρα στο παλάτι.

-Όχι μπαμπά, έξω ήτανε πολύ ωραία... Θα με αφήσεις να πάω και αύριο;

-Ναι αγάπη μου, λέει, θα σε αφήσω!

Ωστόσο (ενν. έτσι), πήγε το κοριτσάκι δυο-τρεις μέρες μαζί με τα άλλα τα παιδάκια και έπαιζαν στην αλάνα, έπαιζαν με τα προβατάκια, με τα παιδάκια και το κοριτσάκι έγινε καλά. Άρχισε να τρώει, να παίζει, να μιλάει. Και τότε είπε ο μπαμπάς: «εγώ το παλάτι θα το γκρεμίσω τώρα, δε θέλουμε παλάτι. Θα μοιράσουμε ό,τι έχουμε και δεν έχουμε με όλο τον κόσμο και θα γίνουμε όλοι ένα». Τα γκρέμισε όλα και το μικρό το κοριτσάκι, η μικρή η πριγκιπέσσα έπαιζε στην αλάνα με όλα τα παιδιά και γίνανε όλοι μια παρέα και περάσαν αυτοί καλά και εμείς καλύτερα!

Ακολουθούν τα σκίτσα από τις πιο χαρακτηριστικές σκηνές του παραμυθιού:





Παρατίθενται τα αρχεία ήχου (mp3) με τις αφηγήσεις του παραμυθιού:



Η μικρή πριγκιπέσσα - Βουλγαρία (Βουλγάρικα).MP3



Η μικρή πριγκιπέσσα - Βουλγαρία (Ελληνικά).MP3

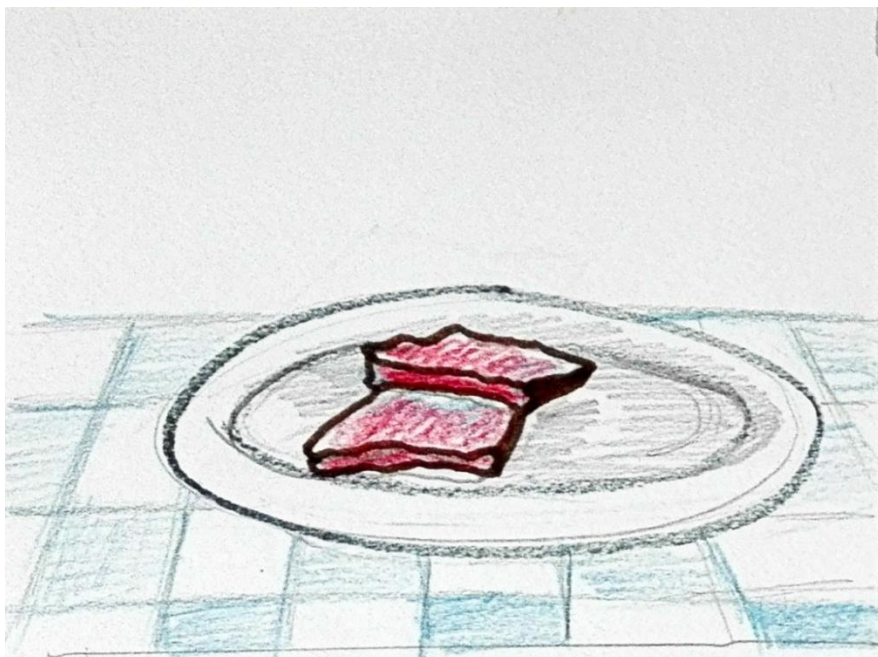
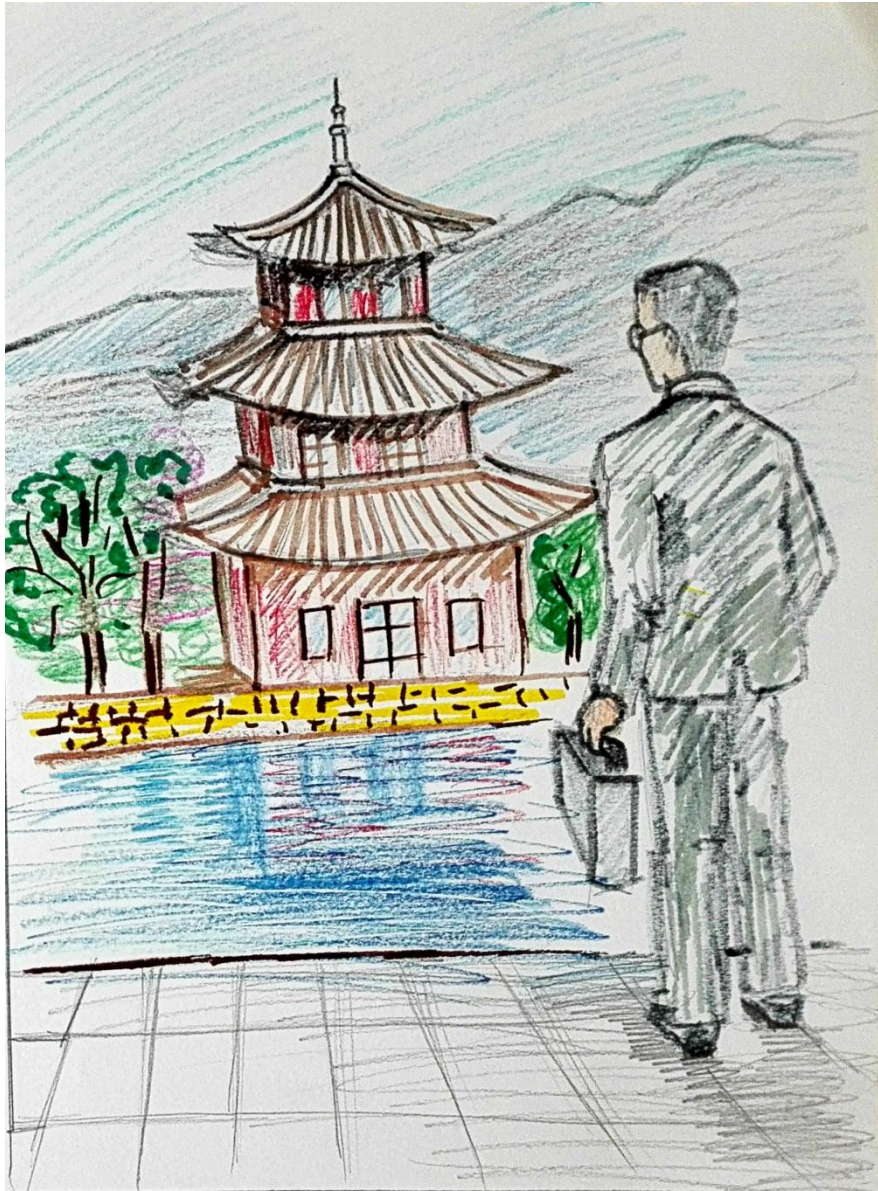
Παραμύθι από την Τουρκία:

Ναζρεντίν Χότζα

Αφηγητής: Ramadan Coskun – Ορθοδοντικός / Οδοντίατρος

Γεια σας παιδιά, είμαι ο Ραμαντάν από την Τουρκία, είμαι 30 χρονών, είμαι ορθοδοντικός και οδοντίατρος. Ο Κωνσταντίνος είναι ένας από τους καλούς μου φίλους από την Ελλάδα και θα σας πω μια παραδοσιακή τούρκικη ιστορία σε μορφή παραμυθιού, για την ακρίβεια είναι μία ανέκδοτη ιστορία, ελπίζω να το διασκεδάσετε. Υπήρχε κάποτε ένας άνδρας, ο Ναζρεντίν Χότζα, που έζησε στα βάθη της Τουρκίας τον 19^ο αιώνα και ήταν ένας σοφός άντρας που ήταν υπερβολικά έξυπνος και έδινε λύσεις σε όλους σε κάθε περίπτωση. Γίνονται πολλές συζητήσεις και λέγονται πολλές ιστορίες για την εφύια αυτού του ανθρώπου. Μία από αυτές είναι η ακόλουθη: Ο Ναζρεντίν Χότζα λάτρευε το συκώτι ως φαγητό. Αγόρασε λοιπόν μια μέρα συκώτι, το πήγε στη γυναίκα του να το μαγειρέψει και εκείνη ως συνήθως του είπε ότι θα το έχει έτοιμο για το βραδινό. Όταν ο Χότζα γύρισε το βράδυ σπίτι, δε μπορούσε να βρει τίποτα να φάει (αυτό συνέβαινε αρκετές μέρες συνεχόμενα). Μια μέρα πολύ στενοχωρημένος λέει στη γυναίκα του: «σου έφερα σήμερα δύο κιλά συκώτι, μου είπες ότι θα το μαγειρέψεις και δεν βλέπω πουθενά κανένα συκώτι, που είναι το συκώτι;» Και η γυναίκα του τού απαντάει πως η γάτα έφαγε το συκώτι. Τότε ο Χότζα παίρνει τη γάτα, τη ζυγίζει και βλέπει πως η γάτα είναι δύο κιλά. Γυρίζει προς τη γυναίκα του και της λέει: «Αν αυτή είναι η γάτα, που είναι το συκώτι; Αλλά αν αυτό είναι το συκώτι, που είναι η γάτα μου;»

Ακολουθούν τα σκίτσα από τις πιο χαρακτηριστικές σκηνές του παραμυθιού:





Παρατίθενται τα αρχεία ήχου (mp3) με τις αφηγήσεις του παραμυθιού:



Ναζρεντίν Χότζα - Τουρκία (Τουρκικά).MP3



Ναζρεντίν Χότζα - Τουρκία (Αγγλικά).MP3

Παραμύθι από τη Σλοβακία:

Ο Ζούραζ Ζάνοσικ

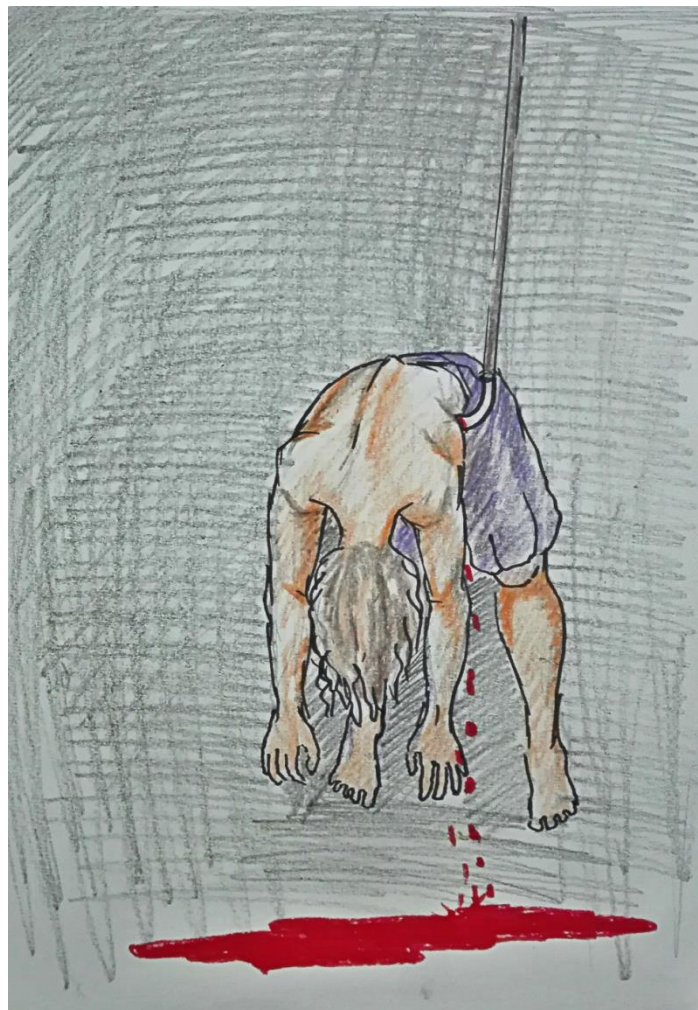
Αφηγήτρια: Sara Ondasova – Μαθήτρια Λυκείου

Γεια σε όλους σας, το όνομά μου είναι Σάρα Οντάσοβα, είμαι μαθήτρια λυκείου από τη Σλοβακία και θα σας μιλήσω για μια ιστορία της χώρας μου. Η ιστορία μιλάει για

τον εθνικό μας ήρωα που ονομάζεται Ζούραζ Ζάνοσικ. Αυτός γεννήθηκε τον 17^ο αιώνα σε μια πόλη που την έλεγαν Τέρχοβα. Αυτός θεωρείται ως ο εθνικός μας ήρωας χάρη στις πράξεις του για να βοηθήσει τους φτωχούς ανθρώπους. Γεννήθηκε από πολύ φτωχούς γονείς και συνήθιζε να πολεμάει σε πολλούς πολέμους που έλαβαν χώρα στη Σλοβακία κατά το παρελθόν, μέχρι που κάποια στιγμή τον αιχμαλώτισαν. Αφού αιχμαλωτίστηκε, βρήκε τρόπο να δραπετεύσει και αποφάσισε από εκεί και έπειτα να μάχεται κατά των πλούσιων ανθρώπων, οι οποίοι δε ήταν δίκαιοι με τους φτωχούς. Έτσι άρχισε να ληστεύει πλούσιους ανθρώπους μαζί με την ομάδα του, της οποίας ηγούταν, και ό,τι έκλεβε από τους πλούσιους, τα μοίραζε στους φτωχούς. Ήταν δηλαδή κάτι σαν τον Ρομπέν των δασών, αν τον γνωρίζετε. Μετά από πολλά χρόνια μάχης και αφού εξακολουθούσε να ληστεύει πλούσιους και να μοιράζει τα υπάρχοντά τους στους φτωχούς, ανακηρύχθηκε εθνικός ήρωας, εξαιτίας και του τρόπου του θανάτου του. Τον έπιασαν και τον οδήγησαν στη φυλακή, όπου και τον καταδίκασαν σε θάνατο. Ο μύθος λέει πως ένας αγκίσκος τον τρύπησε από την αριστερή του πλευρά και τον άφησαν να κρέμεται πάνω στην κρεμάλα μέχρι να πεθάνει. Αυτός ο άγριος τρόπος εκτέλεσης προοριζόταν για τους ηγέτες των ληστρικών συγκροτημάτων. Ωστόσο ένας άλλος θρύλος λέει ότι αρνήθηκε τη χάρη που του προσέφεραν σε αντάλλαγμα, για να στρατολογήσει στρατιώτες τις ικανότητές του, με τις λέξεις: "Αν με ψήσατε, πρέπει να με φάτε επίσης!" και πήδηξε στον αγκίσκο.

Ακολουθούν τα σκίτσα από τις πιο χαρακτηριστικές σκηνές του παραμυθιού:





Παρατίθενται τα αρχεία ήχου (mp3) με τις αφηγήσεις του παραμυθιού:



Ο Ζούραζ Ζάνοσικ - Σλοβακία (Σλοβακικά).MP3



Ο Ζούραζ Ζάνοσικ - Σλοβακία (Αγγλικά).MP3

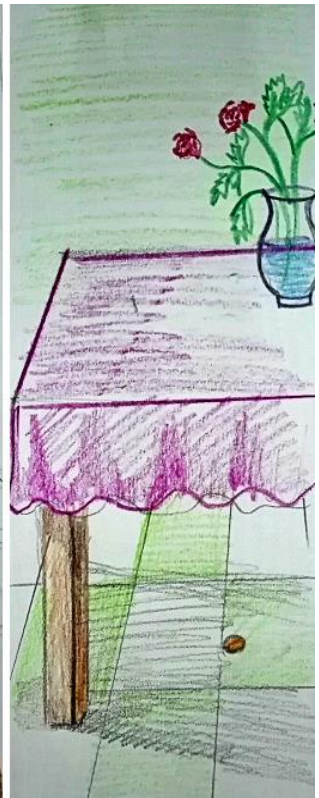
Παραμύθι από τη Σλοβενία:

Φασόλια

Αφηγητής: Anze Skalija – Ακτιβιστής/Φωτογράφος

Ένας άντρας και μια γυναίκα ζούσαν σε ένα χωριό για πολύ καιρό, δεν είχαν παιδιά, αλλά ήθελαν πολύ να αποκτήσουν. Κάθε βράδυ παρακαλούσαν το Θεό να τους στείλει ένα. Ένα απόγευμα η γυναίκα μαγείρευε φασόλια και αναρωτήθηκε πως θα ήταν αν όλα αυτά τα φασόλια γίνονταν παιδιά. Κάθε φασόλι που έπεφτε από την κατσαρόλα, μεταμορφωνόταν σε παιδί. Και έτσι πολύ γρήγορα όλο το σπίτι γέμισε παιδιά. Η γυναίκα ήταν πολύ χαρούμενη μαζί τους μέχρι ένα ορισμένο χρονικό διάστημα, αλλά από κάποιο σημείο και μετά έχασε τον έλεγχο και δε μπορούσε να έχει το νου της σε όλα τα παιδιά και στο να μη χτυπίσουν. Πήρε λοιπόν μια ψάθινη σκούπα και άρχισε να τα διώχνει έξω από την πόρτα. Πολύ σύντομα μετάνιωσε για την απόφασή της αυτή, αλλά ήταν τυχερή, καθώς ένα τελευταίο φασόλι είχε μείνει κάτω από το τραπέζι, το οποίο έφερε στο αντρόγυνο ειρήνη και ευτυχία ξανά.

Ακολουθούν τα σκίτσα από τις πιο χαρακτηριστικές σκηνές του παραμυθιού:



Παρατίθενται τα αρχεία ήχου (mp3) με τις αφηγήσεις του παραμυθιού:



Φασόλια - Σλοβενία (Σλοβενικά).m4a



Φασόλια - Σλοβενία (Αγγλικά).m4a

Παραμύθι από την ΠΓΔΜ:

Πέιο ο μικρός κλέφτης

Αφηγήτρια: Teodora Jovanovska – Φοιτήτρια ΠΤΔΕ Φλώρινας

Γεια σας, είμαι η Θεοδώρα Γιοβάνοβσκα, είμαι φοιτήτρια του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του πανεπιστημίου Φλώρινας και τώρα θα σας πω μια ιστορία από τη χώρα μου. Ένας διάσημος κλέφτης άκουσε για τις πονηρίες του Ίταρ Πέιο και αποφάσισε να τον βάλει σε δοκιμασία στο (ενν. στη) δική του τέχνη, την κλοπή. Μια μέρα τον βρήκε σε ένα παζάρι και του πρότεινε να τον μάθει να κλέβει. «Καλά» απάντησε ο Πέιο σκέφτοντας στον εαυτό του (ενν. σκεπτόμενος) ότι δεν θα ήταν κακό να ξέρει κάτι παραπάνω και έφυγε με τον κλέφτη να μάθει να κλέβει. Έκλεψαν μικρά πράγματα από το παζάρι και έπειτα πήγαν σε ένα χωριό. Και εκεί έκλεψαν αρνάκια, κατσίκια, κότες και αυγά. Ο κλέφτης είδε ότι ο Πέιο είναι πολύ ικανός και αποφάσισε να τον υποβληθεί (ενν. υποβάλλει) στην πιο ώριμη εξέταση και του ειπε:

- Α ρε Πέιο ξέρεις τι; Έμαθες αρκετά την τέχνη μου, αλλά σήμερα πρέπει να σου μάθω κάτι άλλο και να σε δοκιμάσω, οπότε αν το κάνεις σωστά, θα σου δώσω ένα δίπλωμα από την τέχνη. Εκεί στη ιτιά υπάρχει ένα (ενν. μια) φωλιά καρακάζας και μέσα έχει αυγά, πάνω στα οποία βρίσκεται η καρακάξα. Κοίταξε πώς θα κλέψω τα αυγά, χωρίς να το καταλάβει η καρακάξα και να πετάξει. Ο παλιός κλέφτης σκαρφάλωσε στο δέντρο, έκανε μια τρύπα κάτω στη φωλιά, χωρίς η καρακάξα να τον παρατηρήσει και να πετάξει μακριά. Αλλά ο Πέιο ταυτόχρονα σκαρφάλωσε μετά τον λιστή. Ο λιστής ήταν πιασμένος στη κλοπή (ενν. καταπιασμένος με την κλοπή) και δεν παρατήρησε ότι ο Πέιο του έβγαλε την βράκα και την έκρυψε πίσω από την ιτιά. Όταν ο κλέφτης κατεβηκε είδε ότι δεν φοράει την

βράκα και είπε στον Πέιο:

- Πέιο δώσε μου την βράκα και φύγε με το καλό. Το πέρασες και αυτό το τεστ με επιτυχία.

Έτσι ο Πέιο έμαθε την τεχνή αλλά ποτέ δεν την χρησιμοποίησε γιατί δεν ήταν κλέφτης στη ψυχή του.

Ακολουθούν τα σκίτσα από τις πιο χαρακτηριστικές σκηνές του παραμυθιού:





Παρατίθενται τα αρχεία ήχου (mp3) με τις αφηγήσεις του παραμυθιού:



Πέιο ο μικρός κλέφτης - ΠΓΔΜ (Σκοπιανικά).MP3



Πέιο ο μικρός κλέφτης - ΠΓΔΜ (Ελληνικά).MP3

Παρουσιάσεις PowerPoint

Ελλάδα

13-03-2018

Ο Νίκος με αφετηρία την Ελλάδα θα ταξιδέψει στη Νοτιοανατολική Ευρώπη. Μέσω μεταφοράς του τα παραμύθια και μόνη του αποσκευή η φαντασία...



Ελλάδα

Πρωτεύουσα: Αθήνα
Επίσημη γλώσσα: Ελληνική
Πληθυσμός: 10.816.286 (Απογραφή 2011)
Γενικότητα: Ορεινή ή λοσιώδης
Νόμισμα: Ευρώ

Ακολουθεί το βίντεο παρουσίασης της Ελλάδας:



Το ελληνικό αλφάβητο:

Α α Β β Γ γ Δ δ
Ε ε Ζ ζ Η η Θ θ
Ι ι Κ κ Λ λ Μ μ
Ν ν Ξ ξ Ο ο Π π
Ρ ρ Σ σς Τ τ Υ υ
Φ φ Χ χ Ψ ψ Ω ω

Ιδιωματισμοί ελληνικού αλφαβήτου και στοιχεία:

Το ελληνικό αλφάβητο είναι το αλφηβητικό σύστημα γραφής που χρησιμοποιείται για τη γραφή της ελληνικής γλώσσας, από τον 8ο αιώνα π.Χ. Προέρχεται από το φοινικικό αλφάβητο και με τη σειρά του έγινε ο πρόγονος πολυάριθμων συστημάτων γραφής της Ευρώπης και της Μέσης Ανατολής συμπεριλαμβανομένης της λατινικής και της κυριλλικής γραφής. Επολέον, χρησιμοποιείται ως πηγή τεχνικών συμβόλων για χρήση σε διάφορες επιστήμες.

Στην κλασική και σύγχρονη μορφή του, το ελληνικό αλφάβητο διαθέτει 24 γράμματα, ταξινομημένα από το άλφα ως το ωμέγα. Όπως το λατινικό και κυριλλικό αλφάβητο, είχε αρχικά μόνο έναν τύπο για κάθε γράμμα. Η διάκριση κεφαλαίων από μικρά γράμματα αναπτύχθηκε κατά τη νεότερη εποχή, και' αναλογία με το λατινικό αλφάβητο.

Οι χημικές οξείες και οι συμβατικές μεταγραφές ορισμένων γραμμάτων στη Νέα Ελληνική διαφέρουν από εκείνες της Αρχαίας Ελληνικής, λόγω των ενδιάμεσων φωνολογικών αλλαγών.

Από τη δεκαετία του 1980, και για όλες τις συνήθεις εφαρμογές, έχει καθιερωθεί το μονοτονικό σύστημα.



Ο **Παρθενώνας** είναι ναός, χρισμένος προστυπών της θεάς Αθηνάς, προστάδας της πόλης της Αθήνας. Υπήρξε το αποτέλεσμα της συνεργασίας σημαντικών αρχιτεκτόνων και γλυπτών στα μέσα του 5ου π.Χ. αιώνα. Η εποχή της κατασκευής του συνυψύεται με τα φιλοδοξία επεκτατικά σχέδια της Αθήνας και της πολιτικής κήρους που ακολούθησε έναντι των συμμάχων της κατά την περίοδο της αθηναϊκής ηγεμονίας στην Αρχαία Ελλάδα.

Ελλάδα

13-03-2018



Το Μουσείο Ακρόπολης είναι αρχαιολογικό μουσείο επενδυμένο στο ευρύτερο του αρχαιολογικού χώρου της Ακρόπολης των Αθηνών. Το μουσείο κτίστηκε για να στεγάζει κάθε αντικείμενο που έχει βρεθεί πάνω στον ιερό βράχο της Ακρόπολης και στους πρόποδες του καλυπτόμενος μια ευρεία χρονική περίοδο από την Μυκηναϊκή περίοδο έως την Ρωμαϊκή και Παλαιохριστιανική Αθήνα ενώ ταυτόχρονα βρίσκεται πάνω στον αρχαιολογικό χώρο Μαρτυριών, καταλαμβάνοντας Ρωμαϊκών και πρώιμων Βυζαντινών Αθηνών.



Το αρχαίο θέατρο της Επιδαύρου βρίσκεται στο νοτιοανατολικό άκρο του ιερού που ήταν αφιερωμένο στο θεοποιητή θεό της αρχαϊότητας, τον Ασκληπιό, στο Ασκληπιείο Επιδαύρου. Είναι χτισμένο στη δυτική πλαγιά του Κυνυρίου όρους, βρίσκεται κοντά στο σημερινό Λυγούρι της Αργολίδας και ανήκει στο Δήμο Επιδαύρου. Θεωρείται το τέλειότερο αρχαίο ελληνικό θέατρο από απόψεως ορατικής και ακουστικής.



Ο Λεωκός Πύργος της Θεσσαλονίκης είναι αμφικύλιος τριών οθωμανικής κατασκευής του 18ου αι. (χτισμένη πιθανόν μεταξύ 1450-70). Σήμερα θεωρείται χαρακτηριστικό μνημείο της Θεσσαλονίκης και είναι ό τι έχει σωθεί από την καταδραματισμένη οθωμανική αγώμηση της πόλης. Σήμερα λειτουργεί ως μουσείο και είναι ένα από τα πιο γνωστά κτισματο-συμβόλα πόλεως στην Ελλάδα. Έχει 6 ορόφους, 34 μέτρα ύψος και 70 μέτρα περίμετρο.



Το Μετεώρα είναι ένα συμπλέγμα από τεσσάρτους σκαλενωμένους βράχους από ψαμμίτη οι οποίοι υψώνονται έξω από την Καλαμπάκα, κοντά στα πρώτα υψώματα της Πίνδου και των Κοσίων. Το μοναστήρι των Μετεωρίων, που είναι χτισμένο στις κρούσες κόππων από τους βράχους, είναι σήμερα το δεύτερο πλέον σημαντικό μοναστικό συγκρότημα στην Ελλάδα, ύστερα από το Άγιο Όρος. Από τα τριάντα που υπήρξαν ιστορικά, σήμερα λειτουργούν μόνον έξι, τα οποία, από το 1988, περιλαμβάνονται στον κατάλογο μνημείων παγκόσμιας κληρονομιάς της UNESCO.



Το μυκικό σινάκρο είναι ο κυρίως επισημιασός χώρος της Κινυρούς (ή Κινυροσύ), σημαντικής πόλης κατά την αρχαιότητα, με συνική (ωή) από τα νεολιθικά χρόνια έως τον 5ο αι. Είναι χτισμένο στο λόφο της Κεράλας, με εύκολη πρόσβαση στη θάλασσα αλλά και στο εσωτερικό της Κρήτης. Κατά την παράδοση, υπήρχε η έδρα του σφοδρά βασιλιά Μίνωα. Συνταρακτικός μύθος, του Λαβύρινθου με το Μινώταυρο και του Δαίδαλου με τον Ιερα, συνδέονται με το σινάκρο της Κινυροσύ.



Το Πάλιο είναι βουνό στο Νομό Μανησίας, βυθία στην πόλη του Βολού, με ύψος 1.624 μέτρα (καρυφή Πουρμάνος Σταυρός). Κατά την Ελληνική μυθολογία ήταν η θέση κατοικίας των θεών και πατρίδα των Κεφαίων.

Ελλάδα

13-03-2018



Ο Ισθμός της Κορίνθου είναι μια στενή λωρίδα γης που ενώνει τη Στερεά Ελλάδα με την Πελοπόννησο, ενώ η διώρυγα που έχει διανοχθεί σε αυτόν ενώνει τον Σαρωνικό με τον Κορινθιακό κόλπο. Έχει μήκος 6 περίπου χιλιόμετρα και το πιο στενό σημείο είναι εκεί όπου έχει κατασκευαστεί η διώρυγα της Κορίνθου (1880-1893). Ήταν στρατηγικό σημείο και για το λόγο αυτό είχε κατασκευαστεί τελικά ήδη από τους αρχαίους χρόνους (τέλη 5ου αιώνα π.Χ.), που είχε διατηρηθεί μέχρι και τους Βυζαντινούς (Εξουίλιαν).



Ο **Κολοσσός της Ρόδου** θεωρείται ως ένα από τα Επτά Θαύματα του αρχαίου κόσμου. Ήταν ένα τεράστιο διατάσει αγάλμα το οποίο απεικόνιζε τον θεό Απόλλωνα. Ανεγέρθηκε από τον κληρ τον Λίνδο, μαθητή του Αύστου του 3ου αιώνα π.Χ. Το αγάλμα της Ελευθερίας που βρίσκεται στη Νέα Υόρκη είχε το ίδιο περίπου μέγεθος με τον **Κολοσσό της Ρόδου**, αν και στηριζόταν σε υψηλότερη βάση. Η όψη του αγάλματος λέγεται ότι διακρίνονταν από την είσοδο του λιμένα της Ρόδου.



Ο **Όλυμπος** είναι το υψηλότερο βουνό της Ελλάδας γνωστό παγκοσμίως κυρίως για τα μυθολογικά του πλαίσια, καθώς στην κορυφή του (Μύτικας 2.917 μ.) κατοικούσαν οι Διώδεκα «Ολύμπιοι» θεοί σύμφωνα με τη θρησκεία των αρχαίων Ελλήνων. Είναι επίσης το δεύτερο σε ύψος βουνό στα Βαλκάνια (μετά τη Ρίλα στη Βουλγαρία), αλλά και σε ολόκληρη την περιοχή της Ευρώπης από τη Αλπίες έως τον Καύκασο. Ο συμπληγής ορεινός του όγκος δεσπόζει επιβλητικός στο όριο Μακεδονίας και Θεσσαλίας, με μια σειρά από ψηλές κορυφές που αλληλεπικλύνουν βόρεια παράδους. Για την προστασία της μοναδικής αυτής κληρονομιάς, ανεγέρθηκε ήδη από το 1938 ως ο πρώτος Εθνικός Δρυμός της Ελλάδας.



Το **Ακρόπολειο** είναι μια από τις γνωστότερες βασιλικές επουλές της Ευρωπαϊκής και ίσως το σημαντικότερο αξιοθέατο αρχιτεκτόνημα της Κέρκυρας που βρίσκεται στον ακαμάδι Τσιτσούρη, περίπου 10 χλμ. από την πόλη της Κέρκυρας. Η έπαιλη αυτή σχεδιάστηκε από τους Ιταλούς αρχιτέκτονες Ραφαέλε Καρίστο και Αντόνιο Λόντι, σε παμπημένο σχέδιο και χρίστηκε το 1890 με εξ ολοκλήρου δαπάνη της αυτοκράτειρας Ελισάβετ της Αυστρίας. Την επαυλητην σούβρισε στον Αχάλλεια, απ' όπου και το όνομα της, τον παράβολο της οποίας πλούτισε με αγάλματα από ταναορία ελληνική μυθολογία. Εξ αυτών το πιο γνωστό είναι είναι οι Ενώε Μούσες.



Το βρασιλευές **Λιμνοσπήλαιο της Μελασσίνης** βρίσκεται σε απόσταση 2 χιλ. βορειοδυτικά της Σάμης στην Κεφαλονιά. Η φυσική είσοδος του σπηλαιου είναι κατακόρυφη διαστάσεων 40 x 50 μ. και δημιουργήθηκε από την πτώση ενός τμήματος της οροφής. Τεχνητή είσοδος με σκαλωπία και μακρύ υπόγειο διάδρομο επαφέρει την επισκεψή στο σπήλαιο. Η Λίμνη βρίσκεται 20μ. κάτω από την επιφάνεια του εδάφους και το βάθος των νερών της κυμαίνεται από 10 μ. έως 30 μ.

Μια μέρα στο σχολείο ο Νίκος αποφασίζει να ρωτήσει έναν καθηγητή του στο σχολείο, τον κύριο Τριαντάφυλλο, για την περιγραφή μιας φωτογραφίας στο διαδικτυακό προφίλ ενός φίλου του που απεικονιζόταν ένα τοπίο της περιοχής του με τίτλο «το συμπεθεριά». Τότε εκείνος του είπε μια ιστορία...



Ελλάδα

13-03-2018

Ο κύριος Τριαντάφυλλος Σπανός μας άφηγγείται:

Το συμεθεριό

Η Σούρπη αποτελεί Δημοτική Κοινότητα του Δήμου Αλμυρού και έχει περίπου 2.000 κατοίκους, είναι επιμημή πενταεταρτία στους πρόποδες του Κοκκιόβραχου (448μ.) και του Καραγκλή (300 μ.) που αποτελούν προέκταση του Χιμαίου όρους (893 μ.). Εμπρός του χωριού απλώνεται η υψοφόρητη πεδιάδα, τα αρχαία Αθαμάνιων πεδία.

Στον Πελοπόννησο υπάρχουν πολλά ιστορικά μνημεία και αξιοθέατα, όπως τμήματα μυκηναϊκών κρήνων ή το κεντρικό κάστρο στο Πηγάδι. Στο Δυτικό δεσπόζει η οροσειρά της Οθρύου με τις υπέροχες διαδρομές και τις πρόσφατα εξερευνηθείσες σπηλιές. Από εκεί μπορεί κανείς να θαυμάσει το κόλπο του Παγασηραίου και ολόκληρη την οροσειρά του Πηλίου μέσα και γύρω.

Η φωτογραφία που είδε ο Νίκος στο προφίλ του φίλου του: Το σημείο αυτό αποτελεί τη μέση της διαδρομής μεταξύ Σούρπης και Πελοπού και δύο αντικρουστές μεγάλες πέτρες καλυμμένες από την πυκνή βλάστηση, είναι αυτές οι πέτρες που ονομάζονται «τα συμεθεριό».



Τελειώνοντας το σχολείο και επιστρέφοντας προς το σπίτι ο Νίκος συναντάει ένα ζευγάρι τουριστών με τα παιδιά τους, οι οποίοι τον ρωτούν πού μπορούν να βρουν το κοντινότερο εστιατόριο και ποια είναι τα πιο χαρακτηριστικά ελληνικά πιάτα...



Ο μουσακάς είναι ένα πιάτο από μοντιρεμένο κρέι, μελιτζάνες και πατάτες που συναντάται σε διάφορες μορφές σε όλα τα Βαλκάνια (Βουλγαρία, Ρουμανία), σε χώρες της Μέσης Ανατολής (Αιγύπτος, Λίβανος), της Κεντρικής Ευρώπης, εκτός απ' την Ελλάδα και στην Τουρκία.



Η γνωστή σε όλο τον κόσμο **ελληνική σαλάτα** πρόκειται για ένα μείγμα λαχανικών (ντομάτα, αγγούρι, πιπεριές, κρεμμύδι, ελιές) μαζί τυρί φέτα, ελαιόλαδο και παρθένο ελαιόλαδο.



Σαγματοβελγικός καφές: Πρόκειται για ένα γλυκό που έχει ως βάση το σιμιθάλι, το γάλα και τα βούτυρο και από και και πέρα προστίθενται στα αρώμα, κουνουμάρα, καραδάκια, αμύγδαλα, κανέλα κλπ.



Οι γνωστοί σε όλους μας **λουκουμάδες** παρασκευάζονται από άμυλη τηγανισμένη σε καυτό λάδι. Οι λουκουμάδες έχουν σχήμα σφαιρικό ή κρικό, περιχύνονται με μέλι και γαρνίζονται με κανέλα και σουδάμι ή με ζηρούς καρπούς.

Σερβία

16-03-2018

Σε ποιά χώρα ταξίδεψε ο Νίκος;



Καλεμεγκαν-το φρούρο του Βελγραδίου. Το κτίριο του φρουριου του Βελγραδίου κτίστηκε πολλούς αιώνες. Για να αποκτήσει αυτό το Φρούρο την τυπική αρχαιολογική του ενότητα χρειάστηκε να περάσουν σχεδόν 18 αιώνες. Αυτή η μοναδική του είδους ενότητα αποτελείται από το Φρούριο, το οποίο διαιρείται σε Άνω και Κάτω Πόλη, και από το πάρκο του Καλεμεγκαν, το οποίο, επίσης, διαιρείται σε μεγάλο και σε μικρό πάρκο.



Το **Đavolja Varoš** είναι οροσειρά στην κεντρική Σερβία κι εθνικό πάρκο της Σερβίας. Μερικές φορές, αναφέρεται επίσης ως κούσμα της Σερβίας. Λόγω του όμορφου τοπίου της προστατευόμενης περιοχής του, της ούσης και της γραφικής υπαίθρου του. Εκτείνεται σε μήκος περίπου 75 χλμ και πλάτος από 12 έως 15 χιλιόμετρα και καλύπτει μια έκταση 299 τετραγωνικών χλμ. Το Δσφ Φρούσκα το 1960 ανακηρύχθηκαν εθνικός δρυμός και ήταν το πρώτο εθνικό πάρκο στη Σερβία. Το πιο σημαντικό μνημείο είναι τα 16 μοναστήρια της Σερβικής Ορθόδοξης Εκκλησίας που είναι κτισμένα σε όλο το βουνό αλλά και πολλά κάστρα.



Άβαλα: Είναι χιονόβουνό της Σερβίας, 16,5 χλμ νότια του Βελγραδίου. Έχει υψόμετρο 511 μέτρα και ονομάζεται έτσι από το ορεινό όγκο που στα σερβικά λέγεται "Αβαλίτσε". Από το 2007 έχει ανακηρυχθεί προστατευόμενη περιοχή με συνολική έκταση 488 εκταρίων. Στην προστατευόμενη περιοχή υπάρχουν περίπου 600 είδη φυτών και αρνιμια αυτά είναι σπάνια. Το Άβαλα είναι εχει κυρίως άγρια δάση ενώ έχουν φυτευτεί και τεχνητά δάση από πεύκα. Είναι ένα από τα αγαπημένα θέρετρα του Βελγραδίου.



Ο Ναός Ρούϊσκα: Είναι ένας ορθόδοξος ναός που βρίσκεται μέσα στο Φρούριο του Βελγραδίου.



Το **αγαλμα του κλειτή** ή αλλιώς το αγαλμα της κλεις είναι ένα μνημείο στο φρούριο Καλεμεγκαν του Βελγραδίου. Το αποκλυπτήριο του αγαλματος έγιναν το 1928 για να γιορτάσουν τις κεις του Βασιλείου της Σερβίας στον πόλεμο με την Οθωμανική Αυτοκρατορία και την Αυστροουγγαρία.

Σερβία

16-03-2018



Ο Ναός του Αγίου Σάββα. Ο Ιερός Ναός του Αγίου Σάββα έχει εξαιρετικό ενδιαφέρον για τους χριστιανούς ορθόδοξους, καθώς είναι ο μεγαλύτερος Ορθόδοξος ναός στον κόσμο. Είναι αφιερωμένος στον Άγιο Σάββα, ιδρυτή της Σερβικής Ορθόδοξης Εκκλησίας και σημαντικό πρόσωπο της χώρας κατά τη μεσαιωνική εποχή. Η κατασκευή του ναού έγινε αποκλειστικά με προσφορές ενώ ευάβηται ότι χτίστηκε στο σημείο που θύσθηκε ο Άγιος Σάββας.



Το Εθνικό Μουσείο της Σερβίας. Είναι το μεγαλύτερο και παλαιότερο μουσείο στη Σερβία. Βρίσκεται στην Πλατεία Δημοκρατίας, στο Βελιγράδι. Το μουσείο ιδρύθηκε στις 20 Μαΐου 1844. Από την ίδρυσή του, η συλλογή του έχει αυξηθεί σε πάνω από 400.000 αντικείμενα, συμπεριλαμβανομένων πολλών έργων ζωγραφικής. Το κτίριο του Εθνικού Μουσείου κηρύχθηκε μνημείο Πολιτιστικής Κληρονομιάς από την UNESCO το 1979.



Η Λίμνη Πάλις. Βρίσκεται 8 χιλιόμετρα μακριά από τη Σουμπότιτσα, κοντά στην πόλη Πάλις. Καλύπτει μια περιοχή 5,8 τετραγωνικών χιλιομέτρων. Το μέσο βάθος της είναι 2 μέτρα.



Το Εθνογραφικό μουσείο είναι ένα από τα παλαιότερα μουσεία των Βαλκανίων. Οι επισκέπτες του μουσείου θα πάρουν μια γεύση της καθημερινής ζωής και του πολιτισμού των Βαλκανίων. Το μουσείο περιλαμβάνει μια συλλογή με περισσότερα από 150.000 εκθέματα που περιλαμβάνουν αντικείμενα καθημερινής χρήσης και παράθεση πολλών ετών. Το μουσείο αυτό είναι αφιερωμένο στον φυσικό Νικόλα Τσέσλι και εκθέτει ένα μεγάλο μέρος της δουλειάς του. Στην κτήρια της θα ενημερωθείτε για την τρέχουσα συλλογή του επιστημονικού και επίσης θα δείτε πειράματα πάνω στις εξηγήσεις του Τσέσλι.



Ο Πύργος Γκεκς. Εναλλακτική ονομασία «Η Πύλη της Δυτικής Πάλις». Είναι ένας ουρανοξύστης 35 ορόφων στο Βελιγράδι. Είναι 115 μέτρα σε ύψος. Είναι ο τρίτος ψηλότερος πύργος σε όλη την ανατολική Ευρώπη.



Ροσέντονα. Είναι αλμυρή λίμνη στην βορειοανατολική Σερβία. Η λίμνη είναι πρώην μολύνθηκε, κοίτη, ελγικός-σπορφή, του ποταμού Τισα. Το μήκος της είναι περίπου 5,5 χιλιόμετρα, το πλάτος της 200 έως 400 μέτρα, το βάθος ανάλογα με την εποχή του χρόνου μπορεί να κυμαίνεται μεταξύ 0,5 και 1,5 μέτρων και η λίμνη καταλαμβάνει έκταση 4 τετραγωνικών χλμ. Ο πυθμένας της καλύπτεται με λάσπη, κυρίως από ανόργανα υλικά.

Σερβία

16-03-2018



Σερβία:

Πρωτεύουσα: Βελιγράδι
Επίσημη γλώσσα: Σερβικά
Πληθυσμός: Επισήμη 2017
7.040.272* Γεωγραφία: Γαλιχία
Νόμισμα: Σερβικό δηνάριο

Ακολουθεί βίνεο παρουσίασης της γλώσσας της Σερβίας:



Το σέρβικο αλφάβητο (Λατινικό)

A a	B b	V v	G g	D d	Ђ ђ	E e	Ж ж
α	μπ	β	γκ	νι	ιζ ποχύ	ε	ζ ποχύ
З з	И и	Ј ј	К к	Л л	Љ љ	М м	Н н
ζ	ι	ψι	κ	λ	λι	μ	ν
Њ њ	О о	П п	Р р	С с	Т т	Ђ ђ	У у
νι	ο	π	ρ	σ	ι	ισ ποχύ	ου
Ф ф	Х х	Ц ц	Ч ч	Џ џ	Ш ш		
φ	χ	ισ	ισ ποχύ	ιζ	σ ποχύ		

Το σέρβικο αλφάβητο (Κυριλλικό)

A a	B b	V v	G g	D d	Ђ ђ	E e	Ж ж
α	μπ	β	γκ	νι	ιζ ποχύ	ε	ζ ποχύ
З з	И и	Ј ј	К к	Л л	Љ љ	М м	Н н
ζ	ι	ψι	κ	λ	λι	μ	ν
Њ њ	О о	П п	Р р	С с	Т т	Ђ ђ	У у
νι	ο	π	ρ	σ	ι	ισ ποχύ	ου
Ф ф	Х х	Ц ц	Ч ч	Џ џ	Ш ш		
φ	χ	ισ	ισ ποχύ	ιζ	σ ποχύ		

Ιδιωματισμοί σερβικού αλφαβήτου και στοιχεία:

Η Σερβική γλώσσα διαθέτει ένα σπάνιο χαρακτηριστικό, το οποίο αποτυπώνεται στη φράση «γράφε όπως μιλάς και διαβάζει όπως είναι γραμμένο», αρχή που χρησιμοποιήθηκε από τον Στεφάνοβιτς Καρατζίκ (Νίκ Στεφάνοβιτς Καρατζίκ) όταν αναμόρφωσε την Κυριλλική γραφή των Σερβικών τον 19ο αιώνα. Σύμφωνα με αυτήν την αρχή, οι λέξεις γράφονται όπως προφέρονται και κάθε γράμμα αντιπροσωπεύει έναν ήχο. Ένα άλλο σπάνιο χαρακτηριστικό της Σερβικής γλώσσας είναι η παρουσία δύο αλφαβήτων, του **Κυριλλικού** και του **Λατινικού**, τα οποία είναι σχεδόν ισοδύναμα. Αυτό οφείλεται σε ιστορικούς λόγους, καθώς μέρος του πληθυσμού, που μιλούσε τη γλώσσα στη Δαλματία, ήταν υπό τη δυτική επιρροή της Αυστρο-Ουγγαρίας ενώ το υπόλοιπο υπό την ανατολική επιρροή της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας. Όλοι, λοιπόν, οι κάτοικοι της Σερβίας είναι εξοικειωμένοι και με τα δύο αλφάβητα ενώ, **από το 2006, αποτελείται το επίσημο αλφάβητο της χώρας – το Κυριλλικό, με καθαρή προφορά και 30 γράμματα, άλλα χρησιμοποιούνται και το σερβικό λατινικό αλφάβητο.** Στο σχολείο διδάσκονται και τα δύο αλφάβητα.



Ο Νίκος πείνασε μετά την περιήγησή του στα φυσικά τοπία και τα αξιοθέατα της Σερβίας. Πήγε σε ένα εστιατόριο λουτών και ανάμεσα στα πιάτα της ημέρας ήταν τα εξής:

Σερβία

16-03-2018



Το πιο αναγνωριστικό πιάτο της χώρας είναι η **Riejkavica**. Προκειται για αλιή κράκεν, χτυπημένο ώστε να ομογενοποιηθούν – όχι όμως σε υδαρή κατάσταση – με διάφορα μπαχαρικά. Σερβίρεται ανοιχτό σαν hamburger με συνοδεία καλαμάνι ή τυριού kajmak.



Το **kajmak** το οποίο παρασκευάζεται από ελαφρώς ζυμωμένη, αποξηλωμένη κρέμα, έχει μια πλούσια γεύση που αν δοκιμάσετε και καταπιείτε, στη συνέχεια έξι την ανοιχτότε. Φυλάσσεται συχνά σε δέμα ζυμωμένη επιγάδι, ιδανικά με ψιπό κρεατικό, αλλά και αλεμμένη πάνω σε ψωμί.



Άλλο πιάτο με βάση το κρέας είναι το **Cevapi**. Γίνεται από αρνι, χοιρινό ή μοσχάρι κρέας με τη μορφή κρέμα και της παρόμοια μπαχαρικά. Συνήθως σερβίρεται μέσα σε πίτες, ενώ παράλληλα περιέχει κρεμμύδι, γιουμάο, τοπικά τυριά ή και καυτερό.



knedle sa šljivama: Τα σερβικά επιδόρπια είναι ο τομέας που οι διάφοροι πολιτισμοί προηγουμένως εμπλέκονται ο ένας με τον άλλον. Βόρεια στη Βοσνία, οι σπυριές από λιπαρού γαρίφα είναι τυφάνεις με το knedle sa šljivama (ντάμπλινες με φρούτο).



... Στο διηγητικό τραπέζι όμως καθόταν μια κυρία, η κυρία Ντανιέλα, η οποία του ζήτησε το αλάτι. Στο μεταξύ έπιανε ψιλή κουβέντα με τον Νίκο και μέσα σ' όλα του αφηγήθηκε ένα παραμύθι!

Η κυρία Ντανιέλα Μάρκοβιτς μας αφηγείται:

Η αλεπού και ο πελαργός
(Ελληνικά)

Η αλεπού και ο πελαργός
(Σέρβικα)

Πρόκειται για έναν μύθο του Αισώπου με ηθικό δίδαγμα: Γελάει καλύτερα όποιος γελάει τελευταίος!

Μύθος του Αισώπου: Η γέννηση του Αισώπου τοποθετείται τον 6ο αιώνα π.Χ. Λέγεται πως διηγήσαν τους μύθους του αυτού όχι μόνο στη διάρκεια της ζωής του αλλά και με σκοπό να υπαγορεύουν την αγωγή του στο έθνος. Μέσα τους διακρίνεται το ευρύ, παρατηρητικό του πνεύμα κι η ικανότητά του να διδάσκει με μικρές, απλές ιστορίες, που πάντα έφταναν στο τέλος κάποιου ηθικού δίδαγμα. Συνήθιζε να την παρατηρητικότητα και τη βαθιά σοφία του να πλάθει τέτοιες ιστορίες και να τις λειψώνου. Με τον καιρό απέκτησε μεγάλη φήμη κι όλοι έπρεσανονά του για να ακούσουν κάποιο μύθο του σχετικά με κάποιο πρόβλημά τους.



Ρουμανία

20-03-2018

Σε ποιά χώρα ταξίδεψε ο Νίκος;



Το Παλάτι της Βουλής, βρίσκεται στο Βουκουρεστί της Ρουμανίας, που παλαιότερα ήταν γνωστό ως το Παλάτι του Κοού, είναι χτισμένο σε ένα λόφο της ρουμανικής πρωτεύουσας, κοντά στην πλατεία Ουνιφί, είναι το μεγαλύτερο κτίριο της Ευρώπης και το δεύτερο σε επιφάνεια οικοδόμημα στον κόσμο μετά το αμερικανικό Πεντάγωνο στην Ουάσινγκτον των Η.Π.Α. Μία στα πέντε χρόνια της οικοδόμησής του, από το 1984 ως το 1989, εργάστηκαν ασταμάτητα 20.000 εργάτες σε τρεις εναλλασσόμενες 24ωρες βάρδιες των οκτώ ωρών.



Το Εθνικό πάρκο Retezat έχει 20 κορυφές βουνών πάνω από 2.000 μ., με μεγαλύτερη την κορυφή Păișelea 2.529 μ., την τρίτη υψηλότερη στη Ρουμανία. Η μεγαλύτερη και αποτελεί μια διεψ, εμπειρία καθώς κάθε μονοπάτι συνορεύει με λίμνες καλυμμένες από πάγο, με μεγαλύτερη Bucura (8,6 εκτόρια) και βαθύτερη Zăvoaga (29 μ.). Αποτελεί επίσης στοιχείο προστασίας της βιόσφαιρας από την UNESCO.



Ρουμανικό Αθηνάειον. Πρόκειται για ένα παρκομύο, καλυμμένο με βότα, να είναι κτίριο που στεγάζει το μεγάλο μοναχικό δικασ το Ρουμανικό Αθηνάειον είναι και ένα από τα διασημότερα κτιριακά του Βουκουρεστίου. Ανατί το 1858 και έκτοτε αποτελεί το σημείο αναφοράς για τα πολιτιστικά δράματα της πόλης.



Το μουσείο του χωριού: αποτελεί ένα από τα πιο αξιολογικά σημεία που αξίζει να επισκεφθεί κανείς κατά την παραμονή του στην πόλη του Βουκουρεστίου. Βρίσκεται στο πάρκο Ερεστρέου (Hérestreiu), το οποίο έχει συνολικά έκταση 200 περίπου εκτάρια.



Ο Ιζονού Bigăr ή καταρράκτης Bigar βρίσκεται στην περιοχή Căpă-Severin της Ρουμανίας και πρόκειται για ένα μαγευτικό τοπίο, κομμένο με το καταπράσινο στοιχείο της φύσης από το οποίο ρευστοποιείται το νερό. Βρίσκεται κρυμμένο στην οροσειρά Anina, της Δυτικής Ρουμανίας και αποτελεί ένα από τα πλέον γνωστά αξιοθέατα της χώρας, ενώ δεν είναι λιγότερο σημαντικό το παραλληλίζουμε μια τεράστια κομπάνια ή, εφοκίας των παρκομύων που κάνει το φως, με μια γιγαντιαία μέθοδο.

Ρουμανία

20-03-2018



Το πάρκο Χερσεράου: Βρίσκεται στα βόρεια της πόλης του Βουκουρεστίου. Με αρχιτέκτονες να παίζουν μουσική, διασκεδά στη λίμνη και ένα ανοιχτό μονοτέλι με παραδοσιακά σπίτια από όλη τη Ρουμανία.



Η Σέγγα: Πρόκειται για έναν φυσικό πέτρινο αγγειομορφισμό στο φυσικό πάρκο Βουζέλι. Παρόμοια στη Μεγάλη Σέγγα της Γαλλίας στην Αλιγύτα.



Η Μαύρη Εκκλησία: Είναι η μεγαλύτερη γοτθική εκκλησία της Ρουμανίας. Έγινε το ονομα της από τη μεγάλη φωτιά του 1689 μ.Χ, καθώς μούρτισε το εξωτερικό της. Βρίσκεται στην πόλη Μπρασόφ.



Η Αψίδα του Θρωμβού: Βρίσκεται στο βόρειο κομμάτι του Βουκουρεστίου, έχει ύψος 27 μέτρα και η αρχή της κατασκευή έγινε το 1878 όταν η Ρουμανία κέρδισε την ανεξαρτησία της.



Το αγάλμα του Δεκέβελου χρειάστηκε 10 χρόνια και 12 γλυπτές για να γίνει πραγματικότητα. Είναι λαβωμένο στην τιμολογία ενός βουναί, στις όχθες του ποταμού Δούναβη, κοντά στην Οροσέβι. Το ύψος του είναι 42,9 μέτρα και θεωρείται το μεγαλύτερο σκαλιστό άγαλμα στην Ευρώπη και τέταρτο στον κόσμο. Είναι το πρόσωπο του εθνικού ήρωα της χώρας, του βασιλιά Δεκέβελου, ο οποίος ήταν ο τελευταίος ηγέτης της Δακίας (87-106 μ.Χ.), όπως ονομάζονταν η Ρουμανία στα παλαιότερα χρόνια.



Το εθνικό Μουσείο Τέχνης της Ρουμανίας βρίσκεται σε ένα πρώην βασιλικό παλατιό στην Πλατεία Επανάστασης στο κέντρο της πόλης που φτιάχτηκε το 1937. Τα εκθέματα περιλαμβάνουν συλλογές από μεσαιωνική και μοντέρνα Ρουμανική τέχνη όπως επίσης και διεθνείς συλλογές της βασιλικής οικογένειας. Το κτίριο υπέστη σοβαρές ζημιές κατά την διάρκεια της επανάστασης το 1989 και πέρασαν περίπου 10 χρόνια για να ξαναανοίξει τις πύλες του στο κοινό.

Ρουμανία

20-03-2018



Καρπάθια Όρη και Πύργος του Κόμη Δράκουλα: Τα Καρπάθια Όρη στη Ρουμανία κτίζονται σε μια απόσταση 1.000 χιλμ και περφόρουν την Τρανσυλβανία. Η κορσαλιά Ακουσέν φιλάει αρκούδες, λύκους, αρνιάδες και αετούς. Μέσα από μια πανέμορφη διαδρομή, διασχίζοντας τα πικνά δάση των Καρπαθίων, συναντιούνται μικρά χωριά και εξοχικές κατοικίες, κυριακτικά χυμένες στο πράσινο, σπάνιες στο Μπράιλ, όπου βρίσκεται το «Κάστρο του Δράκουλα». Σε κάποια ΑΜΟμικρές της Ρουμανίας δεν υπάρχει τόσο μεγάλη τουριστική κίνηση. Είναι αλήθεια πως συχνά οι μύθοι γίνονται περισσότερο από την ιστορία!



Ο **Πρίγκιπας Δράκουλας** είναι ένα μέγαλο ιστορικό, μύθο, λογοτεχνικό και... τουριστικό σκευτάλλευμα. Ως ιστορικό πρόσωπο ο Κόμης Βλαντ Ντεράκουλα (ή Τσάπες (1431-1476) υπήρξε ηγεμόνας της Βλαχίας που εξόντωνε τους αιχμαλώτους κυρίως με τη μέθοδο του ανακατασμού (παλουκώματος). Χρησιμοποιήθηκε ως αμοιβαίος πριγκιπας από τον Ιρλανδό συγγραφέα Στόκερ στο μυθιστόρημά του που κυκλοφόρησε το 1897, από εκεί τον ανακαλύψτε σκηματογράφος και ο μύθος ήταν πια γεγονός.

Το μενού του κινηματογραφικού Δράκουλας
απαρτιζόταν από αίμα...

Τι περιέχει το μενού των πολιτών αυτής της
χώρας;



Η **mamaliga** είναι ένα βασικό πιάτο στη Ρουμανία. Θα το δείτε παντού! Είναι παλιότατο από χοντροκομμένο αλεύρι καλαμποκιού και αλάτι με λιωμένο βούτυρο ή γαλάκτι. Ένας πουρέ, δηλαδή, από καλαμπόκι. Η κλασική ρουμανική ροιότα σερβίρεται με ζεστό γάλα ή ζυμωτό κρέμα και συχνά προστίθεται τεμαχισμένη ψατά ή κάποιο άλλο τυρί στην κερύση.



Το **sarmale** είναι ένα πιάτο που καταναλώνεται όλη τη χρονιά στην Ρουμανία, ειδικά στις γιορτές των Χριστουγέννων και του Πάσχα. Αυτή η συνταγή παράγεται με κρέας, ρύζι, και διάφορα μπαχαρικά στην γέμιση, η οποία τυλίγεται με λαχανικά τυροί. Στην Ρουμανία αναπτύχθηκαν το λαχανικό τυροί, ειδικότερα, και τα τυροί και τα ζυμωτά σε νεότερα.



Ciobă: Η φωτογραφία είναι από την τουριστική υπαίθρια αγορά έξω από το κάστρο του Δράκουλα. Ένα καλάνι με λάδι για τηγάνισμα, στο οποίο τηγανίζονται κρέατα και πατάτες με την αλάουδα και δυο μεγάλα καλάνια με δυο ειδών σουπές. Την κινεζική και ανατολική τους σουπία με λαχανικά (με 20 λαχανικά μάλιστα, όπως συνήθισαν να την παρασκευάζουν στην Ρουμανία την συγκεκριμένη σουπία) και σουπία με φαγόπυρο, ζεστή και χυλωμένη μοιάζει πάρα πολύ με την δική μας φασολάδα!



Pașuni: Το πιο νικιστό ρουμανικό γλυκό! Πρόκειται για μια ζύμη που μοιάζει πολύ με τα γλυκά κνίτσες η οποία τηγανίζεται και έχει το σχήμα των κνίτσες με μια τρούφα στην μέση. Από πάνω η ζύμη γαρνιέται με ένα είδος σπασαγκού, ελαφρώς γλυκού, τυρού (με μια ιδιαίτερη δουτυρένια γεύση) και με μαρμελάδα ή γλυκό του κουταλιού (ρουμπής βούτσου ή κάποιο είδος μούρου). Στη κερύση του «απαίξεται» με μια μικρή μπαλποζ ζύμη, ίδια με αυτή της βάσης του. Νόστιμο και πολύ ωραίο σε νεανία!



Ρουμανία:

Πρωτεύουσα: Βουκουρέστι
Επίσημη γλώσσα: Ρουμανικά
Πληθυσμός: 19.638.000
σύμφωνα με εκτίμηση του 2017
Γεωγραφία: Ορεινή-πεδινή
Νόμισμα: Λέου

Ρουμανία

20-03-2018

Του γιοφυριού της Άρτας

Η παραλογή αυτή είναι ένα από τα γνωστότερα και ωραιότερα δημοεπιγράμματα της Λαϊκής μουσικής και αποδίδεται σε μια μικροφωνική παράδοση, σχετικά με τη θημελιώδη μεγάλων έργων. Από τους αρχαιότερους ακόμα χρόνους υπήρχε η δοξασία ότι, για να σταματήσει και να προστραφεί από κάθε κίνδυνο ένα κτίσμα, έπρεπε να θυσιάσει στο θεμέλιό του κάποιο ζωντανό πλάσμα. Το γέφυρο της Άρτας, ένα έργο τόσο δύσκολο και θαυμάσιο για την αίσχλη του, ενθάρρυνε το ευλόγιο δημοτικό τραγούδι και εκκάλυψε την παράδοση με το δικό του ήρωα. Παραλλαγές του τραγουδιού, που αναφέρονται και σε άλλα γέφυρα ή οικοδομήματα, υπάρχουν όχι μόνο στην Ελλάδα αλλά και σε όλο τον περίβολό των Βαλκανίων. Το κάθισμα που ακολουθεί είναι η κερματική παραλλαγή Του γιοφυριού της Άρτας, από τον άδικο του Νικόλου Γ. Πολίτη (Εκλογή από το τραγούδι του ελληνικού λαού (1914)).

5

Σέρβια είναι μάστορα κι εμένα μαθητάκι
γιοφύρι «-επιμέλειαν της Άρτας το ποτάμι.
Οιηρωϊκό το χιτόνι, το βράδι εγκραμωτόν,
Μορλολογόν οι μάστορα και κίον οι μαθητάκι:
«Αίλινο στους κόλπους μας, κέρα στο δούλεμά μας,
ολημέρι να χιτόνι, το βράδι να γερμάτοι»
Ποικίλη εδέση κι έκοψε ονίκου στο ποτάμι,
δεν εκάλεσε σου ποιά, μηδέ σε χιτόνι,
πορό εκάλεσε κι έλεγε, ανθρώπινη κολήση:
«Α δε στοργικώτε άνθρωπο, γιοφύρι δε σπαρτώνει
και μη στοργικώτε αρμονί, μη ξύνο, μη διαλύει,
πορό που πουτομώτερο την άμωση γενναία,
πέρχεται αργά σ' ασητάκι* και πύλας* το γέφυρο».

10

15

20

Τ' έκοψε* ο πρωταμώτορας και του θούνητο πύλας,
Πάνει, μηδέ της λαγυρής με το ποιά σ' ασητάκι:
Αργά υψωθεί, αργά άλλωστε, αργά να πάει το γέφυρο,
αργά να πάει και να διαδέ της Άρτας το γιοφύρι.
Και το ποιά περάκουσε κι άλλος έπλεγε κι έλεγε:
«Γαργά υψώου, γαργά άλλωστε, γαργά να πάει το γέφυρο,
γαργά να πάει και να διαδέ της Άρτας το γιοφύρι».

25

να ήνε κι εζωότανον* από την άμωση σέρβια,
την εζώ* ο πρωταμώτορας, γαργά η κεράλι του,
Από μακρό τους χωρτά κι από κενά τους λέει
«Ποιά σου, χωρά σου, μάστορα και πάς οι μαθητάκι,
μη τι έχει ο πρωταμώτορας κι ένα βλαγιοματίνος*
- Το δαγυλιό κόνισε στην πύλη την κιάρα,
και πάς να μπει και πάς να βγει το δαγυλιό να βρει»
- Μάστορα, μην περνώσει κι εγώ να πύ* το φέρω,
εγώ να μπει, κι εγώ να βγει, το δαγυλιό να βρει».

30

μηδέ καλή κατόπι, μηδέ στη μέση ελέγε:
«Τράβε, καλέ μ', τον έκοψε, τράβε την κιάρα,
τι έλεν τον κότσο ανέγγρα και ήκοτες δεν έβρα».
Ένας ημίσι* με το μιστάκι*, κι άλλος με τον ασβότσι,
πάρνει κι ο πρωταμώτορας και πάρνει μέγα λίθο.

35

«Αίλινο στη μούρα μας, κέρα στο δούλεμά μας
Τρεις αδερφάδες ήμας, κι οι τρεις κακογραμμένες,
η με ήμας το δούλεμα, κι η άλλη των Αρτώνη*,
κι εγώ η ήμας σπαρτώνει* της Άρτας το γιοφύρι,
Ος τράβε το κερματόπλάκι*, να τράβε το γιοφύρι,
κι ως πάρνει το δαγυλιό, να πάρνει οι ασβότσι».

40

45

- κέρα, το λέγον άλλωστε κι άλλη κατόπι δούλε,
έλεγε μονόκοπο ασβότσι, μη λίγι* και περάσει,
κι αυτή το λέγον άλλωστε κι άλλη κατόπι δούλε.
«Αν πάρει τον γ' άγρο βουλή, να τράβε το γιοφύρι,
κι αν πάρει τον γ' άγρο βουλή, να πάρει τον ασβότσι,
η έμα ασβότσι στην ξενιτιά, μη κέρα και περάσει».

Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΗΣ, Εκλογή από το τραγούδι
του ελληνικού λαού

C75

***εζωότανον**: υψώει το ποιά ***εζώ**: πήν από τον άσο ***εζωότανον**: φωνήεν να άμωση ***βλαγιοματίνος**: σπουδασιαμένος, δούλορας ***πύλας**: μιστάκι το ήμας, ασβότσι ***μιστάκι** (μιστόρι, μιστόρι): το τριμυνοβόλο εργαλείο των κητών ***μυτάκι**: μύρα, παραμύρα ***Αρτώνη**: Επαρτός ***η ήμας σπαρτώνει**: η ήμα σπαρτώνει ***κερματόπλάκι**: το αμύλο της κούρας ***τα λίθα**: την ποιά

Αλβανία

22-03-2018

Σε ποιά χώρα ταξίδεψε ο Νίκος;



Παρακολουθήστε το βίντεο στο μπερ και μαντέψτε ποια χώρα είναι!



Η πόλη Shkoder: Μία από τις παλαιότερες ευρωπαϊκές πόλεις. Είναι το κέντρο της πεσινικής Ghegs. Το 500 π.Χ. υπήρχε ένα φρούριο Ιλλυριών σε αυτή την περιοχή, το οποίο προτάσσεται το εμπορικό σταυροδρόμι, που βουκάνει στη συμβολή των ποταμών Buna και Drin.



Gjrokastra: Η περιοχή αυτή βρίσκεται 120 χμ. νότια της πρωτεύουσας της χώρας. Αυτή η πόλη-μουσαίο χτίστηκε στους πρόποδες του βουνού κατά μήκος του ποταμού Drin. Στις αρχές του 13^{ου} αιώνα μ.Χ. η παννυχστή ως μία από τις πόλεις που ενδοκίονσε το εμπόριο. Ομως μετά το 1417, αφού καταλήφθηκε από τους Οθωμανούς Τούρκους άρχισε σταδιακά να παρακμάζει.



Το Κάστρο της πόλης Durres: Το κάστρο αυτό χτίστηκε από τον Βυζαντινό Αυτοκράτορα Αναστάσιο Α' τον 5^ο αιώνα μ.Χ. Η πόλη Durres στην οποία βρίσκεται το κάστρο χτίστηκε από Έλληνες το 627 π.Χ. Σήμερα αυτό που βλέπουμε είναι το αποτέλεσμα των ρωμαϊκών επιδρομών.



Appollonia: Εδώ βλέπουμε τα ερείπια μιας πόλης-αντικας, η οποία χτίστηκε από Έλληνες το 855 π.Χ. και θεωρούταν ως μία από της σημαντικότερες πόλεις της Μεσογείου. Η πόλη αυτή βρίσκεται 100 χμ. νότια της πόλης Durres.

Αλβανία

22-03-2018



Κόκκα (Κορυτσά): Η πόλη αυτή με την ορθόδοξη εκκλησία βρίσκεται σε ένα υψόμετρο 650 (859 μέτρα πάνω από την επιφάνεια της θάλασσας) νότια της λίμνης Οχρίδας κοντά στα σύνορα με την Ελλάδα.



Βυθίτη: Τα αρχαία ερείπια της Βυθίτης θεωρούνται ως το μαργαρίτι της Αδριατικής. Ο ποιητής Virgil υποστήριξε πως αυτή η περιοχή ιδρύθηκε από τους Τρώες, αν και κάτι τέτοιο παρά τις λεπτομερείς έρευνες δεν έχει αποδειχθεί ακόμα. Παρόλα αυτά οι κάτοικοι της παραγωγή αυτή θεωρούν τους εαυτούς τους ως απογόνους των Τρώων.



Βερά: Η πόλη-μουσείο αυτή βρίσκεται 122 χιλιόμετρα από την πρωτεύουσα της χώρας. Είναι γνωστή ήδη από τον 9^ο αι. π.χ. Εδώ υπάρχουν πολλά λατρευτικά είδη όπως καθολικές εκκλησίες, ορθόδοξες, καθάρια και μικρά βεζ. Επίσης, μερικά σπίτια είναι χτισμένα σε ορθογώνια στα στενά δρομώκια της πόλης. Πολλοί αποκαλούν την πόλη αυτή ως την πόλη με τα 1000 παράθυρα, τα γιατί φαίνεται στην εικόνα.



Πλατεία Σκεντέρμπεη: Η τεράστια αυτή κεντρική πλατεία της πόλης πήρε το όνομα της από τον εθνικό ήρωα της Αλβανίας, Γεώργιο Σκεντέρμπεη, το άγαλμα του οποίου στέκεται.



Το Φρούριο του Αργυροκάστρου: (Αλβανικά: *Kalaja e Gjirokastrës*) είναι φρούριο στο Αργυροκάστρο της Αλβανίας. Το Φρούριο του Αργυροκάστρου βρίσκεται χτισμένο σε υψόμετρο 136 μέτρων.



Το Μουσείο Εθνικής Ιστορίας, στην είσοδο του οποίου επιτυπώνεται το τεράστιο μωσαϊκό που αναπαριστά την ιστορία του αλβανικού έθνους, βρίσκεται στην καρδιά των Τιράνων και απεικονίζει με τον καλύτερο τρόπο την εθνική κληρονομιά της Αλβανίας.

Αλβανία

22-03-2018



Η λίμνη Σκούδρα είναι η μεγαλύτερη λίμνη της Βαλκανικής χερσονήσου και βρίσκεται τοποθετημένη στα σύνορα του Μαυροβούνου και της Αλβανίας.

Η χώρα αυτή είναι η **Αλβανία**.



Αλβανία:

Πρωτεύουσα: Τίρανα
Επίσημη γλώσσα: Αλβανικά
Πληθυσμός: Εκτίμηση 2017 2.876.591
Γενωγραφία: Ορεινή
Νόμισμα: Λεκ

το αλβανικό αλφάβητο

γράμμα	A	B	C	Ç	D	Dh	E	Ë	F	G	Gj	H
προφορά	α	μπ	τσ	τσ'	ντ	δ	ε	ε'	φ	γκ	γκι	χ'
γράμμα	I	J	K	L	LI	M	NNj	O	P	Q	R	
προφορά	ι	γκ	κ	λ	λι	μ	νν	ο	π	κ	ρ	
γράμμα	Rr	S	Sh	T	Th	U	V	X	Xh	Y	Z	Zh
προφορά	ρρ	σ	σ'	τ	τθ	υ	β	τς	τς'	γ	ζ	ζ'

Ιδιωματισμοί αλβανικού αλφαβήτου και στοιχεία:

Το σύγχρονο αλβανικό αλφάβητο αποτελείται από 36 γράμματα και είναι μια παραλλαγή του λατινικού. Παλαιότερα για τη γραφή της αλβανικής γλώσσας χρησιμοποιήθηκαν και άλλα αλφάβητα, όπως το ελληνικό, το αραβικό στην τουρκική παραλλαγή του (οθωμανικό) καθώς και το κυριλλικό και άλλα πρωτότυπα αλφάβητα που δημιουργήθηκαν ειδικά για τη γραφή των αλβανικών. Τελικά επικράτησε το λατινικό, μια παραλλαγή του λεγόμενου αλφαβήτου Μπασκίμι, που υιοθετήθηκε το 1908 μετά το συνέδριο του Μοναστηρίου και χρησιμοποιείται μέχρι τις μέρες μας.

ΕΘΙΜΑ-ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ

Το έθιμο του γάμου:



Ο γάμος στην Αλβανία διαρκεί 4 μέρες. Την πρώτη μέρα οι καλεσμένοι επισκέπτονται το σπίτι του γαμπρού για να του ευχηθούν. Το δεύτερο μέρα, οι καλεσμένοι πηγαίνουν στο σπίτι της νύμφης για να ευχηθούν. Την τρίτη μέρα ο γαμπρός παίρνει τη νύμφη από το πατρικό της και την οδηγεί στο σπίτι του. Η νύμφη μπαίνει στο νέο της σπίτι αλείφοντας την πόρτα με μέλι με τα δαχτυλίδια της στο χέρι. Την τέταρτη και τελευταία μέρα γίνεται το μεγάλο γαμήλιο μπάτσι.

Αλβανία

22-03-2018

Το έθιμο των Ελιμπασάν



Στις 14 Μαρτίου οι παλιές Ελιμπασάν γιορτάζουν τον ερχομό της άνοιξης και του καλοκαιριού. Η γιορτή γίνεται προς τιμή των Αλβανών. Τα παιδιά γυρνάνε στους δρόμους και εύχονται σε όλους (χαρούμενη άνοιξη), αφορώντας Μάρτη στο χέρι. Οι δρόμοι εκείνη τη μέρα γεμίζουν με κόσμο και παντού μοράζονται μπιγκότα.

Σεχωριστές γεύσεις από την Αλβανία



Fages: Οι πράσινες και εσπερίδες πιπεριές, μαζί με τις ασφραλισμένες ντομάτες και τα κρεμμύδια, μαγειρεύονται με τυρί cottage και μπαχαρικά.

Tavë Kosi: Το αρνί ψήνεται σε ένα πήλινο πιάτο με αυγά και γαλάκτω. Το τελικό αποτέλεσμα είναι ένα πιάτο σαν quiche, με τριφερό κρέας και ελαφρώς κρεμώδη επικάλυψη αυγών.



Spica me Gllë: Οι κίτρινες, ποσποκαλλί ή κόκκινες πιπεριές γεμίζουν με ρύζι, τυρί cottage και μπαχαρικά, πριν ψήθούν στο φούρνο.



Byrek Mangalemë: Είναι μια νόστιμη πικάντικη πίτα. Ολοκληρώνοντας μια λεπτή κρούστα είναι ένα χνουδωτό μείγμα καλοκάθας, πατάτας, τυρί cottage και μια ντάτα λεμονιά.

Η κυρία Μαριάννα Ναζάι μας αφηγείται:

Η κόκκινη μικρή κατούλα (Ελληνικά)



Η κόκκινη μικρή κατούλα (Αλβανικά)



Κύπρος

27-03-2018

Ο Νίκος προσγειώνεται στην Κύπρο!



Κύπρος

Πρωτεύουσα: Λευκωσία
Επίσημη γλώσσα: Ελληνική, Τουρκική
Πληθυσμός (με επίσημη 2016): 854.800
Γεωγραφία: Δάση
Νόμισμα: Ευρώ

Ακολουθεί βίντεο παρουσίασης της Κύπρου:



Αδελφός = αδελφός, αδελφή	Αδελφισμός = που έχει ελεύθερο χρόνο, αδελφός	
Σεκούρα = δωμάτιο	Αξελούρα = όφελος	Μαίνα, μαίνας = αρχ. μαία = μάγισσα
Δελόζουρα = φάρμακο	Ουραός = μηχανή	Πενοβάν, παναρίνα = παράθυρο
		Ταίαν = αία

Χαρακτηριστικά δείγματα κυπριακής διαλέκτου

Θερκί/Θερκίνα = φίλος	Δηζέν = δεικ	Κατάκις = επίθετος, σκόπεμα
Αθούριζα = υποφάρμακο	Δου = δεικ	Παύδα = (αρχ. Παύς) γκαρντά
Μακακιός = παραγωγός από τεσσάρτο κρέας, νοσοκόμος		Φρούλλος, φρούλλος = μεγάλη πλευρίδα
Αλλαζινό = ξινό	Λακίτη = λακίτη	Κλονθό, κλουρά = σκολοειδή

Εσσυ μου = στήθ μου

Χαρακτηριστικά της κυπριακής διαλέκτου και ιδιωματισμοί:

Η Κυπριακή διάλεκτος (Κυπριακή Ελληνική ή Κυπριακή) είναι η διάλεκτος της Ελληνικής γλώσσας που χρησιμοποιείται από περίπου επτακόσιες χιλιάδες Ελληνοκυπρίους στην Κύπρο και μερικές εκατοντάδες χιλιάδες Ελληνοκυπρίους της διασποράς, κυρίως στη Μεγάλη Βρετανία, την Αυστραλία και την Ελλάδα. Σχεδόν ποτέ δεν χρησιμοποιείται ως επίσημος γραπτός λόγος, αλλά είναι η κοινή ομιλούμενη των περισσότερων Ελληνοκυπρίων. Είναι επίσης η πρώτη γλώσσα πιο ηλικιωμένων Τουρκοκυπρίων από χωριά όπως η Λουρουτζίνα και από την περιοχή της Τυλλήριας. Οι περισσότεροι ηλικιωμένοι Τουρκοκύπριοι μιλούν τα Ελληνικά με Κυπριακή διάλεκτο ως δεύτερη γλώσσα. Σε επίσημο περιβάλλον θεωρείται πιο αποδεκτή η χρήση της Κοινής Νέας Ελληνικής (όπως στα σχολεία, στο κοινοβούλιο, στα μέσα ενημέρωσης και παρουσία μη Κυπρίων ομιλητών της Ελληνικής). Σύμφωνα με το Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας επίσημες γλώσσες της νήσου είναι η Ελληνική και η Τουρκική. Η έντονη επίδραση της Κοινής Νέας Ελληνικής διαμέσου των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, της Εκπαίδευσης, του τύπου και της λογοτεχνίας, έχει ως αποτέλεσμα να υποχωρεί σταδιακά η διάλεκτος έναντι της επίσημης Ελληνικής ή/και να απλοποιείται, γεγονός που παρατηρείται και στις υπολοίπες διαλέκτους της Ελληνικής γλώσσας.



Το αρχαίο θέατρο της Πάφου βρίσκεται στο βορειοανατολικό άκρο της αρχαίας πόλης, στην πλαγιά του λόφου «Φάφρικα». Κτίστηκε γύρω στο 300 π.Χ., θηλασθή με την ίδρυση της πόλης της Νέας Πάφου. Κατά την ελληνιστική και τη ρωμαϊκή περίοδο το θέατρο υπέστη αρκετές μετατροπές. Φαίνεται ότι το θέατρο έπαψε να χρησιμοποιείται περί το τέλος του 4ου αιώνα μ.Χ.

Κύπρος

27-03-2018



Η μήκους 500 μέτρων παραλία του Κόλπου των Κοραλλίων, που βρίσκεται στην Πεντα της Πάφου - ένα αναπτυσσόμενο τουριστικό θέρετρο - θεωρείται μια από τις ωραιότερες αμέσως της περιοχής.



Η Αλιεία της Λάρνακας είναι η δεύτερη μεγαλύτερη αλιεία στην Κύπρο και είναι έκτασης 2,2 τετραγωνικών χιλιομέτρων. Το 1997 ανακηρύχθηκε προστατευόμενη περιοχή βάσει της κυπριακής νομοθεσίας περί Προστασίας και Διαχείρισης της Φύσης και της Αγρίας Ζωής και σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Οδηγία για τους υδατόπουλους. Είναι μια σημαντική προστατευόμενη περιοχή (Συνθήκη Ramsar και Δίκτυο NATURA 2000) κι ένας από τους πιο σημαντικούς υδατόπουλους στην Ευρώπη για τα υδροβία πτηνά.



Η Πύλη Αμμουκλετών, η πιο σπουδαία από τις πύλες της Ενετικής Λευκωσίας, άνοιξε στο δρόμο που οδηγούσε στο πιο σημαντικό λιμάνι του νησιού, στην Αμμώκλιση, από όπου πήρε και το όνομά της. Αρχικά (πριν γινεί) σαν Πύλη Τριουλίου προς τιμήν του Giulio Savorgnano, του μηχανικού που σχεδίασε και έχτισε τα Ενετικά τείχη στον 16ο αιώνα.

Η πύλη έχει μια επιτυπωτική πρόσοψη και αποτελείται από ένα αψιδωτό πέτρινο με ένα διπλό με 80λε, διαμέτρου 10,97 μέτρα, στο κεντρικό. Και στις δύο πλευρές του περιβάλλοντος υπάρχουν ορθογώνια δωμάτια για τους φρουρούς. Η Πύλη σήμερα είναι Πολιτιστικό Κέντρο του Δήμου Λευκωσίας.



Η περιοχή "Πέτρα του Ροκιά" είναι μια από τις ωραιότερες ακτογραμμές της Κύπρου, όπου, σύμφωνα με τη μυθολογία, η Αφροδίτη αναδύθηκε από το κύμα. Η ονομασία "Πέτρα του Ροκιά" ("η πέτρα του Έλληνα") σχετίζεται με τον Έλληνα Άκρτα, Αρκαλοβυζαντινό ήρωα, ο οποίος, σύμφωνα με το θρύλο, κέρδισε τους Σαρακηνούς Άραβες που ετοίμαζαν για χηλεύσει στον κόλπο με την απίστευτη δύναμή του (7ος-10ος αιώνας).



Το Μεσοαμμανικό Κάστρο Λεμσού βρίσκεται στην καρδιά της παλιάς πόλης, ακριβώς πάνω από το παλιό λιμάνι. Σύμφωνα με την παράδοση, στο Κάστρο αυτό ο Φαχάρδος ο Λεοντόκαρδος παντρεύτηκε τη Βερεγγάρια της Ναβάρρας κι, επίσης την έστειλε Βασίλισσα της Αγγλίας το 1191. Το οχυρωματικό τείχος παρουσιάζουν μεγάλο αρχαιολογικό ενδιαφέρον και υπάρχουν απόδειξι ότι αποτελούν νομίσματα ενός πολύ μεγαλύτερου κάστρου.



Οι Πυλίσματα «Τάφοι των Βασιλέων» αποτελούν τμήμα του Αρχαιολογικού Πάρκου της Κάτω Πάφου, έναν από τους πιο σημαντικούς αρχαιολογικούς χώρους της Κύπρου, ο οποίος έχει συμπεριληφθεί στον κατάλογο Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς της ΟΥΝΕΣΚΟ από το 1980. Χρονολογούνται στην Ελληνιστική και Ρωμαϊκή Περίοδο.

Κύπρος

27-03-2018



Το ορεινό συμπλέγμα **Τροόδος** (γενική του Τροόδους), είναι η ψηλότερη οροσειρά της Κύπρου με κορυφές που φτάνουν σε υψόμετρα τα 1952 μέτρα. Τροόδος ονομάζεται και η περιοχή κοντά στην κορυφή της Κονιάρας. Εκεί συναντούνται οι τρεις δρόμοι που συνδέουν το βουνό με τη Λευκωσία, τη Λεμεσό και τον Πράδο, οπ' όπου και προέρχεται η ονομασία (τρείς οδοί = Τροόδος).



Η **Χιροκίτια** είναι ο καλύτερα διατηρημένος προϊστορικός οικισμός της Κύπρου, που χρονολογείται από την μεταγενέστερη φάση της ακεραμικής νεολιθικής περιόδου (γύρω στο 7000 π.Χ.). Το 1998 κηρύχθηκε Μνημείο Παγκόσμιου Κληρονομιάς από την UNESCO. Το όνομα λέγεται ότι πιθανώς προήλθε από την λέξη χιροκίτι που υποδηλώνει άσκηση της κρομονετίας, κατά δήλη άσκησις ίσως προήλθε από την πιθανή αρχική ονομασία Ιεροκίτιδα (Ιερός γυρός). Άλλοι υποστηρίζουν ότι η ονομασία προήλθε από τις λέξεις γύρος και οδός λόγω του ότι οι προϊστορικές καλύβες που ανακαλύφθηκαν εκεί ήταν στρογγυλές.



Η **Ιερά Μονή της Παναγίας του Κύκκου** ή αλλιώς Ιερά Μονή Κύκκου ή ακόμα και Μονή Κύκκου, είναι μια από τις τρεις μεγαλύτερες και ιστορικότερες Ιερές Μονές της Κύπρου, ανδρική, που ανήκει στην Εκκλησία της Κύπρου. Είναι επίσης μία από τις 5 Σταυροπηγινές Μονές της Εκκλησίας της Κύπρου και ο ηγούμενός της είναι ο εκάστοτε Μητροπολίτης Κύκκου. Στην Μονή υπάρχει και η γλυπτή εικόνα της Παναγίας της Ελεούσας (του Κύκκου) που παρουσιάζει την Παναγία βραχόκοιτη από τη δεξιά πλευρά, που κατά την παράδοση φέρεται να είναι αναπαύσασή από τον Ευγενέστη Λουκά.



Η 600-μεταμύρκια **παράλια Νισι**, που διαρκεί τα 3,3 χιλ. δυτικά από το κέντρο του δημοφιλούς τουριστικού θεάτρου της Αγίας Νέρας, συνεχίζεται στις πιο διάσημες παράλιες της περιοχής, προσελκύοντας μεγάλο πλήθος λόγω του θελκτικού της συνδυασμού μωσαϊκής, υπαί και παρτι. Η παράλια συμπληρώνεται σε ένα φυσικό κάλλος η κρηνη και ζεστό νερό που προστατεύονται από τους ανέμους. Αποτελεί μέρος της ευρύτερης περιοχής της παράλιας Νισι και πήρε το όνομά της από το μικρό νησί που βρίσκεται κοντά.



Το **Κάστρο του Κολοσσίου** είναι ένα μεσαιωνικό φρούριο λίγα χιλιόμετρα έξω από την πόλη της Λεμεσού της Κύπρου. Το κτίριο έχει τρεις ορόφους, είναι χτισμένο με λίθους και οι τοίχοι του έχουν ύψος εννιάμιση μέτρα.



Το **Κολοκάσι** είναι μια ριζή αντίδοξη της πατάτας, που είναι πολύ αγαπητή στο νησί της Αφροδίτης. Και στην Ελλάδα βρισκόμαστε συχνά κολοκάσι Κύπρου, αλλά εδώ δεν το σερβίρουμε και τόσο πολύ ως έδεσμα. Στην Κύπρο, το κολοκάσι καλλιεργείται και μαγειρεύεται από τα εσωτερικά ανάμια χρόνια. Συνήθως γίνεται καλή στην καταπόρεια, μαζί με χοιρινό ή κοτόπουλο, ντομάτα, κρεμμύδι και σκόνη, ενώ πολλές φορές γίνεται και με πατάτες αντί για κρεας.



Ο **Σουκάσις** είναι ένα ιδιαίτερο έδεσμα που τρώεται κυρίως σαν σνακ. Μοιάζουν με τραγανό κρεμμύδι, αλλά φτιάχνονται με πλιούρι, που αποτελεί το «φύλλο» της κούπας, το οποίο γεμίζεται με χοιρινό κρέας με μπαχαρικά και τηγανίζεται σε εββόνο λάδι. Εχουν ένα χρυσαφένιο χρώμα και τρώγονται ροστιρισμένες με λεμόνι.

Κύπρος

27-03-2018



Οι **αεφθακίς μοιάζου** εκ πρώτης όψης με μικρό κευπάκι, αλλά στη γεύση είναι κάτι πολύ περισσότερο – και νοστιμότερο – από αυτό. Πρόκειται για μικρά μπαρτεκάκια από αρίσιο ή χαρινό κιά (ή ακόμα και από μίσθ των δύο ειδών), ζυμωμένα με μπάλια κανέλα, μπασιλά και κρεμμύδι, που στο τέλος τυλίγεται με σκόνη μπόλα. Ψήνεται αναρτημένα στα κάρβουνα αλλά και στον φούρνο και είναι από τα πιάτα που πρέπει να δοκιμάσετε, αν δεν το έχετε κάνει ήδη.



Όπως και η φέτα, έτσι και το **τοχολόμι** είναι ένα τυρί δευτείας αναγνωρισμένο και αγαπητό. Σε πολλές χώρες θα το δούμε ψήτο, να «στολίζει» πράσινες σαλάτες ή να γίνεται σαχνάκι και να θεωρείται – όχι και άδικο – εδέσμο. Είναι το παραδοσιακό τυρί της Κύπρου και τρώγεται συνήθως ψήτο, σαχνάκι ή ακόμα και ωμό σε σάντουιτς. Ψινοθείνει εξαιρετικά νόστιμα λουκάνικα μαρινωμένα σε κρασί.

Ο κύριος Παναγιώτης Παντελή μας αφηγείται:

Ο Βουρτανίκος (Κυπριακή διάλεκτος)



Ο Βουρτανίκος (Κοινή Νεοελληνική)



Βουλγαρία

19-04-2018

Σε ποιά χώρα ταξίδεψε ο Νίκος;



Ακολουθεί βίντεο με τη φυσική ομορφιά της Βουλγαρίας:



Το Βασιλικό Παλάτι: Το παλάτι αυτό βρίσκεται στη Σόφια και αρχικά χτίστηκε ως το κέντρο της Οθωμανικής αστυνομίας και αυτό το κτίριο αποτελεί το μέρος στο οποίο μεταφέρθηκε και βραβεύτηκε ο εθνικός ήρωας της Βουλγαρίας βασιί Λεβκί, πριν τη δημόσια εκτέλεσή του το 1873. Μετά την απελευθέρωση το κτίριο ανακατασκευάστηκε σε βιεννέζικο στιλ το 1887 και από τότε έχει παραμεινει ως έχει. Σήμερα φιλοξενείται εδώ η Εθνική έκθεση τέχνης και το Ηθιολογικό Μουσείο.



Η εκκλησία του Alexander Nevsky: Είναι από τα δομικά έργα μόνο της πόλης της Σόφια, αλλά και της Βουλγαρίας ολόκληρης. Αυτή η τεράστια εκκλησία, κτίστηκε ανάμεσα στα 1882 και το 1912 από μόνιμη 100.000 Ρώσων στρατιωτών που πέθαναν πολεμώντας για την ανεξαρτησία της Βουλγαρίας κατά τη διάρκεια του Ρωσο-τουρκικού πολέμου το 1877-78. Το στιλ της εκκλησίας είναι βυζαντινό με ρωσικά και επίγλυφες κολλήνες.



Ο Κήπος της Βορίσσοι: Βρίσκεται νοτιοανατολικά της Σόφια και είναι το πιο ελκυστικό πάρκο της πόλης, γεμάτο με αμέτρητα αγάλματα και κούλουδια όπου μπορείς να δεις τους τουρίστες να χαλαρώνουν κάτω ανάμεσα σε αυτά. Έχει και χώρο στον οποίο οι νέοι διακοσμούν με γραφίτι.



Οι Βράχοι του Belogradchik: Οι βράχοι αυτοί βρίσκονται στην πόλη Belogradchik και καλύπτουν μια έκταση 90 τετραγωνικών χιλιομέτρων. Οι βράχοι με ύψος 200μ., μορα αποτυπώθηκαν ύστερα από ονικές διεργασίες διάρκειας εκατομμυρίων χρόνων και η αλλοκληση εμφάνιση τους ενέπνευσε πολλές τοπικές θρυλικές ιστορίες. Οι «μνηστροί», η «αρκούδα», το «αγίρι βοσκός», «ο Αβράμ και η Εύα» είναι μερικά από τις ονομασίες που έχουν θέσει στους βράχους λόγω του σχήματός τους.

Βουλγαρία

19-04-2018



Ο Καθεδρικός Ναός Sveta Nedelja: Βρίσκεται στη Σόφια, ολοκληρώθηκε το 1863 και είναι ένα από τα σημαντικότερα μνημεία της πόλης, ξεκινάει να τις καταληκτικές βυζαντινού τύπου τοιχογραφίες. Το 1925 ανατινχτήκε από τους κομμουνιστές σε μια προσπάθεια να δοκονήσουν τον Τσάρο Μπόρις τον 3^ο. Σκαυθήκαν πάνω από 12 άνθρωποι, ωστόσο ο Τσάρος κατάφερε να διαφύγει χωρίς να τραυματιστεί.



Το Ορεικό Λουτρό: Το Ορεικό Λουτρό ή αλλιώς όπως είναι γνωστό το Τουρκικό Λουτρό βρίσκεται στη Σόφια και ολοκληρώθηκε το 1913. Η εντυπωσιακή κομψή κεραιμή διακόσμηση τους προσελεί θαυμασμό στους τουρίστες αλλά και στους ντόπιους ακόμα. Εχοντας επέλθει πλήρης ανακατασκευή, το κτίριο τώρα φιλοξενεί παραστασιακές εκθέσεις έργων τέχνης.



Η Ρίλα (βουλγαρικά: Рила) είναι οροσειρά στη νοτιοδυτική Βουλγαρία και η ψηλότερη οροσειρά στη Βουλγαρία και τα Βαλκάνια, με ψηλότερη κορυφή το Μουσάλό, ύψους 2.925 μέτρα. Συχνά εντάσσεται στην οροσειρά της Ροδόπης, επωνομαζόμενη Δυτική Ροδόπη.



Η Εκκλησία της Μπαγιόνα (βουλγαρικά: Βοησικά χωριό, Μπαγιόνα Τσάρνοβο) είναι μεσαιωνική Βουλγαρική Ορθόδοξη εκκλησία, που βρίσκεται στα πελάγη της Σόφιας, πρωτεύουσας της Βουλγαρίας, στη συνοικία Μπαγιόνα. Στους πρόποδες του όρους Βίτοσα, είναι ένα από τα πιο σημαντικά μνημεία της μεσαιωνικής βουλγαρικής τέχνης και συμπεριλαμβάνεται στον κατάλογο των Μνημείων Παγκόσμιας Κληρονομιάς της UNESCO από το 1979.



Το όρη Πιρίν ή Πιρινή οροσειρά του Ανατολικού Ορβήλου (βουλγαρικά: Πιριν) είναι οροσειρά της Μακεδονίας που ξεκινά από τη νοτιοδυτική Βουλγαρία και καταλήγει στην Ελλάδα ανάμεσα στις περιφερειακές ενότητες Σερρών και Δράμας. Η υψηλότερη κορυφή τους, το Βάρνη Ανεμοσάρφ (2.914 μ.), εντός Βουλγαρίας, είναι η τρίτη ψηλότερη κορυφή στα Βαλκάνια μετά τη Μουσάλό (όρη Ρίλα ή Δυτική Ροδόπη) και την ψηλότερη κορυφή του Ολύμπου, τον Μύτικα.



Το Τσάρντοβο (βουλγαρικά: Царевци) είναι μεσαιωνικό κάστρο το οποίο βρίσκεται πάνω στον ομώνυμο λόφο στο Βέλικο Τσάρντοβο, στη βόρεια Βουλγαρία. Ο λόφος Τσάρντοβο έχει ύψος 208 μέτρα πάνω από την επιφάνεια της θάλασσας [2] ήταν το κύριο οχυρό της πρωτεύουσας της Δεύτερης Βουλγαρικής Αυτοκρατορίας από το 1185 μέχρι το 1393, όταν η πόλη κατακτήθηκε από τους Οθωμανούς, και στεγάζει το βασιλικό παλάτι και το πατριαρχικό μέγαρο

Βουλγαρία

19-04-2018



Το **Αρχαίο Στάδιο** είναι ένα άλλο σημαντικό μνημείο της αρχαίας πόλης. Χτίστηκε το 2ο αιώνα επί της βασιλείας του Ρωμαίου Αυτοκράτορα Αδριανού. Βρίσκεται μεταξύ των λόφων Σαγά Τεπέ και Τσίλιμ Τεπέ, σήμερα κάτω από τον κεντρικό δρόμο από την Πλατεία Τζουμαγιά στην Πλατεία Κουλέκτορ. Έχει με πρότυπο το στάδιο των Δελφών. Εχει περίπου μήκος 240 μέτρων και πλάτος 50 και μπορούσε να χωρέσει 30.000 θεατές. Οι αγώνες στο Στάδιο οργανώνονταν από τη Γενική Συνέλευση της επαρχίας της Θράκης.



Βουλγαρία:

Πρωτεύουσα: Σόφια
Επίσημη γλώσσα: Βουλγαρικά
Πληθυσμός (Εκτίμηση 2016): 7.101.859
Γεωγραφία: Παδωνή
Νόμισμα: Λεβ



БЪЛГАРСКА ПЪБУКЛА ΒΟΥΛΓΑΡΙΚΟΝ ΑΛΦΑΒΗΤΟΝ		
Γλῶσσι βυνην Κεφάλεια γράμματα	Μαλκι βυνην Μικρά γράμματα	Προηνοσηение на бυνηн Προφορά τῶν γραμμάτων
А	а	α
Б	б	β/π
В	в	β
Г	г	γ (γж)
Д	д	δ (ντ)
Е	е	ε
Ж	ж	ζ/τ
З	з	ζ
И	и	ι
Й	й	ι
К	к	κ
Л	л	λ
М	м	μ
Н	н	ν

О	о	ο
П	п	π
Р	р	ρ
С	с	σ
Т	т	τ
У	у	ου
Ф	ф	φ
Х	х	χ
Ц	ц	τσ
Ч	ч	τς
Ш	ш	σ
Щ	щ	στ
Ъ	ъ	α
Ь	ь	α
Ю	ю	δέν προφέρεται
Я	я	για

Η βουλγαρική γλώσσα: Χαρακτηριστικά και ιδιοματισμοί

Η Βουλγαρική γλώσσα (bulgarски език [bulgarskǐ ezik] είναι μία (ινδοευρωπαϊκή) γλώσσα, μέλος του Νοτιο κλάδου των Σλαβικών γλωσσών. Άρχει επίσης στο βάλκανικό γλωσσικό δαμά.[1]
Είναι η επίσημη γλώσσα της Δημοκρατίας της Βουλγαρίας. Ομιλείται επίσης σε Καναδά, Ελλάδα (με τους βουλγαρομακεδόνες και με τη μορφή της Ποιάντικι), Ουγγαρία, Ισραήλ, Μολδοβία, Πρώτη Γουινωσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας (κάποια θέτουν τη γλώσσα της βουλγαρικής διάλεκτου), Ρουμανία, Ρωσία, Σερβία και Μαυροβούνιο, Τουρκία, Ουκρανία, Ηνωμένο Βασίλειο και τις ΗΠΑ. Εκτιμάται πως διαβέτι συνολικά 10 εκατομμύρια ημετέρις ομιλήτες.
Σε αντίθεση με την πλείονη των σλαβικών γλωσσών, στη βουλγαρική γλώσσα ο πλείους των ουσιαστικών έχουν σχεδόν κίρφοκίρσι, γ'αυτά και χρησιμοποιείται το αρσικό, το οριστό [2] και το λεγόμενο «μηδενικό» άρθρο. Με την εξαίρεση της βουλγαρικής και της κεντικής σε αυτή σλαβομακεδονικής, άλλες σλαβικές γλώσσες δεν έχουν άρθρα.

Κοινές Βουλγαρικές Εκφράσεις

Здравей (zdravéj) [zɔrɛ vɛj] — γεια
Добро ден (dobro den) [dɔbrɛ dɛn] — καλημέρα
Добро вечер (dobro večer) [dɔbrɛ vɛtʃɛr] — καληπέρα
Лека нощ (leka noš) [lɛka nɔʃ] — καληνύχτα
Добри ден (dobri den) [dɔbri dɛn] — οτιό
Как се казваш? (kak se kazvaš) — Ποιο είναι το όνομά σου (φιλικά);
Как си (kak si) [kak si] — πώς είσαι
Добре съм (dobro sam) [dɔbɾɛ sam] — είμαι καλά

Βουλγαρία

19-04-2018



Το **Tarator** είναι μια τυπική βουλγαρική κρύα σούπα από αγούρι, που συχνά σίεται με γαούρι, κερύφια και άνηθο. Δεν χρειάζεται βράσιμο και είναι ένα ιδανικό πιάτο για τα ζεστά καλοκαίρια. Πολλοί κάνουν τη συγκεκριμένη σούπα ορεκτό πιάτο και τη σερβίρουν ως άψο.



Mlekita: Είναι η βουλγαρική εκδοχή των σουτζι. Είναι τηγανητή ζύμη, που σερβίρεται με λάχανο άνηθο, μαριναδά, μέλι ή τυρί σίρενε. Δεν είναι προφανώς η πιο διαστρεχη επιλογή για πρωινό, αλλά είναι πεντανόστιμο.



Banitsa: Αυτή είναι η παραδοσιακή βουλγαρική τυρόπιτα, με αυγά και τυρί σίρενε. Η χειροποίητη εκδοχή της είναι και η καλύτερη φυσικά. Συχνά στη βουλγαρία θα δείτε να συνοδεύουν τη Banitsa με bosa, ένα παγωμένο, γλυκό, καφέ ποτό, που της ταιριάζει πολύ.



Το λαβερό γουβέτσι από την **Δοβρουτσά**, το οποίο σερβίρεται σε ένα ειδικό "σενίος", αποτελείται από μισή λίπη. Τα υλικά για ένα τέτοιο γουβίτσι είναι: δυο κρεμμύκια, μια μελιτζάνα, ένα κολοκύθι, ένα κρεμμύδι, ένα κάρφι, μια πατάτα, λίγο καλαμπόκι, μπιλιτσό, ένα φλιτζάνι κρόκος, φασόλια, ένα φλιτζάνι φασολάκκα, ένα φλιτζάνι λάδι, 1 κουταλιά χυμό ντομάτας, μια κουταλιά σούπας μαύρο πιπέρι και αλάτι.

Έχοντας δοκιμάσει μερικές από τις παραδοσιακές γεύσεις της Βουλγαρίας, ο Νίκος περπατούσε σε ένα πάρκο, κάθισε σε ένα παγκάκι να ξεκουραστεί και δίπλα του κάθισαν μια γιαγιά με το γγυρι της και του έλεγε ένα παραμύθι...



Η κυρία Σουλτάνα Μάντσεβα μας αφηγείται:

Η μικρή πριγκίπισσα (Ελληνικά)



Η μικρή πριγκίπισσα (Βουλγάρικα)



Τουρκία

25-04-2018

Σε ποιά χώρα ταξίδεψε ο Νίκος;



Η Αγία Σοφία ήταν από το 360 μέχρι το 1453 μ.Χ. ορθόδοξος καθεδρικός ναός της Κωνσταντινούπολης, με εξοχική την περίοδο 1204-1261 κατά την οποία ήταν ρωμαιοκαθολικός ναός, ενώ μετά την άλωση της Πόλης μετατράπηκε σε τζαμί, μέχρι το 1934 και αποτελεί σήμερα μουσείο (τουρκικά: Ayasofya Müzesi).



Τα Μπλε Τζαμί. Είναι το ωραιότερο και μεγαλύτερο εθνομιστ ηγκωνισταντινούπολη, έκαστά και για την αρμονία του. Θεμελιώθηκε από το μεγαλύτερο αρχιτεκτονικό της Ισλαμικής αρχιτεκτονικής παγκοσμίως και είναι πιστό αντίγραφο της Αγίας Σοφίας. Το τζαμί χτίστηκε μεταξύ 1609 και 1616 με διαταγή του σουλτάνου Αχμέτ Α' από τον οποίο πήρε και το όνομά του (στα τουρκικά Sultanahmet Camii). Βρίσκεται απέναντι (δυτικά) από την Αγία Σοφία.



Χαμί: Το χαμί (ή Τουρκικό μπάνιο) είναι η Ανατολική έκδοση του ατμόλουτρου και θεωρείται η γνήσια έκδοση της σάουνας. Το χαμί έπαιξε καθοριστικό ρόλο στην κουλτούρα των Ανατολικών χωρών καθώς ήταν μέρος συναντήσεων, εξαγωγών και αρχιτεκτονικής αμορφιάς. Οι Ευρωπαίοι γνώρισαν το χαμί μέσω επασιών με την Τουρκία, ως εκ τούτου, μετονομάσαντε χαμί σε Τουρκικά χαμί.



Ο Βόσπορος (Τούρκια: Ιστανούλ Βοζαζι) είναι φυσικός πορθμός και σημαντικό διεθνές θαλάσσιο δόξ που βρίσκεται στη βορειοδυτική Τουρκία και αποτελεί μέρος του πνευματικού οριού μεταξύ της Ευρώπης και της Ασίας και διαχωρίζει την ασιατική από την ευρωπαϊκή Τουρκία. Ο Βόσπορος, η Θάλασσα του Μαρμαρά και ο πορθμός των Δαρδανελίων στα νοτιοδυτικά συνοπεσελούντο Τουρκικά Στενά.

Τουρκία

25-04-2018



Το Τσάι Καπί, είναι ανάκτορο που βρίσκεται στην Κωνσταντινούπολη της Τουρκίας. Χτισμένο σε λόφο που επιβλέπει το Βόσπορο και ήταν ακρόπολη του αρχαίου Βυζαντίου, αποτελείε επίσημη κατοικία των σουλτάνων της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας από τα μέσα του 15ου αιώνα μέχρι την κατασκευή του παλατιού Ντολμά Μπαχτσέ (1853). Ανήκει συλλογικά στο Μνημείο Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς της UNESCO.



Τα Γρήκη νησιά. Είναι ένα συμπλέγμα νησιών στη θάλασσα του Μαρμαρά, νότια της Κωνσταντινούπολης, στο στόμιο του κόλπου της Νικαιονβείας. Αποτελείται από 4 μεγάλα νησιά (τη Προύσα, την Αντιγόνη, τη Χάλλη και την Πριγκητό) και 5 μικρότερα (την Πίπο, τη Νέσιφρα, την Ούζει, την Πλάτη και την Ακτιράϊ-θα). Στα νησιά δεν υπάρχουν αυτοκίνητα και δρόμοι και οι συγκοινωνίες γίνονται με παραδοσιακές βάρκες και ποδήλατα. Το γεγονός αυτό δίνει έναν πρόσθετο τόνο παράδοσης και ηρεμίας στην περιοχή.



Το Μεγάλο Παζάρι (Πόλη 7) Καππαλι, Τσαρσι που σημαίνει Μεγάλο Παζάρι, άνοιξε το 1461 και είναι μια από τις μεγαλύτερες και παλιότερες στεγασμένες αγορές του κόσμου, με πάνω από 58 οδούς και 1200 μαγαζιά από τα οποία διέρχονται 250.000 με 400.000 επισκέπτες καθημερινά. Στο παζάρι θα βρείτε κοσμήματα, σουβενίρ, νοργκέδες, μπρικια, καρνέ μπιλά, γαλά αλλά και δευτερεύοντα ήρωγα και παπουτσιά, τις τιμές των οποίων μπορείς να διαπραγματευτείς με το κωστό "παζάρεμα" που και οι καταστηματάρχες διασκεδάζουν.



Η Γέφυρα του Βοσπόρου. Επίσημα "Γέφυρα Ατατούρκ", είναι η μία από τις δύο γέφυρες που ενώνουν τις δύο ακτές του Βοσπόρου, η άλλη είναι η γέφυρα Φατίχ Σουλτάν Μουχμέτ. Η γέφυρα ενώνει το Ορτάκιο στην ευρωπαϊκή πλευρά με την ασιατική ασιατική ακτή Μπεηλερμπεκ και είναι μόνο για οδική χρήση. Το κατάστημα της γέφυρας φέρεται σε ύψος 64 μέτρα πάνω από την επιφάνεια της θάλασσας του Βοσπόρου χωρίς έτσι να παρεμποδίζεται η ελεύθερη ναυσιπλοία. Είναι η 19^η μεγαλύτερη σε μήκος γέφυρα σε όλο τον κόσμο και η κατασκευή της ολοκληρώθηκε το 1973.



Η Πλατεία Τσίπρι: Αποτελεί τμήμα της συνοικίας του Πέραν (Σταυροβόρειοι, τουρκικά Μεσιγιού-Βενοφι), της Κωνσταντινούπολης που κατοικούσαν παλαιότερα από Έλληνες και Αρμένιους. Στη παλαιά συνοικία υπήρχαν ακόμα ο μεγάλος αρθρόδοξος ναός της Αγίας Τριάδας, το «Γάβριελιον Παρθενονγιόγιον», θέατρο, κινηματογράφος, και πολλά κέντρα διασκέδασης.



Η Ξεφωσ ήταν μία από τις σημαντικότερες Ιωνικές πόλεις της Μικράς Ασίας σχεδόν στα παράλια του Αιγαίου. Ήταν χτισμένη παρά τον κόλπο του Καϊστρίου κόλπου Α. Β.Α. της Σάμου.

Τουρκία

25-04-2018



Η Βασιλική Κινεστέρνα ή Κινεστέρνα του Ιλλίου, γνωστή πλέον ως Υπερμετσάν Σαρσί (τουρκ. Yerebatan Sarnıçını) ή Γαρεμπατάν Σαρντζι (τουρκ. Yerebatan Sarnıçını) είναι η εικόνη μεγαλύτερη υπόγειο δεξαμενή νερού που κατασκευάστηκε στην Κωνσταντινούπολη, έκτασης περίπου 141 x 66,5 μ., στην κατοχή και χωρητικότητας 78.000 m³. Βρίσκεται στον πρώτο λόφο της πόλης, περίπου 150 μέτρα νοτιοδυτικά της Αγίας Σοφίας, στην περιοχή Σουλτανάμετ επί του ιστορικού κέντρου.



Τουρκία:

Πρωτεύουσα: Άγκυρα
Επίσημη γλώσσα: Τουρκικά
Πληθυσμός: 80.810.525 σύμφωνα με εκτίμηση (2017)
Γεωγραφία: Κεντρίας ορεινή
Νόμισμα: Τουρκική Λίρα

Ακολουθεί βίντεο με τη φυσική ομορφιά της Τουρκίας:



Το τουρκικό αλφάβητο:

Aa	Bb	Cc	Çç	Dd	Ee	Ff	Gg
À	Mm	Tt	Ç	Nn	E	Φ	Γκ
Ğğ	Hh	İi	Jj	Kk	Ll	Mm	Nn
Γ ή -	X	I	Z παχύ	K	Λ	M	N
Oo	Öö	Pp	Rr	Ss	Şş	Tt	Uu
o	o κλειστό	π	ρ	ς	ς παχύ	τ	ου
Üü	Vv	Yy	Zz				
Ιού	B	Γ	Ç				

Ιδιωματισμοί τουρκικού αλφαβήτου και στοιχεία:

Η Τουρκική γλώσσα (τουρκικά: Türkçe) ανήκει στην τουρκική ομάδα των αλταϊκών γλώσσων και έχει ομιλητές στην Τουρκία, τη Βουλγαρία, την Ελλάδα, την Κύπρο, την ΠΓΔΜ και σε άλλες χώρες της πρώην Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, καθώς και σε αρκετές χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπου ζουν αρκετά εκατομμύρια μετανάστες τουρκικής καταγωγής. Ο αριθμός των φυσικών ομιλητών της είναι αβέβαιος, κυρίως λόγω της έλλειψης επαρκών δεδομένων για τις μειονοτικές γλώσσες στην Τουρκία.

Μετά από ώρες περιήγησης στα αξιοθέατα της Τουρκίας ο Νίκος βρήκε ένα εστιατόριο με παραδοσιακά πιάτα της χώρας...



Τουρκία

25-04-2018



Το **Manti** παραδοσιακό προέρχεται από την περιοχή Καρσής της Τουρκίας και είναι ζυμαρικό γεμισμένο με κρέα. Το Manti βράζεται σε υψηλή θερμοκρασία και στη συνέχεια σερβίρεται στο τραπέζι, καλυμμένο με νταούρι. Δε θα βρείτε αυτό το πιάτο σε όλα τα τουρκεμικά εστιατόρια να αυτό θα πρέπει να το αναζητήσετε σε παραδοσιακά μέρη.



Το **borek** είναι μια τουρκική πίττα που συνήθως γεμίζεται με κρέας, τυρί, πατάτες ή σπανάκι. Μπορείτε να το προμηθευτείτε στα περισσότερα εστιατόρια, αν και την καλύτερη ποιότητα θα τη βρείτε σε ειδικά καταστήματα borek. Υπάρχουν διάφοροι τύποι να να δοκιμάσετε όπως το su borek (με νερό), το οποίο είναι πολύ μαλακό ή το sigirli borek (πίττα τσιγάρι) που είναι μακρύ και λεπτό με γεμίσιο από τουρλή πατάτα.



Οι Τούρκοι τρώνε ένα μεγάλο πικνικό μπάι με όλη την οικογένεια και το **simit** είναι η βάση σε κάθε τραπέζι. Αν και το simit είναι απλά ένα κυκλικό ψωμί με σουσάμι (ίσως με το καλούρι Θεσσαλονίκης) από πάνω ταφιάζει εξαμέτρη με αποξηνηστές είδος κρέμας ή τυριού τραβέντη άρετήλας.



Lahmaci: Είναι το τουρκικό αντίστοιχο της πίτσας, με πολύ λεπτή βάση και γεμίσιο από μπόλικο κρεμμύδι, κρέμα, πιπεριές και ντομάτα. Παραδοσιακά σερβίρεται με μια σαλάτα που σημαίνει ότι τα λαφάρια θα πιάσουν τόπο.

Πως πρέπει να ντύνονται οι Μουσουλμάνες:



Στην Τουρκία το 46% του γενικού πληθυσμού (άντρες και γυναίκες) θέλει τη γυναίκα με μαντίλα, το 32% χωρίς μαντίλα, δηλαδή ευρωπαϊκό πρόσωπο, το 17% παραδοσιακό μαντίλα (χιτζάμπ), ενώ κανείς δεν επέλεξε τη μουσουλιά που καλύπτει όλο το πρόσωπο.

Ο κύριος Ραμαντάν Κισσκιούν μας αφηγείται:

Σύμφωνα με τον κύριο Κισσκιούν με τον προσδιορισμό Χιτζα χαρακτηρίζουν έναν πολύ σοφό άνθρωπο. Τους δασκάλους στην Τουρκία τους αποκαλούν επίσης Χιτζα!

Ναζιρεντίν Χιτζα (Τουρκικά)

Ναζιρεντίν Χιτζα (Αγγλικά)



Σλοβακία

26-04-2018

Σε ποιά χώρα ταξίδεψε ο Νίκος;



Το κάστρο της Μπρατισλάβα (σλοβακικά: Bratislavský hrad, γερμανικά: Pressburger Schloss, ουγγρικά: Pozsonyi Vár) είναι το κύριο κάστρο στη Μπρατισλάβα, την πρωτεύουσα της Σλοβακίας. Το τετράγωνο κτίριο με τους τέσσερις γωνιακούς πύργους βρίσκεται σε ένα σπουδαίο λόφο των μικρών Καρπαθίων πάνω από τον Δούναβη. Το κάστρο ιδρύθηκε τον 10ο αιώνα και αποτέλεσε τον πυρήνα γύρω από τον οποίο αναπτύχθηκε η Μπρατισλάβα.



Η Νέα Γέφυρα (Most SNP) διασχίζει τον ποταμό Δούναβη και ενώνει την Παλιά Πόλη με τα νέα προάστια της Βουδαπέστης, την περιοχή Petržalka. Είναι μια κολυμβητική γέφυρα με μήκος 450,8 μέτρα και πλάτος 21 μέτρα. Το πραγματικό όνομα εντυπωσιακά χαρακτηριστικό της γέφυρας είναι ένα σπουδαίο πύλο που στέκεται στον πύργο της μιας πλευράς. Στο πάνω όροφο υπάρχει ένα restaurant που ονομάζεται UFO.



Τα βουνά Tatras. Ταtras ή Tatras (τα Tatry είτε στα Σλοβακικά (tatry)) είτε στα πολωνικά (tatry - góry/tatrz) είναι μια οροσειρά που αποτελεί φυσικό σύνορο μεταξύ Σλοβακίας και Πολωνίας. Πρόκειται για την υψηλότερη οροσειρά στα Καρπάθια Όρη.



Το Εθνικό Θέατρο της Σλοβακίας περιλαμβάνει το παλιό επαγγελματικό θέατρο που αποτελείται από τον όπερα, το μπαλέτο και το δράμα. Το νέο-αναγεννησιακό θέατρο που βρίσκεται στην παλιά πόλη και το μεγάλο μοντέρνο θέατρο που βρίσκεται κοντά στον ποταμό Δούναβη και άνοιξε τον Απρίλιο του 2007.



Ο καθεδρικός ναός του Αγίου Μαρτίνου είναι μια εκκλησία στη Μπρατισλάβα της Σλοβακίας και ο καθεδρικός ναός της Ρωμαιοκαθολικής Αρχιεπισκοπής της Μπρατισλάβα. Βρίσκεται στα δυτικά σύνορα του ιστορικού κέντρου της πόλης κάτω από το κάστρο της Μπρατισλάβα. Είναι η μεγαλύτερη και μια από τις παλαιότερες εκκλησίες στη Μπρατισλάβα.

Σλοβακία

26-04-2018



Το μνημείο **Chatham Sofer**, πρώην Παλαιό Εβραϊκό Νεκροταφείο, είναι ο τόπος ταφής και μνημείο του Μωυσή Σοφί, ενός εξέχοντα ραββίνου του 19ου αιώνα που χιτίστηκε στη θύρα ενός εβραϊκού νεκροταφείου του 17ου αιώνα στη Μπράτισλαβα της Σλοβακίας.



Το θύνα είναι μνημείο και στρατιωτικό νεκροταφείο χιλιάδων στρατιωτών του Σοβιετικού Στρατού που έπεσαν κατά τη διάρκεια του Δεύτερου Παγκόσμιου Πολέμου ενώ απελευθέρωναν την πόλη τον Απρίλιο του 1945 από τους Γερμανούς και τους υπόλοιπους Σλοβακούς στρατιώτες που υποστήριζαν την κίερασαστική κυβέρνηση Τσίσο.



Το εθνικό μνημείο της φύσης των **Demänovské** σπηλαίων στη βόρεια πλευρά του Λον Τάβρα, είναι το μεγαλύτερο σύστημα σπηλαίων στη Σλοβακία. Το Demänovské Cave of Liberty ανήκει στις ευρύτερες σπηλιές του. Εξαιτίας τους επισκέπτες με την πλούσια γέφυρα γεμάτος των διαφόρων χρωμάτων, τη μαγική ροή της υπέργειας Demänovka καθώς και τις γεωτεκτονικές πιέσεις για πολλά χρόνια. Είναι το πιο γνωστό σπήλαιο στην Σλοβακία.



Το κάστρο **Πεθβί** (σλοβακικά:hrad Devín ή Devínský hrad, γερμανικά: Burg Theben) είναι κάστρο στο Ντεβίν, προάστια της Πίλτσναχ, πρωτεύουσας της Σλοβακίας. Το κάστρο είναι χτισμένο πάνω σε ένα απότομο λόφο, σε υψόμετρο 212 μ., πάνω από τη συμβολή του Μοράβα με τον Δούναβη, απέναντι από την Αυστρία.



Η **Πύλη του Μιχαήλ** είναι η μοναδική που επιβίωσε από την μέσαιωνική αχύρωση και είναι από τα τα παλαιότερα κτίρια της πόλης. Χτίστηκε περίπου στο 1300 και σήμερα βλέπουμε το αποτέλεσμα της ανακρίσεως του 1758, όταν και το αγαλμα του Αγίου Μιχαήλ με τον δράκα τοποθετήθηκε στην κορυφή του. Ο πύργος της πόλης του Μιχαήλ στεγάζει σήμερα την εθεσθία σφλων του μουσείου της πόλης.



Το κάστρο του **Σπις** είναι ερεμωμένο κάστρο στην ανατολική Σλοβακία και ένα από τα μεγαλύτερα κάστρα της κεντρικής Ευρώπης. Το κάστρο του Σπις έχει ανακηρυχθεί μνημείο παγκόσμιας κληρονομιάς από την UNESCO το 1993 μαζί με γειτονικές τοποθεσίες, τις Λεβότσες, Σπίσια Καππουλά, Σπίσια Παναγάνισια και Ζίχρα.

Σλοβακία

26-04-2018

Ένας περαστικός βλέπει τον Νικόλα να περιφέρεται καταλαβαίνει πως είναι τουρίστας και του λέει πως πρέπει να δει σπουδαιότερο το συντριβάνι του Roland...

Σίμωνα κοιτών με το μυθό κίσιτε. Ίσως ένας παλιός γενναίος σπόγγος που ονομαζόταν Roland. Ο ίδιος εκτός από τις μοναδικές ικανότητες του στη μάχη και τις νίκες του με το φοβερό σπαθί του που το ονόμαζε Durandal είχε και ένα άλλο σπουδαίο χάρισμα. Είχε πολύ ωραία φωνή. Μάλιστα τα περισσότερα βράδια στέκονταν στην πλατεία της πόλης και τραγουδούσε όλη τη νύχτα για το χάρη της αγαπημένης του Ολίβια. Λέγεται ότι όταν κληρώθηκε να πολεμήσει στη Γαλλία, τα παιδιά της Μπρατισλάβα συνθηματικά από τα υπέρμαχα τραγούδια του δεν μπορούσαν για να κοιμηθούν. Έτσι οι αρχόντες της πόλης διάταξε να φτιάξουν ένα συντριβάνι που ο ήχος του νερού του να θυμίζει το τραγούδι του Roland. Από τότε τα παιδιά της Μπρατισλάβα νουσιάζονται κάθε βράδυ υπό το γλυκό τραγούδι του συντριβανιού στην κορφή του οποίου στέκεται ο Roland. Ο ίδιος λέγεται ότι την τελευταία ημέρα κάθε χρόνου ζυγανεύεται, γυρίζει το κεφάλι του προς το δημαρχείο και υποκλίνεται στους αρχόντες.



Μετά από ώρες περιήγησης στα αξιοθέατα της Σλοβακίας ο Νίκος βρήκε ένα εστιατόριο με παραδοσιακά πιάτα της χώρας...



Σαν να πείνασα λιγάκι... Τι να φάω;



Λάχανο (Καρυτσίκια)
Η σούπα από λάχανο εμφανίζεται σε κάθε παραδοσιακό δείπνο, αλλά επίσης απολαμβάνεται όλο το χρόνο ως ορεκτικό πριν το κύριο γεύμα. Το δούρακι αναμιγνύεται σε μια κρεμμυδιόβραση με βραστάς πατάτες, μανιτάρια, ψιλοκομμένο λαμπρό, κάρφια, κούρα πατάρι και σκόρδο.



Σομπόν με τυρί προβίτονο (Βηγνατόνε χελιέκι)
Αυτό είναι το εθνικό πιάτο της Σλοβακίας - οπότε αν μπορείτε να δοκιμάσετε μόνο ένα σλοβακικό φαγητό, το κάνετε αυτό! Ο Βηγνατόνε αναφέρεται στο υψηλής ποιότητας κρεμμύδι, μαλακό τυρί προβίτονο που παράγεται τοπικά και είναι μοναδικό για τη Σλοβακία.



Κέικ διατριόσεως (Trietník)
Το κέικ χρώσης είναι καταπληκτικό το χειμώνα, απλώνεται δεσπό σε μια χρυσή κινεζική αγορά με μια κόψα από ζυμωμένο κρασί. Η ζάχαρη και η κανέλα λιώνουν απαλά στο στόμα σας και το κέικ σας δίνει ενέργεια για περίσσεια ώρες περπατώντας στην παλιά πόλη της Μπρατισλάβα.



Γούλας σούπα (Gulášová polievka)
Εδώ είναι ένα άλλο φαγητό που παίρνει μια ποικιλία τροποποιήσεων σε πολλές χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης. Στη Σλοβακία, συνήθως αποτελείται από βόειο κρέας, κρεμμύδι, πατάτες, πιπεριά, νουμάτε, σκόρδο και μπιλιμπουκίτσιο. Αυτό το φαγητό είναι πολύ δημοφιλές σε οθλητικές εκδηλώσεις και συχνά μαγειρεύεται σε ένα καζάνι πάνω από μια ανοικτή φωτιά.



Σλοβακία

Πρωτεύουσα: Μπρατισλάβα
Επίσημη γλώσσα: Σλοβακική
Πληθυσμός: (εκτίμηση του 2016) 5.435.348
Γεωγραφία: Ορεινή
Νόμισμα: Ευρώ

Σλοβακία

26-04-2018

Ακολουθεί το βίντεο παρουσίασης της Σλοβακίας:



Το σλοβακικό αλφάβητο:

Aa	Áá	Āā	Bb	Cc	Čč	Dd	Ďď	Dz dz	Dž dž	Ee	Éé
á	á	á	bé	cé	čé	dé	ďé	dzé	džé	é	é
[a]	[a]	[a]	[b]	[c]	[tʃ]	[d]	[ɟ]	[dz]	[dʒ]	[e]	[e]
Ff	Gg	Hh	Chch	Ii	Íí	Jj	Kk	Ll	Ľľ	Ťť	Mm
f	g	h	ch	i	í	j	k	l	ľ	ť	m
[f]	[g]	[h]	[x]	[i]	[iː]	[j]	[k]	[l]	[ɫ]	[tʃ]	[m]
Nn	Ňň	Oo	Óó	Ôô	Pp	Qq	Rr	Řř	Ss	Šš	
n	ň	o	ó	ô	pé	qé	ré	řé	sé	šé	
[n]	[ɲ]	[o]	[oː]	[ɔ]	[p]	[kʷ]	[r]	[ʀ]	[s]	[ʃ]	
Tt	Ťť	Uu	Úú	Vv	Ww	Xx	Yy	Ýý	Zz	Žž	
t	ť	u	ú	v	w	x	y	ý	z	ž	
[t]	[tʃ]	[u]	[uː]	[v]	[v]	[x]	[i]	[iː]	[z]	[ʒ]	

Ιδιωματισμοί σλοβακικού αλφαβήτου και στοιχεία:

Η Σλοβακική γλώσσα (slovenčina, slovenský jazyk) είναι μια Ινδοευρωπαϊκή γλώσσα, πιο συγκεκριμένα μια Δυτική Σλαβική γλώσσα (μαζί με βασικά την Τσεχική, την Πολωνική και τις Σερβικές γλώσσες). Τα σλοβακικά είναι ιδιαίτερα συγγενή των Τσεχικών, και οι ομιλητές των δύο χωρών συνήθως αλληλοκατανοούνται αρκετά καλά. Τα Σλοβακικά ομιλούνται στην Σλοβακία (από 5 εκατομμύρια ανθρώπους), τις ΗΠΑ (500.000, μετανάστες), την Τσεχία (320.000, εξαιτίας της πρώην Τσεχοσλοβακίας), Ουγγαρία (110.000, παλαιά εθνική μειονότητα), Σερβία-Βοϊβοδίνη (60.000, παλαιά εθνική μειονότητα), Ρουμανία (22.000, παλαιά εθνική μειονότητα), Πολωνία (20.000), Καναδά (20.000, μετανάστες) Αυστραλία (μετανάστες), Αυστρία, Βουλγαρία, Κροατία (5.000) και σε κάποιες άλλες χώρες.

Η κυρία Σάρα Οντάσοβα μας αφηγείται:

Jura] Japostik (Αγγλικά)

Jura] Japostik (Σλοβακικά)



Σλοβενία

27-04-2018

Σε ποιά χώρα ταξίδεψε ο Νίκος;



Η πόλη **Metelkova** (πλάτος όνομα στα Σλοβενικά: Αυτόνομοι κulturali centre Metelkova mesto, "Αυτόνομοι Cultural Center City Metelkova") είναι ένα αυτόνομο κοινωνικό κέντρο στο κέντρο της Λιουμπλιάνας της Σλοβενίας. Βρίσκεται στο χώρο των πρώην στρατιωτικών βόσκων (το Σλοβενικό Αρχηγείο του Γιουγκοσλαβικού Εθνικού Στρατού) και καταλήφθηκε τον Σεπτέμβριο του 1993.



Ο Άλπες είναι ο σημαντικός οροσειράς στην Ευρώπη και ετείνονται από την Αυστρία και την Σλοβενία στα ανατολικά, μέχρι της Ιταλίας, της Ελλάδας, του Αλγερίου και της Γερμανίας έως την Γαλλία στα δυτικά. Η λέξη Άλπες σημαίνει βουνό. Το ούστημα δημιουργήθηκε σε δεκάδες εκατομμύρια χρόνια από τη σύγκρουση της Ευρωπαϊκής με την Αφρικανική τεκτονική πλάκα.



Ενας σύγχρονος νέος κόσμος βρίσκεται στην Πλατεία Κογκρέσου της Λιουμπλιάνας, το **μουσείο των ψευδοδοσθηρικών**, όπου τίποτα δεν είναι αυτό που φαίνεται. Παρασείζοντας σχεδόν 40 οπτικές ψευδοσθές και ολογράμματα, το μουσείο προσφέρει τον εγχοφόλο των επικρατών και προκαλεί τον τρόπο αντίληψής τους. Το μουσείο προορίζεται να είναι διασκεδαστικό, εκπαιδευτικό και, πάνω απ' όλα, διαφορετικό από άλλα μουσεία όπου μπορούμε να παρατηρούμε εκθέσεις μόνο από μικρά ή σε μια οθόνη.



Το **Πρετοριανό Παλάτι** (Σλοβενικά: Pretoriska palača) είναι ένα ενετικό γοτθικό ανάκτορο του 15ου αιώνα στην πόλη Κοπερ, στη νοτιοδυτική Σλοβενία. Βρίσκεται στη νότια πλευρά της κεντρικής πλατείας Τίτο της πόλης (στο Titov trg / piazza Tito 3), σταγόνει την κυβέρνηση της πόλης Κοπερ και μια αίθουσα γάμου. θεωρείται ένα από τα αρχιτεκτονικά ορόσημα της πόλης.

Σλοβενία

27-04-2018



Ο **Εθνικός Δρυμός Triglav** (Σλοβενικά: Triglavski narodni park) είναι το μόνο εθνικό πάρκο στη Σλοβενία. Κατασκευάστηκε στη σύγχρονη μορφή της το 1961 και βρίσκεται στο βορειοδυτικό τμήμα της χώρας, αντίστοιχα, στα νοτιοανατολικά τμήμα του αλπικού όρους Όνκου.



Το **Σπίτι των Πειραμάτων** είναι ένα κέντρο επιστημών που στοχεύει να εμπνεύσει τους επισκέπτες να μάθουν, να εξερευνηθούν, να προκαλέσουν περιέργεια, να κινούν ερωτήσεις και να αναζητήσουν απαντήσεις. Βρίσκεται στη Λιουμπλιάνα, όπου το επισκέπτονται άτομα και ομάδες από όλη τη Σλοβενία. Το Σπίτι των Πειραμάτων έλαβε υποστήριξη από την κυβέρνηση της Σλοβενίας από όλη τη Σλοβενία να τα μεταφορέσει το Σπίτι των Πειραμάτων στις περιοχές τους, γ' αυτό δημιουργήθηκε ένα κίνητο Σπίτι με Πειράματα.



Το **Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης** (Σλοβενικά: Moderna galerija) στη Λιουμπλιάνα της Σλοβενίας είναι το κεντρικό μουσείο και γκαλερί των σλοβενικών έργων τέχνης από τον 20ο και τον 21ο αιώνα. Ορίστηκε επίσημα με διάταγμα της κυβέρνησης της Αυστρίας Δημοκρατίας της Σλοβενίας στις 30 Δεκεμβρίου 1947 και άνοιξε επίσημα στο κοινό στις 3 Ιανουαρίου 1948. Το κεντρικό του κτίριο σχεδιάστηκε από τον Έιναρ Ρανβίκ και χτίστηκε το 1948.



Το **Μαρμπαρ** βρίσκεται στις όχθες του ποταμού Νετράβα και το 2012 είχε ανακηρυχθεί πολιτιστική κληρονομιά της Ευρώπης. Στο γρανιτό της ιστορικό κεντρο ο επισκέπτης θα απαντήσει την ερώτηση: Σίτηκαν με το παντοπούλι και τον επιβλητικό καθέδρικό ναό με το εντυπωσιακό κωπαναριό που φτάνει σε ύψος 57 μέτρα.



Η **Στήλη της Παναγίας** (Σλοβενικά: Križna stakinja) είναι ένα μνημείο στην κεντρική πλατεία (Glavni trg) της πόλης του Μαρμπόρ, βορειοανατολική Σλοβενία, που δημιουργήθηκε από τους "ευσεβείς μπουρτούς" σε ευγνωμοσύνη για το τέλος μιας επιδημίας πανώλης του 1680 που είχε σπείρει ένα τρίτο τον πληθυσμό της πόλης.



Ο **Πύργος Črni**, επίσης γνωστός με μαύρος πύργος, ήταν μέρος του δόρεου τείχους της πόλης και είναι ο μόνος διατηρημένος μεσαιωνικός πύργος των εδύμβων από αυτό το συγκρότημα. Είναι ένας από τους πιο όμορφα διατηρημένους πύργους αυτού του είδους στη Σλοβενία. Το κτήριο πήρε το όνομά του από τον 19ο αιώνα από τους διάσημους ζωγράφους Τσεκλώνι του Μαρμπόρ.

Σλοβενία

27-04-2018



Παλιών Νοσοκομείο Franja: Ο Δεύτερος Παγκόσμιος Πόλεμος ήταν μια από τις πιο δύσκολες δοκιμασίες για την ανθρωπότητα. Οι Σλοβένοι, καθώς και άλλα έθνη κλεψίθερος σκίψης οργανώθηκαν στον αγώνα κατά του φασισμού και του ναζισμού. Η ειδικότερα του Σλοβενικού κινήματος αντίστασης ήταν τα κρυμμένα σκηνικά νοσοκομεία. Χτισθηκαν σε δύσκολα δάση, κατακρημνιστικές χαράδρες και υπόγειες σπηλιές.

Ο καθεδρικός ναός του Αγίου Ισαάκη του Βαπτιστή: Η εκκλησία αυτή, που βρίσκεται στην κορυφή της λίμνης και ακριβώς δίπλα στην πέτρινη γέφυρα, είναι ό, τι πρέπει να είναι κάθε μεσαιωνική εκκλησία: μικρή, περιτριανταρισμένη από φυσική ομορφιά και γεμάτη υπέροχες τοιχογραφίες. Το ναό είναι ρωμικό, αλλά το γοτθικό-πρεσβύτερο χρονολογείται γύρω στο 1440. Πολύχρωμοι και ορατές κολλυπώνονται με τοιχογραφίες του 15ου και του 16ου αιώνα.



Σλοβενία:

Πρωτεύουσα: Λουμπλιάνα
Επίσημη γλώσσα: Σλοβενικά
Πληθυσμός: 2.066.161 σύμφωνα με εκτίμηση (2017)
Γενικότητα: Κυρίαρχη ορεινή
Νόμισμα: Ευρώ



Ακολουθεί βίντεο παρουσίασης της χώρας της Σλοβενίας

Το σλοβενικό αλφάβητο:

Letter	Name	IPA	English Approx.
A, a	a	/a/	arm
B, b	be	/b/	bat
C, c	ce	/ts/	cats
Č, č	če	/tʃ/	charge
D, d	de	/d/	day
E, e	e	/e/, /e/, /e/	bed, sleigh, attack
F, f	ef	/f/	fat
G, g	ge	/g/	gone
H, h	ha	/x/	(Scottish English) loch
I, i	i	/i/	me
J, j	je	/j/	yes
K, k	ka	/k/	cat

L, l	el	/l/, /w/	lid, wine
M, m	em	/m/	month
N, n	en	/n/	nose
O, o	o	/ɔ/, /o/	void, sow
P, p	pe	/p/	poke
R, r	er	/r/	(trilled) risk
S, s	es	/s/	sat
Š, š	eš	/ʃ/	shin
T, t	te	/t/	took
U, u	u	/u/	sooth
V, v	ve	/v/, /w/	vex, west
Z, z	ze	/z/	zoo
Ž, ž	že	/ʒ/	vision

Σλοβενία

27-04-2018

Ιδιωματισμοί σλοβενικού αλφαβήτου και στοιχεία:

Η Σλοβενική γλώσσα ή Σλοβενικά (σλοβενικά: slovenski jezik ή slovenščina) είναι μία από τις Σλαβικές γλώσσες. Ομιλείται από περίπου δύο εκατομμύρια ομιλητές παγκοσμίως, οι περισσότεροι εκ των οποίων ζουν στην Σλοβενία. Είναι μία από τις λίγες γλώσσες που έχουν διατηρήσει τον δυϊκό γραμματικό αριθμό από την Πρωτοίνδοευρωπαϊκή. Η γραμματική της είναι εξαιρετικά δύσκολη και ο μεγάλος αριθμός διαλεκτικών ονομάτων συγκρινόμενος με τον αριθμό των ομιλητών δεκνύει τη μεγάλη ποικιλία στη γλώσσα.



Σλοβένικο Γκούλτσι – Guljanci: Πρόσιμο κρέας καταπόλησες με μικρές πατατούλες μαγειρεμένα σε φρέσκα ντομάτα. Ιδανικό για Κυριακάτικο οικογενειακό γεύμα.



Σούπα μοναχικών με σπύρι (Deklehtest): Πετανοστάμψι σούπα που θα σας δαμάσει με την σπύρη και γνήση νεύση της Ιδανική για πρώτο πιάτο σε χειμωνιάτικο τραπέζι ή να ένα ελαφρύ δείπνο για δύο!



Flanati: Ένα γλυκό από την Σλοβενία, που μοιάζει με τις δικές μας δίπλες. Στην Αμερική το λέει "Τα φτερά των αγγέλων", μια ονομασία που θυμίζει το σχήμα του.



Γεμιστά Λάγανα – Sarma: Μια είδηση των λαχανοκόμωδων, όχι όμως με αβογέλιανο, αλλά βρασμένα σε ντοματσόσουπα. Εδώ με προσθεσις υλικών που το κάνουν πιο σύγχρονα, αλλά πάντα τόσο νόστιμα, ιδανικό για

Ο Κύριος Άντζε Σκόλια μας αφηγείται:

Φασόλια (Σλοβενικά)

Φασόλια (Ελληνικά)



ΠΓΔΜ

07-05-2018

Σε ποιά χώρα ταξίδεψε ο Νίκος;



Η Αγία Σφοδία ή Αγία Βασιλική βρίσκεται στα αριστερά σύνορα μεταξύ της νοτιοδυτικής πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας και ανατολικής Αλβανίας. Είναι μια από τις βαθύτερες (294 μ.) και αρχαιότερες λίμνες της Ευρώπης, με μοναδικό υδατικό οικοσύστημα, το οποίο περιλαμβάνει περισσότερα από 200 ενδημικά είδη.



Η πέτρινη γέφυρα των Σκοπίων, με μήκος 314 μέτρα, πλάτος 5 μέτρα και 12 κολώνες, συνδέει το κέντρο των Σκοπίων με την παλιά πόλη, περνώντας πάνω από τον παλιό Αχός (Βασίτσα). Αποτελεί το σύμβολο των Σκοπίων και έχει συμπεριληφθεί στο θησαυρό της πόλης. Σύμφωνα με τις περισσότερες πηγές κατασκευάστηκε το 15ο αιώνα και καταστράφηκε πολλές φορές όπως κατά το σεισμό του 1555 από τον οποίο έπαθαν σοβαρές ζημιές τρεις φορές από τις καταιγίδες του.



Ο Σταυρός της γλατίας. Η καλύτερη θέα προς τη πόλη των Σκοπίων υπάρχει από το όρος Βόνινο. Είναι ένα δημοφιλές μέρος και σε αυτό βρίσκεται ένας από τους μεγαλύτερους χριστιανικούς σταυρούς. Μάλιστα, η θέα αναμένεται να γίνει ακόμα πιο εντυπωσιακή από μεγαλύτερο ύψος. Μηχανικοί κατασκευάζουν έναν ανελκυστήρα μέσα στον σταυρό, ώστε οι επισκέπτες να μπορούν να ανέβουν στην κορυφή του.



Ο Βαρνούτσος (και Περιστέρι, σλαβομακεδονικά: Βαδα, Μπόμπιτς - θηλυκό ή γαϊδά) είναι βουνό που βρίσκεται στον νομό Φλώρινας. Συνεχίζεται και πέρα από τα σύνορα στην πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας, ενώ στο νότια-νοτιοδυτικά συνδέεται με το Τριχόλιον Όρος. Το μέγιστο ύψος του είναι ελληνικού εδάφους είναι η κορυφή Δεσποσική ή Κίτσοβο (2.334 μέτρα), στα σύνορα Ελλάδας και πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας.

ΠΓΔΜ

07-05-2018



Το **Matka** είναι ένα φαράγγι που βρίσκεται δυτικά των Σκοπίων της ΠΓΔΜ. Περίπου 5.000 εκτάρια, η Matka είναι ένας από τους πιο δημοφιλείς υπαίθριους προορισμούς στα Σκόπια και φιλοξενεί μερικά μεσαιωνικά μοναστήρια. Η λίμνη Matka μέσα στο φαράγγι της Matka είναι η παλαιότερη τεχνητή λίμνη της χώρας.



Το **Φρούριο του Σαρούηλ** (Σλαβομακεδονικά: Старозагорска тврдина) είναι φρούριο που βρίσκεται στην παλαιά πόλη της Οχρίδας, στην Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας. Απέκτησε πρωτεύουσα της Α΄ Βουλγαρικής Αυτοκρατορίας[1], κατά την περίοδο βασιλείας του Τόβρου Σαμουήλ κατά τα τέλη του 10ου αιώνα. Σήμερα, το ιστορικό αυτό μνημείο αποτελεί σημαντικό πόλο έλξης για τους τουρίστες, ενώ ανακηρίστηκε το 2005.



Το **Memorial House της Μητέρας Τερέζας** είναι αφιερωμένο στην ανθρωπιστική και Νομπελίστρια Λαϊκή Τερέζα και βρίσκεται στη γενέτειρά της στα Σκόπια της ΠΓΔΜ, όπου ζούσε από το 1910 έως το 1928. Η μνημειακή κατοικία χτίστηκε στον δρόμο Centar, στην ίδια τη θέση της ρωμαιοκαθολικής εκκλησίας της Ιερής Καρδιάς του Ιησού, όπου βασιλεύτηκε η μητέρα Τερέζα.



Ο **Εθνικός Δρυμός Μουρόβο** είναι το μεγαλύτερο από τα τρία εθνικά πάρκα της Πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας. Ιδρύθηκε το 1946 και βρίσκεται στα δυτικά της χώρας μεταξύ της λίμνης Μουρόβο και των αλβανικών συνόρων. Το εθνικό πάρκο, η λίμνη και η περιοχή αναφέρονται με το χινοά Μουρόβο.



Ο **Σκρέβος** (σερβικά, αλβανομακεδονικά: Шар планина / Σαρ πλανίνα, αλβανικά: Malet e Sharrit / Μάλετ ε Σάρριτ) είναι οροσειρά στα Βαλκάνια που επεκτείνεται από το Κοσσυφοπέδιο και τη βορειοδυτική ΠΓΔΜ έως τη βορειοανατολική Αλβανία. Η ψηλότερη κορυφή της οροσειράς βρίσκεται σε υψόμετρο 2.748 μέτρων στο εδαφός της ΠΓΔΜ.



Ο **πύργος του κάστρου** είναι μέρος μιας αρχαίας αμυντικής δομής που είναι το τείχος του κάστρου. Είναι πολύ ψηλότερο και μπορεί να τοποθετηθεί από το εσωτερικό, όπου υπάρχουν λίγες στενές βελανίτσες στην κορυφή του, από όπου η θέα είναι πολύ καλύτερη και αποδιδόνει ακόμα πιο αποτελεσματική αμυντική θέση για τοτέτες.

ΠΓΔΜ

07-05-2018



Το **Υδραγωγείο των Σκοπίων** είναι υδραγωγείο και αρχαιολογικός χώρος που βρίσκεται στο χωριό Vitovo, 2 χλμ. βορειοδυτικά των Σκοπίων της ΠΓΔΜ. Το Υδραγωγείο των Σκοπίων είναι το μόνο υδραγωγείο στην ΠΓΔΜ και ένα από τα τρία μεγαλύτερα και καλά διατηρημένα στην πρώην Γιουγκοσλαβία μαζί με το Υδραγωγείο του Δισκόλιτσανόφ κοντά στο Σπίτι.



Πρώην Γιουσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας (FYROM)

Πρωτεύουσα: Σκόπια
Επίσημη γλώσσα: Σλαβομακεδονικά (Σκοπιανικά)
Πληθυσμός: 2.073.702 σύμφωνα με εκτίμηση (2016)
Γενεραφία: Κυρίαρχη σερβή
Νομισμα: Δηνάριο

Βίντεο παρουσίασης της χώρας της ΠΓΔΜ



Το σλαβομακεδονικό αλφάβητο:

κυριλλικά	А а	Б б	В в	Г г	Д д	Ѓ г*	Е е	Ж ж	З з	С с	И и	Н н
ελληνικά	α	μπ	β	γκ	ντ	γκ*	ε	ζ*	ζ	τς	ι	
κυριλλικά	Ј ј	К к	Л л	Љ љ	М м	Н н	Њ њ	О о	П п	Р р	С с	
ελληνικά	γ	κ	λ	λι	μ	ν	νι	ο	π	ρ	σ	
κυριλλικά	Т т	Ќ ќ	У у	Ф ф	Х х	Ц ц	Ч ч	Џ џ	Ш ш			
ελληνικά	τ	κα	ου	φ	χ	τσ	τσ*	τζ*	σ*			

Ιδιωματισμοί σλαβομακεδονικού αλφαβήτου και στοιχεία:

Τα σκοπιανά ή σλαβομακεδονικά είναι η επίσημη του κράτους των Σκοπίων (FYROM) και μιλιέται ως μητρική από περίπου 2 εκ άτομα στα Σκόπια και τη σκοπιανή διασπορά κυρίως την Αυστραλία και τον Καναδά. Ανήκει στον κλάδο των νοτιοσλαβικών γλωσσών μαζί με τα βουλγαρικά, τα σερβικά, τα κροάτικα και τα σλοβένικα.

Οι νοτιοσλαβικές γλώσσες ανήκουν στο ίδιο διαλεκτικό συνεχές με τα βουλγαρικά στη μια άκρη και τα σλοβένικα στην άλλη. Τα σκοπιανά και βουλγαρικά είναι μέλη της ίδιας υποομάδας αυτού του συνεχούς όπως και τα σερβικά μαζί με τα κροάτικα που αποτελούν διαφορετική υποομάδα.

Το διαλεκτικό συνεχές ορίστηκε από τον Λεονάρδο Βλαύμπελντ ως μια σειρά διαλέκτων που μιλιούνται σε μια γεωγραφική περιοχή και διαφέρουν ελάχιστα η μία από την άλλη σε γειτονικές περιοχές ενώ αναμεσα στα άκρα του συνεχούς οι διαφορές είναι τόσο μεγάλες ώστε οι ομιλητές της γλώσσας ενός άκρου (π.χ. σλοβένικα) δεν μπορούν να καταλάβουν τους ομιλητές της γλώσσας του άλλου άκρου (βουλγαρικά).

Παραδοσιακές γεύσεις από τη ΠΓΔΜ:



Το **Pastirma** είναι μια ερόλη τυγισμένη πίττα Σίμης. Το Pastirma ή είναι συνήθως γεμάτο με παστό κρέας, κομμένο σε κύβους.



Το **Ajvar** μπορεί να δικαιολογηθεί πλήρως ως γεύμα και συνδυάζεται με φέτα και λαδόφυμαί φουρνισιά. Το Ajvar είναι ένα υπέροχο γεύμα συνταγμένο που αποτελείται από φρέσκα κόκκινα πιπεριές και αλάτι.

ΠΓΔΜ

07-05-2018



Το **taverna** είναι μαγειρεμένο σε παραδοσιακά πήλινα σκεύη. Αποτελείται από σέλι, πατάτες, μελιτζάνες, αλεσμένο κρέας, πιπεριές, καρότο, ρύζι και κρεμμύδι. Και πάλι, αυτό το πιάτο συνήθως σερβίρεται με μια πλευρά σπλού γουουριού.



Το **Vanilia**, που σημαίνει κυριολεκτικά μίλι, μπασότα βανίλιας είναι πλούσιο, βουτυρώδες και με κρεβάτες που έχουν μια θαυμάσια ουσία βανίλιας. Τα βανιλίνα είναι τυπικά σάντουιτς με σπιτική μαρμελάδα φρούτων και γαρνιρισμένα με ζάχαρη ζαχαροπλαστικής.

Η κυρία Θεοδώρα Γιοβάννοβσκα μας αφηγείται:

Ο Πέλο και ο κλέφτης (Σερβανικό)

Ο Πέλο και ο κλέφτης (Ελληνικό)



Φύλλα Εργασίας

Αλβανία 22/03/2018



1.



- α. Berat
- β. Butrint
- γ. Το μουσείο Εθνικής Ιστορίας
- δ. Κορυτσά

2.



- α. Durres
- β. Gjirokastra
- γ. Skhoder
- δ. Arppolonia

3. Από πόσα γράμματα αποτελείται το αλβανικό αλφάβητο;

- α. 34 β. 36 γ. 38 δ. 32

4. Τι νόμισμα έχει η Αλβανία;

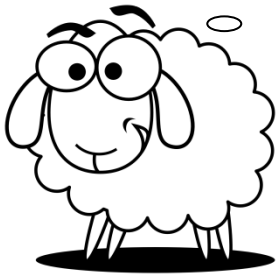
α. Λίρα

β. Λέβα

γ. Ευρώ

δ. Λεκ

Βουλγαρία 18/04/2018



Κύκλωσε την σωστή
απάντηση!



- (α) Κήπος Μπορισόβα
- (β) Αρχαίο Στάδιο
- (γ) Εκκλησία της Μπογιάννα
- (δ) Τσάρεβετς



- (α) Βράχοι του Μπελογκράτσικ
- (β) Ρίλα
- (γ) Όρη Πίριν
- (δ) Αρχαίο Στάδιο



- (α) Αρχαίο Στάδιο
- (β) Κήπος Μπορισόβα

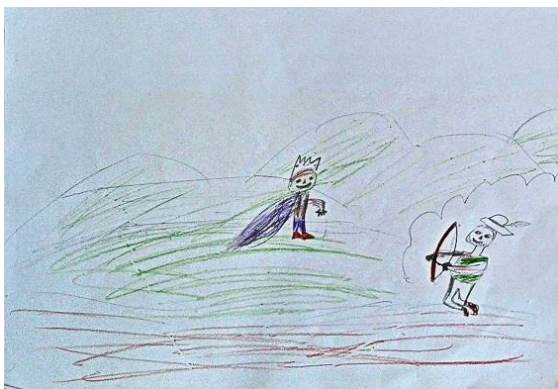
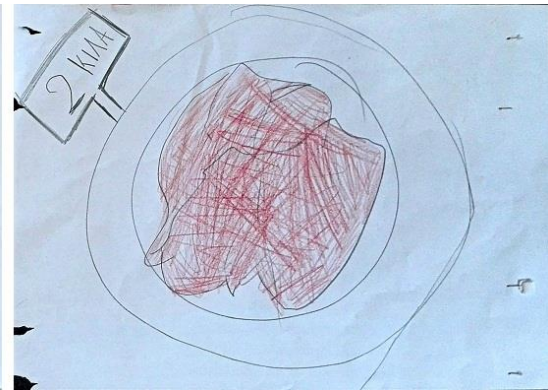
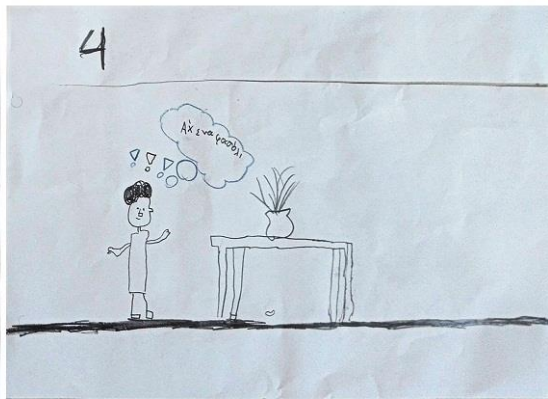
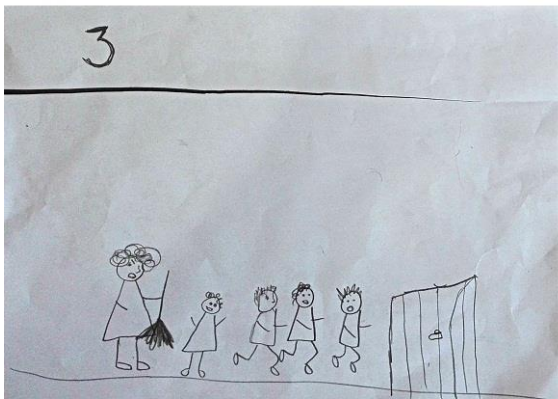
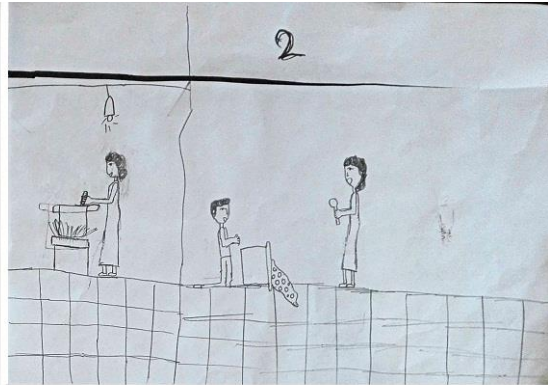
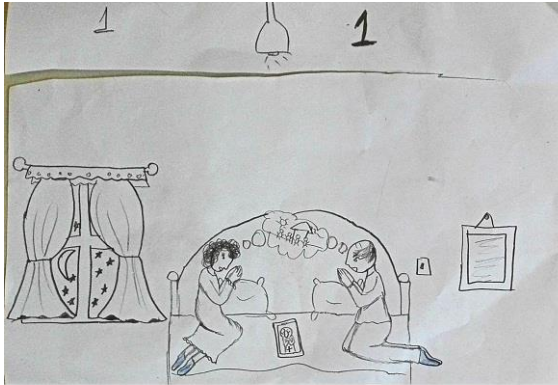


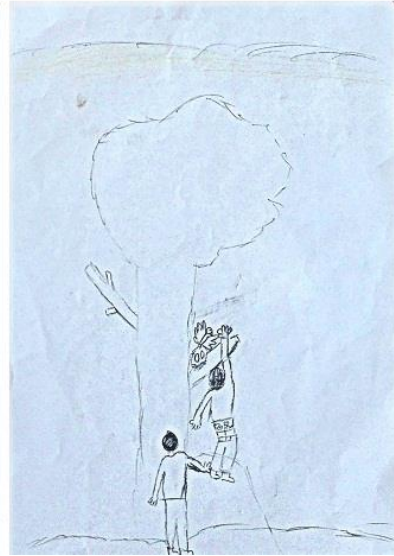
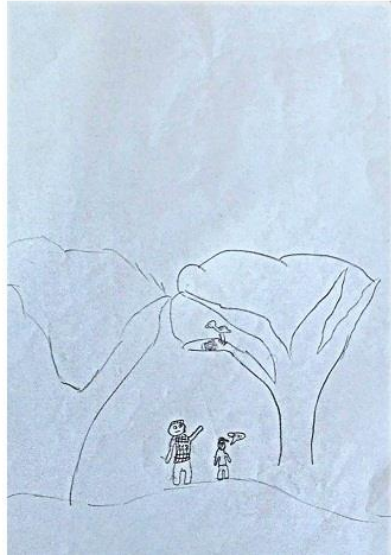
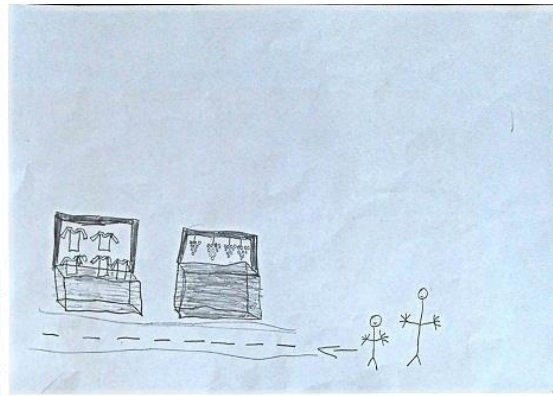
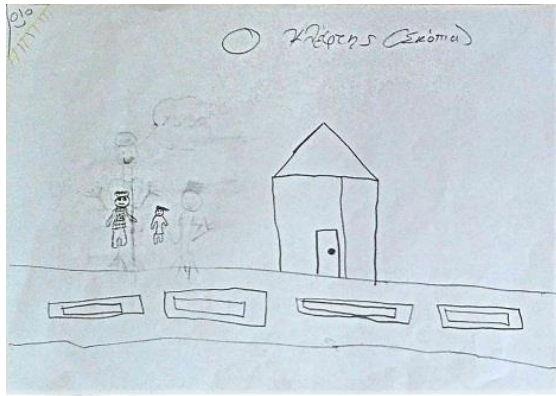
- (α) Ορυκτά Λουτρά
- (β) Εκκλησία της Μπογιάννα

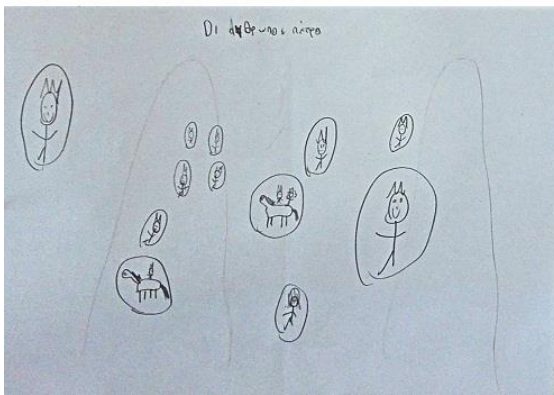
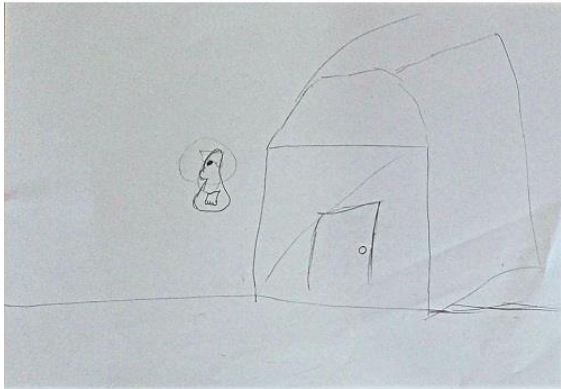
(γ) Ρίλα
(δ) Τσάρεβets

(γ) Καθεδρικός Ναός Σβέτα Νεντέλια
(δ) Βασιλικό Παλάτι

Τα έργα των μαθητών







Όταν ζήσαμε από πιο ψηλά που μας κοιτάζαμε το βιβλίο

Όταν οι παλιότεροι είναι αγγελάκια που γίνονται παλιότεροι
 και οι νεότεροι είναι αγγελάκια που γίνονται νεότεροι
 και οι αγγελάκια είναι αγγελάκια που γίνονται αγγελάκια
 και οι αγγελάκια είναι αγγελάκια που γίνονται αγγελάκια

Μια φορά ο αγγελάκια που ήταν οι αγγελάκια και ένα αγγελάκι
 ήταν ο αγγελάκια που ήταν οι αγγελάκια και ένα αγγελάκι
 και οι αγγελάκια είναι αγγελάκια που γίνονται αγγελάκια
 και οι αγγελάκια είναι αγγελάκια που γίνονται αγγελάκια

Μια φορά η κυρία της μουσικής
 με άδεισε σ' ένα παιχνίδι που
 το γέλασε «αγαπημένα ακούσματα»
 Ένωσα χαλίκι, στεφάνια, κέρματα, τσιγάρα,
 Μαζί μου ήταν και ένα αγγελάκι φίλος
 μου που της γέλασε ότι μας άδεισε

Χέρι με το αγγελάκι και αγγελάκια που γίνονται αγγελάκια
 Ένωσα χαλίκι, κέρματα, τσιγάρα, κέρματα, τσιγάρα,
 και οι αγγελάκια είναι αγγελάκια που γίνονται αγγελάκια
 και οι αγγελάκια είναι αγγελάκια που γίνονται αγγελάκια

Όταν με φώναξε αγγελάκια ένωσα χαλίκι, κέρματα, τσιγάρα,
 κέρματα, τσιγάρα, κέρματα, τσιγάρα, κέρματα, τσιγάρα,
 και οι αγγελάκια είναι αγγελάκια που γίνονται αγγελάκια
 και οι αγγελάκια είναι αγγελάκια που γίνονται αγγελάκια

Μια φορά που είχαμε βίβλο σελού και
 κι αγγελάκια και αγγελάκια που γίνονται αγγελάκια
 και οι αγγελάκια είναι αγγελάκια που γίνονται αγγελάκια

Έχω ένα αγγελάκι που είναι αγγελάκι και ένα αγγελάκι
 και οι αγγελάκια είναι αγγελάκια που γίνονται αγγελάκια
 και οι αγγελάκια είναι αγγελάκια που γίνονται αγγελάκια

Έχω αγγελάκια που είναι αγγελάκια και αγγελάκια
 που είναι αγγελάκια που γίνονται αγγελάκια
 και οι αγγελάκια είναι αγγελάκια που γίνονται αγγελάκια

Μια φορά που είχαμε βίβλο σελού και
 κι αγγελάκια και αγγελάκια που γίνονται αγγελάκια
 και οι αγγελάκια είναι αγγελάκια που γίνονται αγγελάκια

Έχω αγγελάκια που είναι αγγελάκια και αγγελάκια
 που είναι αγγελάκια που γίνονται αγγελάκια
 και οι αγγελάκια είναι αγγελάκια που γίνονται αγγελάκια

Όταν με φώναξε η μάνα μου ένωσα χαλίκι,
 κέρματα, τσιγάρα, κέρματα, τσιγάρα, κέρματα,
 τσιγάρα, κέρματα, τσιγάρα, κέρματα, τσιγάρα,
 και οι αγγελάκια είναι αγγελάκια που γίνονται αγγελάκια
 και οι αγγελάκια είναι αγγελάκια που γίνονται αγγελάκια

Όταν με φώναξε η μάνα μου ένωσα χαλίκι,
 κέρματα, τσιγάρα, κέρματα, τσιγάρα, κέρματα,
 τσιγάρα, κέρματα, τσιγάρα, κέρματα, τσιγάρα,
 και οι αγγελάκια είναι αγγελάκια που γίνονται αγγελάκια
 και οι αγγελάκια είναι αγγελάκια που γίνονται αγγελάκια

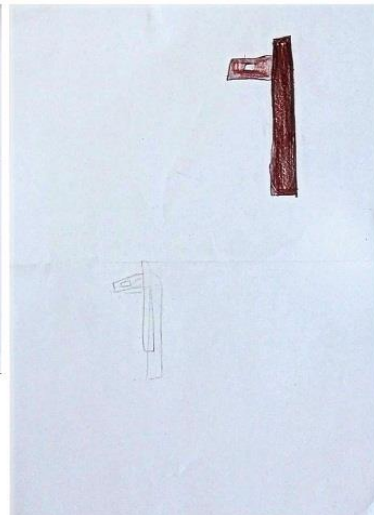
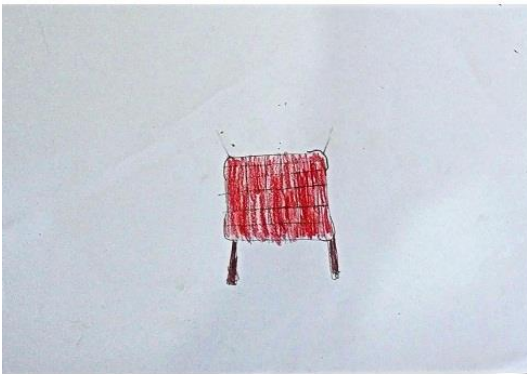
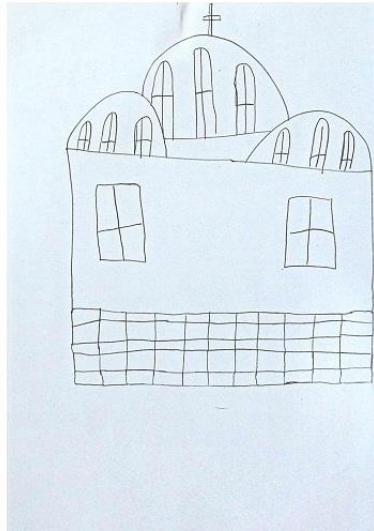
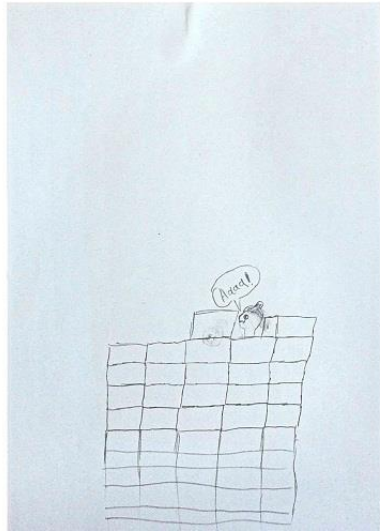
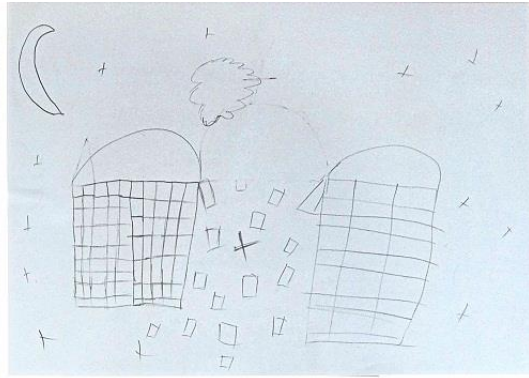
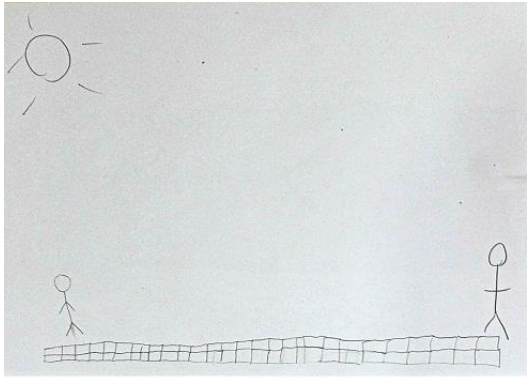
Μια φορά που είχαμε βίβλο σελού και
 κι αγγελάκια και αγγελάκια που γίνονται αγγελάκια
 και οι αγγελάκια είναι αγγελάκια που γίνονται αγγελάκια

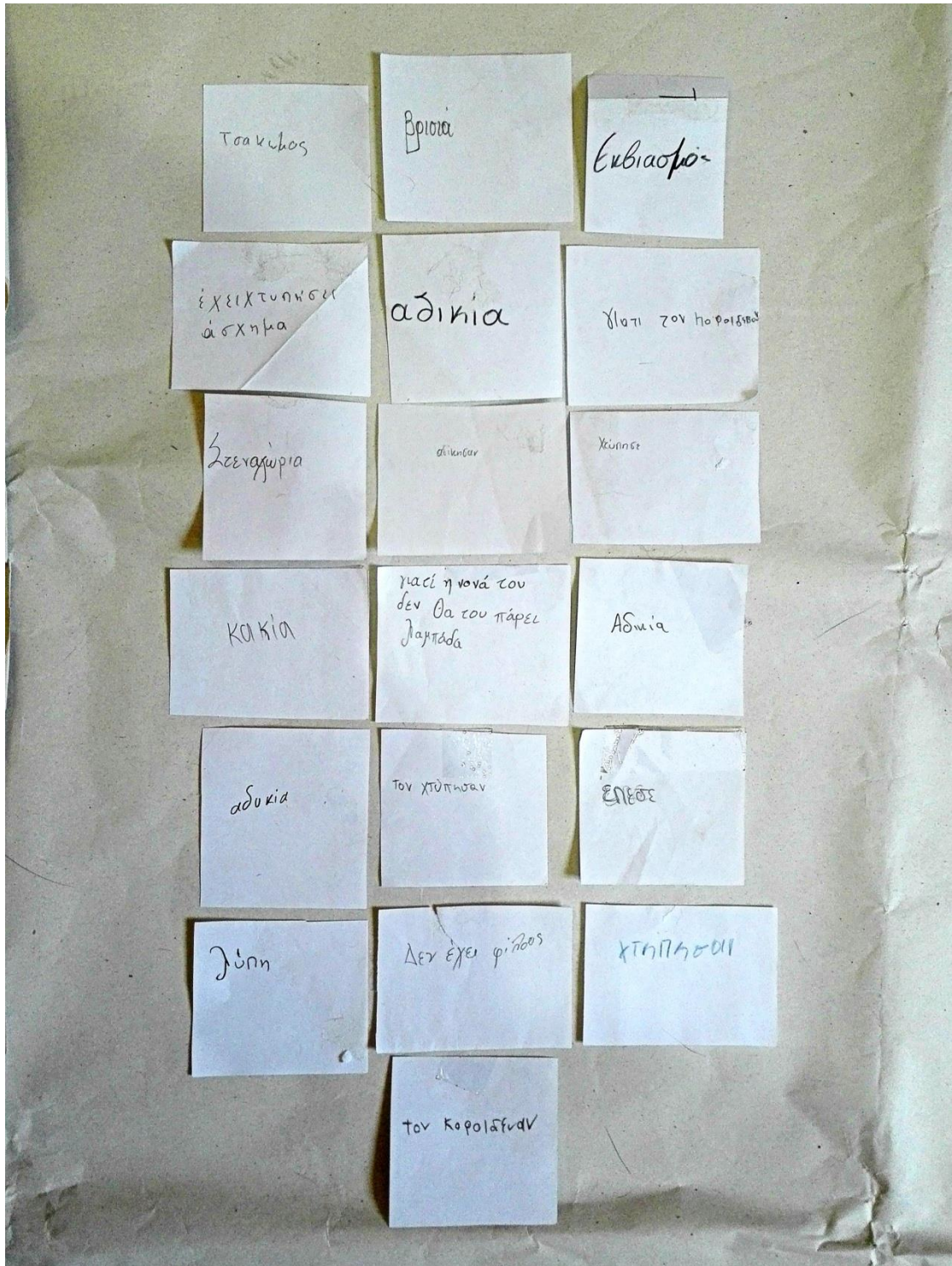
Μια φορά που είχαμε βίβλο σελού και
 κι αγγελάκια και αγγελάκια που γίνονται αγγελάκια
 και οι αγγελάκια είναι αγγελάκια που γίνονται αγγελάκια

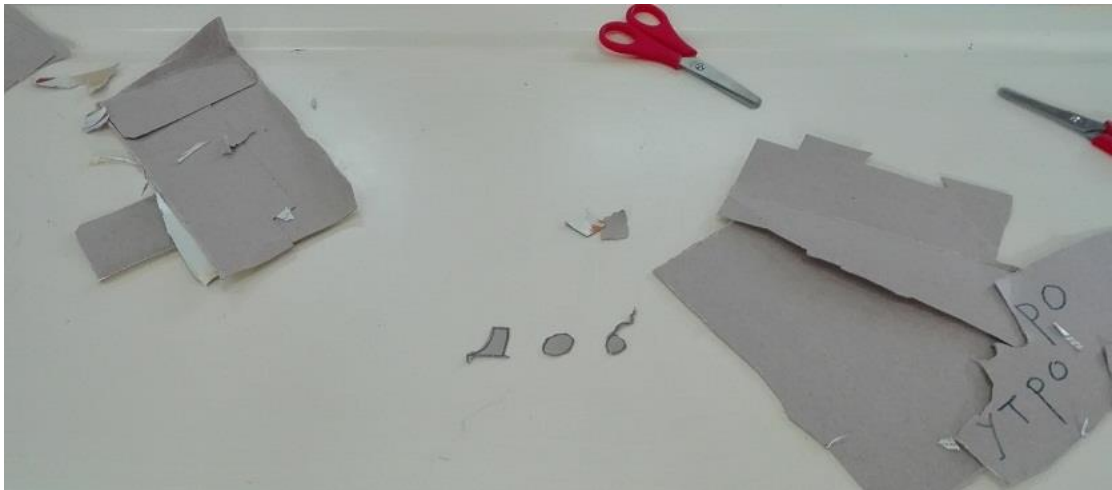
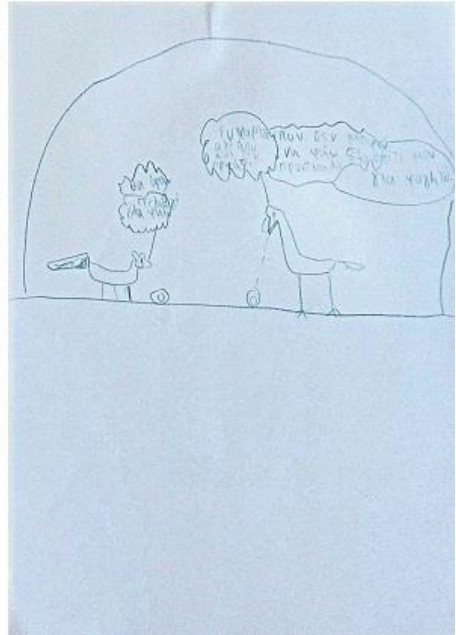
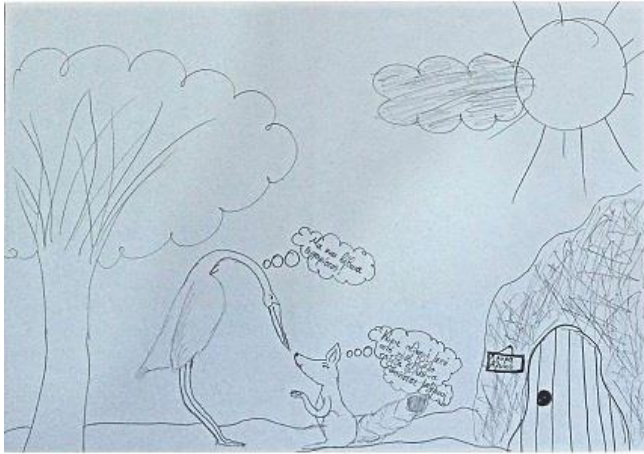
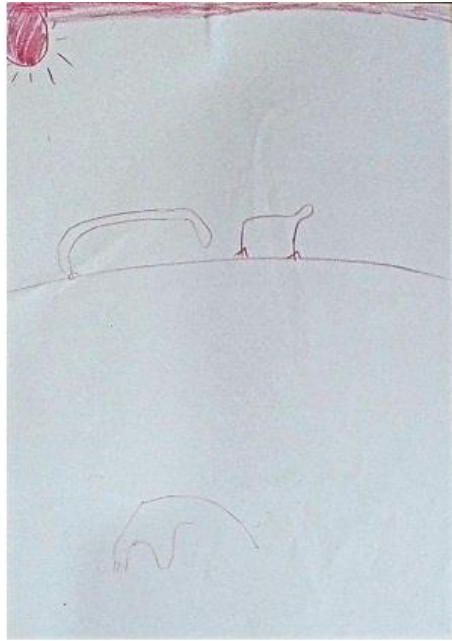
Μια φορά που είχαμε βίβλο σελού και
 κι αγγελάκια και αγγελάκια που γίνονται αγγελάκια
 και οι αγγελάκια είναι αγγελάκια που γίνονται αγγελάκια

Μια φορά που είχαμε βίβλο σελού και
 κι αγγελάκια και αγγελάκια που γίνονται αγγελάκια
 και οι αγγελάκια είναι αγγελάκια που γίνονται αγγελάκια

Μια φορά που είχαμε βίβλο σελού και
 κι αγγελάκια και αγγελάκια που γίνονται αγγελάκια
 και οι αγγελάκια είναι αγγελάκια που γίνονται αγγελάκια









Παρουσίαση ερωτηματολογίων

(σκελετός ερωτηματολογίων)

Εργαλείο Διερεύνησης Αναγκών και Προτιμήσεων των μαθητών (προέλεγχος):

Τάξη:

Από πού κατάγεται ο πατέρας σου;-----

Από πού κατάγεται η μητέρα σου;-----

Ποιες γλώσσες ξέρεις;

1)-----

2)-----

3)-----

4)-----

**Γνωρίζω παραμύθια από την
Ελλάδα**

1. Γνωρίζεις κάποια παραδοσιακά παραμύθια της Ελλάδας;

ΝΑΙ ΟΧΙ

Μπορείς να αναφέρεις κάποια ελληνικά παραμύθια;

1.

2.

3.

4.

5.

2. Έχεις κάποιο αγαπημένο ελληνικό παραμύθι;

ΝΑΙΟΧΙ.....

Ποιο είναι το αγαπημένο σου ελληνικό παραμύθι;

3. Γνωρίζεις κάτι σχετικά με κάποιο ελληνικό έθιμο-παράδοση;

ΝΑΙΟΧΙ.....

Αν ΝΑΙ, ποιο είναι αυτό;

4. Ποιο ελληνικό έθιμο είναι το αγαπημένο σου και γιατί;



5. Γνωρίζεις κάποιο παραδοσιακό παραμύθι άλλης χώρας;

ΝΑΙ ΟΧΙ

6. Θα ήθελες να γνωρίσεις ένα παραδοσιακό παραμύθι μιας άλλης χώρας;

ΝΑΙ ΟΧΙ

7α. Γνωρίζεις με ποιές χώρες συνορεύει η Ελλάδα Βόρεια;

7β. Γνωρίζεις με ποιές χώρες συνορεύει η Ελλάδα Δυτικά;

7γ. Γνωρίζεις με ποιές χώρες συνορεύει η Ελλάδα Ανατολικά;

8. Γνωρίζεις κάτι σχετικά με κάποιο έθιμο-παράδοση άλλης χώρας;

ΝΑΙΟΧΙ.....

Αν ΝΑΙ, ποιο είναι αυτό;

9. Ξέρεις ποια είναι η Βαλκανική χερσόνησος;

ΝΑΙΟΧΙ.....

Μπορείς να αναφέρεις κάποιες χώρες των Βαλκανίων;

(1)

(2)

(3)

(4)

(5)

10. Σε ποιες Βαλκανικές χώρες θα ήθελες να ταξιδέψεις;

(1)

(2)

(3)

Γιατί;

11. Από ποιες Βαλκανικές χώρες θα ήθελες να ακούσεις ένα παραμύθι;

(1)

(2)

(3)

Ερωτηματολόγιο μετελέγχου:

Τάξη:

Από πού κατάγεται ο πατέρας σου;

Από πού κατάγεται η μητέρα σου;

**Γνωρίζω παραμύθια από την
Ελλάδα**

1. Το ελληνικό παραμύθι που άκουσες, σχετίζεται με την παράδοση του τόπου σου;

ΝΑΙ ΟΧΙ

Μπορείς να αναφέρεις τέσσερις σκηνές από το ελληνικό παραμύθι που άκουσες;

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.

3. Ποια από τις εννιά χώρες που γνώρισες μοιάζει πιο πολύ με την Ελλάδα και γιατί;

**Γνωρίζω παραμύθια από άλλες
χώρες**

3. Έμαθες κάτι σχετικό για τα παραδοσιακά παραμύθια άλλων χωρών;

ΝΑΙ ΟΧΙ

4. Γνώρισες κάποιο παραδοσιακό παραμύθι άλλης χώρας;

ΝΑΙ ΟΧΙ

Μπορείς να αναφέρεις κάποια παραμύθια από αυτά που άκουσες;

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.
- 9.

5. Έμαθες με ποιές χώρες συνορεύει η Ελλάδα;

ΝΑΙ ΟΧΙ

6. Έμαθες ποια είναι η Βαλκανική χερσόνησος;

ΝΑΙ ΟΧΙ

Μπορείς να αναφέρεις κάποιες χώρες των Βαλκανίων;

- (1)
- (2)
- (3)
- (4)
- (5)

Ερωτηματολόγιο προσδοκιών μαθητών:

Τάξη:

Από πού κατάγεται ο πατέρας σου;

Από πού κατάγεται η μητέρα σου;

Τι περιμένεις από αυτό το project, τι νομίζεις ότι θα είναι;

2. Τι θα ήθελες να μάθεις από αυτό το project;

	Πολύ	Αρκετά	Λίγο	Καθόλου
Προσωπική ικανοποίηση.				
Να πάρω μέρος σε νέες δραστηριότητες.				
Να ακούσω νέα παραμύθια .				
Να γνωρίσω άλλους πολιτισμούς.				
Να αποκτήσω περισσότερες γνώσεις για άλλες χώρες.				
Να συνεργαστώ με τους συμμαθητές μου.				
Να επικοινωνώ αποτελεσματικά				
Να ξεφύγω για λίγο από το συνηθισμένο μάθημα				

Ερωτηματολόγιο ικανοποίησης μαθητών:

Τάξη:

Από πού κατάγεται ο πατέρας σου;

Από πού κατάγεται η μητέρα σου;

1. Τι σε δυσκόλεψε πιο πολύ σε αυτό το project;

2. Τι σου άρεσε περισσότερο σε αυτό το project;

3. Τι κέρδισες από αυτό το project;

	Πολύ	Αρκετά	Λίγο	Καθόλου
Προσωπική ικανοποίηση.				
Έλαβα μέρος σε ενδιαφέρουσες δραστηριότητες.				
Γνώρισα καινούργια παραμύθια .				
Γνώρισα άλλους πολιτισμούς.				
Απέκτησα περισσότερες γνώσεις για άλλες χώρες.				
Συνεργάστηκα με τους				

συμμαθητές μου.				
Ξέφυγα για λίγο από το συνηθισμένο μάθημα				

Ημερολόγιο ερευνητή - παρουσίαση της δομής του ημερολογίου:

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ _/_/2018

1^Η Διδακτική Παρέμβαση

1. Ποια ήταν η αντίδραση των μαθητών με την ανακοίνωση του project;

2. Ποια η στάση των μαθητών κατά το προ-στάδιο;

3. Ποια η στάση των μαθητών κατά το κυρίως στάδιο;

4. Ποια η στάση των μαθητών κατά το μετα-στάδιο;

5. Απρόοπτο/διασκεδαστικό συμβάν;

6. Μεσολάβησε κάποια παρέμβαση του ερευνητή;

7. Δυσκολεύτηκαν κάπου οι μαθητές;

8. Αυτοαξιολόγηση: υπέρ και κατά, τι θα μπορούσε να αλλάξει και γιατί;

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ _/_/2018

2^η – 11^η Διδακτική Παρέμβαση (πλην 6^{ης} Διδακτικής Παρέμβασης)

1. Ποια η στάση των μαθητών κατά το προ-στάδιο;

2. Ποια η στάση των μαθητών κατά το κυρίως στάδιο;

3. Ποια η στάση των μαθητών κατά το μετα-στάδιο;

4. Απρόοπτο/διασκεδαστικό συμβάν;

5. Μεσολάβησε κάποια παρέμβαση του ερευνητή;

6. Δυσκολεύτηκαν κάπου οι μαθητές;

7. Αυτοαξιολόγηση: υπέρ και κατά, τι θα μπορούσε να αλλάξει και γιατί;

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ _/_/2018

6^η Διδακτική Παρέμβαση

- 1. Ποια η αντίδραση των μαθητών με την ανακοίνωση της επαναληπτικής διδακτικής παρέμβασης;**

- 2. Ποια η στάση των μαθητών κατά τη φάση των δραστηριοτήτων;**

- 3. Απρόοπτο/διασκεδαστικό συμβάν;**

4. Μεσολάβησε κάποια παρέμβαση του ερευνητή;

5. Δυσκολεύτηκαν κάπου οι μαθητές;

6. Αυτοαξιολόγηση: υπέρ και κατά, τι θα μπορούσε να αλλάξει και γιατί;

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ _/_/2018

12^η Διδακτική Παρέμβαση

- 1. Ποια η αντίδραση των μαθητών με την ανακοίνωση της τελευταίας διδακτικής παρέμβασης;**

- 2. Ποια η στάση των μαθητών κατά τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου;**

- 3. Ποια η στάση των μαθητών κατά τη φάση των δραστηριοτήτων;**

4. Απρόοπτο/διασκεδαστικό συμβάν;

5. Μεσολάβησε κάποια παρέμβαση του ερευνητή;

6. Δυσκολεύτηκαν κάπου οι μαθητές;

7. Αυτοαξιολόγηση: υπέρ και κατά, τι θα μπορούσε να αλλάξει και γιατί;

Ημερολόγιο ερευνητή (συμπληρωμένο)

1^Η Διδακτική Παρέμβαση

1. Ποια ήταν η αντίδραση των μαθητών με την ανακοίνωση του project;

Αρχικά κρίνω σκόπιμο να αναφερθεί πως οι μαθητές γνώριζαν καιρό πριν το θέμα της διδακτικής αυτής παρέμβασης, καθώς είχαν μοιραστεί σε όλους τους μαθητές υπεύθυνες δηλώσεις, οι οποίες έχοντας την υπογραφή ενός από τους γονείς, αποτελούσαν το “εισιτήριο” με το οποίο τα παιδιά μπορούσαν να συμμετάσχουν σε αυτή. Αν και δεν έγιναν εξαρχής γνωστά τα στάδια της υλοποίησης της παρέμβασης, το θέμα αυτό καθαυτό ενθουσίασε τους μαθητές, οι οποίοι δεν έκρυψαν ούτε λεπτό την ανυπομονησία τους να “ταξιδέψουν” σε νέες χώρες. Όταν τους μοίρασα το εργαλείο διερεύνησης αναγκών, προτιμήσεων και προσδοκιών με ερωτήσεις κλειστού και ανοικτού τύπου, πιστεύω πως κατατοπίστηκαν περίπου σχετικά με τους άξονες της παρέμβασης. Προκείμενου να νιώσουν άνετα και να συμπληρώσουν τα φύλλα αναγκών, προτιμήσεων και προσδοκιών τους διαβεβαίωσα πως δε θα βαθμολογηθούν, δε θα διορθωθεί τίποτα και μάλιστα τους προέτρεψα να σβήσουν το όνομα τους, κάτι το οποίο τους ενθουσίασε και τους “έλυσε”.

2. Ποια η στάση των μαθητών κατά το προ-στάδιο;

Οι μαθητές κατά το προστάδιο παρακολούθησαν την παρουσίαση της Ελλάδας, η οποία αποτελεί αφετηρία του ταξιδιού του κεντρικού μας ήρωα, του Νίκου, στις χώρες των Βαλκανίων. Αν και θεωρούσα το κομμάτι της προβολής εικόνων μέσω power point και του σχολιασμού τους ως το αδύναμο σημείο του προσταδίου, αντιθέτως οι μαθητές παρακολουθούσαν με μεγάλη προσοχή και ενδιαφέρον, συμμετέχοντας ενεργά με ερωτήσεις, απορίες και διάθεση να εκφράσουν την προσωπική τους άποψη πάνω σε θέματα που ανοίγονταν εκείνη τη στιγμή προς συζήτηση.

3. Ποια η στάση των μαθητών κατά το κυρίως στάδιο;

Οι μαθητές στο κυρίως στάδιο απορροφήθηκαν στην αναπαραγωγή της αφήγησης του λαϊκού παραμυθιού, το οποίο, αν και ελληνικό και κυρίως προερχόμενο από την περιοχή της οποίας αποτελούν μόνιμοι κάτοικοι, παραδόξως, τους ήταν παντελώς άγνωστο. Ωστόσο, ήταν αθόρυβοι ακροατές που επιδείκνυαν ιδιαίτερα μεγάλη προσοχή, έχοντας απορίες ως προς τους τοπικούς ιδιωματισμούς και το άγνωστο λεξιλόγιο. Για να είμαι σίγουρος πως οι μαθητές κατανόησαν καλά το παραμύθι, αλλά και συγκράτησαν όσο το δυνατόν περισσότερες πληροφορίες σχετικά με αυτό, επανέλαβα την αναπαραγωγή της αφήγησης του παραμυθιού, δίνοντας απάντηση και στις τελευταίες απορίες που υπήρχαν. Τέλος, ακολούθησε η προβολή των σκίτσων των πιο χαρακτηριστικών σκηνών του παραμυθιού, τα οποία αναντίρρητα κατέπληξαν τους μαθητές.

4. Ποια η στάση των μαθητών κατά το μετα-στάδιο;

Το μεταστάδιο ήταν αυτό για το οποίο αγωνιούσαν εξ αρχής οι μαθητές και ανυπομονούσαν να συμμετάσχουν στις δραστηριότητες αυτές, οι οποίες αναγράφονταν στις υπεύθυνες δηλώσεις προς υπογραφή από τους γονείς για τη συμμετοχή των παιδιών στο project. Στην πρώτη δραστηριότητα όπου οι μαθητές κλήθηκαν ανώνυμα να μου γράψουν σε ένα σύντομο κείμενο την τελευταία φορά που θυμούνται να συμπεριφέρθηκαν πλεονεκτικά, με αφορμή το περιεχόμενο του παραμυθιού που άκουσαν στο κυρίως στάδιο, η άμεση ανταόκριση των μαθητών ήταν εντυπωσιακή. Χωρίς ένταση και πανικό όλοι ανεξαιρέτως κατέθεσαν την προσωπική τους εμπειρία στο χαρτί. Τέλος, οι δραστηριότητες «μικροί εικονογράφοι» και «κουβάρι» στέφθηκαν με απόλυτη επιτυχία με την ομαδοσυνεργατικότητα να κατέχει κυρίαρχη θέση.

5. Απρόοπτο/διασκεδαστικό συμβάν;

Το γεγονός που μπορούμε να θεωρήσουμε ως απρόοπτο ήταν πως ο προτζέκτορας δεν λειτούργησε και για την προβολή των διαφανειών και των βίντεο (αρχείων mp4) στο powerpoint αρκέστηκα στο να συσπειρώσω τους μαθητές γύρω από την οθόνη του φορητού μου υπολογιστή, ώστε να τα παρακολουθήσουν από την οθόνη του. Επίσης, ένα άλλο απρόοπτο συμβάν ήταν πως μόλις μια μέρα πριν ένας μαθητής ράγισε το δεξί του χέρι και δε μπορούσε να συμμετάσχει στη γραπτή δραστηριότητα, έτσι ζήτησα τη βοήθεια από τη δασκάλα της τάξης με σκοπό να γράφει στο χαρτί εκείνη όσα της υπαγόρευε ο μαθητής, πράγμα το οποίο προθυμοποιήθηκε εξ αρχής να

κάνει η ίδια. Το θετικό ήταν ότι ο μαθητής δεν έδειξε στιγμή απροθυμία να συμμετάσχει στις δραστηριότητες, στις οποίες συμμετείχε διασφαλίζοντας πως δε θα επιβαρυνόταν το χέρι του.

6. Μεσολάβησε κάποια παρέμβαση του ερευνητή;

Ήταν αναγκαίο να μεσολαβώ αρκετά συχνά στη δραστηριότητα «μικροί εικονογράφοι», καθώς ήμουν εγώ εκείνος που κρατούσε το κουτί με τα διπλωμένα χαρτάκια με τις λέξεις, έχοντας ως στόχο να εξασφαλίσω την ομαλή έκβαση της δραστηριότητας, με αποφυγή πιθανής αδικίας ή κάποιας παρατυπίας των μαθητών μην ακολουθώντας τους κανόνες. Παράλληλα, φρόντιζα να αποφορτίζω την τεταμένη ατμόσφαιρα όταν ένας μαθητής δεν απεικόνιζε με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τη λέξη στο χαρτάκι, έχοντας αυτό ως αποτέλεσμα η συγκεκριμένη ομάδα να μην κερδίζει πόντο.

7. Δυσκολεύτηκαν κάπου οι μαθητές;

Στο μόνο σημείο που δυσκολεύτηκαν δύο μαθητές ήταν στο να αποτυπώσουν στο χαρτί μια κατάσταση κατά την οποία συμπεριφέρθηκαν πλεονεκτικά. Χρειάστηκε να τους πω ορισμένα παραδείγματα με σκοπό να κατανοήσουν τον όρο πλεονεξία και να ξεκινήσουν να γράφουν. Αφού τους ανέφερα μερικά παραδείγματα βασισμένα στην καθημερινή ζωή, ξεκίνησαν να εκφράζονται γραπτώς δίχως περαιτέρω δυσκολίες.

8. Αυτοαξιολόγηση: υπέρ και κατά, τι θα μπορούσε να αλλάξει και γιατί;

Η πρώτη διδακτική παρέμβαση ήταν κάτι παραπάνω από επιτυχημένη, καθώς οι μαθητές συμμετείχαν ενεργά σε κάθε δραστηριότητα και παρακολουθούσαν με προσοχή τις πληροφορίες που τους παρέχονταν στο προ-στάδιο μέσω του power point, έκαναν ερωτήσεις και εξέφραζαν τη γνώμη τους ελεύθερα και μάλιστα μίλησαν όλα τα παιδιά. Συνεργάστηκαν επίσης άριστα μεταξύ τους και μαζί μου, αλλά και με τη δασκάλα της τάξης και με την ολοκλήρωση της παρέμβασης έδειχναν το ενδιαφέρον τους για το πότε θα επαναληφθεί μία τέτοιου είδους παρέμβαση. Το μόνο που θα άλλαζα, είναι η φάση συμπλήρωσης του φύλλου αναγκών και προτιμήσεων κατά το πρώτο μισό της πρώτης διδακτικής ώρας. Θα ήταν καλύτερο αν το συμπλήρωναν μία μέρα πριν, ώστε να αφιερώναμε ακόμα περισσότερο χρόνο στο στάδιο του brainstorming μετά την προβολή των εικόνων με τις πληροφορίες και του βίντεο παρουσίασης της Ελλάδας.

2^η Διδακτική Παρέμβαση

1. Ποια η στάση των μαθητών κατά το προ-στάδιο;

Κατά το προστάδιο, προβλήθηκε στους μαθητές μέσω του προτζέκτορα ένα βίντεο παρουσίασης της Σερβίας, εστιαζόμενο στη γεωμορφολογία της και στη συνέχεια ζήτησα από τα παιδιά να μου πουν τα συμπεράσματα στα οποία είχαν καταλήξει σχετικά με τις ομοιότητες και τις διαφορές της Σερβίας με την Ελλάδα και πιο συγκεκριμένα με την περιοχή στην οποία διαμένουν, μετά την ολοκλήρωση του βίντεο. Το κοινώς παραδεχόμενο ήταν πως επαρχιακές περιοχές της Σερβίας μοιάζουν πολύ γεωμορφολογικά με την Ελλάδα και ειδικά με τη Σούρπη (περιοχή στην οποία λαμβάνει χώρα η παρέμβαση). Διέκριναν επίσης το ελληνικό και ορθόδοξο χριστιανικό στοιχείο σε πολιτισμικά και θρησκευτικά στοιχεία τα οποία συμπεριλαμβάνονταν στο βίντεο. Οι μαθητές και αυτή τη φορά παρακολουθούσαν με μεγάλη προσοχή το περιεχόμενο του power point και έδειξαν μεγάλη συμμετοχή διατυπώνοντας ερωτήσεις – απορίες – διαπιστώσεις. Αυτό που κέντρισε περισσότερο το ενδιαφέρον των μαθητών, ήταν τα δύο αλφάβητα (Λατινικό και Κυριλλικό), τα οποία προφέραμε όλοι μαζί με την τεχνική του phonetic alphabet spelling αλλά και με την πολύτιμη βοήθεια ενός μαθητή του οποίου η μητέρα κατάγεται από τη Σερβία.

2. Ποια η στάση των μαθητών κατά το κυρίως στάδιο;

Οι μαθητές στο κυρίως στάδιο άκουσαν την αναπαραγωγή της αφήγησης του λαϊκού σέρβικου παραμυθιού, το οποίο, αν και πίστευα πως στην σέρβικη εκδοχή του θα κούραζε τους μαθητές και ίσως αυτή η ακρόαση μιας άγνωστης για τους περισσότερους γλώσσας, τους προκαλούσε εκνευρισμό και ανησυχία, εντούτοις, ήταν αθόρυβοι ακροατές που επιδείκνυαν ιδιαίτερα μεγάλη προσοχή, έχοντας απορίες ως προς τους ιδιωτισμούς της σέρβικης γλώσσας και της προφοράς των ελληνικών λέξεων από την αφηγήτρια. Οι μαθητές κατανόησαν καλά το παραμύθι και συγκράτησαν όσο το δυνατόν περισσότερες πληροφορίες σχετικά με αυτό, δίνοντας απάντησεις και συζητώντας πάνω στις τελευταίες απορίες που υπήρχαν. Τέλος, ακολούθησε η προβολή των σκίτσων των πιο χαρακτηριστικών σκηνών του παραμυθιού, τα οποία αναντίρρητα κατέπληξαν τους μαθητές.

3. Ποια η στάση των μαθητών κατά το μετα-στάδιο;

Το μεταστάδιο ήταν αυτό για το οποίο, όπως και στην πρώτη διδακτική παρέμβαση έτσι και τώρα αγωνιούσαν εξ αρχής οι μαθητές και ανυπομονούσαν να συμμετάσχουν στις δραστηριότητες. Στην πρώτη δραστηριότητα οι μαθητές έγιναν «κόμπος». Πιάστηκαν χέρι-χέρι, με την προϋπόθεση το χέρι του ενός να περνάει ανάμεσα από τα χέρια των υπόλοιπων συμμαθητών τους, οι οποίοι και αυτοί ήταν μπλεγμένοι πιασμένοι χέρι-χέρι. Αφού ξεμπλέχτηκαν για να «σπάσουν τα δεσμά» έπρεπε να πουν μια λέξη σχετική με τη χώρα της Σερβίας διαφορετική ο ένας από τον άλλο. Η δραστηριότητα πραγματοποιήθηκε με εξαιρετικό τρόπο, δίχως κανένα ατύχημα και «ποδοπάτημα». Στη δεύτερη δραστηριότητα με το «πατητό», σκοπός ήταν αφενός να στοχοθετήσουν όλα τα παιδιά από μια φορά έναν συμμαθητή τους και αφετέρου να διαπιστώσουμε πόσα συγκράτησαν από αυτά που προηγήθηκαν στο κυρίως στάδιο. Οι μαθητές φάνηκε πως συγκράτησαν πολλές περισσότερες από τις πληροφορίες που πίστευα ότι θα συγκρατούσαν. Στην τελευταία δραστηριότητα «γελάει καλύτερα όποιος γελάει τελευταίος» οι μαθητές επέδειξαν άριστη συνεργασία, συννεύση και σεβάστηκαν την ιεραρχία (είχε οριστεί ένας εκπρόσωπος για κάθε ομάδα). Η έλλειψη χρόνου όμως δε μας επέτρεψε να ολοκληρωθεί η δραστηριότητα.

4. Απρόοπτο/διασκεδαστικό συμβάν;

Τα γεγονότα που μπορούμε να θεωρήσουμε ως απρόοπτα ήταν τα εξής: μια μαθήτρια έλειπε λόγω ασθένειας, έτσι ο αριθμός των μαθητών ήταν 19 αντί για 20 και στην τελευταία δραστηριότητα του μετασταδίου μία ομάδα από τις τέσσερις αποτελούνταν από 4 αντί για 5 άτομα όπως οι υπόλοιπες. Επίσης δεν έλειψε και η ένταση μεταξύ δύο αγοριών λίγο μετά τη λήξη της πρώτης δραστηριότητας, όταν ο ένας έριξε κάτω καταλάθος το μπουφάν του άλλου και άλλων δύο αγοριών όπου στο άκουσμα της τελευταίας δραστηριότητας του μετασταδίου προκλήθηκε ένας μικρός καυγάς για το ποιος θα αναλάβει τα καθήκοντα του εκπροσώπου της ομάδας.

5. Μεσολάβησε κάποια παρέμβαση του ερευνητή;

Οι φορές που έκρινα πως έπρεπε να επέμβω ήταν τρεις. Την πρώτη φορά απλά σηκώθηκα και βοηθούσα τους μαθητές με την προφορά των γραμμάτων του κυριλλικού αλφαβήτου, δείχνοντας το κάθε γράμμα ξεχωριστά σε μαθητές που ήταν

λιγάκι αγχωμένοι και πηδούσαν κάποιο γράμμα, και τις άλλες δύο φορές επενέβην στους μικρούς καυγάδες που προαναφέρθηκαν ως απρόοπτα συμβάντα.

6. Δυσκολεύτηκαν κάπου οι μαθητές;

Οι μαθητές δεν δυσκολεύτηκαν ούτε ως προς την πρόσληψη πληροφοριών σχετικές με τη Σερβία και αξιοποίησης τους στις δραστηριότητες, ούτε ως προς την κατανόηση του παραμυθιού, ούτε ως προς τη συμμετοχή τους στις δραστηριότητες. Στο μόνο σημείο που θα μπορούσε να εντοπιστεί δυσκολία ήταν ως προς τη διαχείριση του χρόνου από εμένα προκειμένου να μπορούσε να ολοκληρωθεί και η τρίτη δραστηριότητα του μετασταδίου.

7. Αυτοαξιολόγηση: υπέρ και κατά, τι θα μπορούσε να αλλάξει και γιατί;

Η δεύτερη διδακτική παρέμβαση ήταν επιτυχημένη, καθώς αρχικά το πρόβλημα με τον προτζέκτορα λύθηκε και το σημαντικότερο οι μαθητές συμμετείχαν ενεργά σε κάθε δραστηριότητα και παρακολουθούσαν με προσοχή τις πληροφορίες που τους παρέχονταν στο προ-στάδιο μέσω του power point, έκαναν ερωτήσεις και εξέφραζαν τη γνώμη τους ελεύθερα και μάλιστα μίλησαν όλα τα παιδιά. Δεν χλεύασαν την αφηγήτρια λόγω της προφοράς της, ούτε έκανα εμπαικτικά σχόλια για τη σέρβικη γλώσσα, αλλά σεβασμό και ενδιαφέρον. Συνεργάστηκαν άριστα μεταξύ τους και μαζί μου, αλλά και με τη δασκάλα της τάξης, όποιος καυγάς προέκυψε λύθηκε από τους υπαίτιους, τους οποίους στην πορεία έβαλα ως μέλη στην ίδια ομάδα και με την ολοκλήρωση της παρέμβασης έδειχναν το ενδιαφέρον τους για το πότε θα πραγματοποιηθεί η τρίτη παρέμβαση. Το μόνο που θα μπορούσε να αλλάξει είναι να έληγε λίγο νωρίτερα η δεύτερη δραστηριότητα του πατητού, προκειμένου να ολοκληρωθεί η τελευταία ομαδοσυνεργατική δραστηριότητα του μετασταδίου.

3^η Διδακτική Παρέμβαση

1. Ποια η στάση των μαθητών κατά το προ-στάδιο;

Κατά το προστάδιο, προβλήθηκε στους μαθητές μέσω του προτζέκτορα ένα βίντεο παρουσίασης της Ρουμανίας, εστιαζόμενο στους λαϊκούς της μύθους και στη συνέχεια ζήτησα από τα παιδιά να μου πουν τα συμπεράσματα στα οποία είχαν καταλήξει σχετικά με τις ομοιότητες και τις διαφορές της Ρουμανίας με την Ελλάδα μετά την ολοκλήρωση του βίντεο. Διέκριναν το ελληνικό στοιχείο σε πολλά ονόματα μνημείων της Ρουμανίας αλλά και στο ρουμανικό αλφάβητο (ένα γράμμα του αλφαβήτου -Țy- ονομάζεται ‘igrec’ λόγω της ελληνικής του προέλευσης), αλλά και το ορθόδοξο χριστιανικό στοιχείο σε πολιτισμικά και θρησκευτικά μοτίβα τα οποία συμπεριλαμβάνονταν στο βίντεο. Οι μαθητές και αυτή τη φορά παρακολουθούσαν με μεγάλη προσοχή το περιεχόμενο του power point και έδειξαν μεγάλη συμμετοχή διατυπώνοντας ερωτήσεις – απορίες – διαπιστώσεις. Αυτό που κέντρισε περισσότερο το ενδιαφέρον των μαθητών, ήταν το ρουμανικό αλφάβητο, το οποίο προφέραμε όλοι μαζί με την τεχνική του phonetic alphabet spelling και ο Κόμης Δράκουλας ως ιστορικό και όχι ως μυθολογικό πρόσωπο.

2. Ποια η στάση των μαθητών κατά το κυρίως στάδιο;

Οι μαθητές στο κυρίως στάδιο άκουσαν την αναπαραγωγή της αφήγησης του λαϊκού ρουμανικού παραμυθιού, το οποίο, στη ρουμανική του εκδοχή εξέπληξε ευχάριστα τους μαθητές καθώς οι λέξεις ‘manastiri’ και ‘copilica’ ήταν οικείες στους ελληνόφωνους μαθητές και μια σειρά άλλων λέξεων ήταν επίσης γνωστές στους αλβανόφωνους, στον σερβόφωνο μαθητή και σε μια σλαβομακεδονόφωνη μαθήτριά. Οι μαθητές λοιπόν υπήρξαν απορροφημένοι ακροατές που επιδείκνυαν ιδιαίτερα μεγάλη προσοχή, έχοντας απορίες ως προς τους ιδιωματισμούς της ρουμανικής γλώσσας και της προφοράς των ελληνικών λέξεων από την αφηγήτρια. Οι μαθητές κατανόησαν καλά το μύθο και συγκράτησαν όσο το δυνατόν περισσότερες πληροφορίες σχετικά με αυτόν, δίνοντας απάντησεις και συζητώντας πάνω στις τελευταίες απορίες που υπήρχαν. Τέλος, ακολούθησε η προβολή των σκίτσων των

πιο χαρακτηριστικών σκηνών του μύθου, τα οποία αναντίρρητα κατέπληξαν τους μαθητές.

3. Ποια η στάση των μαθητών κατά το μετα-στάδιο;

Το μεταστάδιο ήταν αυτό για το οποίο, όπως και στις δύο προηγούμενες διδακτικές παρεμβάσεις έτσι και τώρα αγωνιούσαν εξ αρχής οι μαθητές και ανυπομονούσαν να συμμετάσχουν στις δραστηριότητες. Στην πρώτη δραστηριότητα οι μαθητές εξέφρασαν ατομικά και ανώνυμα στο χαρτί το πότε αισθάνθηκαν τελευταία φορά μειονεκτικά. Σκοπός ήταν να μπουν στα «παπούτσια» ενός ατόμου σε μειονεκτική θέση και να αναβιώσουν γραπτώς τα συναισθήματα που βίωσαν οι ίδιοι οι μαθητές κάποτε, ώστε πριν ερθούν μειονεκτικά σε κάποιον άνθρωπο να βλέπουν τα δικά τους συναισθήματα όταν οι ρόλοι ήταν αντεστραμμένοι. Η δραστηριότητα πραγματοποιήθηκε με εξαιρετικό τρόπο, δίχως ιδιαίτερες απορίες, φαίνεται πως είχαν ήδη κατανοήσει από τον μύθο του κυρίως σταδίου τη σημασία της «μειονεξίας». Οι μαθητές φάνηκε πως συγκράτησαν πολλές περισσότερες από τις πληροφορίες που πίστευα ότι θα συγκρατούσαν. Η δεύτερη δραστηριότητα ήταν πιο πολύ συνέχεια της πρώτης, καθώς οι μαθητές ατομικά και ανώνυμα και αυτή τη φορά κλήθηκαν σε ένα θλιμμένο πρόσωπο να κολλήσουν πάνω χαρτάκια τύπου σημειώσεων στα οποία θα έγραφαν με μια λέξη τι οδήγησε στη θλίψη του προσώπου. Αφού είχαν κολληθεί χαρτάκια από όλους τους μαθητές, σηκώθηκαν και διάβαζαν τις αιτίες της θλίψης του προσώπου με τρομερή σοβαρότητα. Στην τελευταία κινητική δραστηριότητα οι μαθητές χωρισμένοι σε δύο μεικτές ομάδες κατάφεραν να αποδείξουν για άλλη μια φορά πόσο καλή και αντιληπτική ικανότητα έχουν, αλλά και χρόνο αντίδρασης.

4. Απρόοπτο/διασκεδαστικό συμβάν;

Το γεγονός που μπορούμε να θεωρήσουμε ως απρόοπτο είναι πως το κουδούνι για προσευχή άργησε να χτυπήσει κατά 15 λεπτά και πως από το προστάδιο παραλείφθηκε η κατάδειξη ενός αρχείου mp4 video 8 λεπτών για εξοικονόμηση χρόνου, κάτι το οποίο δε φάνηκε να επηρέασε την έκβαση των σταδίων που ακολουθούσαν και την ανταπόκριση των μαθητών στα ζητούμενα των δραστηριοτήτων.

5. Μεσολάβησε κάποια παρέμβαση του ερευνητή;

Η μόνη φορά που χρειάστηκε να παρέμβω ήταν όταν λόγω της διαμόρφωσης του χώρου του κλειστού γυμναστηρίου σε αίθουσα εκδηλώσεων για την εθνική επέτειο της 25^{ης} Μαρτίου και οι καρέκλες για τους παρευρισκόμενους εμπόδιζε την διεξαγωγή της τελευταίας κινητικής δραστηριότητας και μετέφερα τους μαθητές στον προαύλιο χώρο. Εκεί εξαιτίας του αέρα, δεν ορίστηκε το στεφάνι ως το σημείο που θα άφηναν οι μαθητές τα φύλλα (με βάση τα ζητούμενα της δραστηριότητας), αλλά ήμουν εγώ το σημείο στο οποίο έπρεπε να παραδώσουν τα φύλλα οι μαθητές.

6. Δυσκολεύτηκαν κάπου οι μαθητές;

Οι μαθητές δεν δυσκολεύτηκαν ούτε ως προς την πρόσληψη πληροφοριών σχετικές με τη Ρουμανία και αξιοποίησης τους στις δραστηριότητες, ούτε ως προς την κατανόηση του μύθου, ούτε ως προς τη συμμετοχή τους στις δραστηριότητες. Στο μόνο σημείο που θα μπορούσε να εντοπιστεί δυσκολία ήταν όταν στην τελευταία δραστηριότητα του μετασταδίου οι μαθητές μεταφέρθηκαν στον προαύλιο χώρο και οι εξωτερικοί ήχοι δεν τους επέτρεπαν να ακούν με ευκολία την αφήγησή μου (με βάση τα ζητούμενα της δραστηριότητας).

7. Αυτοαξιολόγηση: υπέρ και κατά, τι θα μπορούσε να αλλάξει και γιατί;

Η τρίτη διδακτική παρέμβαση ήταν άκρως επιτυχημένη, παρά την αρχική καθυστέρηση εξαιτίας της αργοπορείας των μαθητών λόγω του κουδουνιού, καθώς το σημαντικότερο οι μαθητές συμμετείχαν ενεργά σε κάθε δραστηριότητα και παρακολουθούσαν με προσοχή τις πληροφορίες που τους παρέχονταν στο προ-στάδιο μέσω του power point, έκαναν ερωτήσεις και εξέφραζαν τη γνώμη τους ελεύθερα και μάλιστα μίλησαν όλα τα παιδιά. Δεν χλεύασαν την αφηγήτρια λόγω της προφοράς της, ούτε έκανα εμπαικτικά σχόλια για τη ρουμανική γλώσσα, αλλά σεβασμό και ενδιαφέρον. Συνεργάστηκαν άριστα μεταξύ τους και μαζί μου, αλλά και με τη δασκάλα της τάξης.

4^Η Διδακτική Παρέμβαση

1. Ποια η στάση των μαθητών κατά το προ-στάδιο;

Κατά το προστάδιο, προβλήθηκε στους μαθητές μέσω του προτζέκτορα ένα βίντεο παρουσίασης της Αλβανίας, δίνοντας έμφαση στη γεωμορφολογία της χώρας, στην ιστορία της και στα έθιμα της και στη συνέχεια ζήτησα από τα παιδιά να μου πουν τα συμπεράσματα στα οποία είχαν καταλήξει σχετικά με τις ομοιότητες και τις διαφορές της Αλβανίας με την Ελλάδα μετά την ολοκλήρωση του βίντεο. Διέκριναν τη συμβολή του ελληνικού στοιχείου σε πολλά μνημεία της χώρας και τους έκανε ιδιαίτερη εντύπωση το αλβανικό αλφάβητο, το οποίο με τη βοήθεια τεσσάρων Αλβανών μαθητών ήμασταν σε θέση να ακούσουμε πως προφέρεται από ζωντανή πηγή. Οι μαθητές και αυτή τη φορά παρακολουθούσαν με μεγάλη προσοχή το περιεχόμενο του power point και έδειξαν μεγάλη συμμετοχή διατυπώνοντας ερωτήσεις – απορίες – διαπιστώσεις. Αυτό που κέντρισε περισσότερο το ενδιαφέρον των μαθητών, ήταν τα δύο αλβανικά έθιμα, ένα εκ των δύο, αυτό το έθιμο του γάμου, μοιάζει πολύ με το αντίστοιχο ελληνικό, το οποίο οι πιο πολλοί Έλληνες μαθητές δεν γνώριζαν καθώς τείνει να ξεπεραστεί.

2. Ποια η στάση των μαθητών κατά το κυρίως στάδιο;

Οι μαθητές στο κυρίως στάδιο άκουσαν την αναπαραγωγή της αφήγησης του λαϊκού αλβανικού παραμυθιού, το οποίο, στη αλβανική του εκδοχή εξέπληξε ευχάριστα τους μαθητές καθώς η λέξεις ‘koteci’ ήταν οικεία στους ελληνόφωνους μαθητές θυμίζοντάς τους το ‘κοτέτσι’ και μια σειρά άλλων λέξεων ήταν επίσης γνωστές στον σερβόφωνο μαθητή και σε μια σλαβομακεδονόφωνη μαθήτρια. Οι μαθητές λοιπόν υπήρξαν απορροφημένοι ακροατές που επιδείκνυαν ιδιαίτερα μεγάλη προσοχή, έχοντας απορίες ως προς τους ιδιωματισμούς της αλβανικής γλώσσας και της αριστης προφοράς των ελληνικών λέξεων από την αφηγήτρια. Οι μαθητές κατανόησαν καλά το παραμύθι και συγκράτησαν όσο το δυνατόν περισσότερες πληροφορίες σχετικά με αυτό, δίνοντας απάντησεις και συζητώντας πάνω στις τελευταίες απορίες που υπήρχαν. Τέλος, ακολούθησε η προβολή των σκίτσων των

πιο χαρακτηριστικών σκηνών του παραμυθιού, τα οποία αναντίρρητα κατέπληξαν τους μαθητές.

3. Ποια η στάση των μαθητών κατά το μετα-στάδιο;

Το μεταστάδιο ήταν αυτό για το οποίο, όπως και στις προηγούμενες διδακτικές παρεμβάσεις έτσι και τώρα περίμεναν με ανυπομονησία οι μαθητές και αγωνιούσαν να συμμετάσχουν στις δραστηριότητες. Στην πρώτη δραστηριότητα οι μαθητές κλήθηκαν να περιγράψουν στην ομάδα τους ο καθένας ξεχωριστά από μια λέξη, με την προϋπόθεση όλα τα φωνήεντα που υπήρχαν στις λέξεις που χρησιμοποιούσε για την περιγραφή της λέξης να είχαν αντικατασταθεί από μόνο και ένα φωνήεν (π.χ. Λέξη: Κότα, Είναι ένα ζώο που γεννάει αυγά - Ίνι ίνι ζίι πύι γιννίι ιωγί). Η δραστηριότητα πραγματοποιήθηκε κάτω από απίστευτες συνθήκες γέλιου, δίχως καμία απορία ως προς την εκτέλεσή της από τους μαθητές. Η δεύτερη δραστηριότητα συνέχεια της πρώτης, καθώς οι μαθητές και αυτή τη φορά κλήθηκαν να περιγράψουν μια λέξη που αναγραφόταν σε μια κάρτα, ο καθένας ξεχωριστά στην ομάδα του, με διαφορετικό τρόπο περιγραφής, ζωγραφίζοντας. Κι εδώ όλα έβησαν καλώς. Στην τελευταία γραπτή δραστηριότητα οι μαθητές συμπλήρωσαν ένα φύλλο εργασίας με ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής και ταξινόμησης λέξεων με βάση τη χρονολογική σειρά που ακούστηκαν στο παραμύθι. Τα αποτελέσματα έδειξαν πως οι μαθητές απορροφούν σαν σφουγγάρια ό,τι πληροφορία τους δίνεται!

4. Απρόοπτο/διασκεδαστικό συμβάν;

Το γεγονός που μπορούμε να θεωρήσουμε ως απρόοπτο είναι πως λόγω μιας διακοπής ρεύματος κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγής της αφήγησης του παραμυθιού, τα ηχεία και ο προτζέκτορας έπαψαν να λειτουργούν. Έτσι, μετέφερα τον φορητό μου υπολογιστή στο κέντρο της κυκλικής διάταξης των θρανίων για να μπορέσουν οι μαθητές να ακούν το παραμύθι και παράλληλα να τους δείχνω τα σκίτσα κάνοντας έναν γύρο από όλα τα θρανία έως ότου εξαντλούταν η μπαταρία του. Η διακοπή ρεύματος δε φάνηκε να επηρέασε την έκβαση των σταδίων που ακολουθούσαν και την ανταπόκριση των μαθητών στα ζητούμενα των δραστηριοτήτων.

5. Μεσολάβησε κάποια παρέμβαση του ερευνητή;

Σε αυτή τη διδακτική παρέμβαση όλα κύλισαν ομαλά, δεν υπήρξε κάτι στο οποίο έκρινα ότι θα χρειαζόταν η παρέμβασή μου.

6. Δυσκολεύτηκαν κάπου οι μαθητές;

Οι μαθητές δεν δυσκολεύτηκαν ούτε ως προς την πρόσληψη πληροφοριών σχετικές με την Αλβανία και αξιοποίησής τους στις δραστηριότητες, ούτε ως προς την κατανόηση του παραμυθιού, ούτε ως προς τη συμμετοχή τους στις δραστηριότητες. Στο μόνο σημείο που θα μπορούσε να εντοπιστεί δυσκολία ήταν όταν εξαιτίας της διακοπής ρεύματος, ενώ οι μαθητές άκουγαν με προσοχή την αναπαραγωγή της αφήγησης σε συνδυασμό με την προβολή των σκίτσων, ξαφνικά επικράτησε δικαιολογημένη αναστάτωση, η οποία κατευνάστηκε πολύ σύντομα, καθώς είχε βρεθεί λύση για την ομαλή διεξαγωγή του κυρίως σταδίου.

7. Αυτοαξιολόγηση: υπέρ και κατά, τι θα μπορούσε να αλλάξει και γιατί;

Η τέταρτη διδακτική παρέμβαση ήταν άκρως επιτυχημένη, καθώς οι μαθητές συμμετείχαν ενεργά σε κάθε δραστηριότητα και παρακολουθούσαν με προσοχή τις πληροφορίες που τους παρέχονταν στο προ-στάδιο μέσω του power point, έκαναν ερωτήσεις και εξέφραζαν τη γνώμη τους ελεύθερα και μάλιστα μίλησαν όλα τα παιδιά. Άκουσαν με προσοχή την αναπαραγωγή της αφήγησης του αλβανικού παραμυθιού, σεβάστηκαν τις ιδιαιτερότητες της γλώσσας και πραγματικά ενδιαφέρθηκαν να μάθουν περισσότερες λεπτομέρειες για τις πληροφορίες που τους παρουσιάστηκαν, πράγμα για το οποίο τους παρακίνησα να κάνουν ρωτώντας ελεύθερα τους αλβανούς συμμαθητές τους. Συμμετείχαν σε κάθε δραστηριότητα δυναμικά και με θαυμάσια συμπεριφορά. Συνεργάστηκαν άριστα μεταξύ τους και μαζί μου, αλλά και με τη δασκάλα της τάξης.

5^Η Διδακτική Παρέμβαση

1. Ποια η στάση των μαθητών κατά το προ-στάδιο;

Κατά το προστάδιο, προβλήθηκε στους μαθητές μέσω του προτζέκτορα ένα βίντεο παρουσίασης της Κύπρου, δίνοντας έμφαση στη γεωμορφολογία της χώρας, στα μνημεία που μπορούμε να συναντήσουμε εκεί και σε μυθολογικά στοιχεία, ενώ στη συνέχεια ζήτησα από τα παιδιά να μου πουν τα συμπεράσματα στα οποία είχαν καταλήξει σχετικά με τις ομοιότητες και τις διαφορές της Κύπρου με την Ελλάδα μετά την ολοκλήρωση του βίντεο. Διέκριναν τη συμβολή του ελληνικού στοιχείου σε όλα τα μνημεία της χώρας αφού στην ουσία πρόκειται για μια χώρα προέκταση της Ελλάδας και τους έκανε ιδιαίτερη εντύπωση η κυπριακή διάλεκτος, η οποία παραδόξως φάνηκε οικεία στους μαθητές. Οι μαθητές και αυτή τη φορά παρακολουθούσαν με μεγάλη προσοχή το περιεχόμενο του power point και έδειξαν μεγάλη συμμετοχή διατυπώνοντας ερωτήσεις – απορίες – διαπιστώσεις. Αυτό που κέντρισε περισσότερο το ενδιαφέρον των μαθητών για περαιτέρω πληροφορίες, ήταν η εισβολή της Τουρκίας στην Κύπρο στις 20 Ιουλίου 1974.

2. Ποια η στάση των μαθητών κατά το κυρίως στάδιο;

Οι μαθητές στο κυρίως στάδιο άκουσαν την αναπαραγωγή της αφήγησης του λαϊκού κυπριακού παραμυθιού, το οποίο, στην κυπριακή διάλεκτο εξέπληξε ευχάριστα τους μαθητές καθώς πολλές λέξεις, που πίστευα πως θα τους δυσκόλευαν, γινόταν εύκολα αντιληπτές και δεν παρεμπόδιζαν την κατανόηση του παραμυθιού. Οι μαθητές λοιπόν υπήρξαν απορροφημένοι ακροατές που επιδείκνυαν ιδιαίτερα μεγάλη προσοχή, έχοντας απορίες ως προς τους ιδιωτισμούς της κυπριακής διαλέκτου και της προφοράς της Κοινής Νεοελληνικής από τον αφηγητή. Η απορία τους ως προς την προφορά είχε να κάνει ότι και πάλι θύμιζε σαν να ακούγεται η κυπριακή διάλεκτος και εξήγησα στους μαθητές πως σε κάθε γεωγραφικό διαμέρισμα οι κάτοικοι έχουν μια ξεχωριστή προφορά, η οποία είναι εμφανής σε όποια λέξη κι αν προφέρουν. Οι μαθητές κατανόησαν καλά το παραμύθι και συγκράτησαν όσο το δυνατόν περισσότερες πληροφορίες σχετικά με αυτό, δίνοντας απάντησεις και συζητώντας πάνω στις τελευταίες απορίες που υπήρχαν. Τέλος, ακολούθησε η

προβολή των σκίτσων των πιο χαρακτηριστικών σκηνών του παραμυθιού, τα οποία αναντίρρητα κατέπληξαν τους μαθητές.

3. Ποια η στάση των μαθητών κατά το μετα-στάδιο;

Κατά το μεταστάδιο, στην πρώτη δραστηριότητα οι μαθητές κλήθηκαν να αποδείξουν πόσο καλή βραχύχρονη μνήμη, αλλά και αντιληπτική και ακουστική ικανότητα έχουν. Ακούγοντας προτάσεις ολόκληρες ή απλές λέξεις, έπρεπε να κρίνουν κατά πόσο αυτό που άκουσαν ανταποκρίνεται ως προς το περιεχόμενο στην Κύπρο ή όχι και να πράξουν κατά τα ζητούμενα της δραστηριότητας. Στη δεύτερη δραστηριότητα, οι μαθητές καλούνται και πάλι να ακονίσουν τη μνήμη τους και να ανακαλέσουν από 10 διαφορετικές λέξεις συσχετιζόμενες με την Κύπρο, ακολουθώντας και πάλι τα ζητούμενα της δραστηριότητας. Η τρίτη και τελευταία δραστηριότητα, ήταν αυτή που προκάλεσε τόσο την περισσότερη αγωνία, όσο και γέλιο στους μαθητές, καθώς με δεμένα μάτια έπρεπε να ακολουθήσουν τις οδηγίες των συμμαθητών τους και να δείξουν «τυφλή εμπιστοσύνη» σε αυτούς για να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις της δραστηριότητας. Και οι τρεις δραστηριότητες στέφθηκαν με απόλυτη επιτυχία.

4. Απρόοπτο/διασκεδαστικό συμβάν;

Στη συγκεκριμένη διδακτική παρέμβαση όλα κύλησαν ομαλά, δεν υπάρχει κανένα απρόοπτο συμβάν, το μόνο που μπορεί να αναφερθεί εντασσόμενο στην κατηγορία «διασκεδαστικό» ήταν κατά την διεξαγωγή της τρίτης δραστηριότητας, όπου τα γέλια των μελών της ομάδας του μαθητή που είχε δεμένα τα μάτια δεν του επέτρεπαν να ακούσει καθαρά τις οδηγίες του οδηγού του, κάτι το οποίο φυσικά δεν παρεμπόδισε τη διεξαγωγή της δραστηριότητας.

5. Μεσολάβησε κάποια παρέμβαση του ερευνητή;

Σε αυτή τη διδακτική παρέμβαση όλα έβησαν καλώς, δεν υπήρξε κάτι στο οποίο έκρινα ότι θα χρειαζόταν η παρέμβασή μου.

6. Δυσκολεύτηκαν κάπου οι μαθητές;

Οι μαθητές δεν δυσκολεύτηκαν ούτε ως προς την πρόσληψη πληροφοριών σχετικές με την Κύπρο και αξιοποίησής τους στις δραστηριότητες, ούτε ως προς την κατανόηση του παραμυθιού, ούτε ως προς τη συμμετοχή τους στις δραστηριότητες.

7. Αυτοαξιολόγηση: υπέρ και κατά, τι θα μπορούσε να αλλάξει και γιατί;

Η πέμπτη διδακτική παρέμβαση ήταν άκρως επιτυχημένη, καθώς οι μαθητές συμμετείχαν ενεργά σε κάθε δραστηριότητα και παρακολουθούσαν με προσοχή τις πληροφορίες που τους παρέχονταν στο προ-στάδιο μέσω του power point, έκαναν ερωτήσεις και εξέφραζαν τη γνώμη τους ελεύθερα και μάλιστα μίλησαν όλα τα παιδιά. Άκουσαν με προσοχή την αναπαραγωγή της αφήγησης του παραδοσιακού κυπριακού παραμυθιού, σεβάστηκαν τις ιδιαιτερότητες της κυπριακής διαλέκτου και πραγματικά ενδιαφέρθηκαν να μάθουν περισσότερες λεπτομέρειες για τις πληροφορίες που τους παρουσιάστηκαν και κυρίως για την εισβολή των Τούρκων στο νησί, πράγμα για το οποίο τους παρακίνησα να κάνουν επισκεπτόμενοι το διαδίκτυο. Συμμετείχαν σε κάθε δραστηριότητα δυναμικά και με άριστη συμπεριφορά. Συνεργάστηκαν με προθυμία μεταξύ τους και μαζί μου, αλλά και με τη δασκάλα της τάξης.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 3/4/2018

6^Η Διδακτική Παρέμβαση

1. Ποια η αντίδραση των μαθητών με την ανακοίνωση της επαναληπτικής διδακτικής παρέμβασης;

Στους μαθητές ανακοινώθηκε ότι η σημερινή ήταν μια άλλου είδους επίσκεψη που θα πραγματοποιούσα στην τάξη τους και πως δε θα τους παρουσιάσω μια νέα χώρα προς εξερεύνηση, αλλά θα κάνουμε μια ανασκόπηση των πέντε χωρών που “επισκεφτήκαμε” σε προηγούμενες παρεμβάσεις. Στο άκουσμα αυτής της ανακοίνωσης οι περισσότεροι μαθητές εδειξαν μια μικρή απογοήτευση, όχι λόγω της μορφής της σημερινής παρέμβασης αλλά λόγω της απουσίας παρουσίασης νέας χώρας. Οι μαθητές πάλι ήθελαν να γνωρίσουν κι άλλες χώρες παρακολουθώντας μέσα από τις παρουσιάσεις αξιοθέατα, τοπικές γεύσεις αλλά και νέα παραμύθια. Η σημερινή παρέμβαση, τους εξήγησα, θα ήταν γεμάτη κινητικές δραστηριότητες, όσο δηλαδή μας το επέτρεπε το διδακτικό 2ωρο, αλλά θα είχε να κάνει μόνο με τις χώρες τις οποίες έχουμε ήδη γνωρίσει και πως στην αμέσως επόμενη διδακτική παρέμβαση μετά το πάσχα θα γνωρίσουμε πέντε νέες χώρες. Στο άκουσμα αυτών των πληροφοριών, δηλαδή αφενός ότι η σημερινή διδακτική παρέμβαση δεν έκρυβε κάποιο τέστ, αλλά δραστηριότητες και πως η περιήγηση σε νέες χώρες θα συνεχιστεί, οι μαθητές απέκτησαν και πάλι το χαμόγελο και την όρεξή τους.

2. Ποια η στάση των μαθητών κατά τη φάση των δραστηριοτήτων;

Στη φάση των δραστηριοτήτων οι μαθητές επέδειξαν τον πιο δημιουργικό τους εαυτό. Στην πρώτη δραστηριότητα, οι μαθητές σχημάτισαν μια γραμμή παρατιθέμενοι ο ένας δίπλα στον άλλον, καθιστοί σε στάση οκλαδόν. Τους έλεγα δυνατά κάποιες προτάσεις που αφορούσαν τις 5 χώρες. Αν οι προτάσεις ήταν σωστές οι μαθητές έπρεπε να σηκωθούν όρθιοι, αν όμως η πρόταση έκρυβε κάποιο λάθος τότε έπρεπε να παραμείνουν καθιστοί σε στάση οκλαδόν. Από τα 20 παιδιά μόνο τα 3 πήραν ψείρα (σηκώθηκαν εκεί που δεν έπρεπε/παρέμειναν καθιστά ενώ έπρεπε να σηκωθούν) και αυτό συνέβη από μία φορά μόνο, πράγμα που μας δείχνει ότι μπορούσαν να ανακαλέσουν παραπάνω από καλά αυτά που είχαν ακούσει σε προηγούμενες παρεμβάσεις. Στη δεύτερη δραστηριότητα, οι μαθητές σχημάτισαν έναν κύκλο. Ένας

μαθητής έμπαινε στον κύκλο, γονάτιζε σκυφτός, έκλεινε τα μάτια και δύο μαθητές, που εγώ επέλεγα, άλλαζαν θέση μεταξύ τους. Ο μαθητής που ήταν στο κέντρο σηκωνόταν και προσπαθούσε να μαντέψει ποιοι άλλαζαν θέση. Αυτή ήταν η δραστηριότητα που κράτησε και την περισσότερη ώρα καθώς οι μαθητές έδειξαν να την απολαμβάνουν με το παραπάνω, με αποτέλεσμα να μου ζητάν να κρατήσει κι άλλη ώρα όταν εγώ αποφάσιζα να τη διακόψω. Στην τρίτη δραστηριότητα τους αφήγηθηκα εξωλεκτικά μια ιστορία από τις πέντε χώρες με αρκετές παραλλαγές, μέσω της αφής. Οι μαθητές, αρχικά, έκαναν όλοι στροφή προς τα δεξιά για να βλέπουν την πλάτη των μπροστινών τους. Τους αφηγήθηκα μέχρι ένα σημείο την ιστορία την ιστορία της Αλβανίας και σε κάποια στιγμή έπαυσε η λεκτική αφήγηση και ξεκίνησε, σε μια λέξη κλειδί, η απτική με παράλληλες κινήσεις των χεριών μου στην πλάτη του/της μπροστινού/νής και τα παιδιά έπρεπε να κάνουν το ίδιο στον μπροστινό τους δίνοντας συνέχεια στην ιστορία. Αυτή η δραστηριότητα προκάλεσε πού γέλιο στους μαθητές γιατί η ιστορία που έφτιαξαν δεν έβγαζε κανένα νόημα. Στην τέταρτη δραστηριότητα απαιτούνταν ο χωρισμός των μαθητών σε μικτού φύλου ομάδες των τεσσάρων ατόμων. Οι ομάδες είχαν ένα-δύο λεπτά για να βρουν πώς θ' αναπαραστήσουν με παγωμένη εικόνα, ένα στιγμιότυπο κάποιας από τις πέντε ιστορίες των χωρών, ένα σενάριο ή μια κατάσταση. Οι παγωμένες εικόνες ζωντάνευαν για πολύ λίγο δίνοντας περισσότερες «πληροφορίες» στις ομάδες-θεατές που προσπαθούσαν να μαντέψουν. Ήταν η πιο ενδιαφέρουσα δραστηριότητα στην οποία είχαν λάβει χώρα, με βάση τα λεγόμενα των παιδιών και την οποία επαναλάβαμε στο διάλειμμα ύστερα από απαίτηση των μαθητών. Στην πέμπτη και τελευταία δραστηριότητα οι μαθητές ανέλαβαν να εικονογραφήσουν τις ιστορίες των χωρών που έχουν προηγηθεί. Όντας χωρισμένοι σε πέντε ομάδες των τεσσάρων ατόμων, οι ομάδες κατάφεραν παρά τον χρόνο που τις πίεζε να φέρουν εις πέρας το ζητούμενο της δραστηριότητας επιδεικνύοντας άριστη συνεργασία μεταξύ των μελών της ομάδας τους.

3. Απρόοπτο/διασκεδαστικό συμβάν;

Τα γεγονότα που μπορούμε να θεωρήσουμε ως απρόοπτα ήταν πως στην τέταρτη παρέμβαση ένας μαθητής έδειξε τη δυσαρέσκειά του που δεν ήταν σε μία ομάδα ο ίδιος μαζί με άλλα τρία αγόρια, που αποτελούν την παρέα του και εκτός τάξης, και στην πέμπτη δραστηριότητα όταν ένας μαθητής παραγκωνίστηκε από τα υπόλοιπα μέλη της ομάδας του λόγω της κακής ποιότητας εικονογράφησης της εικόνας της

ιστορίας που του είχε τύχει. Και τα δύο περιστατικά επιλύθηκαν με την παρέμβασή μου.

4. Μεσολάβησε κάποια παρέμβαση του ερευνητή;

Ήταν αναγκαίο να μεσολαβήσω στα δύο προαναφερθέντα περιστατικά, όπου στο πρώτο προσπάθησα να εξηγήσω στον μαθητή της πρώτης περίπτωσης πως το να συνεργαστεί με κάποιον σε μια ομάδα, δεν αποτελεί προϋπόθεση να είναι φίλος του. Έριξα το βάρος των λόγων μου στο κομμάτι της συνεργασίας και όχι στο κομμάτι της φιλίας. Στη δεύτερη περίπτωση, είπα στα μέλη της ομάδας του μαθητή που παραγκωνίστηκε πως μια ομάδα δεν αποτελείται πάντα από ίσα σε δυνατότητες μέλη και πως ο ρόλος της ομάδας είναι να εμπυχώνει τα μέλη της για το καλύτερο και όχι να τα αποκαρδιώνει στην πρώτη δυσκολία.

5. Δυσκολεύτηκαν κάπου οι μαθητές;

Στο μόνο σημείο που δυσκολεύτηκαν οι μαθητές ήταν στην τρίτη δραστηριότητα με την εξωλεκτική αφήγηση μιας ιστορίας, όχι τόσο στη διαδικασία διεξαγωγής της δραστηριότητας, όσο στο αποτέλεσμα, διότι το περιεχόμενο της ιστορίας ήταν τόσο πολύπλοκο που ήταν αδύνατο να το θυμούνται, κάτι το οποίο προκάλεσε σύγχυση και άφθονο γέλιο αν μη τι άλλο.

6. Αυτοαξιολόγηση: υπέρ και κατά, τι θα μπορούσε να αλλάξει και γιατί;

Η πρώτη επαναληπτική διδακτική παρέμβαση ήταν κάτι παραπάνω από επιτυχημένη, καθώς οι μαθητές συμμετείχαν ενεργά σε καθεμιά από τις πέντε δραστηριότητες κάνοντας ερωτήσεις διευκρίνισης όπου χρειαζόταν, πράγμα που φανεώνει ότι ενδιαφέρονταν πάνω από όλα για την ομαλή διεξαγωγή των δραστηριοτήτων, συμμετέχοντας ενεργά σε κάθε δραστηριότητα όλα τα παιδιά. Συνεργάστηκαν άριστα μεταξύ τους και μαζί μου, αλλά και με τη δασκάλα της τάξης και με την ολοκλήρωση της παρέμβασης έδειχναν το ενδιαφέρον τους για το πότε θα επαναληφθεί μία τέτοιου είδους επαναληπτική παρέμβαση. Το μόνο που θα άλλαζα, είναι η διαδικασία διεξαγωγής της τρίτης δραστηριότητας, καθώς όσο η ιστορία προχωρούσε από το ένα παιδί στο επόμενο, τα παιδιά που είχαν ήδη πει το δικό τους κομμάτι της ιστορίας, απλά έπρεπε να περιμένουν να τελειώσει και ο τελευταίος μαθητής (πρώτος σε σειρά) για να μπορέσουν να ακούσουν ολη την ιστορία από την αρχή. Στο χρόνο αυτό που

περίμεναν λοιπόν, δεν ήταν όλοι οι μαθητές συγκεντρωμένοι στο πως συνεχίζόταν η ιστορία.

7^Η Διδακτική Παρέμβαση

1. Ποια η στάση των μαθητών κατά το προ-στάδιο;

Κατά το προστάδιο, προβλήθηκε στους μαθητές μέσω του προτζέκτορα ένα βίντεο παρουσίασης της Βουλγαρίας, έχοντας επικεντρωθεί στη γεωμορφολογία της χώρας, στα μνημεία που μπορούμε να συναντήσουμε και σε μυθολογικά στοιχεία, αφήνοντας πίσω το αστικό κομμάτι, ενώ στη συνέχεια ζήτησα από τα παιδιά να μου πουν τα συμπεράσματα στα οποία είχαν καταλήξει σχετικά με τις ομοιότητες και τις διαφορές της επαρχίας της Βουλγαρίας με τον τόπο διαμονής τους μετά την ολοκλήρωση του βίντεο. Διέκριναν τη συμβολή του ελληνικού στοιχείου σε αρκετά από τα μνημεία της χώρας και τους έκανε ιδιαίτερη εντύπωση η γεωγραφική ομοιότητα της Βουλγαρίας με τον θεσσαλικό κάμπο. Το βουλγαρικό αλφάβητο, ξάφνιασε τους μαθητές, λόγω τριών γραμμάτων που δεν είχαμε ξανασυναντήσει σε κανένα αλφάβητο από τις χώρες που είχαν προηγηθεί. Οι μαθητές και αυτή τη φορά παρακολουθούσαν με μεγάλη προσοχή το περιεχόμενο του power point και έδειξαν μεγάλη συμμετοχή διατυπώνοντας ερωτήσεις – απορίες – διαπιστώσεις.

2. Ποια η στάση των μαθητών κατά το κυρίως στάδιο;

Οι μαθητές στο κυρίως στάδιο άκουσαν την αναπαραγωγή της αφήγησης του λαϊκού βουλγαρικού παραμυθιού, στο άκουσμα του οποίου, ζήτησα από τους μαθητές σε ένα φύλλο χαρτί να σημειώσουν τις βουλγαρικές λέξεις που έμοιαζαν με ελληνικές, κάτι που πίστευα πως θα τους δυσκόλευε, αλλά ανταποκρίθηκαν παραπάνω από ικανοποιητικά, καθώς γίνονταν εύκολα αντιληπτές και η όλη διαδικασία δεν παρεμπόδιζε την κατανόηση του παραμυθιού. Οι μαθητές λοιπόν υπήρξαν απορροφημένοι ακροατές που επιδείκνυαν ιδιαίτερα μεγάλη προσοχή. Οι μαθητές κατανόησαν καλά το παραμύθι και συγκράτησαν όσο το δυνατόν περισσότερες πληροφορίες σχετικά με αυτό, δίνοντας απάντησεις και συζητώντας πάνω στις τελευταίες απορίες που υπήρχαν. Τέλος, ακολούθησε η προβολή των σκίτσων των πιο χαρακτηριστικών σκηνών του παραμυθιού, τα οποία αναντίρρητα κατέπληξαν τους μαθητές.

3. Ποια η στάση των μαθητών κατά το μετα-στάδιο;

Κατά το μεταστάδιο, στην πρώτη δραστηριότητα οι μαθητές κλήθηκαν να αποδείξουν πόσο καλή βραχύχρονη μνήμη, αλλά και αντιληπτική και ακουστική ικανότητα έχουν συμπληρώνοντας ένα φύλλο εργασίας πολλαπλής επιλογής με τη χρήση εποπτικού υλικού. Το φύλλο εργασίας αποτελούταν από τέσσερις ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής. Αφού οι μαθητές συμπλήρωσαν το φύλλο εργασίας, το αντάλλαξαν με τον διπλανό τους, ο οποίος το έλεγξε για πιθανά λάθη-παρανοήσεις. Στη δεύτερη δραστηριότητα, οι μαθητές χωρίστηκαν σε ομάδες και κάθε ομάδα έλαβε από μία κάρτα, η οποία περιέγραφε από μια διαφορετική σκηνή της ιστορίας. Έπειτα, έκαναν σε ένα χαρτόνι την εικονογράφηση της σκηνής που περιέγραφε η εκάστοτε κάρτα που έλαβαν. Στο τέλος, τοποθέτησαν τα χαρτόνια στη σειρά και είχαν ολόκληρη την ιστορία σε εικόνες. Οι μαθητές χωρίς να δημιουργήσουν πρόβλημα τόσο στον έτερο διορθωτή του γραπτού τους, όσο και στις ομάδες τους, συμμετείχαν ενεργά και στις δύο δραστηριότητες. Οι δραστηριότητες ήταν δύο και όχι τρεις λόγω έλλειψης χρόνου (αναλυτικότερα στο 4. Απρόοπτο/διασκεδαστικό συμβάν).

4. Απρόοπτο/διασκεδαστικό συμβάν;

Στη συγκεκριμένη διδακτική παρέμβαση εξαρχής υπήρξε πρόβλημα με τη διαχείριση του χρόνου, διότι οι μαθητές ήρθαν καθυστερημένα στο χώρο του κλειστού γυμναστηρίου, καθώς ετοιμάζονταν με τη γυμνάστρια του σχολείου προκειμένου να συμμετάσχουν σε επερχόμενους μαθητικούς αθλητικούς αγώνες. Στην πορεία, αφού χτύπησε το κουδούνι, λίγο πριν την έναρξη του δεύτερου διδακτικού δώρου της παρέμβασης, ο διευθυντής αποφάσισε να συγκεντρώσει όλες τις τάξεις στο προαύλιο για να τους ενημερώσει για τη θεατρική παράσταση που επρόκειτο να παρακολουθήσουν την επόμενη μέρα οι μαθητές. Λόγω λοιπόν του περιορισμένου χρόνου που είχα στη διάθεσή μου αποφάσισα να παραβλέψω την τρίτη, αν και πιο ενδιαφέρουσα δραστηριότητα, καθώς ήταν και η πιο χρονοβόρα.

5. Μεσολάβησε κάποια παρέμβαση του ερευνητή;

Σε αυτή τη διδακτική παρέμβαση όλα έβησαν καλώς, δεν υπήρξε κάτι στο οποίο έκρινα ότι θα χρειαζόταν η παρέμβασή μου.

6. Δυσκολεύτηκαν κάπου οι μαθητές;

Οι μαθητές δεν δυσκολεύτηκαν ούτε ως προς την πρόσληψη πληροφοριών σχετικές με την Βουλγαρία και αξιοποίησής τους στις δραστηριότητες, ούτε ως προς την κατανόηση του παραμυθιού, ούτε ως προς τη συμμετοχή τους στις δραστηριότητες.

7. Αυτοαξιολόγηση: υπέρ και κατά, τι θα μπορούσε να αλλάξει και γιατί;

Η έβδομη διδακτική παρέμβαση ήταν άκρως επιτυχημένη, καθώς οι μαθητές συμμετείχαν ενεργά σε κάθε δραστηριότητα και παρακολουθούσαν με προσοχή τις πληροφορίες που τους παρέχονταν στο προ-στάδιο μέσω του power point, έκαναν ερωτήσεις και εξέφραζαν τη γνώμη τους ελεύθερα και μάλιστα μίλησαν όλα τα παιδιά. Άκουσαν με προσοχή την αναπαραγωγή της αφήγησης του λαϊκού βουλγάρικου παραμυθιού, σεβάστηκαν τις ιδιαιτερότητες της βουλγάρικης γλώσσας και πραγματικά ενδιαφέρθηκαν να μάθουν περισσότερες λεπτομέρειες για τις πληροφορίες που τους παρουσιάστηκαν. Συμμετείχαν σε κάθε δραστηριότητα δυναμικά και με άριστη συμπεριφορά. Συνεργάστηκαν με προθυμία μεταξύ τους και μαζί μου, αλλά και με τη δασκάλα της τάξης.

8^Η Διδακτική Παρέμβαση

1. Ποια η στάση των μαθητών κατά το προ-στάδιο;

Κατά το προστάδιο, προβλήθηκε στους μαθητές μέσω του προτζέκτορα ένα βίντεο παρουσίασης της Τουρκίας, έχοντας επικεντρωθεί στη γεωμορφολογία της χώρας, στα μνημεία που μπορούμε να συναντήσουμε, στο τι ρόλο έπαιξε η ελληνική κουλτούρα και ο χριστιανισμός στη χώρα, καθώς και σε ιδιαίτερα ήθη (π.χ. η μαντίλα στις γυναίκες) ενώ στη συνέχεια ζήτησα από τα παιδιά να μου πουν τα συμπεράσματα στα οποία είχαν καταλήξει σχετικά με τις ομοιότητες και τις διαφορές της Τουρκίας με την Ελλάδα μετά την ολοκλήρωση του βίντεο. Διέκριναν τη συμβολή του ελληνικού στοιχείου σε αρκετά από τα μνημεία της χώρας και τους έκανε ιδιαίτερη εντύπωση η γεωγραφική ομοιότητα της Τουρκίας με την Ελλάδα. Το τουρκικό αλφάβητο, φάνηκε να κέντρισε το ενδιαφέρον των μαθητών. Οι μαθητές και αυτή τη φορά παρακολουθούσαν με μεγάλη προσοχή το περιεχόμενο του power point και έδειξαν μεγάλη συμμετοχή διατυπώνοντας ερωτήσεις – απορίες – διαπιστώσεις.

2. Ποια η στάση των μαθητών κατά το κυρίως στάδιο;

Οι μαθητές στο κυρίως στάδιο άκουσαν την αναπαραγωγή της αφήγησης του λαϊκού τούρκικου παραμυθιού, το οποίο αναπαρήχθει στην τουρκική και αγγλική γλώσσα, διότι ο Τούρκος ομιλητής δε γνώριζε ελληνικά. Υπήρχε ωστόσο μια φωτοτυπία μπροστά από κάθε μαθητή με την απομαγνητοφώνηση της ηχογράφησης, μεταφρασμένη στα ελληνικά. Οι μαθητές λοιπόν υπήρξαν απορροφημένοι ακροατές που επιδείκνυαν ιδιαίτερα μεγάλη προσοχή. Οι μαθητές δεν φάνηκε να κατανόησαν καλά το παραμύθι, καθώς το τέλος του ήταν μια σπαζοκεφαλιά. Έτσι, χρειάστηκε να λύσουμε ένα μαθηματικό πρόβλημα στον πίνακα, ώστε να κατανοήσουν όλοι οι μαθητές το παραμύθι και να συγκρατήσουν απερίσπαστοι όσο το δυνατόν περισσότερες πληροφορίες σχετικά με αυτό, δίνοντας απάντησεις και συζητώντας πάνω στις τελευταίες απορίες που υπήρχαν. Τέλος, ακολούθησε η προβολή των σκίτσων των πιο χαρακτηριστικών σκηνών του παραμυθιού, τα οποία αναντίρρητα κατέπληξαν τους μαθητές.

3. Ποια η στάση των μαθητών κατά το μετα-στάδιο;

Κατά το μεταστάδιο, στην πρώτη δραστηριότητα οι μαθητές αφού χωρίστηκαν σε δύο ομάδες μικτού φύλου κλήθηκαν να δημιουργήσουν από μια ιστορία παραλλαγή της ιστορίας που προηγήθηκε στο κυρίως στάδιο χωρίς να ξέρει η μία ομάδα το περιεχόμενο της άλλης. Αφού τα μέλη της κάθε ομάδας κατέληξαν στο περιεχόμενο της ιστορίας τους, την αποτύπωσαν σε ένα χαρτί και μοίρασαν ρόλους. Το ζητούμενο ήταν να παίξουν την παράσταση σε πλήρη αφωνία. Η αντίπαλη ομάδα αποτελούσε τους θεατές της ομάδας η οποία διεξήγαγε την παράσταση. Όταν ολοκληρώθηκε η παράσταση, οι θεατές κλήθηκαν να περιγράψουν τι είδαν στην παράσταση που προηγήθηκε. Η ομάδα της οποίας το σενάριο ταυτίστηκε περισσότερο με την περιγραφή των θεατών ήταν η νικήτρια. Στη δεύτερη δραστηριότητα οι μαθητές χωρισμένοι πάλι σε ομάδες τοποθετήθηκαν μετωπικά ο ένας απέναντι από τον άλλον. Τα μέλη κάθε παρατεταγμένου απέναντι ζεύγους είχαν από έναν όμοιο αριθμό προκειμένου να μη δημιουργηθεί σύγχυση στα μέλη της κάθε ομάδας, στη μέση της μεταξύ τους απόστασης βρισκόταν ένα στεφάνι. Εκφωνήθηκαν διάφορες προτάσεις για κάθε ζεύγος, σχετικές με το προστάδιο (παρουσίαση της Τουρκίας), σε αυτές που οι μαθητές του ζεύγους έκριναν ότι ήταν σωστές, έπρεπε να τρέξουν και όποιος έμπαινε πρώτος μέσα στο στεφάνι, προσέφερε έναν πόντο στην ομάδα του. Η ομάδα με τους περισσότερους πόντους κέρδισε. Η τρίτη και τελευταία δραστηριότητα ήταν μια σκυταλοδρομία. Οι μαθητές και αυτή τη φορά χωρισμένοι σε ομάδες έπρεπε να ακολουθήσουν μια συγκεκριμένη διαδρομή με εμποδια (στρώματα, κώνοι, σχοινάκια, στεφάνια) στο τέλος της οποίας υπήρχουν κομμάτια παζλ του χάρτη της Τουρκίας. Οι μαθητές κάθε ομάδας έπρεπε να περάσουν ένας - ένας γρήγορα από τα εμπόδια και αφού φτάσουν στο τέλος της διαδρομής, να τοποθετήσουν σωστά κομμάτι - κομμάτι τον χάρτη της Τουρκίας. Η ομάδα που έφτιαξε πρώτη σωστά τον χάρτη ήταν η νικήτρια. Οι μαθητές συμμετείχαν ενεργά σε κάθε δραστηριότητα, η τελευταία μάλιστα με δική τους παρότρυνση διήρκεσε μέχρι τη λήξη του διαλείμματος.

4. Απρόοπτο/διασκεδαστικό συμβάν;

Στη συγκεκριμένη διδακτική παρέμβαση όλα κύλησαν ομαλά, δεν υπάρχει κανένα απρόοπτο συμβάν, το μόνο που μπορεί να αναφερθεί ως απρόοπτο ήταν η απουσία ενός μαθητή και όταν οι δραστηριότητες απαιτούσαν τον διαχωρισμό των μαθητών σε ομάδες, τα μέλη των ομάδων δεν ήταν ισάριθμα.

5. Μεσολάβησε κάποια παρέμβαση του ερευνητή;

Σε αυτή τη διδακτική παρέμβαση όλα έβησαν καλώς, το μόνο στοιχείο δικής μοθ παρέμβασης ήταν όταν σε κάποιες δραστηριότητες απαιτούνταν η ύπαρξη ίσου αριθμού μελών σε κάθε ομάδα, οπότε και προσωρινά συμμετείχα ως μέλος.

6. Δυσκολεύτηκαν κάπου οι μαθητές;

Οι μαθητές δεν δυσκολεύτηκαν ούτε ως προς την πρόσληψη πληροφοριών σχετικές με την Τουρκία και αξιοποίησής τους στις δραστηριότητες, ούτε ως προς την κατανόηση του παραμυθιού, ούτε ως προς τη συμμετοχή τους στις δραστηριότητες.

7. Αυτοαξιολόγηση: υπέρ και κατά, τι θα μπορούσε να αλλάξει και γιατί;

Η όγδοη διδακτική παρέμβαση ήταν άκρως επιτυχημένη, καθώς οι μαθητές συμμετείχαν ενεργά σε κάθε δραστηριότητα και παρακολουθούσαν με προσοχή τις πληροφορίες που τους παρέχονταν στο προ-στάδιο μέσω του power point, έκαναν ερωτήσεις και εξέφραζαν τη γνώμη τους ελεύθερα και μάλιστα μίλησαν όλα τα παιδιά. Άκουσαν με προσοχή την αναπαραγωγή της αφήγησης του λαϊκού τουρκικού παραμυθιού, σεβάστηκαν τις ιδιαιτερότητες της τουρκικής γλώσσας και πραγματικά ενδιαφέρθηκαν να μάθουν περισσότερες λεπτομέρειες για τις πληροφορίες που τους παρουσιάστηκαν. Συμμετείχαν σε κάθε δραστηριότητα δυναμικά και με άριστη συμπεριφορά. Συνεργάστηκαν με προθυμία μεταξύ τους και μαζί μου, αλλά και με τη δασκάλα της τάξης.

9^Η Διδακτική Παρέμβαση

1. Ποια η στάση των μαθητών κατά το προ-στάδιο;

Κατά το προστάδιο, προβλήθηκε στους μαθητές μέσω του προτζέκτορα ένα βίντεο παρουσίασης της Σλοβακίας, δίνοντας έμφαση στη «σκοτεινή πλευρά» της χώρας, με τα μεσαιωνικά κάστρα, εβραϊκά νεκροταφεία, τόπους ταφής στρατιωτών, μύθους, ενώ παράλληλα παρουσιάζονται μνημεία όπως θέατρα, ναοί κ.α που μπορούμε να συναντήσουμε, αλλά και οι τοπικές γεύσεις. Στη συνέχεια ζήτησα από τους μαθητές να μου πουν τα συμπεράσματα στα οποία είχαν καταλήξει σχετικά με τις ομοιότητες και τις διαφορές της Σλοβακίας με την Ελλάδα μετά την ολοκλήρωση του βίντεο. Η αλήθεια είναι πως δεν εντόπισαν ομοιότητες, παρά μόνο διαφορές. Ως προς το σλοβακικό αλφάβητο αυτό που κέντρισε το ενδιαφέρον των μαθητών ήταν ο αριθμός των ομιλητών του παγκοσμίως, καθώς ήταν ο υπερδιπλάσιος από τον πληθυσμό της χώρας. Οι μαθητές και αυτή τη φορά παρακολουθούσαν με μεγάλη προσοχή το περιεχόμενο του power point και έδειξαν μεγάλη συμμετοχή διατυπώνοντας ερωτήσεις – απορίες – διαπιστώσεις.

2. Ποια η στάση των μαθητών κατά το κυρίως στάδιο;

Οι μαθητές στο κυρίως στάδιο άκουσαν την αναπαραγωγή της αφήγησης του λαϊκού σλοβακικού παραμυθιού, το οποίο αναπαρήχθει στην σλοβακική και αγγλική γλώσσα, διότι η Σλοβάκα ομιλήτρια δε γνώριζε ελληνικά. Υπήρχε ωστόσο μια φωτοτυπία μπροστά από κάθε μαθητή με την απομαγνητοφώνηση της ηχογράφησης, μεταφρασμένη στα ελληνικά. Οι μαθητές λοιπόν υπήρξαν απορροφημένοι ακροατές που επιδείκνυαν ιδιαίτερα μεγάλη προσοχή. Οι μαθητές δεν φάνηκε να κατανόησαν καλά το παραμύθι, λόγω της προφοράς της ομιλήτριας. Έτσι, χρειάστηκε να επαναληθεί η αγγλική ηχογράφηση, ούτως ώστε να κατανοήσουν καλύτερα όλοι οι μαθητές το παραμύθι και να συγκρατήσουν απερίσπαστοι όσο το δυνατόν περισσότερες πληροφορίες σχετικά με αυτό, δίνοντας απάντησεις και συζητώντας πάνω στις τελευταίες απορίες που υπήρχαν. Τέλος, ακολούθησε η προβολή των σκίτσων των πιο χαρακτηριστικών σκηνών του παραμυθιού, τα οποία αναντίρρητα κατέπληξαν τους μαθητές.

3. Ποια η στάση των μαθητών κατά το μετα-στάδιο;

Κατά το μεταστάδιο, στην πρώτη δραστηριότητα οι μαθητές στέκονται ο ένας απέναντι από τον άλλο σε ζεύγη. Ένας μαθητής εκτελούσε διάφορες αυθόρμητες κινήσεις και ένας μαθητής-καθρέφτης καλούταν να τις μιμηθεί. Σε διάφορα χρονικά σημεία έλεγα δυνατά μια λέξη, η οποία αν σχετιζόταν με τη Σλοβακία τότε οι ρόλοι άλλαζαν. Στη δεύτερη δραστηριότητα ορίστηκε ένα ζευγάρι μαθητών ως κυνηγοί. Οι υπόλοιποι ήταν πιασμένοι απ' το χέρι σε ζευγάρια και έτρεχαν μαζί. Όταν οι κυνηγοί έπιαναν ένα ζευγάρι, τότε οι δύο μαθητές που αποτελούσαν το ζεύγος γύριζαν αντιμέτωποι, στηριζόμενοι στο ένα πόδι και ένωναν τα δύο χέρια ψηλά σχηματίζοντας γέφυρα. Απελευθερώνονταν όταν κάποιο ελεύθερο ζευγάρι περνούσε μέσα από την γέφυρα φωνάζοντας δυνατά μια λέξη σχετική με τη Σλοβακία. Όποιο ζευγάρι πιανόταν δεύτερη φορά προστίθετο στο ζευγάρι των κυνηγών. Νικήτριο ήταν το ζευγάρι που έμενε τελευταίο. Στη τελευταία δραστηριότητα οι μαθητές χωρίστηκαν σε δυο ομάδες και έλαβαν μέρος σε μια σύνθετη σκυταλοδρομία με ζιγκ - ζαγκ (κώνους), κυβίστηση σε στρώμα, πέρασμα μέσα από στεφάνι μεταφέροντας ένα χάρτινο μπαλάκι πάνω σε ένα πλαστικό κουτάλι που είχαν στο στόμα τους. Στο τσαλακωμένο χαρτάκι σε σχήμα μπάλας αναγραφόταν κάθε φορά από ένα γράμμα του σλοβακικού αλφαβήτου. Η ομάδα μετέφερε όλα τα μπαλάκια από ένα ορισμένο σε ένα άλλο και θα ξεδίπλωσει τα χαρτάκια βάζοντας τα γράμματα του αλφαβήτου στη σειρά, ήταν η νικήτρια. Οι μαθητές συμμετείχαν ενεργά σε κάθε δραστηριότητα, με την τελευταία να τους συναρπάζει.

4. Απρόοπτο/διασκεδαστικό συμβάν;

Στη συγκεκριμένη διδακτική παρέμβαση όλα κύλησαν ομαλά, δεν υπάρχει κανένα απρόοπτο συμβάν. Ως διασκεδαστικό μπορεί να θεωρηθεί η διεκπεραίωση και των τριών δραστηριοτήτων, αφού το γέλιο και η καλή διάθεση έπαιξαν καθοριστικό ρόλο σε αυτές.

5. Μεσολάβησε κάποια παρέμβαση του ερευνητή;

Σε αυτή τη διδακτική παρέμβαση δεν υπήρξε κανένα σημείο στο οποίο να έκρινα πως χρειαζόταν να παρέμβω.

6. Δυσκολεύτηκαν κάπου οι μαθητές;

Οι μαθητές δεν δυσκολεύτηκαν ούτε ως προς την πρόσληψη πληροφοριών σχετικές με την Σλοβακία και αξιοποίησής τους στις δραστηριότητες, ούτε ως προς την κατανόηση του παραμυθιού, ούτε ως προς τη συμμετοχή τους στις δραστηριότητες.

7. Αυτοαξιολόγηση: υπέρ και κατά, τι θα μπορούσε να αλλάξει και γιατί;

Η ένατη διδακτική παρέμβαση ήταν άκρως επιτυχημένη, καθώς οι μαθητές συμμετείχαν ενεργά σε κάθε δραστηριότητα και παρακολουθούσαν με προσοχή τις πληροφορίες που τους παρέχονταν στο προ-στάδιο μέσω του power point, έκαναν ερωτήσεις και εξέφραζαν τη γνώμη τους ελεύθερα και μάλιστα μίλησαν όλα τα παιδιά. Άκουσαν με προσοχή την αναπαραγωγή της αφήγησης του σλοβακικού λαϊκού παραμυθιού, σεβάστηκαν τις ιδιαιτερότητες της σλοβακικής γλώσσας και πραγματικά ενδιαφέρθηκαν να μάθουν περισσότερες λεπτομέρειες για τις πληροφορίες που τους παρουσιάστηκαν. Συμμετείχαν σε κάθε δραστηριότητα δυναμικά και με άριστη συμπεριφορά. Συνεργάστηκαν με προθυμία μεταξύ τους και μαζί μου, αλλά και με τη δασκάλα της τάξης.

1. Ποια η στάση των μαθητών κατά το προ-στάδιο;

Κατά το προστάδιο, προβλήθηκε στους μαθητές μέσω του προτζέκτορα ένα βίντεο παρουσίασης της Σλοβενίας, εστιαζόμενο στο αστικό κομμάτι της χώρας, τα στοιχεία πολιτισμικής κληρονομιάς, τα αξιοθέατα, τα σύγχρονα κτίρια, αντιπροσωπευτικές γεύσεις, ιδιαίτερες παραδόσεις και γενικότερα οι μαθητές πήραν μια γεύση από την καθημερινότητα της σύγχρονης εκδοχής της χώρας της Σλοβενίας. Στη συνέχεια ζήτησα από τους μαθητές να μου πουν τα συμπεράσματα στα οποία είχαν καταλήξει σχετικά με τις ομοιότητες και τις διαφορές της Σλοβενίας με την Ελλάδα μετά την ολοκλήρωση του βίντεο. Η αλήθεια είναι πως δεν εντόπισαν ομοιότητες, παρά μόνο διαφορές. Το σλοβενικό αλφάβητο, ωστόσο, δεν εντυπωσίασε ιδιαίτερα τους μαθητές, το θεώρησαν αρκετά δύσκολο και ίσως να τους επηρέασε το γεγονός ότι στις πληροφορίες αναφερόταν πως δεν ομιλείται από πολλούς ανθρώπους. Οι μαθητές και αυτή τη φορά παρακολουθούσαν με μεγάλη προσοχή το περιεχόμενο του power point και έδειξαν μεγάλη συμμετοχή διατυπώνοντας ερωτήσεις – απορίες – διαπιστώσεις.

2. Ποια η στάση των μαθητών κατά το κυρίως στάδιο;

Οι μαθητές στο κυρίως στάδιο άκουσαν την αναπαραγωγή της αφήγησης του λαϊκού σλοβενικού παραμυθιού, το οποίο αναπαρήχθει στην σλοβενική και αγγλική γλώσσα, διότι ο Σλοβένος ομιλητής δε γνώριζε ελληνικά. Υπήρχε ωστόσο μια φωτοτυπία μπροστά από κάθε μαθητή με την απομαγνητοφώνηση της ηχογράφησης, μεταφρασμένη στα ελληνικά. Οι μαθητές λοιπόν υπήρξαν απορροφημένοι ακροατές που επιδείκνυαν ιδιαίτερα μεγάλη προσοχή. Οι μαθητές δεν φάνηκε να κατανόησαν καλά το παραμύθι, λόγω της προφοράς του ομιλητή. Έτσι, χρειάστηκε να επαναληφεί η αγγλική ηχογράφηση, ούτως ώστε να κατανοήσουν καλύτερα όλοι οι μαθητές το παραμύθι και να συγκρατήσουν απερίσπαστοι όσο το δυνατόν περισσότερες πληροφορίες σχετικά με αυτό, δίνοντας απάντησεις και συζητώντας πάνω στις τελευταίες απορίες που υπήρχαν. Τέλος, ακολούθησε η προβολή των σκίτσων των

πιο χαρακτηριστικών σκηνών του παραμυθιού, τα οποία αναντίρρητα κατέπληξαν τους μαθητές.

3. Ποια η στάση των μαθητών κατά το μετα-στάδιο;

Κατά το μεταστάδιο, στην πρώτη δραστηριότητα οι μαθητές χωρίστηκαν σε δύο ισάριθμες ομάδες και σχημάτισαν ευθείες έτσι ώστε ο πρώτος κάθε ομάδας να στέκεται στη γραμμή εκκίνησης. Το πρώτο παιδί κάθε ομάδας κρατούσε μια μπάλα ανάμεσα στα γόνατά του. Χωρίς να ακουμπούν τη μπάλα με τα χέρια, χοροπηδούσαν με στόχο να διανύσουν μια συγκεκριμένη απόσταση ορισμένη από εμένα και να φτάσουν σε ένα συγκεκριμένο σημείο φωνάζοντας δυνατά μια λέξη σχετική με τη λαϊκή σλοβενική ιστορία. Στη συνέχεια επέστρεφαν χωρίς να τους πέσει η μπάλα. Αν τους έπεφτε η μπάλα, έπρεπε να επιστρέψουν στη γραμμή εκκίνησης και να ξεκινήσουν από την αρχή. Όταν επέστρεφαν παρέδιδαν τη μπάλα στο δεύτερο παιδί, το οποίο την παραλάμβανε φωνάζοντας δυνατά την ίδια λέξη με το παιδί που τόση ώρα έφερε τη μπάλα. Η ομάδα της οποίας όλοι οι παίκτες ολοκλήρωσαν πρώτοι τη δοκιμασία ήταν η νικήτρια. Στη δεύτερη δραστηριότητα οι μαθητές χωρίστηκαν σε ολιγομελείς ομάδες. Κάθε ομάδα έπρεπε να παρουσιάσει το παραμύθι που άκουσαν στο προστάδιο με διαφορετικό τρόπο (π.χ. σε αργή κίνηση, από το τέλος στην αρχή, ντίσκο, ράπ, όπερα, δραματική σαπουνόπερα κ.α.). Δεν υπήρχε νικήτρια και χαμένη ομάδα. Στην τελευταία δραστηριότητα έπρεπε ένας μαθητής να βρίσκεται με το πρόσωπο στραμμένο σε μια επιφάνεια (π.χ. τοίχος), έχοντας πλάτη τους υπόλοιπους συμμαθητές του. Ο μαθητής που ήταν στραμμένος στον τοίχο φώναζε στους υπόλοιπους που στέκονταν πίσω από μια γραμμή: «αγαματάκια θα πω.....» μετά το “θα πω...” ακολουθούσε μία λέξη, η οποία αν ήταν σχετική με τη χώρα της Σλοβενίας, τότε τα αγαματάκια έτρεχαν μέχρι να γυρίσει και να τους κοιτάξει ο μαθητής που ήταν στραμμένος στον τοίχο και αφού τους κοίταζε, αντί να σταθούν ακίνητα, εκείνα κινούνταν στατικά. Αν πάλι η λέξη δε σχετιζόταν με τη Σλοβενία, τότε τα αγαματάκια μόλις γύριζε και τα κοίταζε ο στραμμένο στον τοίχο μαθητής, έμεναν ακίνητα. Αυτός που κατάφερνε να ακουμπήσει πρώτος το παιδί που ήταν στραμμένο στον τοίχο, ενεργοποιούσε τη διαδικασία του κυνηγητού. Στο κυνηγητό αυτός που πιανόταν κυνηγούσε μαζί με αυτόν που ήταν στραμμένος στον τοίχο μέχρι να πιαστούν όλοι. Και οι τρεις δραστηριότητες κέντρισαν το ενδιαφέρον των μαθητών, οι οποίοι συμμετείχαν ενεργά, γέλασαν πολύ και συνεργάστηκαν άριστα.

4. Απρόοπτο/διασκεδαστικό συμβάν;

Στη συγκεκριμένη διδακτική παρέμβαση όλα κύλησαν ομαλά, δεν υπάρχει κανένα απρόοπτο συμβάν.

5. Μεσολάβησε κάποια παρέμβαση του ερευνητή;

Σε αυτή τη διδακτική παρέμβαση δεν υπήρξε κανένα σημείο στο οποίο να έκρινα πως χρειαζόταν να παρέμβω.

6. Δυσκολεύτηκαν κάπου οι μαθητές;

Οι μαθητές δεν δυσκολεύτηκαν ούτε ως προς την πρόσληψη πληροφοριών σχετικές με την Σλοβενία και αξιοποίησής τους στις δραστηριότητες, ούτε ως προς την κατανόηση του παραμυθιού, ούτε ως προς τη συμμετοχή τους στις δραστηριότητες.

7. Αυτοαξιολόγηση: υπέρ και κατά, τι θα μπορούσε να αλλάξει και γιατί;

Η δέκατη διδακτική παρέμβαση ήταν άκρως επιτυχημένη, καθώς οι μαθητές συμμετείχαν ενεργά σε κάθε δραστηριότητα και παρακολουθούσαν με προσοχή τις πληροφορίες που τους παρέχονταν στο προ-στάδιο μέσω του power point, έκαναν ερωτήσεις και εξέφραζαν τη γνώμη τους ελεύθερα και μάλιστα μίλησαν όλα τα παιδιά. Άκουσαν με προσοχή την αναπαραγωγή της αφήγησης του σλοβενικού λαϊκού παραμυθιού, σεβάστηκαν τις ιδιαιτερότητες της σλοβενικής γλώσσας και πραγματικά ενδιαφέρθηκαν να μάθουν περισσότερες λεπτομέρειες για τις πληροφορίες που τους παρουσιάστηκαν. Συμμετείχαν σε κάθε δραστηριότητα δυναμικά και με άριστη συμπεριφορά. Συνεργάστηκαν με προθυμία μεταξύ τους και μαζί μου, αλλά και με τη δασκάλα της τάξης.

11^Η Διδακτική Παρέμβαση

1. Ποια η στάση των μαθητών κατά το προ-στάδιο;

Κατά το προστάδιο, προβλήθηκε στους μαθητές μέσω του προτζέκτορα ένα βίντεο παρουσίασης της ΠΓΔΜ, εστιαζόμενο στο γεωμορφολογικό κομμάτι της χώρας, αλλά και τα στοιχεία πολιτισμικής κληρονομιάς, τα αξιοθέατα, τα σύγχρονα κτίρια, αντιπροσωπευτικές γεύσεις, ιδιαίτερες παραδόσεις και γενικότερα οι μαθητές πήραν μια γεύση από την καθημερινότητα της σύγχρονης εκδοχής της χώρας της ΠΓΔΜ. Στη συνέχεια ζήτησα από τους μαθητές να μου πουν τα συμπεράσματα στα οποία είχαν καταλήξει σχετικά με τις ομοιότητες και τις διαφορές της ΠΓΔΜ με την Ελλάδα μετά την ολοκλήρωση του βίντεο. Η αλήθεια είναι πως εντόπισαν πολλές ομοιότητες ως προς την γεωμορφολογία της χώρας. Περί του σκοπιανικού αλφαβήτου, οι μαθητές δεν αντιμετώπισαν δυσκολίες, καθώς το θεώρησαν, από ότι μου είπαν, όμοιο με προηγούμενα αλφάβητα. Οι μαθητές και αυτή τη φορά παρακολουθούσαν με μεγάλη προσοχή το περιεχόμενο του power point και έδειξαν μεγάλη συμμετοχή διατυπώνοντας ερωτήσεις – απορίες – διαπιστώσεις.

2. Ποια η στάση των μαθητών κατά το κυρίως στάδιο;

Οι μαθητές στο κυρίως στάδιο άκουσαν την αναπαραγωγή της αφήγησης του λαϊκού σκοπιανικού παραμυθιού, το οποίο αναπαρήχθει στην σκοπιανική και ελληνική γλώσσα, μιας και η Σκοπιανή αφηγήτρια γνώριζε πολύ καλά ελληνικά. Υπήρχε επίσης μια φωτοτυπία μπροστά από κάθε μαθητή με την απομαγνητοφώνηση της ηχογράφησης, στα ελληνικά. Οι μαθητές υπήρξαν απορροφημένοι ακροατές που επιδείκνυαν ιδιαίτερα μεγάλη προσοχή. Οι μαθητές φάνηκε να κατανόησαν πολύ καλά το παραμύθι, όταν άκουσαν την ελληνική εκδοχή. Κατά τη φάση αναπαραγωγής της σκοπιανικής εκδοχής, ζητήθηκε από τους μαθητές να σημειώσουν σε ένα φύλλο χαρτί οικείες προς εκείνους λέξεις. Αφού δόθηκαν απάντησεις στις ερωτήσεις των μαθητών και συζητήσαμε πάνω στις τελευταίες απορίες που υπήρχαν, ακολούθησε η προβολή των σκίτσων των πιο χαρακτηριστικών σκηνών του παραμυθιού, τα οποία αναντίρρητα κατέπληξαν για άλλη μια φορά τους μαθητές.

3. Ποια η στάση των μαθητών κατά το μετα-στάδιο;

Κατά το μεταστάδιο, στην πρώτη δραστηριότητα οι μαθητές χωρίστηκαν σε δύο ομάδες μικτού φύλου και έπρεπε να δείξουν σκηνές που διαδραματίστηκαν στο παραμύθι μόνο με τα χέρια ή τα πόδια. Κάθε ομάδα επέλεγε ένα άτομο σε κάθε γύρο ως το άτομο που έκανε την αναπαράσταση της σκηνής στα υπόλοιπα μέλη, την οποία του έχει πει στο αυτί ένα μέλος από την αντίπαλη ομάδα. Η ομάδα που θα βρήκε τις περισσότερες σκηνές γρηγορότερα ήταν η νικήτρια. Στη δεύτερη δραστηριότητα, φώναζα απευθυνόμενος στους μαθητές ορισμένα παραγγέλματα: π.χ. Αλλάξτε θέση μεταξύ σας εσείς που έχετε τουλάχιστον ένα πολύ καλό φίλο, εσείς που αγκαλιάσατε την εβδομάδα αυτή τη μητέρα σας κλπ. Η δραστηριότητα αυτή δεν ήταν ανταγωνιστική, στέχευε στην αναγνώριση συναισθημάτων και συμπεριφορών και ο χρόνος διεξαγωγής της ρυθμίστηκε από εμένα. Στην τελευταία δραστηριότητα σκοπό αποτέλεσε η καλλιέργεια θετικών διαπροσωπικών σχέσεων και η ανάληψη μεσολαβητικού ρόλου από κάθε μαθητή ξεχωριστά. Στη δραστηριότητα αυτή ένα αντικείμενο (δώρο) αλλάζε συνεχώς κάτοχο με τους μεσολαβητές. Ένας μαθητής είχε μια γόμα και έφευγε γρήγορα από τη θέση του πηγαίνοντας σε άλλο παιδί και του έλεγε που να το δώσει με βάση την περιγραφή και όχι το όνομα του άλλου μαθητή (μάτια, ρούχα, παπούτσια). Ο πρώτος μαθητής έμενε στη θέση του δεύτερου κι αυτός με τη σειρά του έβρισκε το συμμαθητή/τρια που του υποδείχτηκε, έδινε το μπαλάκι και υποδείκνυε άλλο παιδί για να σταλεί η γόμα. Και οι τρεις δραστηριότητες κέντρισαν το ενδιαφέρον των μαθητών, οι οποίοι συμμετείχαν ενεργά, γέλασαν πολύ και συνεργάστηκαν άριστα.

4. Απρόοπτο/διασκεδαστικό συμβάν;

Στη συγκεκριμένη διδακτική παρέμβαση μπορεί να θεωρηθεί ως απρόοπτο συμβάν η συμμετοχή των μαθητών σε μια τέταρτη δραστηριότητα, λόγω ύπαρξης αρκετού χρόνου ακόμα έως ότου χτυπούσε το κουδούνι, μια δραστηριότητα που ανέσυρα από το πλάνο της Βουλγαρίας και που δεν πραγματοποιήθηκε, εξαιτίας της έλλειψης χρόνου σε εκείνη την περίπτωση. Σε αυτή λοιπόν τη δραστηριότητα, οι μαθητές κλήθηκαν να δημιουργήσουν ανα δυάδες μια λέξη στη βουλγαρική γλώσσα (προάγγελος της παρέμβασης REVIEW II) από ανακυκλώσιμα υλικά. Αφού έληξε ο καθορισμένος από εμένα χρόνος, ορίστηκε μια επιτροπή, η οποία αποτελούνταν από

ένα μέλος κάθε δυάδας. Η επιτροπή επέλέξε την καλύτερη κατασκευή, η οποία διακόσμησε την τάξη.

5. Μεσολάβησε κάποια παρέμβαση του ερευνητή;

Σε αυτή τη διδακτική παρέμβαση δεν υπήρξε κανένα σημείο στο οποίο να έκρινα πως χρειαζόταν να παρέμβω.

6. Δυσκολεύτηκαν κάπου οι μαθητές;

Οι μαθητές δεν δυσκολεύτηκαν ούτε ως προς την πρόσληψη πληροφοριών σχετικές με την ΠΓΔΜ και αξιοποίησής τους στις δραστηριότητες, ούτε ως προς την κατανόηση του παραμυθιού, ούτε ως προς τη συμμετοχή τους στις δραστηριότητες.

7. Αυτοαξιολόγηση: υπέρ και κατά, τι θα μπορούσε να αλλάξει και γιατί;

Η ενδέκατη διδακτική παρέμβαση ήταν άκρως επιτυχημένη, καθώς οι μαθητές συμμετείχαν ενεργά σε κάθε δραστηριότητα και παρακολουθούσαν με προσοχή τις πληροφορίες που τους παρέχονταν στο προ-στάδιο μέσω του power point, έκαναν ερωτήσεις και εξέφραζαν τη γνώμη τους ελεύθερα και μάλιστα μίλησαν όλα τα παιδιά. Άκουσαν με προσοχή την αναπαραγωγή της αφήγησης του σκοπιανικού λαϊκού παραμυθιού, σεβάστηκαν τις ιδιαιτερότητες της σκοπιανικής γλώσσας και πραγματικά ενδιαφέρθηκαν να μάθουν περισσότερες λεπτομέρειες για τις πληροφορίες που τους παρουσιάστηκαν. Συμμετείχαν σε κάθε δραστηριότητα δυναμικά και με άριστη συμπεριφορά. Συνεργάστηκαν με προθυμία μεταξύ τους και μαζί μου, αλλά και με τη δασκάλα της τάξης.

1. Ποια η αντίδραση των μαθητών με την ανακοίνωση της τελευταίας διδακτικής παρέμβασης;

Στους μαθητές ανακοινώθηκε ότι η σημερινή ήταν η τελευταία επίσκεψη που θα πραγματοποιούσα στην τάξη τους και πως δε θα τους παρουσιάσω μια νέα χώρα προς εξερεύνηση, αλλά θα κάνουμε μια ανασκόπηση όλων των χωρών που “επισκεφτήκαμε”. Στο άκουσμα αυτής της ανακοίνωσης οι περισσότεροι μαθητές απογοητεύτηκαν, όχι λόγω της μορφής της σημερινής παρέμβασης αλλά λόγω της οριστικής λήξης της παρέμβασης μετά και τη σημερινή. Η αλήθεια είναι πως ήθελαν να κρατήσει μέχρι το τέλος της σχολικής χρονιάς, κάτι το οποίο τους εξήγησα πως δεν ήταν εφικτό. Κάποιοι μαθητές πάλι ήθελαν να γνωρίσουν κι άλλες χώρες παρακολουθώντας μέσα από τις παρουσιάσεις αξιοθέατα, τοπικές γεύσεις αλλά και νέες δραστηριότητες. Η σημερινή παρέμβαση, τους εξήγησα, θα ήταν γεμάτη δραστηριότητες, όσο δηλαδή μας το επέτρεπε το διδακτικό 2ωρο, αλλά θα είχε να κάνει μόνο με τις χώρες τις οποίες έχουμε ήδη γνωρίσει. Πριν ξεκινήσουμε με τις δραστηριότητες ωστόσο, τους μοίρασα ένα ερωτηματολόγιο μετελέγχου και ικανοποίησης προκειμένου να διαπιστωθεί τι αποκόμισαν από αυτό το project. Η δομή του ερωτηματολογίου είχε σχεδόν ίδια δομή με το εργαλείο αναζήτησης αναγκών των μαθητών που τους μοιράστηκε κατά την πρώτη διδακτική παρέμβαση, με ορισμένες προσθαφαιρέσεις ερωτήσεων. Κατά τη συμπλήρωση των ερωτηματολογίων ακουγόταν μουσική από τον φορητό υπολογιστή, μια λίστα αναπαραγωγής με σύγχρονη μουσική με στοιχεία παραδοσιακών οργάνων της κάθε χώρας.

2. Ποια η στάση των μαθητών κατά τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου;

Η αλήθεια είναι πως όταν με είδαν να κρατάω ένα πάκο με φωτοτυπίες ειδικά όταν είχε προηγηθεί το μάθημα της γυμναστικής την προηγούμενη ώρα, έξω στον προαύλιο χώρο του σχολείου, οι μαθητές δυσανασχέτησαν. Ωστόσο τους διαβεβαίωσα πως οι πιο πολλές ερωτήσεις απαντώνται κυκλώνοντας ένα ΝΑΙ ή ένα

ΟΧΙ (κλειστού τύπου ερωτήσεις), πράγμα που σήμαινε ότι δε θα τους έπαιρνε πάνω από 5 μόλις λεπτά. Μόλις οι μαθητές άρχισαν να παρατηρούν τις ερωτήσεις, ξεκίνησαν να πετάγονται λέγοντας πως αυτές τις ερωτήσεις τις έχουν απαντήσει ξανά την πρώτη μέρα που με είδαν. Τους το επιβεβαίωσα και τους εξήγησα τον λόγο για τον οποίο τους ξαναμοίρασα παρόμοιο ερωτηματολόγιο. Και αυτή τη φορά τους ζήτησα να μη συμπληρώσουν το όνομα τους και τους έδωσα 10 λεπτά χρόνο να το συμπληρώσουν. Αυτό που παρατήρησα ήταν ότι οι περισσότεροι μαθητές δυσκολεύτηκαν να θυμηθούν τα ονόματα των παραμυθιών και τους είπα πως αν δε θυμούνται τον ακριβή τίτλο, μπορούν να γράψουν κάτι αντιπροσωπευτικό του θέματος του παραμυθιού. Κατά τ' άλλα δεν υπήρχε αναστάτωση μέσα στην τάξη κατά τη συμπλήρωση των ερωτηματολογίων.

3. Ποια η στάση των μαθητών κατά τη φάση των δραστηριοτήτων;

Στη φάση αυτή, αφού οι μαθητές συμπλήρωσαν τα ερωτηματολόγια μετελέγχου και ικανοποίησης, τους ζήτησαν να κατευθυνθούμε στο χώρο του κλειστού γυμναστηρίου για να ξεκινήσουμε τις δραστηριότητες. Στην πρώτη δραστηριότητα οι μαθητές έφτιάξαν ένα ζωντανό έργο τέχνης. Έμπλεξαν τις διαδρομές τους και δημιούργησαν έναν μεγάλο πολύχρωμο διάδρομο με τις πατημασιές τους. Ο διάδρομος αυτός μετά κόσμησε τον προθάλαμο των τάξεων, ώστε οι μαθητές κάθε τάξης να μπορούν να το θαυμάσουν και να δώσει ο καθένας τη δική του ερμηνία επό του έργου. Η δραστηριότητα αυτή ήταν η αγαπημένη όλων των μαθητών από όλες τις δραστηριότητες μέχρι εκείνη τη στιγμή. Στη δεύτερη δραστηριότητα οι μαθητές βάδιζαν στο χώρο ελεύθερα χωρίς να ακουμπάνε κάποιον συμμαθητή τους ή άλλα πράγματα. Όταν φώναζα Βουλγαρία, τα παιδιά έμεναν ακίνητα αγγίζοντας κάποιον κοντινό συμμαθητή τους τον οποίο άγγιζε το πολύ άλλο ένα παιδί. Όταν ακουγόταν η Τουρκία, οι μαθητές γίνονταν ζευγάρια κάθε φορά με διαφορετικό συμμαθητή τους και περπατούσαν συγχρονισμένα ακουμπώντας ο ένας ολόκληρο το χέρι του στο χέρι του άλλου, σαν να ήταν κολλημένοι. Στο άκουσμα της Σλοβακίας, γίνονταν πάλι ζευγάρια και περπατούσαν συγχρονισμένα ακουμπώντας τις πλάτες τους. Με τη Σλοβενία, πιάνονταν χέρι – χέρι με έναν συμμαθητή τους και κινούνταν στο χώρο με κουτσό. Τέλος με την ΠΓΔΜ γίνονταν ζευγάρια και προσπαθούσαν να περπατήσουν συγχρονισμένα ακουμπώντας τα γόνατά τους. Με τη δραστηριότητα αυτή οι μαθητές ξέσπασαν σε γέλια και δε φάνηκε να βαριούνται ούτε στιγμή, κάτι που πίστευα πως θα συνέβαινε, γι' αυτό και αποφάσισα να την λήξω σχετικά σύντομα και τα παιδιά

αντέδρασαν, λέγοντάς μου χαρακτηριστικά «ακόμα λίγο χρόνο κύριε!». Στην τρίτη και τελευταία δραστηριότητα οι μαθητές ανέλαβαν να εικονογραφήσουν τις ιστορίες των τελευταίων πέντε χωρών μετά την διδακτική παρέμβαση REVIEW I. Όντας χωρισμένοι σε πέντε ομάδες των τεσσάρων ατόμων, αντιστοιχούσε σε κάθε ομάδα από μια χώρα, όπου ο ίδιος είχα επιλέξει και που δεν γνώριζε η μία ομάδα ποια χώρα ήταν η άλλη. Οι μαθητές, λοιπόν, εικονογράφησαν την ιστορία της χώρας τους έχοντας διαλέξει τέσσερις σκηνές από την ιστορία. Όρισαν και συντονιστή σε κάθε ομάδα, διανέμοντας ρόλους και καθήκοντα και αλληλεπιδρώντας για ένα όσο το δυνατόν καλύτερο αποτέλεσμα, αξιοποιώντας τη φαντασία και τη δημιουργικότητά τους. Στο τέλος, υπήρχαν τέσσερις απεικονίσεις των αντιπροσωπευτικότερων σκηνών για κάθε ιστορία. Και οι σαράντα απεικονίσεις από τις διδακτικές παρεμβάσεις REVIEW I & II βρίσκονταν σε ένα αναμνηστικό άλμπουμ στη βιβλιοθήκη της τάξης, θυμίζοντας στους μαθητές τη συλλογική προσπάθεια που κατέβαλαν. Στο μεταξύ, οι μαθητές αφού τελείωσαν με τα σκίτσα και χωρίς να αποκαλύψει η μία ομάδα στην άλλη τη χώρα, η οποία ήταν η κάθεμια, μου ζήτησαν οι ομάδες τους να μετατραπούν σε θεατρικές ομάδες, εμπνεόμενοι από προηγούμενη παρέμβαση, ώστε η οι ομάδες – θεατές να μαντέψουν ποια χώρα αντιστοιχεί σε κάθε ομάδα μέσω της δραματοποίησης του λαϊκού παραμυθιού της εκάστοτε χώρας. Αν και ήταν εκτός διδακτικού πλάνου, το θεώρησα καταπληκτική πρωτοβουλία από την πλευρά των μαθητών και πήραν το πράσινο φως.

4. Απρόοπτο/διασκεδαστικό συμβάν;

Ως απρόοπτο μπορεί να θεωρηθεί η μη συνειδητοποίηση της μικρής διάρκειας ενός διδακτικού δίωρου ώστε να πραγματοποιηθούν μέσα σε αυτό όλες οι φάσεις της τελευταίας διδακτικής παρέμβασης. Από τις πέντε δραστηριότητες που αναγράφονταν στο πλάνο, πραγματοποιήθηκαν οι τρεις.

5. Μεσολάβησε κάποια παρέμβαση του ερευνητή;

Στο σημείο που έκρινα πως έπρεπε να παρέμβω ήταν στην πρώτη δραστηριότητα με τις πατημασιές των μαθητών πάνω στο λευκό πανί, όπου κρατούσα τον κάθε μαθητή σταθερό πάνω στο πανί προκειμένου να μη γλιστρίσει και προκύψει κάποιο ατύχημα. Επίσης βοήθησα όλους τους μαθητές, τον καθένα ξεχωριστά να αφαιρέσει τις σακούλες με το χρώμα από τα πόδια του, ώστε και τα ρούχα τους να μείνουν καθαρά και ο χώρος του κλειστού γυμναστηρίου επίσης καθαρός.

6. Δυσκολεύτηκαν κάπου οι μαθητές;

Οι μαθητές στα μόνα σημεία που φάνηκε να δυσκολεύτηκαν ήταν στη συμπλήρωση των ονομάτων των παραμυθιών στο ερωτηματολόγιο μετελέγχου, κάτι το οποίο λύθηκε αμέσως.

7. Αυτοαξιολόγηση: υπέρ και κατά, τι θα μπορούσε να αλλάξει και γιατί;

Αυτό που θα μπορούσε να αλλάξει ήταν να να μοιράσω τα ερωτηματολόγιο μετελέγχου και ικανοποίησης κάποια άλλη ημέρα, ώστε τα δέκα λεπτά που δόθηκαν για τη συμπλήρωσή τους να αξιοποιούνταν για να πραγματοποιηθεί τουλάχιστον άλλη μία δραστηριότητα από τις δύο που περίσσεψαν. Η 12^η και τελευταία παρέμβαση στο σύνολο της ήταν η επιβεβαίωση ότι οι μαθητές λάτρεψαν το συγκεκριμένο project, παρακαλώντας με να συνεχιστεί.

